ДРУГА
НАЦІОНАЛЬНА
ВИСТАВКА-КОНКУРС
ХУДОЖНЬОЇ
КЕРАМІКИ

КерамПік у Опішному!

Міністерство культури і туризму України

Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному

Державна спеціалізована художня школа-інтернат I-III ступенів
«Колегіум мистецтв у Опішному»

Міністерство освіти і науки України

Львівська національна академія мистецтв

Національна академія наук України

Інститут керамології
– відділення Інституту народознавства НАН України

Національна спілка художників України

Українське керамічне товариство

Полтавська обласна рада

Генеральний інформаційний телепартнер:

Перший національний

Головний медіапартнер:

5 Перший Український Інформаційний

Генеральний інформаційний радіопартнер:

Українське радіо

Перший інформаційний партнер:

ера телекомпанія

Інформаційні телепартнери:

23 ТРК «ПУЛЬСАР»

УТР

Головний регіональний інформаційний партнер:

ТАВА

Місцеві радіопартнери:

Редакція районного радіомовлення «Голос Зіньківщини»

Редакція місцевого радіомовлення «Голос Оріші»

Офіційні інформаційні партнери:

Урядовий кур'єр

День

ГолосУкраїни

Україна молода

Вісті

Українське слово

Україна козацька

Слово Просвіти

Зоря Полтавщини

Вечірня Полтава

Полтавська думка 2000

Полтавський вісник

Офіційні медіапартнери:

АртАнія

Галерея журнал

Образотворче мистецтво

bottega gallery

Берегиня

Меркурій

Керамика стиль & мода

Керамолопчний

Спонсори:

SIBELCO UKRAINE

UMG United Minerals Group

VESCO joint-stock company

Дружковское рудоуправление

Огнеупорнеруд

TERRA

FERRO СТАСЕНКО та Партнери

ПП «Гончарний круг»

Райффайзен БАНК АВАЛЬ

Ministry of Culture of Ukraine
National Museum of Ukrainian Pottery in Opishne
National Academy of Sciences of Ukraine
Ceramology Institute – branch of the Ethnology Institute
of the National Academy of Sciences of Ukraine
Ukrainian Ceramic Society

The Academical Ceramological Series ***The Pottery Ukraine*** • Issue 3

THE SECOND NATIONAL COMPETITIVE EXHIBITION OF ART CERAMICS

THE CERAMPEAK IN OPISHNE!

(July 2 – October 31, 2010)

CATALOGUE AND ALBUM

The Ukrainian Ethnology
Publishing House of the National Museum
of Ukrainian Pottery in Opishne
Opishne-2011

Міністерство культури України
Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному
Національна академія наук України
Інститут керамології –
відділення Інституту народознавства НАН України
Українське керамічне товариство

Академічна керамологічна серія ***«Україна Гончарна»*** • Випуск 3

ДРУГА НАЦІОНАЛЬНА ВИСТАВКА-КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ

КЕРАМПІК У ОПІШНОМУ!

(2 липня – 31 жовтня 2010)

АЛЬБОМ-КАТАЛОГ

«Українське Народознавство»
Видавництво Національного музею-заповідника
українського гончарства в Опішному
Опішне-2011

ББК 85.125 (4Укр) я2
П26

ДРУГА НАЦІОНАЛЬНА ВИСТАВКА-КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ «КЕРАМПІК У ОПІШНОМУ!» (2 липня – 31 жовтня 2010): АЛЬБОМ-КАТАЛОГ /Автор-упорядник Олесь Пошивайло; куратор Виставки-Конкурсу й пошукач інформаційних матеріалів Світлана Конюшенко. – *Опішне: Українське Народознавство, 2011. – 312 с.: іл. + DVD (Академічна керамологічна серія «УКРАЇНА ГОНЧАРНА», випуск 3)*

ISBN 966-7322-25-0

Про наймасштабнішу мистецьку подію в галузі української художньої кераміки 2010 року – II Національну виставку-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». На ній було представлено найвидатніші досягнення вітчизняних мистців упродовж 2009 – першої половини 2010 років. Національні Виставки-Конкурси перетворилися в неформальні національні форуми творців української гончарної культури, щорічні з´їзди майстрів-гончарів, художників-керамістів, керамологів і мистецтвознавців.

У фундаментальному науковому альбомі-каталозі подано відомості про учасників і членів Журі, каталог, анотації й концепції експонованих творів, фотолітопис подій, прес-бібліографію й багато інших матеріалів, важливих для осмислення унікального мистецького явища. Уперше в українській керамології опубліковано аналітичні статті відомих учених, роздуми мистців про актуальні питання розвитку сучасної художньої кераміки в Україні та світі, художні пошуки й здобутки, дискусійні питання організації й проведення Виставки-Конкурсу.

Видання продовжує академічну керамологічну серію «УКРАЇНА ГОНЧАРНА», яка знайомить читачів з творчим доробком учасників національних керамологічних виставок, конкурсів і симпозіумів.

Додатком до альбому є DVD-диск із відеофільмом про перебіг подій Виставки-Конкурсу.

Для художників-керамістів, майстрів-гончарів, керамологів, мистецтвознавців, культурологів, етнологів, музеєзнавців, краєзнавців, викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, керівників художніх галерей і музеїв, кураторів виставок

КЛЮЧОВІ СЛОВА: Україна, Опішне, гончарство, художня кераміка, гончар, кераміст, виставка, керамологія, «КерамПІК», «Україна Гончарна»

THE SECOND NATIONAL COMPETITIVE EXHIBITION OF ART CERAMICS *CeramPEAK in Opishne* (July 2 – Oktober 31, 2010): ALBUM AND CATALOGUE /Written and compiled by Oles Poshyvailo; the supervising and the search for informational materials by Svitlana Konyushenko. – *Opishne: Ukrainian Ethnology, 2011. – 320 p.: ill. + DVD (*The Academical Ceramological Series *The Pottery Ukraine,* issue 3*)*

The book deals with the most grandiose artistic event in the branch of Ukrainian art ceramics in 2010 – the 2nd National Competitive Exhibition of Art *Ceramics CeramPEAK in Opishne.* The most outstanding advances of domestic artists during 2009 – early 2010 were presented in it. The National Competitive Exhibitions have transformed into the informal national forums of the creators of Ukrainian pottery culture, the annual congresses of potters, art ceramists, ceramologists, and art critics.

The information on the participants and the members of the Jury, catalogue, annotations, and concepts of exhibited works, the photographic chronicle of events, the bibliography of press and many other materials, important for the comprehension of this unique art event are given in the fundamental scientific album and catalogue. The analytical articles of well-known scientists, the reflections of artists on actual problems of the development of modern art ceramics in Ukraine and in the world, artistic searches and accomplishments, the debatable questions of the organizing and the carrying out of the Competitive Exhibition are published for the first time in Ukrainian ceramology.

This publication carries on the academical ceramological series *The Pottery Ukraine*, which familiarizes readers with new creative achievements of the participants of national ceramological exhibitions, competitions, and symposiums.

The album is supplemented with a DVD with movie on the progress of the events of the Competitive Exhibition.

The book is intended for art ceramists, folk craftsmen, ceramologists, art critics, culturologists, ethnologists, museologists, regional explorers, the lecturers and students of artistic educational institutions, the managers of art galleries and museums, the curators of exhibitions

KEY WORDS: Ukraine, Opishne, pottery, art ceramics, potter, art ceramist, exhibition, ceramology, CeramPEAK, The Pottery Ukraine

Автор-упорядник,
науковий і літературний редактор
заслужений діяч науки і техніки України,
доктор історичних наук,
професор
Олесь Пошивайло

Куратор Виставки-Конкурсу,
пошукач інформаційних матеріалів
Світлана Конюшенко

Укладач розділу «Учасники»
Світлана Конюшенко

Укладачі розділу «Анотації»
Світлана Конюшенко
Валентина Кульбака

Укладачі розділу «Покажчики»
Оксана Андрушенко
Ольга Карунна
Галина Панасюк
Тетяна Хрипун

Фото
Тарас Пошивайло

Відеофільм
Юрій Герасименко
Людмила Пошивайло

Коректори
Людмила Гусар
Олесь Пошивайло

Комп'ютерний набір
Юлія Давидова
Олесь Пошивайло

Перекладач текстів англійською мовою
кандидат історичних наук
Костянтин Рахно

Редактор текстів англійською мовою
кандидат історичних наук,
заслужений діяч мистецтв України
Ігор Пошивайло

Художній редактор, коректура, макет
заслужений працівник культури України
Юрко Пошивайло

Директор випуску
Юрко Пошивайло

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
Інституту керамології –
відділення Інституту народознавства НАН України
та Національного музею-заповідника
українського гончарства в Опішному

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ДРУКУ ВЧЕНИМИ РАДАМИ
ІНСТИТУТУ КЕРАМОЛОГІЇ – ВІДДІЛЕННЯ
ІНСТИТУТУ НАРОДОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ
ТА НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ-ЗАПОВІДНИКА
УКРАЇНСЬКОГО ГОНЧАРСТВА В ОПІШНОМУ

Роботу виконано в рамках відомчого наукового проекту
Національної академії наук України
«Гончарство і проблеми збереження національної ідентичності
в Україні (XIX – початок XXI століття)» (держ. реєстр. №0107U007039)
та відповідно до тематики наукових студій Національного
музею-заповідника українського гончарства в Опішному

Учасники Другої Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» несуть повну відповідальність за автентичність, атрибуцію й відсутність будь-яких фальсифікацій щодо поданих ними для експонування творів, а також за достовірність поданої інформації про свої творчі досягнення.
Фотографування й розміщення в альбомі експонованих на Виставці-Конкурсі творів здійснено відповідно до п.4.4 контрактів, укладених між Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному та кожним учасником Виставки-Конкурсу

Права видавництва «Українське Народознавство» поширюються на всі країни.
Перевидання, репродукції, відтворення, виконання за допомогою розмножувальної, аудіовізуальної техніки чи будь-якими іншими засобами, а також приватні копії можуть бути виконані лише з дозволу видавництва «Українське Народознавство»

© Олесь Пошивайло, упорядкування, переднє слово, 2011
© Юрко Пошивайло, макет і художнє оформлення, 2011
© Тарас Пошивайло, фото, 2011
© Людмила Пошивайло, Юрій Герасименко, відеофільм, 2011
© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2011
© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2011

Зміст

Contents

■ *ОЛЕСЬ ПОШИВАЙЛО*
КЕРАМОЛОГІЧНА НОВЕЛІСТИКА ДРУГОГО «КерамПІКа в Опішному!»: ВІХА в усталенні ТРАДИЦІЇ

■1. Мотивація й статистика передухіддя в «КерамПІК-2010»
- •1-1. За лаштунками експозиції 9
- •1-2. Марність спроб «притягнення за вуха» 13
- •1-3. Трансформаційна самоізоляція як імунодефіцит націотворчості 17
- •1-4. Термінологічна невизначеність 22
- •1-5. Безплідне влиття ІНТЕРСимпозіуму 24

■2. ВЕРНІСАЖ
- •2-1. Багатолюддя 25
- •2-2. Стильова ригідність і мутації 26

■3. ЦЕРЕМОНІЯ УСЛАВЛЕННЯ
- •3-1. Учасники 27
- •3-2. Аудіовізуальні віншування 29
- •3-3. Нагородний цейтнот 30
- •3-4. Презентація Каталогу–2009 32
- •3-5. Музикування 35
- •3-6. Подячне слово Учасникам, членам Журі, Куратору і К° 36
- •3-7. Національний форум українських мистців кераміки 38

■4. КЕРАМОЛОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА: РЕФЛЕКСІЯ-КОМПІЛЯЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ
- •4-1. Олена Бланк // Дарлін Девіс 41
- •4-2. Юрій Мусатов // Стін Іпсен 43

■5. КАТАЛОГ-2010
- •5-1. Аналітичні статті керамологів / думки мистців 45
- •5-2. Концепції творів 47
- •5-3. Неадекватність авторських і глядацьких уявлень 49

■6. ЗАКЛИЧНЕ СЛОВО ДО ГЛЯДАЧІВ І МИСТЦІВ 54

■7. ДОДАТКИ
- •7-1. Література 55
- •7-2. Веб-сайти 56
- •7-3. Відеоматеріали 57

■ *OLES POSHYVAILO*
CERAMOLOGICAL SHORT STORIES of the SECOND *CeramPEAK in Opishne!*: A MILESTONE in Establishing the TRADITION

■1. Motivation and Statistics of the Threshold in the ***CeramPEAK-2010***
- •1-1. Behind the Scenes of Exposition 9
- •1-2. The Vainness of the Attempts of the Far-Fetchedness 13
- •1-3. Transformational Self-Isolation as the Immunodeficiency of the Nation Creation 17
- •1-4. Terminological Indefiniteness 22
- •1-5. The Fruitless Infusion of the INTERSymposium 24

■2. VERNISAGE
- •2-1. The Throng of People 25
- •2-2. A Style Rigidity and Mutations 26

■3. CEREMONY OF GLORIFICATION
- •3-1. Participants 27
- •3-2. Audiovisual Congratulations 29
- •3-3. Prize Time Trouble 30
- •3-4. Presentation of the Catalogue–2009 32
- •3-5. Playing Music 35
- •3-6. Commendation for the Participants, the Jurimen, the Curator and C° 36
- •3-7. The National Forum of Ukrainian Art Ceramists 38

■4. COMPARATIVE CERAMOLOGY: REFLECTION AND COMPILATION AS ONE OF THE METHODS OF THE CREATION OF MODERN ART CERAMICS
- •4-1. Olena Blank // Darlene Davis 41
- •4-2. Yuriy Musatov // Steen Ipsen 43

■5. CATALOGUE-2010
- •5-1. The Analytical Articles of Ceramologists / The Thoughts of Artists 45
- •5-2. Concepts of Works 47
- •5-3. The Inadequacy of the Authors' and Viewers' Notions 49

■6. FINAL CALL TO SPECTATORS AND ARTISTS 54

■7. ADDENDA
- •7-1. Literature 55
- •7-2. Web Sites 56
- •7-3. Video Materials 57

■ *ОРЕСТ ГОЛУБЕЦЬ*
ЯК НАМ УСТАБІЛІЗУВАТИ МИСТЕЦТВО КЕРАМІКИ В УКРАЇНІ **58**

■ *ІГОР ПОШИВАЙЛО*
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАЦДАРМ ЗБЕРЕЖЕННЯ Й ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ГОНЧАРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ **61**

■ *ТЕТЯНА ЗІНЕНКО*
ДЗЕРКАЛО Й ЗАДЗЕРКАЛЛЯ ВИСТАВКИ, *АБО П´ЯТЬ ВІДОБРАЖЕНЬ У ДЗЕРКАЛІ ВИСТАВКИ-2* **64**
Відображення перше: Мистці й твори
Відображення друге: Ієрархічність, номінації й нагороди
Відображення третє: Молода ґенерація керамістів
Відображення четверте: Симпозіумний рух і виставка
Відображення п'яте: Роль конкурсів, фестивалів і виставок в українському гончарному житті

■ *ОЛЬГА ШКОЛЬНА*
РОЗДУМИ ПРО ТВОРИ АКАДЕМІЧНОЇ КЕРАМІКИ В ЕКСПОЗИЦІЇ «КерамПІК–2010» **70**

■ *ОКСАНА ЛИКОВА*
ЕКСПОЗИЦІЯ ЯК ЕТАП СХОДЖЕННЯ НА «КерамПІК» **75**

■ *ОКСАНА КОВАЛЕНКО*
ВИСТАВКИ Й КОНКУРСИ СУЧАСНОЇ КЕРАМІКИ В УКРАЇНІ: ВТРАЧЕНИЙ СЕНС ЧИ ЗМІНА ВЕКТОРА ПОЗИЦІОНУВАННЯ? **81**

■ **ІІ НАЦІОНАЛЬНА ВИСТАВКА-КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ «КерамПІК у Опішному!». Положення** **85**

■ **ЖУРІ** **90**

■ **УЧАСНИКИ**
Номінація «Академічна кераміка» **94**
Номінація «Народна кераміка» **104**

■ **ВІТАННЯ УЧАСНИКАМ ЦЕРЕМОНІЇ ОФІЦІЙНОГО ОГОЛОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ І НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ** **111**

■ *OREST HOLUBETS*
HOW TO STABILIZE THE CERAMIC ART IN UKRAINE **58**

■ *IHOR POSHYVAILO*
THE NATIONAL SPRINGBOARD FOR PRESERVATION AND THE POPULARIZATION OF THE POTTERY HERITAGE OF UKRAINE! **61**

■ *TETYANA ZINENKO*
THE LOOKING-GLASS AND THROUGH THE LOOKING-GLASS OF THE EXHIBITION, OR THE FIVE REFLECTIONS IN THE LOOKING-GLASS OF THE EXHIBITION-2 ..... **64**
The First Reflection: Artists and Works
The Second Reflection: Hierarchy, Nominations, and Awards
The Third Reflection: The Young Generation of Ceramists
The Fourth Reflection: The Symposium Movement and the Exhibitiom
The Fifth Reflection: The Role of Competitions, Festivals, and Exhibitions in Ukrainian Pottery Life

■ *OLHA SHKOLNA*
REFLECTIONS ON THE WORKS OF ACADEMICAL CERAMICS IN THE EXPOSITION OF *THE CERAMPEAK IN OPISHNE* **70**

■ *OKSANA LYKOVA*
THE EXPOSITION AS THE STAGE OF THE ASCENT TO *THE CERAMPEAK* **75**

■ *OKSANA KOVALENKO*
EXHIBITIONS AND COMPETITIONS OF MODERN CERAMICS IN UKRAINE: THE LOST SENSE OR THE CHANGE OF THE VECTOR OF POSITIONING? **81**

■ **THE 2ND NATIONAL COMPETITIVE EXHIBITION OF ART CERAMICS *THE CERAMPEAK IN OPISHNE*. Regulation** **85**

■ **THE JURY** **90**

■ **MEMBERS**
Nomination ***Academical Ceramics*** **94**
Nomination ***Folk Ceramics*** **104**

■ **CONGRATULATION FOR THE PARTICIPANTS OF THE CEREMONY OF THE OFFICIAL ANNOUNCEMENT OF THE RESULTS AND AWARD PREZENTATION** **111**

■ **ДУМКИ**
Членів Журі ... 116
Куратора ... 123
Учасників Виставки-Конкурсу ... 125
Учасників вернісажу й церемонії нагородження ... 129
Глядачів ... 136

■ **ФОТОЛІТОПИС** ... 141

■ **НАГОРОДИ** ... 158

■ **КАТАЛОГ**
Гран-Прі ... 166
Номінація «Академічна кераміка» ... 170
Номінація «Народна кераміка» ... 222

■ **АНОТАЦІЇ**
Номінація «Академічна кераміка» ... 264
Номінаця «Народна кераміка» ... 274

■ **КОНЦЕПЦІЇ ОКРЕМИХ ТВОРІВ**
Номінація «Академічна кераміка» ... 284
Номінаця «Народна кераміка» ... 293

■ **ПРЕС-БІБЛІОГРАФІЯ** ... 299

■ **ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК** ... 300

■ **ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК** ... 304

■ **ІНФОРМАЦІЯ** ... 306

■ **THOUGHTS**
Of the Jurimen ... 116
Of the Curator ... 123
Of the Participants of the Competitive Exhibition ... 125
Of the Participants of the Vernisage and the Award Ceremony ... 129
Of the Spectators ... 136

■ **PHOTOGRAPHIC CHRONICLE** ... 141

■ **AWARDS** ... 158

■ **CATALOGUE**
Grand-Prix ... 166
Nomination ***Academical Ceramics*** ... 170
Nomination ***Folk Ceramics*** ... 222

■ **ANNOTATIONS**
Nomination ***Academical Ceramics*** ... 264
Nomination ***Folk Ceramics*** ... 274

■ **CONCEPTIONS OF SEPARATE WORKS**
Nomination ***Academical Ceramics*** ... 284
Nomination ***Folk Ceramics*** ... 293

■ **BIBLIOGRAPHY OF PUBLICATIONS** ... 299

■ **INDEX OF NAMES** ... 300

■ **INDEX OF PLACES** ... 304

■ **INFORMATION** ... 306

КЕРАМОЛОГІЧНА НОВЕЛІСТИКА

ДРУГОГО «КерамПІКа в Опішному!»: ВІХА в усталенні ТРАДИЦІЇ

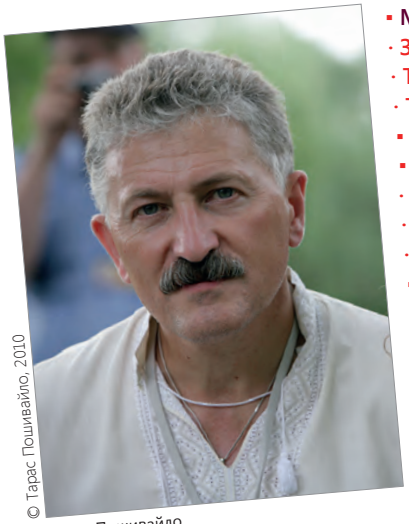

© Тарас Пошивайло, 2010

Олесь Пошивайло

▪ МОТИВАЦІЯ Й СТАТИСТИКА ПЕРЕДУХІДДЯ В «КЕРАМПІК-2010»
· За лаштунками експозиції · Марність спроб «притягнення за вуха»
· Трансформаційна самоізоляція як імунодефіцит націотворчості
· Термінологічна невизначеність · Безплідне влиття ІНТЕРСимпозіуму
▪ ВЕРНІСАЖ · Багатолюддя · Стильова ригідність і мутації
▪ ЦЕРЕМОНІЯ УСЛАВЛЕННЯ · Учасники · Аудіовізуальні віншування
· Нагородний цейтнот · Презентація Каталогу–2009 · Музикування
· Подячне слово Учасникам, членам Журі, Куратору і К°
· Національний форум українських мистців кераміки
▪ КЕРАМОЛОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА: РЕФЛЕКСІЯ-КОМПІЛЯЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ
· Олена Бланк // Дарлін Девіс · Юрій Мусатов // Стін Іпсен
▪ КАТАЛОГ–2010 · Аналітичні статті керамологів / думки мистців
· Концепції творів · Неадекватність авторських і глядацьких уявлень
▪ ЗАКЛИЧНЕ СЛОВО ДО ГЛЯДАЧІВ І МИСТЦІВ
▪ ДОДАТКИ ▪ Література · Веб-сайти · Відеоматеріали

1. МОТИВАЦІЯ Й СТАТИСТИКА ПЕРЕДУХІДДЯ В «КЕРАМПІК–2010»

1-1. За лаштунками експозиції

30 жовтня 2009 року завершилася І Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Уже через кілька місяців Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному та Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України разом зі своїми партнерами розпочали підготовку до чергового найбільшого в країні виставкового форуму українських мистців кераміки. Традиційно було розіслано інформацію з положенням про Конкурс і запрошенням до його участі в мистецькі навчальні заклади, творчі спілки,

ЗАПРОШУЮТЬ
до участі в заходах
II ТИЖНЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО
ГОНЧАРНОГО ЗДВИЖЕННЯ
в ОПІШНОМУ
«Здвиг-2010»
Запрошуємо
«КЕРАМПІК
У ОПІШНОМУ!»
II Національна
виставка-конкурс
художньої
кераміки
II ТИЖДЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОНЧАРНОГО ЗДВИЖЕННЯ В ОПІШНОМУ «ЗДВИГ-2010»
запрошують на церемонію урочистого оголошення
та нагородження переможців
II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки
«КЕРАМПІК У ОПІШНОМУ!»
21 жовтня 2010 року, 11.00 год.
Диплом
лауреата
ПЕРША ПРЕМІЯ
в номінації «Академічна кераміка»
художник-кераміст
Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»
Диплом
народного визнання
гончарю
Миколі
Вакуленку
Диплом
ЗА БАГАТОРІЧНЕ ЗБЕРЕЖЕННЯ
БУБНІВСЬКИХ ТРАДИЦІЙ
гончарці
Валентині
Живко
(Бубнівка, Вінниччина)
СЕРТИФІКАТ
Тамара Береза
(Львів)
«КЕРАМПІК
У ОПІШНОМУ!»
МИСТЕЦЬКИЙ РЕЙТИНГ
творів за оцінною відомістю виставки
ГРАН-ПРІ
Перша премія
Друга премія
Третя премія
ПРОСИМО ТЕРМІНОВО,
ДО 25 ЖОВТНЯ,
Без цієї інформації
ТВОРИ НЕ БУДУТЬ ВКЛЮЧЕНІ
до академії-каталогу!

Управління культури облдержадміністрацій і на домашні адреси народних майстрів-гончарів, художників-керамістів. Зваживши на те, що мистці неодноразово дорікали Фундаторам з приводу немовби несвоєчасного оповіщення про передбачувану подію й неможливості своєчасно підготувати нові роботи, інформаційні повідомлення заздалегідь було вручено учасникам церемонії офіційного оголошення й нагородження переможців «КерамПІКа–2009». Проте згодом з´ясувалося, що більшість із них забули про наступну виставку і їм довелося вдруге, а іноді й утретє, вчетверте нагадувати про наближення дати новітнього вернісажу.

Творчі спілки й державні структури, які немовби зобов´язані опікуватися мистцями, у більшості випадків зовсім проігнорували повідомлення: далі канцелярій і реєстраторів вони не потрапили. Прикро, що й **керівники мистецьких навчальних закладів, завідувачі поодиноких кафедр художньої кераміки теж ніскільки не заохочують своїх студентів до участі в Національній Виставці-Конкурсі**, а отже, виявляється, насправді мало зацікавлені в творчому зростанні своїх вихованців. Тим часом **участь у Виставках-Конкурсах такого масштабу – унікальна нагода для молодих людей заявити про свою творчість, представити власні мистецькі досягнення, поспілкуватися з видатними творцями гончарної культури України**.

З урахуванням реальної стагнації й індиферентної позиції чиновників від мистецтва, заклопотаності й забудькуватості гончарів і художників-керамістів, Фундатори вирішили надалі не розсилати паперові запрошення на державні установи, навчальні мистецькі заклади, творчі спілки й окремих мистців. Більш ефективним нині уявляється оповіщення за допомогою електронних засобів зв´язку (Internet, e-mail, Skype, мобільні телефони, SMS-повідомлення), і передовсім розміщення вичерпної інформації на веб-сайтах Музею-Заповідника, Інституту керамології та їх партнерів.

Загалом до участі в II Національній Виставці-Конкурсі було допущено роботи 78 мистців (184 твори), із них 32 у номінації «*Народна кераміка*» (76 творів) й 46 – у номінації «*Академічна кераміка*» (108 творів). Порівняно з Першою Виставкою чисельність учасників зросла на 19 осіб (32,2%), а творів – на 53 предмети (40,5%). Нерідко твори складаються з кількох предметів. 2010 року співвідношення твір/предмет склало 1:2,05, що порівняно з попереднім роком зросло на 18 відсотків. Це свідчить про інтенсивні пошуки мистцями способу привернення уваги до своїх творів, у тому числі й чисельністю складових частин. Як правило, композиційних робіт більше ніж на 80 відсотків у номінації «*Народна кераміка*». Причина цього вбачається в тому, що в «*Академічній кераміці*», у більшості випадків, кожна робота є унікальною. Натомість, у «*Народній кераміці*», засадничо основаній на повторюваності традиційних форм, гончарям значно важче сягнути рівня унікальності. Тому вони намагаються урізноманітнювати свій виставковий асортимент за допомогою поєднання однотипних виробів у певні композиції, об´єднуючи їх у одне ціле красивою назвою. Наприклад, Олена Мороховець (Опішне) експонувала набір для молока «*Світанок*» (7 предметів), набір для кави «*Польова берізка*» (17 предметів), набір опішненських куманців «*У нашого Омелечка невеличка сімеєчка...*» (8 предметів) [5].

←

Робочі матеріали II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 2010. Репринти. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства [5]

Регіональну динаміку експонентів Першого й Другого «КерамПІКів» відображено в таблиці*:

РІК	2009		2010	
НОМІНАЦІЯ	академічна	народна	академічна	народна
УЧАСНИКІВ	59		78	
	45	14	46	32
За регіонами				
Вінниччина	–	–	–	1
Донеччина	2	–	2	–
Закарпаття	2	–	2	–
Запорізька область	–	–	1	–
Івано-Франківщина	–	2	–	16
Київщина	14	–	14	–
Львівщина	18	–	16	–
Одещина	2	–	1	–
Полтавщина	2	12	4	13
Харківщина	3	–	2	1
Черкащина	2	–	2	–
АР Крим	–	–	2	1
	Творів 131 (227 предм.)		Творів 184 (378 предм.)	
	94 (130)	37 (97)	108 (163)	76 (215)
Подаровано	29 (39)	24 (70)	28 (36)	40 (102)
Передано	4 (8)	4 (18)	4 (20)	1 (8)
Придбано	2	–	7 (7)	3 (19)

Насправді, упродовж 2009–2010 років заявок на участь в обох номінаціях було подано значно більше. Але Рада експертів Виставки-Конкурсу частину з них не допустила до участі, з огляду на їх мистецький рівень. Зокрема, 2009 року було повністю відхилено 10 заявок керамістів з Валок, Косова, Луганська, Межиріча, Рівного й Сімферополя; від 7 авторів з Києва, Львова, Межиріча, Миргорода, Одеси, Опішного й Харкова до участі було допущено лише окремі твори. Так само 2010 року повністю було відхилено 5 заявок авторів з Кривого Рога, Нікополя, Рівного та Ялти; частково відхилено роботи 3 авторів з Валок і Опішного**.**

**Вдячний Куратору Світлані Конюшенко за допомогу в підготовці матеріалів таблиці*
***Вдячний Куратору Світлані Конюшенко за надану інформацію*

У більшості випадків подібний **експертний відбір себе виправдовує, бо не дозволяє перетворити національний форум на виставковий ярмарок чи продовження вуличної сувенірної лавки.** Не є великою таємницею той факт, що окремі мистці, пропонують на Конкурс не найкращі свої роботи. У таких випадках їх рушійною мотивацією стає бажання тільки «засвітитися» в колі видатних мистців кераміки, як це не раз апробував, скажімо, упродовж 1980-х років пріснопам´ятний харківський гончар-філолог В´ячеслав Рисцов. Особливо приваблює маловідомих здобувачів виставкових «*бонусів*» видання буклетів, каталогів виставок, можливе опублікування статей у газетах і в журналах. **Участь у національних виставках для декого з них перетворюється на змагання зі здобуття сертифікатів суспільного визнання.** Саме так останнім часом відбувається промоушен багатьох сучасних новоявлених «*народних майстрів*», які невтомно вояжують від ярмарку до ярмарку, від свята до свята, гламурно позують зі своїми, часто недолугими, витворами перед журналістами й відеокамерами, й за допомогою мас-медійної всеїдності й несмаку за короткий проміжок часу постають псевдозірками української кераміки.

1-2. Марність спроб «притягнення за вуха»

На всеукраїнських виставках останніх десятиліть мало представленими керамікою стали Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Чернівецька й Чернігівська області. Зовсім не представлені мистці з цих регіонів і на Національних *«КерамПІКах»* у Опішному. Народне мистецтво 2010 року було презентовано переважно творами гончарів Косова й Опішного, що виявляє провідну роль цих гончарних центрів у традиційному гончарстві країни. З інших, ще діючих осередків гончарства, було по одному гончарю з Валок (Харківщина) і Бубнівки (Вінниччина).

До певної міри така ситуація викликана тим, що **в Україні катастрофічно мало стає осередків гончарства, народних майстрів-гончарів**, а отже, й загалом сучасних творів народного гончарства. Його сегмент у вітчизняній культурі все більше й активніше заміщується аматорським гончарством, апологетом і лобістом якого останнім часом стала Національна спілка майстрів народного мистецтва України. Не всі гончарі, особливо ж літні, спроможні займатися організаційними питаннями, пов´язаними з участю у виставках (оформлення й подання заявки, транспортування творів тощо). За доби тоталітаризму ці функції брали на себе обласні будинки народної творчості й Спілка художників УРСР. Нині ж **народні майстри фактично кинуті напризволяще**, що, власне, часто й унеможливлює їх участь у найбільших українських виставкових заходах. Самоусунулися від організаційного супроводу творів гончарів на виставки донині існуючі обласні центри народної творчості, й, що особливо незрозуміло, Національна спілка майстрів народного мистецтва України та Національна спілка художників України.

Тим часом **виготовлювачів глиняних виробів на ярмарках, етнофестивалях, днях ремесел стає дедалі більше**. Виявляється, новітнім майстрам і не потрібен державно-спілчанський патронат! Вони вже приловчилися самостійно рухатися країною з метою продажу своїх виробів. Під час масових заходів у різних регіонах України вони знаходять значно чисельнішу аудиторію своїх прихильників-покупців, аніж їх буває у виставкових залах і галереях. На публічних торгах майстри можуть за кілька днів заробити на прожиття впродовж кількох наступних місяців. Отож, торговища стають, як це й було раніше (до кінця 1920-х років), звичним способом збуту гончарської продукції, а до того ж і найбільш ефективним способом самореклами. Майстри задоволені можливістю будь-де продавати все виготовлене ними без будь-якого художнього відбору. Тільки б був покупець! Тому в художніх виставках вони вбачають усе менше практичної користі.

Фактично **виставки стали відігравати другорядне значення для просування творів кераміки народних майстрів на ринку**. Про них, як правило, згадують, лише коли треба поступити в творчу спілку, або ж здійснити гучну «арт-підготовку» задля здобуття такого бажаного почесного звання *«заслуженого»*. Колишня мотивація народних майстрів, у основі якої було бажання заявити про себе, отримати визнання на регіональному, всеукраїнському, всесоюзному чи навіть на міжнародному рівнях, нині відходить у минуле. Тогочасні виставки мали функцію не лише представлення творчих досягнень мистців, але й відбору кращих із них для музеєфікування. Була ще одна, чи не найважливіша, мотивація участі у виставках: до початку 1990-х років із найбільших виставок Міністерство культури УРСР, Дирекції художніх виставок Мінкультури й Спілки художників УРСР, музеї активно закуповували твори. Це було суттєвою матеріальною підтримкою не лише для художників-керамістів, але й для народних майстрів. Нині таких закупок не здійснює Міністерство культури України й Національна спілка художників України, а музеям на придбання творів кераміки вже більше десятка років з державного бюджету не виділяється ні копійки!

У значно гіршій ситуації нині знаходяться академічні художники-керамісти. За влучним висловом львівської художниці-керамістки Ірини Марко, «*займатися керамікою – це є мужність у наш час*» [37]. А полтавська художниця-керамістка Світлана Пасічна на «*КерамПІКній*» церемонії уславлення мистців з тривогою констатувала, *що «художникам-керамістам з року в рік усе важче створювати роботи, які були б всеукраїнського, чи й навіть світового рівня»* [37]. На торговищах зі своїми роботами вони майже ніколи не з´являються, бо останні коштують значно більше, аніж базарна сувенірщина. Тому перспектив продавати свої твори в місцях масового скупчення людей у них небагато. Якщо роботи гончарів-аматорів розраховані на масового споживача, більше задіяні в процесі практичного застосування в побуті, то роботи художників-керамістів, у яких домінуючими є декоративна й естетична функції, значно дорожчі, а отже, відповідно, й менш затребувані населенням і мають менші можливості регулярного збуту.

Отже, **маємо в Україні два потужні сегменти збуту кераміки: один пов´язаний з обігом творів традиційних гончарів і майстрів-аматорів, а другий – творів академічних художників-керамістів.** Ареал збуту в першому сегменті – передовсім торговища й замовлення підприємств малого бізнесу, пов´язаних зі сферою обслуговування. Так, за свідченням луцького гончаря-аматора Валерія Ленартовича, користувачами його глиняних виробів уже є не місцеве населення, а, як він сам зазначив на одному з інтернетних сайтів, «*клиенты: – частные коллекционеры, гурманы, рестораны и кафе, музеи*» [29].

Кераміка другого сегмента збувається головним чином через індивідуальні замовлення приватних осіб, виставково-галерейний бізнес, подарункові відділи торговельних VIP-центрів. Твори гончарів купують здебільшого представники малозаможного класу населення, частково середнього заможного, і, частіше як виняток, окремі представники пануючої верхівки суспільства. Роботи художників-керамістів здебільшого розраховані на вибагливого покупця, на естетів, на людей більш освічених, з вищим соціальним становищем, а отже, й більш заможних. Як правило, покупцями їх творів стають представники середнього класу й олігархічної надбудови.

За таких новітніх економічних умов розвитку гончарство фактично повертається до того стану, в якому воно було до початку 1870-х років, коли існувало само по собі, а місцева влада мала до нього лише фіскальний інтерес. Відтоді, за ініціативою патріотично налаштованої інтелігенції, твори найвидатніших гончарів почали експонувати на тогочасних кустарно-промислових виставках. Проте відсоток гончарів, які ставали експонентами тих виставок, був дуже мізерним, а тому виставкова діяльність особливо не впливала на загальний економічний стан майстрів, зайнятих у гончарному промислі. Те ж саме спостерігалося і в Україні за доби тоталітаризму: тільки окремі гончарі, якими опікувалася Спілка художників УРСР чи окремі мистецтвознавці, ставали знаними, їх залучали до участі у виставках різного рангу, винагороджували гонорарами й преміями. Загалом, за майже півторастолітню

історію мистецьких виставок в Україні за участю творів кераміки у них брали участь головним чином найвидатніші гончарі чи художники-керамісти.

Ситуація почала змінюватися за доби горбачовської «*перебудови*», коли на виставках почали все частіше «*світитися*» різного штибу аматори, авантюристи, які уявляли себе видатними. Вони були соціально активні, підприємливі, а тому поступово витісняли з виставок старих корифеїв українського гончарства, отримували лауреатство, почесні звання й у такий спосіб ще більше заступали собою талановитих гончарів. Цей **негативний процес трансформаційних перемін у народному гончарстві триває й донині**. Фактично **сучасне традиційне гончарство, за винятком кількох провідних осередків, прискорено втрачає свою недавню родову сутність, місцеву й регіональну специфіку**, основами яких були колективна творчість і традиція. Тому, напевно, Національні виставки надалі все більше ставатимуть елітарними, у тому сенсі, що участь у них братимуть передовсім найвидатніші мистці кераміки. Для них і надалі зберігатиметься головна мотивація виставкової активності – високі шанси перемогти, отримати фінансову підтримку й певну (хоча б тимчасову!) економічну незалежність. «*ІІ Національна Виставка*, – констатувала володарка ГРАН-ПРІ *«КерамПІКа»* 2009 року, видатна львівська художниця-керамістка Анна Лисик, – *стала ще цікавішою й, гадаю, що це гарна тенденція на майбутнє!*» [37]. На подібні виставки й надалі йтимуть громадяни, які бажають долучитися до кращих досягнень українських мистців у галузі художньої кераміки, і які збагнули: **вершинні твори мистецтва не продаються на базарах і ярмарках – вони експонуються на національних виставках, у провідних музеях чи галереях країни**.

Тим часом **для народних майстрів і аматорів саме торговища нині постають найкращими й найменш затратними виставками-презентаціями, джерелом дармової реклами й непоганого заробітку.** З огляду на це, без спеціально зібраних творчими спілками, галерейними закладами чи державними організаціями творів гончарів регулярні масштабні виставки кераміки стають в Україні все більш гіпотетичними.

Окрім того, гончарська посередність, що заполонила сучасні торговища, усе рідше виставлятиметься напоказ там, де глядачі розуміються в мистецтві, традиціях, технологіях тощо. Для пересічних ремісників і художників-керамістів більш комфортними видаються місця скупчення таких, як вони самі, пересічних і невибагливих покупців. Тому вони й не прагнуть виставляти свої роботи на «*КерамПІКах*» та інших серйозних групових виставках, на яких можна порівнювати й аналізувати роботи, й де навіть непосвячені в таїну глини можуть відрізнити високомистецькі твори від ремісничої кон´юнктури; де вони наочно виглядітимуть явно гірше за інших і поставатимуть об´єктами критики, а інколи й дискредитації, з боку керамологів, мистецтвознавців, мистецьких критиків, музеологів. Прикметно, що при цьому вони все ж не відмовляються від амбітного показу своїх робіт на міні-виставках, влаштовуваних у непристосованих для цього провінційних музеях, про які мало хто знає й рідко там буває. Основними відвідувачами тих убогих керамологічних експозицій частіше стають учасники вернісажів (рідні, друзі, знайомі, представники преси й музейники). Загалом такі майстри сповідують давній народний принцип: «*Тихше їдеш – далі будеш*».

Підтвердженням тез, викладених вище, став своєрідний **музейний експеримент у рамках підготовки до проведення чергового «*КерамПІКа*»**. На Другій Виставці-Конкурсі кількість творів народної кераміки зросла майже на 130 відсотків! Це сталося не завдяки більшій зацікавленості майстрів гончарних осередків, а як результат одноразової акції, проведеної працівниками Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Вони знайшли кошти для поїздки з транспортом до Косова, щоб отримати й перевезти до Опішного якомога більше творів косівських і довколишніх гончарів. Доти музейники гадали, що якщо поїхати до майстрів у найбільш віддалені від Полтавщини регіони, то перелік учасників буде набагато чисельнішим. На жаль, очікування не справдилися: на запрошення відгукнулися не всі майстри, а лише частина з них (15 осіб; для порівняння: 2009 року – 2 мистця). Виявилося, що косівські майстри не мають особливої потреби експонувати свої роботи на подібних виставках,

а тому до ініціативи музейників поставилися без особливого інтересу. Їхні твори й без того успішно продаються на різних місцевих і регіональних імпрезах, у приватних майстернях гончарів. За таких умов значні фінансові витрати на організацію безкоштовного перевезення творів до Опішного ніскільки не компенсуються зацікавленістю майстрів у такому добродійництві. З огляду на це, Фундатори вирішили надалі обмежитися тільки наданими для експонування творами й більше не ініціюватимуть доставку виробів із віддалених куточків, за відсутності передбачених на такі потреби коштів.

1

2

3

1. **Твори косівських гончарів у експозиції ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*». Опішне. 24.08.2010**

2. **Член Журі, кандидат мистецтвознавства Людмила Герус (Львів) фотографує твори косівської кераміки в експозиції ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*». Опішне. 02.07.2010**

3. **Учасники вернісажу ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*», косівські мистці Олександра й Віталій Кушніри спілкуються з ужгородським художником-керамістом Мирославою Росул. Опішне. 02.07.2010**

Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікуються вперше

Учасниця II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*», бубнівська гончарка Валентина Живко. Опішне. 21.10.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

Зовсім інший **приклад ініціативності й зацікавленості подала бубнівська гончарка Валентина Живко.** Вона сама зібрала свої твори, відправила їх поштою, а через кілька місяців ще й приїхала на церемонію уславлення мистців. Очевидно, від того часу, як Національна спілка майстрів народного мистецтва України після декількарічного патронування бубнівського осередку гончарювання фактично відмовилася від системної турботи про тамтешніх гончарів, вони реально відчувають відсутність належної уваги до їхньої творчості, почуваються кинутими напризволяще, а тому, як тільки можуть, шукають можливості заявляти про свою творчу спроможність. Щоправда, подібна активність народного майстра із занепадаючого гончарного осередку постає більше винятком, аніж правилом.

1-3. Трансформаційна самоізоляція як імунодефіцит націотворчості

Відповідно до окресленої вище ситуації, 2010 року, як і 2009-го, «*КерамПІК*» дружно проігнорували гончарі, які впродовж останніх років беруть участь у Всеукраїнських молодіжних симпозіумах гончарного мистецтва в Чигирині (Черкащина). У цьому виявилася певна організованість корпоративної групи молодих майстрів-початківців, які не бажають брати участь у будь-яких мистецьких акціях у Опішному. Зокрема, 2009 року на Національній Виставці-Конкурсі експонував панно тільки один учасник чигиринських симпозіумів, київський художник-кераміст Дмитро Шинкаренко (номінація «*Академічна кераміка*») [9, с.137], а 2010 – Василь Мельник із Косова та Сергій Никорович із Коломиї (номінація «*Народна кераміка*»). Роботи останнього майстра з´явилися в експозиції не як наслідок його ініціативи, а як результат поїздки працівників Музею-Заповідника й Інституту керамології до Коломиї. Фундатори «*КерамПІКа*» спершу дивувалися такій позиції молодих майстрів, а згодом погодилися з тим, що інакше й не могло бути. До цього висновку підвів керамологічний аналіз чигиринських симпозіумних матеріалів, опублікованих у вигляді щорічних каталогів-звітів [див.: 2; 10; 14; 15; 16].

Уже зазначалося, що на Національних виставках-конкурсах художньої кераміки найбільш повно й різноманітно представлена творчість художників-керамістів. Натомість народного мистецтва на Виставках-Конкурсах, як і в реальному художньому житті країни, стає все менше. Зникають останні гончарні осередки. Ті з них, де ще є поодинокі старі майстри, на виставках уже не згадуються. **Прискорений занепад осередків традиційного гончарства впродовж останнього десятиліття, природне зникнення носіїв традиційної культури компенсується активністю майстрів-аматорів, яких Національна спілка майстрів народного мистецтва України намагається видавати за народних.** Показовими в цьому плані стали саме Всеукраїнські молодіжні симпозіми гончарного мистецтва, які, починаючи з 2003 року, щорічно проводяться в Чигирині.

Доки народних майстрів в Україні було більше, подібні симпозіуми Спілка проводила в славетному гончарному осередку – Бубнівці, що у Вінниччині. Коли ж ситуація з народним мистецтвом стала різко погіршуватися, Спілка почала проводити симпозіуми не в діючому ще гончарному осередку, а в Чигирині, і збирати на них переважно молодих людей, які раніше гончарством не займалися, але на хвилі бізнесової кон'юнктури прагнули опанувати ремесло. Таким чином, у гетьманській столиці вже дев'ять років поспіль, здебільшого з числа учасників першого симпозіуму, спілчанські провідники «*ліплять*» заміну народним майстрам. Фактично ж, поступово відбувається переформатування класичного наукового уявлення про народне мистецтво. Тепер Спілкою **запропоновано вважати аматорську творчість, основану на копіюванні, еклектиці, на міксові всього, що тільки трапляється (форм виробів, елементів декору, стилів, історичних традицій), «*реабілітованим народним мистецтвом*».** Ознаками цього поки що значною мірою псевдонародного мистецького перфоменсу є:

- Залучення до заняття гончарством не спадкоємців гончарських родин і навіть не вихідців із гончарних осередків, а здебільшого мешканців міст;
- Наявність у частини новітніх «*народних майстрів*» академічної художньої освіти;
- Приставлення до новопосвячених «*народних майстрів*» наставників із числа переважно майстрів-аматорів, які не представляють осередків традиційного гончарного мистецтва України;
- Проголошення користі масованих запозичень з огляду на те, що ані частина наставників, ані учасники не є носіями певних локальних чи регіональних народномистецьких гончарних традицій. Таким чином у творах учасників з'явилася мішанина стилів, еклектика. Учасникам пропонувалося:
- копіювати трипільську кераміку, джерела образної мови якої – на Близькому Сході (ця симпозіумна вправа називалася: «*відчуття подиху віків, осмислення первісного архетипу, що пов'язані з українською історією*»);
- копіювати кераміку інших археологічних культур (це називалося: «*вивчити археологічні знахідки давньої кераміки і її реконструювати*»);
- копіювати кераміку Середнього Сходу, привезену на територію сучасної України можновладцями доби Київської Руси (це називалося «*філософським осмисленням історичної минувшини часів Київської Русі*», «*осягненням образного світу часів Князівської України*»);
- копіювати кераміку доби пізнього середньовіччя (це названо: «*виготовлення Гетьманського посуду*»; «*за археологічними та музейними матеріалами реконструювати кращі зразки мисок*»);
- копіювати традиції так званої обварної кераміки, що до початку XX століття ще зберігалися в Білорусі й Росії (чимало учасників симпозіумів почали виготовляти посуд, у якому природний колір черепка затоновано в брудно-коричневий колір).

Увесь цей калейдоскоп запозичень мав би комусь свідчити про «*невичерпність творчих можливостей українського гончарства, неперервність художніх традицій і те, що наша молодь може гідно презентувати свої здобутки як в Україні, так і за її межами*», а ще те, немовби «*молоде покоління митців міцно стоїть на фундаменті традицій відомих праукраїнських культур*» [22, с.5; 20, с.5; 21, с.3; 23; 19].

Одночасно співорганізатори симпозіуму, далекі від знання народного гончарства, переконують українське суспільство, немовби створені в Чигирині аматорські, еклектичні учнівські роботи «*гідні представляти українське народне декоративне мистецтво на будь-якому рівні*» [13], і саме вони є «*дієвий крок у відродженні народного гончарного мистецтва*», «*нове осмислення мистецьких набутків багатьох епох і цілих поколінь українських митців*» [20, с.5]. Учасників симпозіумів – аматорських і академічних митців – уже нарекли «*народними мистцями*», твори яких «*означені високою естетикою національних традицій*» [23].

За одним із відвертих зізнань менеджерів симпозіумів, їхньою метою є «*прокладання шляху до нового мислення у мистецтві*» [20, с.5]. Вони радіють з того, що «*молоді гончарі творили… нове, досі небачене*» [21, с.3]. Очевидно, саме тому Світлана Качан виготовляла на одному симпозіумі не традиційні «*сиві*» вироби, характерні для її рідного Хомутця (Полтавщина), а димлені вироби, «*оздоблені ритуванням*», у яких «*відчувається художньо-стильові ознаки посуду Наддніпрянщини*», а на іншому симпозіумі «*реконструювала археологічні миски козацьких часів*» [21, с.3; 19]. Виготовлення майстринею під час симпозіуму в Чигирині димленої кераміки (навчилася в гончаря Євгена Бакусевича із с.Гавареччина, що у Львівщині), форми якої мало нагадують димлені вироби Хомутця, вже патетично названо «*відродженням знаменитої хомутецької кераміки*» [21, с.3, див. також с.10].

Отже, усе з ніг на голову! Забуття місцевих традицій, їх ігнорування, а натомість упровадження в персональну творчу практику традицій інших регіонів – ось що головне для організаторів симпозіуму. **Культивоване нове мислення, відмінне від традиційного, носіями якого вже є учасники чигиринських симпозіумів, породжує й цілком інше мистецтво, іншу художню культуру.** Вона, безперечно, має право на життя. Але навіщо ж її лукаво називати «*народним мистецтвом*»? Адже вона лише формально, тільки за окремими зовнішніми ознаками споріднена з традиційним мистецтвом. Проте за ментальністю її творців вона вже зовсім інша. Це саме те, що на Заході називають «*примітивним*», «*наївним*» мистецтвом. У його основі – не колективна творчість, не народна естетика, і в них не відображаються естетичні уявлення певних локальних груп населення. У них втілюються винятково індивідуальні смаки творців!

Становлення новітнього покоління аматорських мистців, які виплекані в лоні Національної Спілки, й підмінюють своєю аматорською творчістю класичне українське народне гончарство, навчителі цього трансформаційного покоління патетично називають «*відродженням галузі*», «*новою сторінкою в історії українського традиційного мистецтва*» [22, с.4; 23]. Вони очікують на той час, коли стануть свідками «*активної творчої діяльності когорти висококласних майстрів нового покоління, на чиї плечі вже сьогодні покладена велика відповідальність за збереження і примноження художніх традицій народу*», а також, коли створений на основі їхніх творів у Чигирині Музей народного мистецтва стане «*центром творчої реабілітації народних майстрів із різних куточків нашої держави*» [23]. Виходить, що процес сутнісного переформатування народного мистецтва – це є продумані дії з «*творчої реабілітації народних майстрів*»!

Поки що «*реабілітовані народні майстри*» продукують уніфіковані, етнічно знебарвлені, еклектично декоровані, формотворчо спотворені вироби. Вони самі є продуктом певної корпоративної групи майстрів, сформованої з представників різних регіонів України, які часто бачаться, спілкуються й запозичають один в одного прийоми роботи, форми й декор виробів. Запозичають, як правило, з різних осередків, регіонів, країн, археологічних культур. Здійснюється активне міксування локальних традицій, стилів, епох. А ще твориться суміш трипільських, давньоруських і пізньосередньовічних мотивів, до них додаються мистецькі традиції східних, африканських і латиноамериканських культур.

Провідники Національної Спілки на роль новітнього українського гончарного месії обрали молодого гончаря, випускника Київського інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука Івана Бобкова. **Усіляко рекламований і протегований майстер тим часом продукує нечувану еклектику й мішанину стилів, суперактивно експлуатуючи творчі досягнення відомих гончарів України, руйнуючи етнічну специфіку гончарної культури**. Чого там тільки немає: і фрагменти творчості Івана Білика (Опішне), і Надії й Валерія Протор'євих, Михайла й Григорія Денисенків (Васильків)! Окремою лінією в його творчості прослідковується наслідування скульптурних глиняних творів Петра Ганжі та його мальовки на фаянсових тарелях [див.: 6, с.84, 86, 87, 88-89]. За відвертим свідченням Івана Бобкова, «*…мне нравится черно-дымленная керамика Львова, керамика*

Скопина, великолепная керамика Опишни. ...Мои работы основаны на классике, на народном творчестве многих поколений украинских мастеров керамики, на моих личных впечатлениях. ...Огромный след в моем миворозрении оставили мои исследования культуры индейцев Северной и центральной Латинской Америки, керамика Пуэбло, Наска» [6, с.86]. Незважаючи на такі сумнівні досьогочасні досягнення, заохочуваний Національною Спілкою, він стає прикладом для інших мистців, як слід поводитися зі спадщиною українського гончарства.

Подібну творчість усе важче ідентифікувати за місцем виготовлення, за особою, за етнічною групою чи етносом. Одна справа, якщо інновації виникають у межах однієї локальної традиції, як, скажімо, це було в Опішному на межі XIX–XX століть. Зовсім інше, коли без суттєвих інновацій, просто механічно змішуються різні локальні традиції, у тому числі іноетнічного походження, а міксовий результат видається за сучасне досягення в масштабі всієї країни. Тобто, **це вже не класичне народне мистецтво, яке є засобом національної ідентифікації, а поки що такий собі мікс, продукт мас-культури, нівеляційний концентрат**, приготовлений у польовій кухні Чигиринських симпозіумів! Чи не закономірно випливає з цього той факт, що за майже десять років чигиринського симпозіумного руху, на явище ґрунтовним аналізом подій і виготовлених творів, складу учасників і членів Журі не відгукнувся ні один учений-керамолог, мистецтвознавець, етнолог, культуролог. Майже всі досьогоднішні публікації належать лише провідникам Національної спілки майстрів народного мистецтва України й журналістам. А втім дійство варте пильної уваги науковців, футурологів! **Без належної уваги вчених-керамологів, мистецтвознавців, етнологів, чигиринський гончарський корпоративний синдром може призвести до суттєвої зміни суспільних уявлень про українські етнічні традиції, до запровадження нової стилістики глиняних виробів, яка не буде продовженням і творчим розвитком традицій минулого, XX століття й нічого спільного з національною культурою не матиме.**

Досі складається враження, що учасники Чигиринських симпозіумів не беруть участі в Національних виставках-конкурсах художньої кераміки, бо не вважають себе готовими на такому рівні показувати своє «*реабілітоване народне мистецтво*». Така позиція заслуговує на повагу! Сподіваюся, що в частини колишніх і нинішніх учасників з часом мине бажання копіювати чуже, поглинати все побачене й нав´язане. Вони переростуть «всеїдність» молодості й невдовзі знайдуть свій самобутній шлях у сучасній українській кераміці. Так чи інакше їх простування до вершин гончаротворення обов´язково має привести й до Національних «*КерамПІКів*»! Адже в нинішньому динамічному світі мистцям потрібне спілкування, а не переховування в корпоративних групах, вивчення, а не копіювання досвіду інших, усвідомлення власного внеску в справу збереження національної ідентичності не на глобалізаційному еклектичному роздоріжжі, а на ниві утвердження власної оригінальної творчості.

За нинішньої доби глобалізаційних ризиків будь-яка корпоратизація духовно-культурних, мистецьких сфер, яка спричиняє трансформаційну мутацію традиційних естетичних засад творчості, становить реальну небезпеку для національної ідентичності. Прикладом такої діяльності в галузі народного мистецтва постають чигиринські симпозіуми, а в образотворчому мистецтві – діяльність центрів сучасного мистецтва («*контемпорарі*у», «*актуального мистецтва*»). Новітні провідники мистців, під приводом осучаснення мистецтва, його інтеграції в світовий культурний простір намагаються жорстко визначати напрямки мистецького поступу, ігноруючи гуманістичні традиції національної культури. У підсумку це призводить до непомітного нівелювання етнічної ідентичності.

Тому **значення «*КерамПІКів*» значною мірою й полягає в тому, що вони примушують шукати відповіді на питання: що відбувається в сучасній народній кераміці України**, яка є неодмінним елементом національної ідентичності? як трансформується її родова сутність? Вони також актуалізують пошуки відповіді на суспільні виклики, породжені глобалізаційними процесами, загрозливою тенденцією до нівелювання національної ідентичності українців. Адже незважаючи на здобуття Україною незалежності двадцять років тому, впродовж усього «*незалежницького*»

періоду в країні йде провладна боротьба за системне формування в країні двох альтернативних світів, а отже, і систем цінностей: російського типу й американського. Про формування власного українського світу нині навіть не йдеться! Останнім часом усе відчутнішим стає домінування «*російського світу*» в Україні. І хоча держава має всі формальні ознаки незалежності, але в галузі культури, мистецтва, освіти, науки, осмислення історії все більш визначальними стають пріоритети російської культури, експортованої з сусідньої держави, а віднедавна й створюваної на території України. Інформаційний простір України фактично окупований проросійськими засобами масової інформації. За умов цілковитої відсутності проукраїнської державницької політики в галузі культури й мистецтва, в ідеологічному плані Україна все більше нагадує автономну частину Росії, подібно до Малоросії в складі Російської імперії, чи Української РСР у складі СРСР.

Виплекані чигиринськими симпозіумами творці «реабілітованого народного мистецтва» у більшості випадків не представляють ні одного гончарного осередку, ні однієї регіональної гончарної традиції. Їх глиняні вироби набувають *«міжосередкового»*, *«міжрегіонального»*, тобто усередненого вигляду. Вони втрачають те, за що найбільше й цінується класичне народне мистецтво: місцеву самобутність, оригінальність, відсутність аналогів в інших регіонах країни й за її межами. У творах гончарів-початківців, аматорів відсутні місцеві (локальні, регіональні) етнічні ознаки. Натомість, їх провідники новітніми етномистецькими ознаками пропонують вважати іноетнічні, інокультурні запозичення. Цю еклектичну творчість усе важче ідентифікувати за національною належністю, оскільки подібна аматорська кераміка поступово набуває інтернаціонального характеру. Майстри стають ремісниками-універсалами, які на замовлення можуть робити, що кому заманеться, бо в роботі їх уже не стримують певні народномистецькі канони. Вони звільнилися від цих канонів, і ця ремісничa свобода від традицій певного осередку стає руйнівником традиційного мистецтва. Тобто є творцями немовби «*загальноукраїнської гончарної традиції*», яка за своїми ознаками нагадує пріснопам´ятний «совєтский народ».

Чигиринський симпозіум став своєрідним казаном, у якому вихолощуються локальні традиції й народжується новий аматорський продукт, який підноситься покупцям у обгортці *«народного мистецтва України»*. Бо **будь-які мистецькі заходи навчально-комунікаційного характеру, на яких упродовж певного часу беруть участь народні майстри – носії давніх локальних традицій, унаслідок штучно створених умов для запозичення інших прийомів роботи, нових форм і декору виробів, так чи інакше призводять до мутації цих місцевих традицій і роблять майстрів подібними один до одного.** Саме тому Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, провівши 1997 року Перший всеукраїнський симпозіум-практикум «*Поезія гончарства на майданах і в парках України*» за участю майстрів-гончарів і художників-керамістів, у наступні роки відмовився від подібної практики міксування сутнісно різних мистецьких явищ. Уже тоді стало зрозумілим, що користі народному гончарству від такої тісної співпраці з художниками-керамістами не буде! На той час і Спілка майстрів народного мистецтва України набула значного досвіду з відродження конкретного гончарного осередку, а саме в с.Бубнівка Гайсинського району Вінницької області. Проте з 1995 року там почали проводити Всеукраїнські симпозіуми-практикуми з народного гончарства «*Бубнівська кераміка*» [1]. Замість того, щоб системно працювати з місцевими майстрами, надавати їм організаційну й матеріальну підтримку, турбуватися про успадкування місцевих традицій молоддю, Спілка почала збирати в Бубнівці по кілька десятків гончарів з Вінниччини, Волині, Запорізької області, Івано-Франківщини, Київщини, Криму, Львівщини, Полтавщини, Харківщини, Черкащини. Оскільки Спілку на той час очолював скульптор за фахом, художник монументально-декоративного мистецтва Володимир Прядка, в народне мистецтво було привнесено форму творчого спілкування академічних художників – симпозіуми, пленери, творчі практикуми. Тобто ще 1995 року в Україні було запроваджено змішування гончарів – носіїв різних регіональних традицій. Причому, якщо в Бубнівці

збиралися переважно вже вправні гончарі, за якими дійсно стояли певні регіональні традиції, то в Чигирині Спілка зробила акцент на неофітах, з яких прагне виплекати майбутніх творців українського традиційного гончарства.

Загальновідомо, що частина майстрів нині постійно курсують різними регіонами України на різні свята з продажем сувенірних виробів. При цьому вони неспроможні адекватно зважати на регіональні смаки населення, на їх місцеві естетичні вподобання. Тому пропоновані ними **вироби поступово стають уніфікованими, своєрідним «унісексом», без будь-яких ознак регіональної традиції, що дозволяє однаково успішно продавати їх у різних куточках країни.** Скажімо, димлену кераміку «*а-ля Гавареччина*» нині виготовляють у різних частинах України (Волинь, Івано-Франківщина, Запорізька область, Київщина, Львівщина, Полтавщина, Рівненщина, Чернігівщина). Регіональне знеособлення сучасних глиняних виробів наочно виявляється й на Національних Сорочинських ярмарках. Останніми роками ярмаркова продукція гончарів із різних куточків України стає одноманітною, майже тотожною. Чітко прив´язаною до місцевих традицій досі залишається головним чином косівська, коломийська й опішненська кераміка.

За таких умов Національна спілка мала б звернути увагу на збереження саме локальних етномистецьких традицій, а не форсувати їх уніфікацію й хибне «*осучаснення*».

1-4. Термінологічна невизначеність

У руслі явищ, проаналізованих вище, **Національні «*КерамПІКи*» актуалізують ще одну давню проблему української керамології, а саме – термінологічну невизначеність означень сутнісно відмінних груп художньої кераміки**. Маю на увазі передовсім такі поняття, як «*народна кераміка*», «*академічна (професійна) кераміка*», «*аматорська (самодіяльна) кераміка*».

Проблема термінологічної невизначеності особливо виявляється на прикладі експозицій «*КерамПІКів у Опішному!*». Так у номінації «*Народна кераміка*» на II Виставці-Конкурсі було виставлено твори художників-керамістів, які закінчили мистецькі вищі навчальні заклади IV рівня акредитації (інститут, академія), тобто отримали академічну освіту в галузі художньої кераміки, наприклад, Марії Гринюк і Олександри Кушнір з Косова, які мають за плечима Львівську національну академію мистецтв. Зрозуміло, що кваліфікувати їх творчість як народне мистецтво вже неможливо. Це типова академічна творчість, навіть якщо вона й базується на народномистецьких традиціях. Саме тому твори видатного мистця Сергія Радька, який закінчив Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (нині Львівська національна академія мистецтв), виконані на гончарному крузі, з використанням народних форм посуду, експонуються завжди в номінації «*Академічна кераміка*».

Під час роботи Журі Національних Виставок-Конкурсів це питання порушувалося, але так і не було остаточно з´ясоване. Очевидно, готуючи експозиції наступних мистецьких форумів Фундаторам необхідно однозначно визначитися, які роботи і яких мистців мають бути в номінації «*Народна кераміка*» й за якими ознаками вони відбиратимуться: за освітою автора, чи за використанням у творчості народних традицій, народних форм виробів тощо. Останній варіант видається неправильним, оскільки виготовлення творів народного мистецтва й творів академічної кераміки з використанням форм і мотивів орнаментів народного гончарства – це сутнісно, засадничо різні художні явища. Насамперед, тому, що народний майстер робить це частіше підсвідомо, органічно засвоївши певні місцеві традиції, повторюючи їх, збагачуючи й тиражуючи однотипні гончарні вироби. Натомість художник-кераміст не ставить за мету успадкування й продовження традиції, а тим більше її тиражування; він лише свідомо використовує в

своїй творчості окремі технологічні прийоми й елементи традиційних глиняних виробів (техніки декорування, форми тощо).

Якщо ж за основу поділу брати освітню ознаку, то як у такому випадку бути з творами Володимира Шаповалова й Галини Яковенко, які взагалі не мають художньої освіти, проте їхні роботи експонуються в номінації «*Академічна кераміка*»? Виявляється, груповий поділ необхідно здійснювати не за однією ознакою, а за комплексом ознак, скажімо: освіта // стилістика художніх творів // спадкоємність творчості // місце проживання (гончарний осередок чи ні) тощо.

В Україні вже є понадстолітня традиція гончарного шкільництва. 1876 року в Коломиї було засновано перший такий навчальний заклад – Коломийську гончарну школу, 1894 року – перший навчальний заклад у Лівобережній Україні – Опішнянську зразкову гончарну майстерню Полтавського губернського земства, 1896 року – Миргородську художньо-промислову школу імені Миколи Гоголя та інші. Їх метою була підготовка фахівців для роботи в традиційних осередках гончарного промислу. Наприклад, Коломийська школа за основу навчального процесу поклала здобутки косівських гончарів, зокрема творчість славетного гончаря Олександра Бахмінського; Опішнянська – гончарів «*столиці гончарства*» – Опішного. Усі гончарні школи ставили за мету вивчення місцевих традицій гончарства, впровадження у виробництво новітніх технологічних прийомів і навчання ним гончарів та підлітків. Вони відіграли провідну роль у збереженні й розвитку традиційного гончарства в Україні. У другій половині XX століття такими були єдиний у колишньому СРСР Миргородський державний керамічний технікум імені Миколи Гоголя, Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва (згодом технікум, коледж, інститут), Опішнянська філія Решетилівського СПТУ №28. Важливу функцію підготовки майстрів-гончарів перелічені художні навчальні заклади (за винятком Опішнянської філії) виконують і донині.

Частина випускників цих навчальних закладів залишалися працювати в гончарних осередках, де продовжували традиції місцевих майстрів. Найбільш наочними прикладами успішної інтеграції випускників у гончарний промисел є Опішне, де більшість сучасних народних майстрів закінчили відповідно Опішнянську філію Решетилівського СПТУ №28 чи Миргородський державний керамічний технікум імені Миколи Гоголя, та Косів, де домінують випускники Косівського училища прикладного та декоративного мистецтва (технікуму, коледжу, інституту). Отож, якщо мистців відносити до народних за ознакою освіти, то, гадаю, доречним зараховувати до них передовсім тих, хто закінчив середні художні навчальні заклади в осередках традиційного гончарства (в Опішному та Косові), а також Миргородський державний керамічний технікум імені Миколи Гоголя. Важливо зазначити, що шляхом творення народної кераміки пішли саме ті випускники перелічених гончарних шкіл, які після завершення навчання працювали в осередках народного гончарства. Ті з них, які опинялися в різних містах України, де в другій половинні XX століття не було стійкої традиції народного гончарювання, як правило, або відійшли від гончарства, або їх творчість не набула ознак народної: вони працювали в руслі аматорського гончарства. Наприклад, учасниця Другого «*КерамПІКа*» Лариса Нагурна закінчила Миргородський державний керамічний технікум імені Миколи Гоголя, живе й працює в Пологах (Запорізька область). Її творчість постає проміжною ланкою між народною керамікою й академічною.

Подібні мистці нині домінують в Україні: їхні вироби стали основним товаром на численних українських базарах, ярмарках, етнофестивалях, днях ремесел, днях міст і сіл, у сувенірних магазинах і на придорожніх лотках. **Визначальною ознакою аматорських робіт стала творча мімікрія, тобто зовнішня подібність або до народної кераміки, або до академічної.** Мистці-аматори активно експлуатують технологічні прийоми роботи, форми, декор виробів народних майстрів і художників-керамістів, поєднуючи їх з технічними й формотворчими прийомами, запозиченими з інших видів декоративно-ужиткового й образотворчого мистецтва (різьблення, вишивання, скульптура, графіка), що загалом непритаманні кераміці. Як правило, це добротно виконані роботи, але в них

мало новизни, вони не визначають майбутні вектори розвитку мистецтва. За моїми спостереженнями, аматорське гончарство – це здебільшого вчорашній день і народної, й академічної кераміки, оскільки воно на кілька десятків років відстає від сучасного авангардного поступу кераміки.

У зв´язку з цим, можливо, **варто заснувати на «*КерамПІКах*» ще одну номінацію «*Аматорська кераміка*»,** у якій концентруватимуться кращі вироби з межового самодіяльного поля гончарної творчості. **За таких умов аматорська кераміка дійсно стане помітною, перейде з ролі певного баласту-наповнення Національних Виставок у повноцінний об´єкт керамологічного й мистецтвознавчого вивчення та належного пошанування.** Нині ж типовою ситуацією на засіданнях Журі «*КерамПІКів*» є певне ігнорування аматорських творів: усі передовсім шукають чогось нового, самобутнього, оригінального відповідно до двох, передбачених Положенням номінацій. Тим часом твори, які не мають класичних ознак – «*народних*» чи «*академічних*» – стабільно залишаються для членів Журі в тіні й практично ніколи не винагороджуються. Але ж серед них є чимало й цікавих робіт, які страждають із-за того, що вони «*не такі, як основні номінанти*». Водночас, започаткування ще однієї номінації, дозволить зробити більш селективним представлення академічної й народної кераміки.

Напевно, немає потреби зазначати «*академічний художник-кераміст*», бо вже в першій частині словосполучення «*художник-кераміст*» закладено його смислове значення, тобто, що мистець має художню освіту. Водночас аматорів можна було б називати «*аматорами-керамістами*» або просто «*керамістами*», а народних майстрів – «*майстрами-гончарями*», чи просто «*гончарями*».

Подібно в англійській мові: «***potter***» – гончар; «***ceramist***» – гончар, кераміст. У сучасному західному мистецькому просторі словом «***potter***» означується передовсім гончар, тобто майстер, який виготовляє традиційну кераміку, головним чином посуд, а терміном «***ceramist***» – головним чином художник-кераміст, аматор-кераміст, який виготовляє нетрадиційні для етнокультури глиняні вироби.

Таким чином, керамологи й мистецтвознавці найближчим часом мають домовитися, що має лягти в основу критеріїв для визначення академічної, аматорської й народної кераміки: освіта мистців, стилістика творів чи якісь інші ознаки. Вирішення цього питання дозволить адекватно реагувати на зміни, що відбулися в художній культурі України впродовж двадцятиліття Незалежності.

1-5. Безплідне влиття ІНТЕРСимпозіуму

На перспективу, Фундатори поставили перед собою амбітну мету – в майбутньому влаштовувати повноцінні міжнародні виставки-конкурси кераміки, подібні до тих, що відбуваються у Фаенце (Італія) чи Валорисі (Франція). Підготовчим етапом до виходу на світові обшири мистецтва кераміки постають Національні Виставки-Конкурси. 2010 року Фундатори зробили перший пробний крок на шляху їх переформатування в міжнародні. Відповідно до п.1.8 «*Положення про І ІНТЕРСимпозіум кераміки «2010: 10х10»*, після його завершення творчі роботи учасників експонувалися в складі Другого «*КерамПІКа*» [11]. Таким чином **передбачалося урізноманітнити творчу палітру конкурсних робіт, зробити виставку більш цікавою для українських мистців та всіх глядачів.** При цьому було враховано, що окремі твори, подані спеціально на виставку-конкурс, раніше могли експонуватися на інших мистецьких показах, тобто частково вже були «*озвучені*», «*побачені*». Натомість, інтерсимпозіумні твори тільки-но «*вийшли*» з гончарних печей і були представлені лише членам Журі. Після цього, за одну ніч і півдня їх розмістили в експозиції Національної Виставки-Конкурсу. Цікаві вони були ще й тим, що створювалися мистцями – представниками різних

мистецьких шкіл і різних країн за мінімальний творчий період (10 днів) і, значною мірою, за екстремальних умов. Це був своєрідний експеримент, який завжди приваблює новизною й несподіванками.

Задовго до вернісажу передбачалося, що роботи ІНТЕРСимпозіуму теж можуть бути нагороджені відповідно до умов Виставки-Конкурсу (п.4.4. Положення про ІНТЕРСимпозіум) [11, с.2, 6]. Насправді ж цього не сталося, бо на два мистецькі форуми було сформовано одне представницьке Журі. Спершу було оцінено твори ІНТЕРСимпозіуму в рамках офіційного підведення його підсумків і нагородження учасників. Через кілька днів те ж саме Журі оцінювало твори в експозиції «*КерамПІКа*». Ось тут і **спрацював психологічний момент**: раніше бачені, оцінені й винагороджені твори ІНТЕРСимпозіуму члени Журі вже немовби й не помічали. Вони заходилися більш прискіпливо переглядати, аналізувати й сперечатися навколо експозиції «*чистого*» «*КерамПІКа*», а «*інтери*» для них уже стали пройденим етапом. Тому жоден інтерсимпозіумний твір так і не отримав нагороди. До того ж, роботи, виготовлені в екстремальних польових умовах «*ІНТЕРСимпозіуму*», дещо програвали перед роботами, створеними в комфортних домашніх умовах.

Цей **перший негативний досвід поєднання двох виставок** переконав Фундаторів у недоцільності злиття двох мистецьких явищ, кожне з яких має відмінне походження й смислове наповнення. Тому в майбутньому вирішено було розгортати експозиції в різних виставкових залах, не міксуючи твори «*КерамПІКа*» й «*ІНТЕРСимпозіуму*», й не влаштовуючи повторного оцінювання творчого доробку останнього.

ІНТЕРСимпозіуми мають власну неповторну ауру, що відображається у творах учасників, у численних зафіксованих фотознімках і відеосюжетах. Оскільки про всі перипетії проведення визначної мистецької події неможливо розповісти в рамках альбому-каталогу «*КерамПІКа*», Фундатори вирішили обмежитися в цьому каталозі лише констатацією одночасного експонування творів. **Обставинам проведення Симпозіуму, його учасникам і творчому доробку буде присвячено окремий мистецький альбом-каталог.**

2. ВЕРНІСАЖ

2-1. Багатолюддя

Офіційна церемонія відкриття ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*» відбулася в рамках ІІ Тижня Національного Гончарного Здвиження в Опішному [див.: 4, с.14]. У ній узяли участь численні народні майстри-гончарі, художники-керамісти. До них приєдналися учасники Міжнародного керамологічного симпозіуму «*Гончарство Гуцульщини та Покуття: ідеологічні міфи й історичні реалії*» [8], IV Міжнародного молодіжного гончарського фестивалю «*Опішне–2010*» [17], І ІНТЕРСимпозіуму кераміки в Опішному «*2010: 10х10*» [12], ІІ Міжнародного мистецького фестивалю-ярмарку «*Гончарний Всесвіт в Україні–2010*» («*PotteryUniverseUkraine -2010*»). У цей день до гончарної столиці України з'їхалося чимало власне учасників Виставки-Конкурсу й членів Журі. За словами доцента кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв, заслуженого художника України Василя Боднарчука, «***такого значного напливу до Опішного відомих мистців з України й зарубіжжя ще не було!*** *І це велика заслуга організаторів заходів… Я радію з того, що відбувається зараз у Опішному. Хочу, щоб подібне дійство мандрувало Україною, зокрема побувало у Львові. Щоб не тільки в Опішному можна було побачити найкращі твори кераміки, роботи народних майстрів і академічних керамістів, щоб воно було і в інших куточках країни. Шкода, що їх можна бачити лише тут!* ***Потужна й прекрасна виставка, на яку їхатиме багато людей. Слава й відгомін сьогоднішніх подій прокотяться Україною***» [34].

Упродовж дня відбувалося жваве спілкування, обговорення подій у мистецькому світі країни. Вернісажні оратори акцентували увагу на новітніх досягненнях мистців кераміки, існуючих проблемах і шляхах їх вирішення. Львівський художник-кераміст Ігор Береза емоційно окреслив значення подібних заходів для сучасної України: «*Зі страшним нетерпінням чекаю на відкриття виставки! Як напередодні свята Святого Миколая дитина чекає, що там під подушкою лежить, так само й мені дуже хочеться побачити, що зробили за 2010 рік українські керамісти! Особливе значення виставки полягає ще й в тому, що* ***це маленьке нібито Опішне, як Атлант, тримає на собі все небо української кераміки. І цей конкурс, як це не дивно звучить, єдиний! Вдумаймося тільки в це слово: це єдиний в Україні конкурс професійної кераміки.*** *То означає, що Опішне взяло на себе завдання вести далі в майбутнє українських керамістів і створювати умови для того, щоб цей вид мистецтва, який зараз перебуває в дуже складних умовах, не загинув, щоб цей пласт культури не пропав намарне*» [34].

Тим часом Людмила Овчаренко, директор Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату I–III ступенів «*Колегіум мистецтв у Опішному*», кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України, висловила побажання багатьох учених і педагогів про те, «*щоб такі заходи відбувалися в різних куточках України. Щоб так само пошановували не лише гончарство, але й ткацтво, вишивання, інші види народних ремесел. Щоб у мистецьких творах відроджувалася наша Україна й столітніми коренями проростала в наших співгромадян*» [34].

2-2. Стильова ригідність і мутації

Член Журі Виставки-Конкурсу, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, художник-кераміст Ярослав Мотика, ознайомившись із експонованими творами, заявив, що «*за ними можна побачити, хто як виріс, хто як пішов догори, хто як чого добився*» [34]. І дійсно, **в експозиції «*КерамПІКа*», як на долоні, було представлено весь спектр сучасної української художньої кераміки.** Роботи красномовніше за будь-кого свідчили про мистецькі вподобання авторів, вектори їхніх пошуків, простування вперед чи творче тупцювання на місці.

Загалом **частина творів II-го «*КерамПІКа*» була прикметна повторенням раніше віднайдених образів, композицій, технологічних прийомів**. Чітко діагностувався стан ригідності, тобто закляклості творчих пошуків окремих мистців. Дехто роками набридливо експлуатує одні й ті ж форми, мотиви декору, внаслідок чого однотипні роботи, хоча й виконані в різні роки, сприймаються одноманітно. Інші мистці продовжують тиражувати один вдалий образ чи композицію в різних варіантах. Їхні роботи стають усе менш цікавими для глядачів, а особливо ж для тих, хто слідкує за творчістю художників-керамістів, системно відвідує їхні виставки. До них втрачається інтерес, бо вони вже давно «*прочитані*», «*упізнавані*», «*передбачувані*». У їхніх творах зникає інтрига, несподіванка, таїна. Безперечно, вони прикрашають експозиції, але вже не визначають напрямку руху, не є прикладом для наслідування, не є відкриттям, не є новою, ще не прочитаною «*глиняною таблицею*». Вони стають уособленням вторинності, тиражності, масовки.

На Виставках-Конкурсах з´являється більше творів, ознакою яких є формальні пошуки чудернацької, незвичної форми, поєднання різних матеріалів (глини й металу, глини й дерева, глини і скла тощо). Намагаючись бути оригінальними, мистці «*привносять у кераміку*» окремі технологічні прийоми вітражу, металообробки, деревообробки, скульптури, живопису тощо; створюють інсталяції.

На фоні інформаційних запозичень і глобалізаційних впливів стає все менше творів з національним колоритом, з виявленими етнічними ознаками. Водночас це стає наочним результатом інтеграції українських мистців кераміки у світове мистецтво. Адже для того, щоб бути зрозумілим чужоземному співтовариству, треба «*говорити*» з ним зрозумілою мистецькою мовою. Під час престижних міжнародних виставок-конкурсів художньої

кераміки в Італії, Німеччині, Кореї, Китаї, Японії та інших країнах можна спостерегти багато однотипних виробів. Їх автори роблять усе для того, щоб вони були зрозумілі представникам різних етносів, різних країн, на різних континентах. «*Зрозумілість*» постає за рахунок спрощення форми, застосування уніфікованого декору, нівелювання етнічних ознак. Такі роботи узвичаєно оцінює міжнародне Журі, нечисельні члени якого, як правило, малознайомі з національними традиціями різних країн. Тому перевага частіше надається формальним, «*більш зрозумілим*» творам. **Часто це не найкращі з мистецької точки зору твори, нерідко – ще й не «*керамічні*» за характером творчого мислення авторів.** Але саме так здійснюється відбір немовби «*кращих*», «*більш сучасних*» творів. Тим часом роботи, прикметні національним колоритом, незрозумілим для більшості членів Журі, залишаються на маргінесі світових форумів кераміки! **Таким чином постає міжнародна універсальна мова кераміки, ознаками якої стає формалізм як метод творчості, з кераміки виганяється душа творця, його емоції, переживання.** До певної міри це нагадує спроби запровадити в лінгвістиці міжнародну штучну мову есперанто. Як не пророкували їй майбуття прихильники глобалізаційного злиття мов і народів, досі нічого з того не вийшло: за більше ніж 100 років існування, есперанто так і не стало домінуючим засобом міжнародного спілкування. Бо з´ясувалося, що простота мови есперанто – це цивілізаційне збіднення. Тому й нинішні міжнародні виставки-конкурси кераміки стають дедалі одноманітнішими, усе менш привабливими для глядачів. На цьому фоні **у світі чимдужче посилюється протилежна тенденція: повернення до етномистецтва, до полікультурності в кераміці**. З огляду на окреслену специфіку поцінування творів, міжнародні виставки кераміки останнім часом відіграють певну негативну роль, фактично знищуючи самобутні національні школи академічної кераміки. Тому однозначно орієнтуватися на їхні результати, кидатися мавпувати роботи переможців українським художникам-керамістам не варто.

Подібна тенденція спостерігається і в розділі народного мистецтва: майстри все частіше подають на Виставку-Конкурс твори аматорського характеру, позбавлені регіональної своєрідності. Поступово формується так званий базарний, ярмарковий стиль глиняних виробів, ознаками якого стає невисокий художній рівень, іронічний тон, кепкування з образу українця. Поверхню глиняних виробів з природним кольором черепка новітні експериментатори «*по-сучасному*» тонують брудно-коричневими кольорами, що немовби має свідчити про успадкування їх авторами давніх традицій обвареної кераміки. У димлених виробах в усіх регіонах України гончарі запроваджують так званий гаварецький стиль, навіть намагаючись відроджувати місцеві традиції випалювання виробів, у тому числі й димлених. Оглядаючи такі вироби вже неможливо однозначно сказати, в якому осередку гончарства ці творіння виготовлено. Найбільшим популяризатором таких етномодифікованих творів є Національна спілка майстрів народного мистецтва України, а полігоном для підготовки відповідних майстрів, як уже мовилося вище, – Всеукраїнські молодіжні симпозіуми гончарного мистецтва. Щорічні каталоги цих симпозіумів стають наочним прикладом для всіх молодих майстрів і численних аматорів, як треба нівелювати етнічні традиції й опускатися до базарного рівня творчості [див.: 2; 10; 14; 15; 16].

3. ЦЕРЕМОНІЯ УСЛАВЛЕННЯ

3-1. Учасники

Підсумки Національної Виставки-Конкурсу було оголошено на церемонії офіційного нагородження переможців 21 жовтня 2010 року. У ній взяли участь народні майстри-гончарі з Опішного, Бубнівки (Вінниччина), Валок (Харківщина); художники-керамісти – учасники II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК*

у Опішному» – з АР Крим, Василькова (Київщина), Донецька, Києва, Львова, Межиріча (Черкащина), Ужгорода, Харкова, Черкас. До них приєдналися вчені, музейні працівники, колекціонери – учасники Міжнародної науково-практичної керамологічної конференції «*Глиняна іграшка: історія, традиції, перспективи*» з України, Росії й Німеччини [7], а також учасники церемонії офіційного оголошення результатів і нагородження переможців IV Національного конкурсу публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні (за публікаціями 2007 року) «*КеГоКе–2010*» [18] та Національного фотоконкурсу «*Гончарні ВІЗІЇ країни*». Перед кульмінаційною подією Другого «*КерамПІКа*» всі вони ще взяли участь у вернісажі унікальної виставки «*Українська глиняна іграшка кінця XIX – початку XXI століття з колекції Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному*»; ознайомилися з іншими виставками:

- «*Шлях ПОСВЯЧЕНОГО (до 100-річчя від дня народження лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, славетного гончаря Івана Білика*»;
- «*МАЕСТРО гончарного БАРОКО (до 85-річчя від дня народження лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, славетного гончаря Василя Омеляненка)*»;
- «*РЕінкарНАЦІЯ РОДУ, або ЕТНОбуття на ГОНчарному КРУЗІ (до 100-річчя від дня народження подружжя одного з найдревніших гончарних родів України – Гаврила і Явдохи Пошивайлів – та 80-річчя від дня народження їхнього сина, заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького, славетного гончаря Миколи Пошивайла)*»;
- «*Гуцульська й покутська кераміка в зібранні Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному*»;
- «*Гончарство Гуцульщини й Покуття у працях і на світлинах професора Юрія Лащука (1922–2003)*»;
- «*Національний фотоконкурс «Гончарні ВІЗІЇ країни*» [7, с.7, 10, 11].

На жаль, до Опішного для участі в церемонії уславлення не прибув ні один гончар з Косова, що певною мірою є свідченням байдужості тамтешніх майстрів до Національних Виставок Кераміки. Та що там говорити про косівчан, якщо не всі опішнянські учасники Виставки-Конкурсу прийшли до Центру розвитку духовної культури, де відбувалося це грандіозне дійство!

Учасники церемонії багато говорили. Порушували актуальні питання роботи мистців. Так славетний полтавський художник-кераміст Світлана Пасічна звернула увагу на важливість створення умов для мистців «*працювати більш кваліфіковано й створювати свої нові роботи*», акцентувала на завданні мистцям «*подбати про… технічні, технологічні характеристики*» своїх творів, а також про вихід «*на світовий рівень й утвердження власних досягнень*», про створення для художників-керамістів арт-резиденцій, де б «*художники мали змогу працювати не лише 10-11 симпозіумних днів, а місяць-два, півроку й створювати свої експериментальні, некомерційного плану роботи, які б конкурували на світовому художньому просторі*» [37]. Львівський художник-кераміст, куратор-художник І ІНТЕРСимпозіуму кераміки «2010: 10х10» Василь Боднарчук наголосив на необхідності розширення виставкової зали й організації подорожуючого варіанта «*КерамПІКа*», щоб його побачили мешканці найбільших міст України [37].
Осіннє гончарське здвиження в Опішному листовно привітав головний редактор журналу «*Образотворче мистецтво*», академік Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор Олександр Федорук.

3-2. Аудіовізуальні віншування

Фундатори потурбувалися й про те, щоб своїх колег привітали мистці, які не змогли прибути до Опішного. Задля цього напередодні Куратор Виставки-Конкурсу Світлана Конюшенко спілкувалася телефоном з учасниками й членами Журі з Києва, Львова, Луцька, Ялти, Сполучених Штатів Америки. Висловлені побажання було записано на диктофон та отримано відеосюжет через мережу Інтернет. Зокрема, на церемонії уславлення прозвучали вітання відомих українських мистців-керамістів: Марка Галенка (Київ), Ярослава Мотики, Ганни-Оксани Липи, Ганни Друль, Ірини Марко (Львів), Володимира Хижинського (Луцьк), Миколи Вакуленка (Ялта, АР Крим), а також від членів Журі, дослідника українського гончарства, кандидата мистецтвознавства Агнії Колупаєвої (Львів) і художника-кераміста Неллі Ісупової (Київ). Приємною несподіванкою стало й відеовітання художника-кераміста Василя Лінде-Кричевського зі Сполучених Штатів Америки. Все це стало ще однією радісною новелою церемонії нагородження. **Аудіовіншування долучило до завершального дійства мистців з різних куточків країни, виявляючи згуртування гончарських душ довкола Другого «*КерамПІКа*»**.

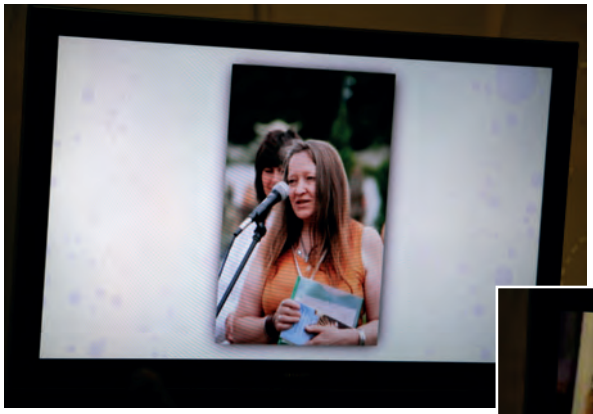

Мить звукового вітання учасникам церемонії уславлення мистців львівської художниці-керамістки Ганни-Оксани Липи. Опішне. 21.10.2010.
Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

Мить відеопривітання учасникам церемонії уславлення мистців художника-кераміста Василя Лінде-Кричевського (Бунвіль, США). Опішне. 21.10.2010.
Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

3-3. Нагородний цейтнот

Наступною новелою церемонії стало **нечувано рясне нагородження переможців**, чого не було на Першому «*КерамПІКові*». Окрім основних нагород від Фундаторів (ГРАН-ПРІ, Перша, Друга й Третя Премії в кожній номінації, заохочувальні премії) та Міністерства культури і туризму України (Почесна відзнака «*За досягнення в розвитку культури і мистецтв*», Почесна Грамота), Національної спілки художників України (Почесний Диплом, Диплом, Грамота), численні відзнаки встановили й інші співорганізатори: Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному (Диплом), Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України (Диплом), Полтавська обласна державна адміністрація (Подяка), Полтавська обласна рада (Почесна Відзнака, Почесна Грамота), Управління культури Полтавської облдержадміністрації (Почесна Грамота), Опішнянська селищна рада (Почесний Диплом), Український фонд культури (Диплом), Українське керамічне товариство (Диплом), Державна спеціалізована художня школа-інтернат I-III ступенів «*Колегіум мистецтв у Опішному*» (Диплом), Куратори II «*КерамПІКа*» й ІНТЕРСимпозіуму кераміки «*2000: 10x10*» (Диплом), завідувач Відділу фондової роботи Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (Диплом).

Барвінковий вінок лауреата володареві ГРАН-ПРІ, львівській художниці-керамістці Тамарі Березі вручила, немовби естафету, її колега, минулорічний переможець «*КерамПІКа*», харизматично віддана кераміці мисткиня Анна Лисик. На запитання: «*Чи є Вам що сказати один одному, передаючи цю естафету?*», вона, не роздумуючи, відповіла: «*Ми разом несемо цю тяжку працю!*» [37]. Нинішні студенти Львівської національної академії мистецтв приїжджають до Опішного набиратися досвіду, вчитися, а колишні випускники – їдуть сюди, щоб отримати нагороди!

2010 року вперше в Україні Полтавська обласна рада й Полтавська обласна державна адміністрація нагородили своїми відзнаками учасників Національної виставки-конкурсу художньої кераміки, що є гарним прикладом для всіх областей України. Вручаючи нагороди, заступник голови Полтавської обласної ради, кандидат наук з державного управління Петро Ворона не стримував своїх емоцій: «*Я перебуваю в стані емоційного шоку*, – сказав він, – *бо враження від побаченого на виставці вповні словами висловити не можна! ...Сьогодні ми переживаємо тяжкі часи в державі. Тому* ***нам особливо необхідний національний і культурний ЗДВИГ.*** *Таких глибинних коренів (історичних і культурних), як гончарство, напевно жодний інший вид мистецтва не має. Звичайно, що ті люди, які дбають про збереження цього мистецтва, нашого гончарства, його відродження й розвитку, це ті люди, які водночас дбають і про збереження самої нації, й самої нашої держави України. За це глибоко шаную митців-керамістів... Хочу, щоб ця культурна хвиля і той дух, який тут є, аура, яка панує в Опішному й складається з аури, яку випромінюють люди, які тут працюють, люблять Україну, люблять свій край, люблять мистецтво, щоб ця хвиля пішла по всій Полтавщині, по всій Україні і далеко за її межі! А ви, мистці, в цьому допомагайте!*» [37].

Відгукнувся й Полтавський обласний осередок Національної спілки майстрів народного мистецтва України, який нагородив майстрів-гончарів Почесними Грамотами. Передплатами на свої видання мистців нагородили журнали «*Берегиня*» й «*Галерея*». Участь у церемонії нагородження взяла головний редактор журналу *«Кераміка: Стиль і мода»* Олена Кобінська. Вона вручила мистцям сертифікати про річну передплату журналу. Водночас фундатори Національного конкурсу публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки *«КеГоКе»* відзначили цей часопис спеціальним дипломом за багаторічну популяризацію української художньої кераміки.

Упродовж експонування Виставки Фундатори пропонували глядачам висловитися щодо кращих, на їхню думку, творів у різних номінаціях. За підсумками анкетного опитування «*Диплом Народного Визнання*» отримали: у номінації «*Народна кераміка*» – Олена Мороховець (Опішне), Оксана Бейсюк (Косів) і Микола Вакуленко (Ялта, АР Крим); у номінації «*Академічна кераміка*» – Лариса Нагурна (Пологи), Ірина Норець (Київ) і Марко Галенко (Київ).

Усі учасники Виставки-Конкурсу також отримали спеціальні сертифікати, які засвідчують їх участь у Другому «*КерамПІКові*» й містять перелік експонованих творів.

Представники співорганізаторів Виставки-Конкурсу виявили бажання особисто потиснути руку переможцям. З огляду на це останнім довелося по кілька разів виходити для отримання нагород. Унаслідок цього церемонія нагородження значно затягнулася. До того ж вона супроводжувалася виступами членів Журі, подячними словами переможців, враженнями від побаченого й почутого учасниками, коментарями, репліками. Понад тригодинне компліментарне спілкування було дещо втомливим, хоча й спонукало багатьох до висловлення оригінальних думок, емоцій, побажань. Художник-кераміст Василь Боднарчук, звертаючись до присутніх, жартівливо окреслив напругу церемоніального дійства так: «*Спасибі, що ви є тут, бо ви своєю енергетикою допомагаєте організаторам триматися на ногах!*». Отже, ніхто не залишився байдужим!

Відповідно до Положення про Виставку-Конкурс, ГРАН-ПРІ, Перша, Друга й Третя Премії вручаються переможцям лише за умови їх присутності на церемонії нагородження, а після отримання нагороди твір переходить на постійне зберігання до Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. На жаль, 2010 року на церемонію нагородження не змогли прибути володарі Другої й Третьої Премій у номінації «*Народна кераміка*», косівські гончарі Валентина Джуранюк й Іванна Козак-Ділета. Тому вперше за роки проведення «*КерамПІКів*» грошову частину не було вручено, а твори-лауреати не стали надбанням Національної гончарської скарбниці України. Відповідно й твір не дістався музею-заповіднику.

Річною передплатою на журнал «Кераміка: Стиль і мода» учасників Виставки-Конкурсу нагородив головний редактор Олена Кобінська *(ліворуч)*, **поруч – Олександра Лебедкіна. Опішне. 21.10.2010.** Фото Тараса Пошивайла. Публікується вперше. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства

Олесь Пошивайло, Олена Кобінська

Миттєвості нагородження переможців. Опішне. 21.10.2010. Фото Тараса Пошивайла. Публікуються вперше. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства

Петро Ворона, Ігор Ковалевич, Людмила Дяченко

На церемонії нагородження було показано прем´єру документального фільму «*І ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному «2010: 10х10»* та слайд-фільму «*І ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному «2010: 10х10»: фотосесія*», створених Студією «Відродження» Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (Людмила Пошивайло, Юрій Герасименко, Тарас Пошивайло). Переглядом фільмів Фундатори прагнули привернути увагу мистців до щорічних ІНТЕРСимпозіумів, а також до експонованого в рамках Другого «*КерамПІКа*» творчого доробку художників-керамістів України, Російської Федерації, Литви й Білорусі.

3-4. Презентація Каталогу–2009

Знаковою подією церемонії нагородження стала презентація унікального каталогу І Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*», що відбулася 2009 року.

Упродовж багатьох років Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному влаштовував на своїй творчій базі національні симпозіуми гончарства. Їх загалом відбулося п´ять (1997–2001). Кожного року художники чули обіцянки опублікувати каталог мистецького форуму. Проте обставини щоразу складалися несприятливо й таким чином не було надруковано ані одного каталогу. Обіцянки повторилися після завершення Першого «*КерамПІКа*». Тільки тепер організатори дотримали свого слова: нарешті з´явилося давно очікуване видання!

Це перший в Україні фундаментальний науковий альбом-каталог, цілком присвячений Національній виставці кераміки. У ньому подано відомості про учасників і членів Журі, їх думки-враження від дійства, каталог і анотації експонованих творів, фотолітопис подій, прес-бібліографію й багато інших матеріалів, важливих для осмислення унікального мистецького явища. Видання започаткувало нову академічну керамологічну серію «*Україна ГОНЧАРНА*», яка знайомитиме читачів з творчим доробком учасників національних виставок, конкурсів і симпозіумів кераміки. **Додатком став DVD-диск.** Він містить документальний фільм про перебіг подій І Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*», створений Студією «Відродження» Національного музею-

Обкладинка альбому-каталогу «Перша національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» і DVD-диск з документальним фільмом і слайд-фільмом творів І Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 2010. Репринти [9; 33]

Олесь Пошивайло

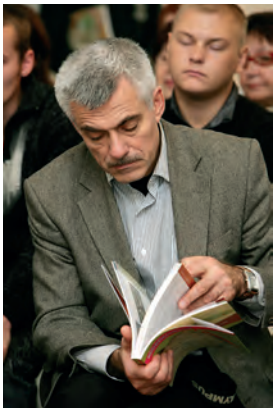
Орест Голубець

Василь Омеляненко

Ольга Школьна

Ярослава Яковлєва

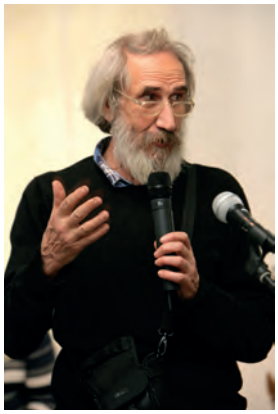
Володимир Шаповалов

Фрагменти презентації альбому-каталогу «Перша національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 21.10.2010. Фото Тараса Пошивайла. Публікуються вперше. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства

заповідника українського гончарства в Опішному (автори: Людмила Пошивайло, Юрій Герасименко; тривалість: 00:14:04). Також на ньому записано слайд-фільм з експонатів виставки. Це також було зроблено вперше в Україні!

Багато років поспіль про важливість видання музеєм-заповідником каталогів симпозіумів, виставок наголошував відомий харківський художник-кераміст Володимир Шаповалов. На презентації новітнього альбому-каталогу він пояснив свої наполягання так: «*Те що надруковано – це вже навічно! Таким чином* ***ми увіковічнюємо все наше гончарське співтовариство.*** *Тільки заради цього я, власне, й беру участь у виставках! Кераміка цікава тим, що вона збирає дуже багатьох: студентів, народних майстрів, художників-керамістів, мистецтвознавців, інших людей, пов´язаних з керамікою. Тому, якщо немає документа*

– немає людини, немає події! Я радий, що нарешті цю солідну працю в серці України зроблено на дуже гарному рівні! Його не соромно повезти в Європу, Азію, будь-куди за межі України! Вітаю всіх з такою видатною подією!» [37]. Міркування Володимира Шаповалова підтримала й продовжила кандидат мистецтвознавства, керамолог Ольга Школьна. Вона вважає, «*дуже добре, що організатори II Національної виставки презентують каталог минулорічного «КерамПІКа»! Він потрібен насамперед для того, щоб увести повноцінно виставкові матеріали в міжнародний мистецький обіг, а не лише в Україні. Тепер мистці, вчені матимуть можливість ними користуватися – вивчати, порівнювати, аналізувати. Тільки те, що є в науковому обігові, реально існує! Те, чого там немає – його де-факто не існує зовсім! Той, хто не відвідав цієї виставки, якби не було каталогу, вже ніколи б не зміг повернутися до цих матеріалів і осмислити унікальну подію*» [37].

Такої ж думки була й Людмила Герус, завідувач Відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства. На запитання – «*Чи потрібен альбом-каталог «КерамПІКів*?» – дослідниця відповіла: «*Однозначно потрібен! Потрібен мистцям: про це свідчить, скільки художників на презентації потиснули руку Олесю Пошивайлу, і, гадаю, ще будуть тиснути, бо* ***таким чином у мистецькій історії матеріалізовано їхні твори***. *Необхідні подібні видання й мистецтвознавцям: для аналізу, для спостереження еволюційних процесів у розвитку кераміки. Також важливі студентам, учням, які тільки опановують мистецтво кераміки, щоб вони мали приклади для навчання*» [37].

Таким чином значення альбомів-каталогів Національних виставок-конкурсів художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*» вбачається в таких основних аспектах:

- документування й увіковічення всіх головних подій, пов´язаних з видатною подією в мистецькому житті України;
- окреслення ролі й творчого внеску кожного мистця – учасника Виставки-Конкурсу в художньому процесі сьогодення;
- популяризація творчості майстрів-гончарів і художників-керамістів – експонентів Виставки-Конкурсу;
- презентація вершинних досягнень сучасної художньої кераміки держави на регіональному й світовому обширах;
- вичерпна атрибуція творів учасників;
- введення творів українських мистців кераміки в національний і міжнародний художній і науковий обіг;
- зростання авторитету, мистецького іміджу учасників;
- просування творів учасників на внутрішньому й зовнішньому мистецьких ринках; зростання цін на каталожні й інші вироби учасників;
- популяризація творів, які стали частиною колекції Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному;
- популяризація мистецтва кераміки, формування естетичних смаків населення, сприяння різноманітному використанню вітчизняної кераміки в побуті сучасників.

Під час презентації каталогу до учасників Виставки-Конкурсу з подячним словом звернулася її Куратор Світлана Конюшенко. На завершення вона сказала: «*Вдячна всім учасникам виставок, яких стає все більше! Без вас не було б цього каталогу!*» [5]. Дійсно, без талановитих мистців кераміки, без їх ініціативності й зацікавленості в проведенні подібних заходів, вони б ніколи не набули національного значення, а без їхніх самобутніх творів – нічого було б каталогізувати! Зрозуміло, що цей процес (мистець → виставка→каталог) є обопільний. Учасники виставки фактично постають співтворцями мистецьких каталогів: окрім власне творів, подають відомості про себе, концепції творів, висловлюють свої враження, оцінюють процеси, що відбуваються в сучасній кераміці країни. Тому

на осінній церемонії уславлення Фундатори звернулися до мистців з проханням не їхати додому мовчки, висловити свої побажання, означити, якими вони хочуть бачити майбутні каталоги Національних Виставок-Конкурсів. На жаль, майстри-гончарі й художники-керамісти... традиційно промовчали! Таку німотність неможливо було збагнути: чи вони скромно «*забули*» про недоліки, чи каталог видався майже бездоганним, чи було обмаль часу для осмислення події, чи саме видання постало несподіванкою й спричинило стан емоційного оціпеніння й захопленого безгоміння?

3-5. Музикування

Святково піднесеного патетичного настрою учасникам завершального дійства додали камерний квартет Полтавської обласної державної філармонії в складі: Ганни Онуцу (перша скрипка), Володимира Кармазіна (друга скрипка), Андрія Грицая (альт), Святослава Єзерського (віолончель). Перед виставковою залою їх зустрічали мелодії саксофоніста Юрія Лимаря, а мистців до роздумів заохочував співом і грою на старосвітській бандурі відомий полтавський живописець, заслужений художник України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України Іван Новобранець.

Миттєвості музикування на церемонії уславлення мистців: заслужений художник України Іван Новобранець (1)**; саксофоніст Юрій Лимар** (2)**; камерний квартет Полтавської обласної державної філармонії в складі** (*зліва направо*)**: Святослава Єзерського** (віолончель)**, Андрія Грицая** (альт)**, Володимира Кармазіна** (друга скрипка)**, Ганни Онуцу** (перша скрипка) (3). **Опішне. 21.10.2010.** Фото Тараса Пошивайла. Публікуються вперше. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства

3-6. Подячне слово Учасникам, членам Журі, Куратору і К°

Фундатори висловлюють щиру вдячність усім учасникам Другого «*КерамПІКа в Опішному!*» за надані для експонування прекрасні роботи, за підтримку й заохочення організаторів, розуміння існуючих проблем. Уже стало доброю традицією, що мистці окремі свої твори залишають опісля Виставки Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному на вічне зберігання. 2010 року такі дарунки склали 36,9 відсотків від загальної чисельності експонованих творів, що на 4,3 відсотки менше, аніж на Першій Виставці. Причому, менше дарували народні майстри (на 12,3%), а «*академісти*» стали на 3 відсотки щедрішими!

Національний музей-заповідник
українського гончарства в Опішному
щиро вдячний мистцям,
які подарували чи передали свої твори
на довічне зберігання в музейній колекції!
Віднині Ваша творча спадщина
стала складовою частиною
Національного музейного фонду
України,
а отже, і важливою пам'яткою в літописові
української художньої кераміки!

**ВІТАЄМО ВАШ МУДРИЙ ВИБІР
НАЙБІЛЬШ НАДІЙНОГО Й ПРЕСТИЖНОГО
МІСЦЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ
ВАШОЇ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ!**

Загалом після Першого «*КерамПІКа*» – 48% (63 твори), а після Другого – 45% (83 твори) експонованих робіт залишилися в музеї-заповіднику. Вони стали частиною Національного Музейного Фонду України, а отже, й барвистою сторінкою історії української кераміки початку XXI сторіччя. За це **Фундатори безмежно вдячні всім жертводавцям за виявлений патріотизм, а водночас і мудрість, бо в Національній гончарній скарбниці України кераміка на багато століть переживе своїх творців!** Спільними зусиллями мистців, учених і музейних працівників **започатковано формування унікальної фундаментальної колекції сучасної української художньої кераміки.**

Окреме **слово вдячності членам Журі Виставки-конкурсу: ученим, музейним працівникам і художникам-керамістам, які взялися за тяжку справу: визначення кращих із кращих, а особливо ж, коли вони всі знайомі!** Художник-кераміст Василь Боднарчук про цей вразливий аспект оцінювання собі подібних висловився так: «*Не так просто судити чи оцінювати своїх колег. Це не є вельми вдячна робота. У будь-якому випадку це є суб´єктивна думка. Не завжди може бути збіг обставин: хтось може отримати Гран-прі чи перше місце, а хтось залишиться непоміченим… Потрібний ще певний час, щоб усе переосмислити, усвідомити й оцінити*» [37]. Проте члени Журі не лише нервували, напружено вдивляючись у глиняні шедеври, але й отримували від того чимале естетичне задоволення. «*Я навіть не сподівався таке побачити*, – згадував через кілька місяців Ярослав Мотика. – *Думав, що буде, як звичайно! Але вийшло, що дійсно роботи були на високому рівні й навіть було тяжко визначити, хто кращий! Але це дало нам наснагу й велике задоволення, що є такі талановиті люди – керамісти, що можуть нас здивувати! Я був приємно здивований, що всі учасники Інтерсимпозіуму виконали всі умови за десять днів й зробили прекрасні роботи. Я ще більше здивований іншими роботами Національної Виставки-Конкурсу, які надані художниками-керамістами*» [37].

Значну роботу здійснила Куратор «*КерамПІКа*» **Світлана Конюшенко.** За дванадцять років роботи в музеї-заповіднику вона стала досвідченим менеджером Національних Керамологічних Виставок. Знає всіх мистців, проклала шляхи до їхніх сердець і бажань. Володіє таємницею, як за один день чи ніч облаштувати захоплюючу експозицію, як зібрати твори в Опішному, Львові й у Києві, як домовитися з мистцями, щоб принаймні половина творів Виставки-Конкурсу залишилася на постійне зберігання в музеї-заповіднику. Весь тягар організації заходів, підготовки експозиції, отримання й повернення творів, який вона взяла на свої тендітні плечі, зазвичай залишається поза кадром «*КерамПІКних*» подій! У побудові експозиції Виставки їй допомагали **Лариса Гавриш** та **Ірина Іващенко**.

Колосальний обсяг роботи з художньо-поліграфічного забезпечення Національної Виставки-Конкурсу здійснив головний художник музею-заповідника, заслужений працівник культури України **Юрко Пошивайло**. Це ним змакетовані, художньо оформлені й роздруковані буклети, проспекти, прес-релізи, загальні виставкові анотації, плакати, запрошення, дипломи й сертифікати учасники й члени Журі бачили (отримували) впродовж року. Без його титанічної праці з підготовки фото виставкових творів до опублікування, захопленого макетування видання альбом-каталог ніколи б не з´явився у світ саме в Опішному! Редакторську підготовку всіх цих матеріалів виконували співробітники музейного видавництва «Українське Народознавство» **Людмила Гусар** , **Юля Давидова**, **Олена Зубань**, **Олена Устименко**, **Вікторія Яровата**.

Усі події Виставки-Конкурсу, експоновані твори фотографував молодший науковий співробітник музею-заповідника **Тарас Пошивайло**; здійснювали відеозйомку й створювали документальний фільм – завідувач Аудіовізуальної студії українського гончарства **Людмила Пошивайло** та співробітник студії **Юрій Герасименко** (він же й розміщував матеріали про Виставку-Конкурс на веб-сайті музею-заповідника). Твори до експонування й музеєфікування готували завідувач Відділу фондової роботи **Валентина Кульбака** та її колеги – **Тетяна Солов´ян**, **Оксана Канівець**, **Ольга Хлівна**. Реставраційно-консерваційні роботи виконували реставратори **Катерина Гурин,**

Куратор «КерамПІКа»–2010 Світлана Конюшенко та завідувач Відділу фондової роботи Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному Валентина Кульбака готують експозицію Виставки-Конкурсу. Опішне. 29.06.2010. Фото Тараса Пошивайла. Публікується вперше. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства

Валентина Козовльова, **Олена Трикоз**. За роботами в експозиції наглядали співробітники Центру розвитку духовної культури музею-заповідника **Валерій Гайдай, Ганна Дяченко, Людмила Кривой, Наталя Кужим, Тетяна Марченко, Валентина Матвєєва, Світлана Мойшевич, Тамара Скринник, Тетяна Чуприна.** Промоутером «*КерамПІКа*» в засобах масової інформації була керівник інформаційної служби музею-заповідника **Світлана Пругло**.

Загалом, як видно, ІІ Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» стала колективною працею й досягненням усіх співробітників Музею-Заповідника й Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України. За подвижницьку працю всім їм – доземний уклін!

3-7. Національний форум українських мистців кераміки

Уже вдруге в гончарній столиці України відбулася Національна виставка-конкурс художньої кераміки. За два роки стало гарною традицією художників-керамістів і майстрів-гончарів зустрічатися в Опішному. Це вже своєрідний ритуал і правило взаємної підтримки: двічі на рік, на початку липня і в жовтні, бути в Опішному – на відкритті Національної Виставки-Конкурсу, і на її завершенні. Ці зустрічі насправді перетворюються у **своєрідні національні зібрання українських мистців кераміки, які формують сучасне лице УКРАЇНИ ГОНЧАРНОЇ.** Усі разом вони творять унікальне духовне середовище, неповторне мистецьке співтовариство. За словами відомого луцького художника-кераміста **Володимира Хижинського**, «*те що відбувається в Опішному – це непересічне явище*» [34]. Львів´янин **Василь Боднарчук** теж не шкодував епітетів: «*Опішне підтверджує свій статус столиці українського гончарства! Раніше ми так з гумором дивилися на це, думали: що може бути в якомусь невеликому селищі?! А виявляється, що дійсно тут зосереджено найбільше керамістів на одному квадратному метрі!* ***Де ще***

у світі можна знайти отак, щоб на одному квадратному метрі було стільки керамістів, та ще й з такими іменами?! *Будь-який музей України, та й не тільки України, міг би позаздрити отаким іменам! Якось так сталося, що вміє організатор запросити, організувати й продемонструвати ту виставку. Дуже приємно, що слава про це йде по всій Україні!*» [37].

Член Журі Виставки-Конкурсу, викладач Московської художньо-промислової академії імені Сергія Строганова, художник-кераміст **Олег Татаринцев** (Москва, Російська Федерація) звернув увагу на значення українських «*КерамПІКів*» не лише для нашої країни, а й для всього пострадянського простору: «*Хочу́ сказать про значимость этой выставки: за последние 15 лет в России не было ни одной выставки современной художественной керамики – не в музее, а просто отдельно. Были в целом выставки декоративно-прикладного искусства. То что нас ждет в Опошне, это большое событие, и я очень рад, что попал сюда!* ***Все что происходит здесь, в Опошне, – это настоящее подвижничество****, потому что в наше время о культуре и искусстве все почему-то забыли*» [34].

Національні виставки-конкурси художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*», – «*це унікальне керамодійство!*» (за словами васильківського художника-кераміста **Сергія Денисенка**), – фактично перетворилися у неформальні національні форуми творців української гончарної культури! Це щорічний з´їзд народних майстрів-гончарів, художників-керамістів, керамологів і мистецтвознавців. Вони всі мають унікальну нагоду збиратися разом і використовувати цю своєрідну загальнодержавну трибуну для розповіді про проблеми гончарних осередків, шкіл академічної художньої кераміки, гончарних студій, шкіл чи гуртків, про свої особисті турботи. А ще – ділитися знаннями, досвідом з однодумцями, отримувати підтримку і поради.

Обговорення проблематики сучасної художньої кераміки в Україні ґрунтується власне на самій кераміці, яка концентрується в експозиціях Національних Виставок Кераміки. Бо тільки там видно тенденції розвитку, успіхи й втрати вітчизняних мистців кераміки. Кераміка як кінцевий продукт роботи майстрів-гончарів і художників-керамістів становить найбільшу цінність в гончарній культурі. Тому вона й має бути предметом пильної уваги науковців і самих мистців. Усе інше – побутові умови роботи, наявність чи відсутність державної підтримки тощо є похідними від гончарської праці й таланту мистця. Кераміка найкрасномовніше промовляє про рівень культури, талант і досягнення мистців, аніж технічна база, кількість проведених імпрез, статистика участі в симпозіумах, фестивалях, мистецьких акціях, кількість замовних публікацій тощо.

Учасники «*КерамПІКів*» представляють свої роботи не лише Опішному, а й цілій Україні! Усі бажаючі мають унікальну можливість спостерігати за цим художнім процесом, за фантастичним дійством, яке відбувається щороку в Опішному. Ми можемо вільно споглядати твори кераміки, радіти творчому поступові гончарів і керамістів, їхнім перемогам! За останні кілька років у країні постало своєрідне гончарське братство! Не обов´язково бути в Опішному – можна спілкуватися й за допомогою сучасних засобів зв´язку! Вся мистецька Україна в часи «*КерамПІКів*» уболіває за мистців-керамістів і гончарів. Разом з ними – і члени Журі, які натхненно оцінюють їхні твори. Усі разом ми творимо надзвичайно важливу для України справу! **Кінцевою метою нашого ЗДВИЖЕННЯ має стати утвердження національної ідентичності!** Завдяки творам «*КерамПІКа*» ми заявляємо світові про спроможність України продукувати високомистецькі твори, про те, що в нас є мистці, які можуть гідно конкурувати на світовій арені, на міжнародних конкурсах, гідно представляти країну де завгодно: від Америки до Японії, від Норвегії до Африки. Про це свідчать результати багатьох сучасних міжнародних конкурсів кераміки. Якби ще нашим художникам додати фінансових можливостей, щоб вони могли подорожувати світом і спілкуватися зі своїми чужоземними колегами! На жаль, цього поки що немає. Але в тому числі й ті заходи, які щорічно відбуваються в Опішному – виставки, симпозіуми, ЗДВИГИ – рано чи пізно привернуть увагу Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України

до тієї обставини, що Україна – це не тільки Ахметови, Фірташі, Пінчуки й інші олігархи, які для піару свого бізнесу створюють у Києві й інших містах арт-центри. Правдива мистецька Україна – це львів´янка Тамара Береза, яка здобула ГРАН-ПРІ, це кримсько-татарські керамісти Ельдар Гусенов і Рустем Скибін, які, незважаючи на відсутність будь-якої ефективної підтримки держави, самовіддано відроджують своє національне мистецтво, й багато інших мистців, які натхненно роблять свою мистецьку націотворчу справу. І, сподіваюся, робитимуть це незалежно від наявності сторонньої допомоги. Хоча, усе ж таки, треба все зробити, щоб Українська Держава була українською, щоб вона повернулася лицем до мистців, котрі творять самобутній колорит держави!

Бізнес має інтернаціональний характер. Тим часом у галузі мистецтва кожний народ прагне виявити свої унікальні особливості: ментальні, психологічні, мистецькі, культурні. Кожний прагне явити світові власну культурну самобутність. Саме за особливостями мистецьких творів світове товариство розрізняє мистецтво Америки, мистецтво Китаю, мистецтво Росії, мистецтво України і так кожної країни. Чим більш самобутнім воно буде, неподібним до інших, тим красивішим буде народ! **Мистецтво чи не найбільше згуртовує націю в одне ціле!** Водночас політики намагаються роз´єднувати українців, усіх, хто мешкає в Україні, за ознаками кольору, мови й за багатьма іншими прикметами, які народжуються переважно в неукраїнських головах.

Натомість, ми є свідками унікального явища, коли мистецтво кераміки об´єднує людей, незалежно від того, якими мовами вони говорять, яких кольорів прапори стоять за ними. Нас не дратує те, що на наших керамологічних і мистецьких форумах співвітчизники спілкуються українською, російською, татарською чи англійською мовами. Нам важливо те, що в їхніх душах і серцях! А в їхніх творчих душах і серцях – любов до рідної землі, любов до кераміки, любов до творчості, любов один до одного. Це головне, що має бути в кожного громадянина України! Тільки тоді, коли ми підтримуватимемо один одного, як Опішне нині прагне підтримувати народних майстрів-гончарів і художників-керамістів, Україна стане заможною, багатою державою!

Нам нічого ділити: усі багатства країни на сьогодні вже розділені між кількома олігархічними кланами. У нас залишаються тільки роботящі руки, добрі серця й мудрі голови, спроможні творити новітні духовні багатства. Саме вони мають залишатися в Україні! Ми не повинні дозволяти існуючій владі, пограбувавши економічні багатства, розтягувати по своїх дачах, маєтках і закритих зонах мистецькі цінності, що мають належати всьому народу України! Тому, як і на попередній виставці «*КерамПІК*», **закликаю мистців дарувати, продавати свої художні твори Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, щоб у такий спосіб зберігати їх для України майбутнього**, для України XXII, XXIII й наступних століть і тисячоліть. Там вони збережуться, там їх знаходитимуть вдячні співвітчизники, які й після нас усіх повертатимуться до творів нинішніх мистців кераміки, відшуковуючи в них нові нюанси, нові аспекти світобачення українців початку XXI сторіччя.

Не забуваймо програмні слова члена Журі Виставки-Конкурсу Ярослава Мотики: «*Подібні виставки потрібно частіше влаштовувати. Вірю, що це й буде зроблено, щоб духовно зростали не тільки мистці, а й всі українці!*» [34].

4. КЕРАМОЛОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА: РЕФЛЕКСІЯ-КОМПІЛЯЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ

4-1. Олена Бланк // Дарлін Девіс

У завершальні дні експонування Виставки-Конкурсу до Гончарської Книгозбірні України надійшов американський керамологічний часопис «*Ceramics Monthly*» (2010. – №8. – October). У ньому подано повідомлення про проведення в жовтні-грудні 2010 року виставки 5 Міжнародного бієнале похоронного мистецтва [див. детальніше: 24; 26]. На подібних імпрезах експонуються різноманітні твори художників меморіального характеру, створені спеціально для використання в похоронних церемоніях. За визначенням Патрисії Лі Браун, вони постають «*персоналізованим простором*» [див.: 27]. Серед них – урни й інші глиняні посудини для зберігання частинок і праху кремованих людей і домашніх тварин. Ці вироби можуть бути випалені або невипалені, так звані біопосудини, які з плином часу поступово розпадаються й змішуються із землею. Їх тримають удома, кладуть у могили, ставлять у колумбаріях (сховища для урн з прахом після кремації), ставлять у домашніх мавзолеях або використовують для розпорошення їх вмісту в тому чи іншому місці. У виставках беруть участь мистці з багатьох країн світу – академічні художники-керамісти й ремісники-гончарі, які поділяють думку, що мистецтво має здатність провокувати, заспокоювати, надихати, заохочувати й допомагати нам задуматися про час, в якому живемо й про роль унікальних людей, які нам дорогі, і яких, на жаль, ми втрачаємо.

Організаторами виставок є американська міжнародна мистецька агенція FUNERIA, заснована 2001 року. Її фундатори переконані, що мистецькі твори постають найкращим способом пошанування проминулого життя. Асортимент продукції фірми творять близько 150 художників. Вироби продаються в усьому світі. За визначенням часопису «*Нью-Йорк таймс*», це перша галерея, присвячена поховальним урнам й іншим меморіальним художнім творам [див. детальніше: 27].

У згаданому вище номері часопису «*Ceramics Monthly*» подано фото твору одного з авторів галереї FUNERIA, художниці-керамістки Дарлін Девіс (*Darlene Davis*) «*Шоколадна подушка №1*» («*Chocolate Pillow №1*») [26; детальніше про творчість мисткині див.: 28]. **Дарлін Девіс уперше показала подібні вироби на 3 Міжнародному бієнале похоронного мистецтва у Філадельфії (2006).** У червні наступного року вони вже експонувалися в New York's Onishi Gallery. Сама авторка так висловилася про свої твори: «*Подушки почалися з ідеї ілюзії повітря всередині жорсткої керамічної поверхні. Вивчаючи потрапляння повітря всередину глиняної маси, м'які форми еволюціонували*» [27]. Кожна подушка є унікальною й не схожою на інші, як неповторною є кожна людина. Вони різняться й за розмірами, а отже, й за специфікою застосування. Так великі подушки призначені для тримання праху середнього дорослого, менші – дітей, домашніх тварин або для зберігання частини праху дорослої людини, коли іншу частину розвіюють або розподіляють між членами родини. Середній розмір однієї подушки – 5x20 см, вартість – близько 500$.

Подібні подушки невдовзі стали популярними й з´явилися серед творів деяких чужоземних мистців-керамістів. Цей образ осмислюється в різних варіантах, і частіше вже не пов´язаних із ритуальним призначенням виробу. В Україні досі не доводилося бачити глиняних подушок! Тільки недавно ідея набула й «*українського*» вигляду. Зокрема, **декоративна подушка «*Сон*» художника-кераміста Олени Бланк експонувалася на Другому «*КерамПІКові*».** На відміну від меморіальних подушок-місткостей Дарлін Девіс, твір київської мисткині має суто декоративний характер. Не знаю, чи відомо Олені Бланк про діяльність FUNERIA й творчість Дарлін Девіс, але гадаю, що образ вітчизняної

1

2

3

1. **Сторінка часопису «Ceramics Monthly», де подано фото твору художниці-керамістки Дарлін Девіс «Шоколадна подушка №1». США. 2010.** Репринт [26]
2. **Олена Бланк. Декоративна подушка «Сон». Київ. 2009.** Глина, шамот, пігменти, леплення, 11,5х41,5х30 см. Власність автора. Фото Тараса Пошивайла. Публікується вперше
3. **Дарлін Девіс. Шоколадна подушка №1.** 18,42х26,67х25,4 см; 3,28 кг; 2,84 л. **США. 2010.** Репринт [24; 26; 28]

глиняної подушки з´явився як рефлексія на бачені вже твори чужоземних керамістів, передовсім робіт Дарлін Девіс. Роботи американської й української художниць-керамісток багато в чому подібні: вони обидві оздоблені рослинним декором. У Дарлін Девіс: декор на коричневій («шоколадній») поверхні – патиновим рельєфом у вигляді наліплених і писаних завитків, стилізованого листя лотоса, солярних знаків, частково покритих поливою. У Олени Бланк подушку декоровано під патину, немовби поверхня позеленіла від давнього лежання, на ній відтворено обриси квітів (троянд); зовнішня поверхня передає відчуття давнини; тільки ребристі боки в неї шоколадні.

Нагадаю, що лотос – символ східного походження. Означав життя і смерть, безсмертя; у багатьох культурах мав поховальне значення, уособлюючи смерть, відродження, воскресіння й майбутнє життя. На Заході подібним значенням наділяли лілії й троянди. Троянда в міфології символізує не лише красу, досконалість, радість і любов, але й тишу, таїну; в окремих культурах вона стала символом трауру й пов´язувалася з підземним царством.

І хоча подушка Олени Бланк не має меморіального значення, проте її декор, споріднений із декором і символікою поховальної подушки Дарлін Девіс, мимоволі набуває того ж меморіального підтексту. І навіть її назва

– «*Сон*» – у виявленому контексті первісного застосування подібних виробів і з´ясованої символіки декору, набуває дуалістичного значення: може означати не лише приємний тимчасовий відпочинок, а й вічний спокій потойбіччя. Оскільки подушки Дарлін Девіс первісно були призначені для поховальних процедур і в такому аспекті застосування стали відомі в різних частинах світу, подібні вироби інших мистців, з іншим смисловим навантаженням, асоціативно будуть уявлятися передовсім як вироби меморіального характеру. Напевно, художникам-керамістам це варто мати на увазі, запозичаючи чужі ідеї.

4-2. Юрій Мусатов // Стін Іпсен

У цьому ж номері часопису також подано **твір Стіна Іпсена (Steen Ipsen) «*Пов´язані вгору*» [25], який нагадав мені роботу молодого львівського художника-кераміста Юрія Мусатова «*Орбіти*»**, що експонувався на Виставці-Конкурсі «*КерамПІК*–2010».

Вирішив більше поцікавитися творчістю чужоземного мистця. З´ясувалося, що данський художник-кераміст народився 1966 року, закінчив Данську школу дизайну в Копенгагені (1984–1987) та Школу дизайну в Кольдингу (1987–1990). Відтоді є одним із найбільш відомих представників молодшого покоління керамістів Данії. Упродовж восьми років він був завідувачем департаменту кераміки й скла Данської школи дизайну (1996–2004); одночасно був членом комітету з національних семінарів з мистецтва й ремесел (1997–2003), членом правління Міжнародного керамічного центру Guldagergaard (Данія, 2005–2008), з 2007 року – член правління Об´єднання данських ремісників (Denish Crafts). Активно експонує твори на різноманітних виставках у країнах Західної Європи та в США. Так тільки 2010 року відбулися його персональні виставки у Франції й Німеччині. Вироби мистця також експонувалися на групових виставках у Італії, США, Китаї (ЕКСПО-2010) й Бразилії (Бієнале дизайну).

Дослідники звертають увагу на «*сексуальність і соковитість*» виробів Стіна Іпсена, називають його творчий доробок «*емоційно-інтуїтивною*» керамікою. Він же, за власним зізнанням, упродовж багатьох років намагається дотримуватися власних традицій творення художньої кераміки. Він обрав для роботи своєрідну керамічну ідіому, тобто власний самобутній конструктивний елемент глиняних скульптур. Через повторення подібних елементів він вибудовує свої особливі скульптури, які розкривають різні теми й почуття. Хоча вихідні елементи й повторюються, але завдяки їх розмаїтим комбінаціям створюються унікальні художні об´єкти. Через конструювання творів за певними правилами, художник прагне виявляти багатоманітність зв´язків між методичним і хаотичним, простим і складним. Він мислить декоративними глиняними образами, які постають як із форми, так і з декору. За його ж визнанням, «*прикраса інтегрована у форму, а сама форма просторово декоративна. Скульптури можуть поєднуватися з іншими матеріалами, проте кераміка займає центральне місце в моїй роботі. Міра випадковості й нерегулярності проникала в мої роботи впродовж багатьох років. Форми набувають екстремального й екстравагантного вигляду завдяки повторенням і комбінаціям елементів. Я шукаю інтуїтивного чуттєвого достатку заодно з жорстким і вимогливим відчуттям форми у формальній мові, що має глибокі корені в модернізмі. У своїх роботах я намагаюся отримати потужний взаємозв´язок між чітким графічним образом і чуттєвим відтінком, які запрошують глядача до швидкого флірту. Я черпаю натхнення з архітектури й дизайну, і від міського життя, але й від примітивної сили – сьогодення й майбуття*» [31].

Стін Іпсен належить до групи сучасних керамістів, які не сповідують традицій. Він художник, який черпає своє натхнення винятково зі світу дизайну й сучасного міського життя. Якщо його роботи й нагадують стилізовані копії

1

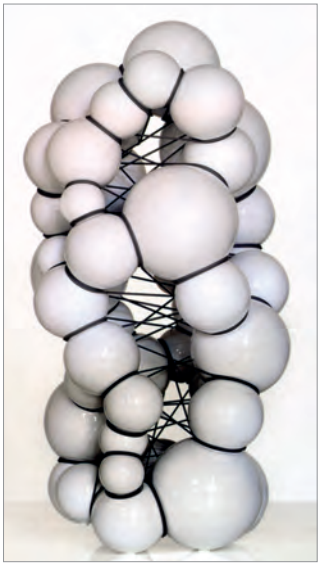

2

3 4

1. **Юрій Мусатов. Декоративна композиція «Орбіти» (з 2-х предметів). Суми. 2010.** Порцелянова маса, пігменти, полива, формування, видавлювання, ліплення, проколювання, 20x25,3x20,5; 16x26,8x20,7 см. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, КН-18768/К-Ф-202. Фото Тараса Пошивайла. Публікується вперше
2. **Стін Іпсен. «Пов´язані вгору №39».** Порцелянова маса, емаль, 67x30 см. **Копенгаген, Данія. 2009.** Фото Soren Nilsen [25].
3-4. **Твори Стіна Іпсена з його власного інтернет-сайту [27; 32]**

природи, то здебільшого лише через уяву глядачів. Насправді він не моделює природні форми. Художник-кераміст опинився в авангарді сучасного данського мистецтва тому, що його твори чуттєво впливають на споглядачів [32].

У творчому доробку Стіна Іпсена є чимало робіт, подібних до «*Пов´язаних угору*». Початок їх виготовлення припав приблизно на 2006 рік. Як уже мовилося, вони створюються на основі варіативності певних структурних елементів, у даному випадку куль, з´єднаних між собою й перев´язаних кольоровими мотузками.

Подібна робота під назвою «*Орбіти*», що складається з двох частин, з´явилася 2010 року у творчому доробку Юрія Мусатова. Її виконано на Сумському фарфоровому заводі з порцелянової маси. Автор так визначив суть свого твору: «*Так звана концепція «Орбіт» полягає в причинно-наслідкових зв'язках. Макс Борн* сформулював три*

**Макс Борн (1882–1979) – видатний фізик, один із засновників квантової механіки, один із творців динамічної теорії кристалічної решітки. Виступав на захист існування в природі причинно-наслідкових зв´язків нового виду – зв´язків за суміжністю, яка включає в себе й випадковість [30]*

припущення, на основі яких визначається причинність. Але я не ставлю собі за мету цитувати ці 3 припущення. «Орбіти» – це продукт моєї уяви й мого специфічного бачення даної проблеми й світу загалом» [5].

На відміну від робіт Стіна Іпсена, Юрій Мусатов урізноманітнив декор кульок: частина з них мають вирізані маленькі й великі отвори, одну кульку пофарбовано в голубий колір, чотири кульки сформовано з глиняної «*соломки*», дві мають мережану поверхню. Загалом, на мою думку, елементи декору, які руйнують чисту форму конструктивних елементів, роблять скульптуру до певної міри технічно строкатою й естетично недовершеною. З цього погляду робота Юрія Мусатова значно поступається чистоті форми й вишуканості подібних робіт Стіна Іпсена.

Твори данського мистця постали як наслідок його фахової художньої освіти – дизайну. Упродовж останнього десятиліття й колишні випускники кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв усе частіше звертають свої погляди на дизайн як сферу реалізації своїх художніх здібностей. У постаті Юрія Мусатова я теж побачив спорідненість із Стіном Іпсеном, що виявляється в дизайнерських рішеннях творів кераміки, у формалізмі творчого мислення, прихильності до конструктивізму, мінімалізму в декорі, несприйнятті орнаменталізму, прихильності до колірних акцентів (блиск металу, благородний чорний, чистий білий), смакуванні колірних фактур тощо. Звичайно, що роботам українського послідовника ще не вистачає тієї чуттєвості й емоційності, рафінованого естетизму, притаманних творам Стіна Іпсена.

Подані вище порівняльні приклади спорідненості творів чужоземних і українських художників-керамістів є свідченням достатньої поінформованості вітчизняних мистців про події керамічного життя за межами України. Вони активні, шукають і знаходять нові ідеї, знайомляться з досягненнями своїх колег через мережу інтернет, соціальні комп´ютерні мережі, рідше – через керамологічні часописи, перегляд виставок. Тим часом **інтеграція українських художників-керамістів у світовий мистецький простір, особливо ж представників молодшого покоління, нерідко набуває ознак кодування творчих людей уже породженими ідеями, образами, творчими рішеннями**. Колись бачені й зафіксовані в пам´яті чужі твори, через певний час можуть виходити з рук українських художників-керамістів, які можуть і не пам´ятати, що десь подібне вже бачили. Так само, як і Юрій Мусатов, який на запитання, чи бачив він де-небудь твори, подібні до своїх «*Орбіт*», лаконічно відповів: «*Не знаю. Можливо, десь і бачив! Однозначно не можу стверджувати!*» Мова, звичайно, не йде про безпосереднє запозичення чи копіювання робіт інших авторів. Очевидно, йдеться про звичайний у художній кераміці кругообіг творчих ідей, запозичень, відштовхування від ідей, від побаченого, від почутого й створення на їх основі власних самобутніх творів.

5. КАТАЛОГ–2010

5-1. Аналітичні статті керамологів / думки мистців

Альбом-каталог II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*» продовжує започатковану 2010 року традицію щорічного мистецького звіту про найвидатніші досягнення українських майстрів-гончарів і художників-керамістів. У ньому, як і в першому випуску академічної керамологічної серії «*Україна Гончарна*» [9], подано відомості про учасників і членів Журі, фото й анотації експонованих творів, фотолітопис подій, прес-бібліографію та багато інших матеріалів про це унікальне явище в сучасній художній культурі України.

Нова прикмета чергового альбому-каталогу «*КерамПІК*»: у ньому **опубліковано всі думки, пропозиції, побажання, оціночні судження щодо сучасного стану художньої кераміки в країні, які було публічно висловлено мистцями, вченими під час вернісажу Виставки-Конкурсу**, церемонії нагородження переможців, роботи Журі чи інших заходів II Тижня Національного Гончарного Здвиження в Опішному «*Здвиг-2010*». Отже, вони не зникли безслідно, не були марними інтелектуальними потугами! Їх почуто, зафіксовано й спрямовано в науковий культурологічний і мистецький обіг. Власне, таким чином **започатковано щорічне фахове обговорення важливих проблем майбуття української художньої кераміки**. Думки часто матеріалізуються. Тому, переконаний, і «*КерамПІКні*» міркування мистців так чи інакше, рано чи пізно, зреалізуються! Я це знаю! Тільки не будьмо байдужі! Це справа кожного з нашої всеукраїнської гончарсько-мистецької спільноти!

Окрім узагальнюючої статті автора-упорядника, в альбомі-каталозі вперше в науковій практиці України подано **аналітичні роздуми відомих дослідників-керамологів** про аспекти розвитку сучасної художньої кераміки в Україні та світі, творчі пошуки окремих мистців, дискусійні питання організації й проведення Виставки-Конкурсу. Маю на увазі актуальні розвідки завідувача кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв, доктора мистецтвознавства, професора **Ореста Голубця** («*Як нам устабілізувати мистецтво кераміки в Україні*»); заступника з наукової роботи директора Національного центру народної культури «*Музей Івана Гончара*», кандидата історичних наук, заслуженого діяча мистецтв України **Ігоря Пошивайла** («*Національний плацдарм збереження й популяризації гончарної спадщини України*»); старшого викладача Полтавського національного педагогічного університету імені Володимира Короленка **Тетяни Зіненко** («Дзеркало й задзеркалля виставки, *або П´ять відображень у дзеркалі виставки-2»);* докторанта Львівської національної академії мистецтв, кандидата мистецтвознавства **Ольги Школьної** («*Роздуми про твори академічної кераміки в експозиції «КерамПІК–2010»)*; молодшого наукового співробітника Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України **Оксани Ликової** («*Експозиція як етап сходження на «КерамПІК*») та молодшого наукового співробітника Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, доцента Полтавського національного педагогічного університету імені Володимира Короленка, кандидата історичних наук **Оксани Коваленко** («*Виставки й конкурси сучасної кераміки в Україні: втрачений сенс чи зміна вектора позиціонування?*»). Фактично ж маємо піонерське в українській керамології різнобічне осмислення й публічне обговорення проблематики сучасної української кераміки за матеріалами Національної Виставки-Конкурсу.

Виклад проблематики художньої кераміки сьогодення не вичерпується переліченими статтями. В альбомі-каталозі також подано лаконічні, а іноді й достатньо розлогі, міркування про тенденції розвитку мистецтва кераміки в Україні й у світі багатьох інших вітчизняних і чужоземних дослідників-керамологів (**Людмила Герус**, **Ольга Карпова**, **Агнія Колупаєва**) та художників-керамістів (**Василь Боднарчук**, **Неллі Ісупова**, **Ганна-Оксана Липа**, **Світлана Пасічна**, **Олег Татаринцев**). Загалом, усе **видання – це колосальний масив інформації для суспільних роздумів про українську художню кераміку та її творців на межі першого й другого десятиліть XXI століття.** Сподіваюся, що в майбутньому наступні каталоги наповнюватимуться новими статтями провідних українських керамологів про сучасні досягнення й перспективи розвитку української художньої кераміки.

5-2. Концепції творів

Завдяки оприлюдненим у альбомі-каталозі концепціям, думкам учасників, членів Журі й глядачів з´явилася можливість аналізувати світогляд українських творців кераміки, їх ставлення до власної творчості. Нарешті, можна прослідковувати «*кухню*» й філософію персональної творчості. Принагідно зазначу, що не лише українські, а й чужоземні каталоги виставок кераміки практично не містять концептуальних пояснень авторів. Тобто розуміння експонованих творів цілком перекладено на уявлюваність глядачів.

У другому альбомі-каталозі «*КерамПІК*» уперше з´явилися авторські концепції до окремих експонованих творів. Чому тільки до окремих? Бо не всі учасники Виставки-Конкурсу виявилися спроможними сформулювати «*ідеологію*» своїх творів (ідея, зміст, першопоштовх, емоційний контекст тощо). На численні прохання Куратора описати словами суть роботи вони так і не відповіли. Творчий тандем **Ірини й Геннадія Васильєвих** (Донецьк) відверто зізнався: «*Сложно придумывать концепцию, если о ней не думали. ...Думать о концепции некогда, да и не интересно, работа увлекает и захватывает своей интригой.* ***Пишем ее первый раз. Долго думали, пришлось невероятно сконцентрироваться***» [5]. Очевидно, раніше перед мистцями таких завдань не ставили, а творчі ідеї до них приходять й утілюються в глині частіше як вияв ірреального. Видатний український мистець, заслужений майстер народної творчості України **Сергій Радько** (Межиріч, Черкащина) влучно визначив такий «безконцептуальний» стан творчості, як «*робити під диктовку сфер», або, по-простому, у творчості переноситися в стани медіумічні. Тож знову виходить пафос: «Бути медіатором!». І тоді вже питання про концепцію – не до мене!*» [5].

Подані в альбомі-каталозі **концепції повчальні тим, що виявляють різні характери, самобутнє мислення, багату уяву мистців, як і підґрунтя їхньої творчості** – від спогадів дитинства до випадково побаченого чи прочитаного. Вони також наочно окреслюють сутнісно різне ставлення до творчості художників-керамістів і народних майстрів.

Діяльність художників-керамістів основана на безперервних пошуках оригінальних рішень. Вони намагаються відображати в кераміці не колективні, а насамперед свої власні уявлення про світ, не пов´язані зі стереотипами осмислення гончарних форм і декору їх попередників. Тому **для більшості академічних мистців концепції творів – це квінтесенція їх світобачення, їх мрії про світ ідеального. Вони постають дослідниками Краси й Гармонії довколишнього світу. Для них художня кераміка – це спосіб самовдосконалення, пізнання втаємниченого, надприродного, формула споріднення з деміургами**, а ще – «*передача засобами кераміки вражень від оточуючого світу*» (**Галина Ошуркевич**, Львів); «*постійний пошук істинних цінностей*» (**Галина Яковенко**, Київ); «*...погляд, що запам'ятався на тисячу літ, – це візерунки душ*» (**Ірина Марко**, Львів). «*...Працюючи над тарелями*, – свідчить київський художник-кераміст **Сергій Козак**, – *я й сам став провідником тих енергій, стихій, які є поза часом, посланим з вічності минулого у вічність майбутнього*» [5].

А ще для мистців важлива форма, що «*перегукується з традиційною, але не вжитковою річчю й піднесена на підставку*» (**Тамара Береза**, Львів), тобто передовсім художній образ, втілення авторської життєвої філософії, мрії про місто, в якому «*живуть добрі люди з чистим серцем, наповнені безмежною любов'ю*» (**Лариса Нагурна**, Пологи). Тому для мистців «*кожна місцевість на Землі – окрема планета, яка має своє життя, свої поняття й ідеали. Це співзвучно туману, коли все щезає і де-не-де з'являються окремі об'єкти, що одночасно є також і окремими планетами*» (**Тамара Береза**, Львів). Вони прагнуть засобами кераміки «*передать суть созидающей и животворящей женской энергии, дающей надежду всему живому, создать гармонию в себе и вокруг себя – на Земле*» (**Геннадій та Ірина Васильєви**, Донецьк); «*показать вдохновение, труд художника, неважно кто это – гончар, кукольник, мим*» (**Ірина Норець**, Київ); «*користуючись різними матеріалами та єдиною темою, кожен майстер шукає власний шлях самовираження. Праця з глиною – це моя доля*» (**Андрій Тарасенко**, Полтава).

Глиняні твори уявляються мистцям візуальними проекціями їх «*роздумів про світло, як явище, що пронизує наше життя*» (**Сергій Денисенко**, Васильків); «*простоти форми, ясності ліній, цього первинного і досконалого – як досконала зернина, з якої виростає екзотична рослина*» (**Ганна Друль**, Львів); спробою «*зобразити й показати світові своє розуміння місця й часу, в якому я живу: на грані кітчу, у певному порядку повного безладу, з любов'ю до рушників і повагою до відшліфованого стихіями каміння*» (**Олександр Карунський**, Київ). Вони переконані, що «*алхімія мистецтва кераміки виникає на сутичці реальностей, реальностей форм і технологій…*» (**Людмила Шилімова-Ганзенко**, Черкаси); «*…усі художники, іноді свідомо, іноді навмання, кожною своєю роботою додають штрихів до створення пластичного образу часу. Той образ завжди непевний, бо досить об'ємний і, як і сам час, постійно змінюючись, вислизає крізь пальці. Але ми, художники, вперто намагаємося розгледіти його й закарбувати у своїх творах*» (**Олександр Карунський**, Київ); «*…твори мистецтва повинні нести в оточуючий простір любов, добро й гармонію. Кераміка символізує зв'язок часів. Вона виникла ще на початку людської цивілізації й піде у вічність*» (**Сергій Козак**, Київ); «*перевтілення стосується всього нашого життя, кожного окремо й суспільства загалом. Така ситуація виливається в способі нашого мислення, в побудові схеми нашого існування, у виробництві і т.п. Все у щось виливається, перевтілюється, трансформується, перетікає. І в результаті уподібнюється структурі, схемі, системі. Відбувається діалог двох речей: тої, що створила, і тієї, що відбулася*» (**Леся Падун**, Львів). Загалом, мистці впевнені, що їх покликання – «*жити з вірою – творити добро!*» (**Марко Галенко**, Київ) [5].

Натомість, **народні майстри, у більшості випадків, не задумуються над концепціями своїх виробів, бо напрямок їх діяльності історично визначено традиціями певних осередків гончарства**. Творчі коди їхніх робіт мають витоки переважно в давнині, в етнічній культурі минулого. Тому **їх провідна функція – бути вартовими тих історичних етнокодів народу!** Трансформації, видозміни в народному гончарстві мають відбуватися поступово, шляхом шліфування, удосконалення й збагачення традиції, а не способом кардинального заперечення, спотворення, швидкоминучого «осучаснення», політизації тощо. Майстри виготовляють посудні форми «*успадковано*». Тим часом їх сюжетні скульптурні композиції нерідко постають ілюстраціями літературних, фольклорних творів чи реальних подій історії й сьогодення. Вважаю, що головне завдання їх творчості – це збереження традиції. Саме тому на значущості спадкоємності форм, декору, технології акцентують увагу й самі гончарі, відповідаючи на запитання про концепцію того чи іншого твору:

- **Валентина Джуранюк** (Косів): «*У мене був намір відобразити традиційність і багатство орнаментики косівської кераміки, а також показати оригінальність колориту…*»;
- **Олена Зеленчук** (Косів): «*На створення цих робіт мене передовсім надихнула творчість наших пращурів, які почали творити ще багато років назад і, завдячуючи зусиллям багатьох поколінь людей, це мистецтво збереглося до наших днів. Тому основною метою для мене є передати наступному поколінню всі знання й уміння, які я свого часу старалася запам'ятати й навчитися*»;
- **Віталій і Олександра Кушніри** (Косів): «*Уособлює інтерпретацію вазонів, які створювали косівські гончарі кінця XIX–XX століття… Немає давньої історії у косівській кераміці, але автори намагалися якомога лаконічніше внести цей «новий» тип посуду до косівської кераміки, використавши народні силуети форм і смуги геометричного й рослинного орнаментів… Створено під впливом археологічної знахідки фляндрованих мисок «невідомого косівського гончаря». Автори не тільки намагалися опанувати цю техніку оздоблення, але й ввести орнітоморфні мотиви й відтворити власну стилістику*»;
- **Олена Мороховець** (Опішне): «*Намагалася передати тепло й світло літнього дня через поєднання*

традиційного для Опішного матеріалу з дещо осучасненими формою й мальовкою... Хотілося показати актуальність і сучасність традиційного давнього посуду, розмаїття форм і кольорів...»;

- **Олександр Шкурпела** (Опішне): «*Фігурний зооморфний посуд відомий здавна. Це підштовхнуло до виготовлення своєї роботи, в якій я застосував техніку гончарювання й ліплення. Хотілося передати традиції Опішного, відродження прадавніх форм і уявлень про образ тварини*»;
- **Анатолій Шкурпела** (Опішне): «*Додержуючись Опішнянських традицій, я хотів показати різноманітність, багатогранність і яскравість цих робіт. Такі фігури повинні мати свою нішу в Українській кераміці*».

А ще **для народних майстрів особливо важливим постає збереження вжитковості їхніх творів**, на чому вони передовсім акцентують увагу:

- **Віталій і Олександра Кушніри** (Косів): «*Головною метою при створенні цього твору стало відродження екологічно чистого методу випалювання глиняних виробів, який було забуто впродовж другої половини XX століття*»;
- **Олена Мороховець** (Опішне): «*Це, насамперед, посуд, з якого буде приємно попити тепле молоко з медом і свіжими булочками...*».

Авторські концепції творів кераміки, передовсім художників-керамістів, – суттєва умова адекватного сприйняття їх глядачами. **Мистці першими мають бути зацікавлені у створенні супровідної арт-легенди своїх робіт, адже вона нерідко відіграє провідну роль у формуванні суспільного іміджу твору, підвищенні рейтингу популярності, знаності автора**.

5-3. Неадекватність авторських і глядацьких уявлень

Опубліковані в каталозі концепції творів кераміки цікаві ще й можливістю їх порівняння з уявленнями про роботи глядачів виставки. Багаторічні спостереження за психологією сприйняття творів мистецтва в експозиціях керамологічних виставок виявляють **неадекватність авторських і глядацьких уявлень про роботи академічних мистців.** Даються взнаки різні способи отримання інформації: мистці вкладають у твори ідеї, важливу інформацію, яка часто через їхні руки підсвідомо втілюється у творах. Споглядачі ж, для осмислення художніх робіт, виставлених у експозиції, для розшифрування закладеної в них інформації, послуговуються своїм власним багажем знань, рівнем розвитку уявлюваності, почуттями, емоціями, настроями тощо. Так виникає звична невідповідність первісних уявлень, закладених творцями, й уявлень, породжених сприйняттям уже завершеної роботи. Практика засвідчує, що й сам мистець не завжди може *«дешифрувати»*, *«прочитати»* й розповісти зміст того чи іншого твору.

Настільки ж ідеї, *«закодовані»* в кераміці, збігаються з уявленнями пересічних споглядачів творів мистецтва? Частіше не збігаються, що вкотре потверджує утаємниченість гончарної справи й уподібненість ТВОРЧОСТІ МАЙСТРА до БОЖЕСТВЕННОГО ОДКРОВЕННЯ! Хоча при цьому глядачі інколи й стверджують, немовби *«дуже вражені... авторською думкою виробів»* [5].

Фундатори *«КерамПІКа»* провели своєрідний експеримент: у альбомі-каталозі Першої Національної Виставки-Конкурсу упорядник подав власне *«прочитання»* творів володарів ГРАН-ПРІ, Першої, Другої й Третьої Премій. Згодом Куратор попросила авторів-переможців викласти на папері концепції своїх робіт. Виявилося,

що **уявлення упорядника й мистців тільки в окремих нюансах збіглися: художних вкладає у твір один зміст, а глядач на виставці – частіше зовсім інший.** Наприклад:

Концепція преміального твору «Зимова подорож» Анни ЛИСИК

«Пластика «Зимова подорож» – спроба засобами кераміки передати враження від скромної поетики зимового пейзажу, який розгортається за вікном потягу.

Зимова подорож
Наш потяг лінію опуклу на аркуші
простору креслить,
І обертається зимовий краєвид
довкола осі всесвіту.
Кружляє у повторі платівка крижана,
відтворюючи ритм простих речей
і вічних:
Верети чорні землі застиглої
розкидані на пагорбах далеких.
Назустріч йдуть дерева-подорожні.
Сухі рослини візерунком
снів брунатних
вплелись у спокій савану.
Простий мотив і рідний так заколисує
і вже немає межі і обрію.
І сипляться крізь вії сніжинки часу...» [5]

Прочитання твору керамологом

Скульптура Анни Лисик «*Зимова подорож*» справила переможне враження на членів Журі як простотою форми, образністю, символізмом, так і складністю декоративної мови, зашифрованої криптограмами. Споглядання твору викликає уявлення про *крипи*, тобто повільне зростання в часі пластичної деформації поверхні предмета, внаслідок чого від нього відпадає все другорядне й лишається головне. Зимова подорож карпатськими горами в уяві Анни Лисик постала своєрідним емоційно-медитаційним актом з міфологічним осмисленням гірського пейзажу. Мисткиня побачила у вершинах гір нуртуючі жіночі перси, які немовби тягнуться до неба, до сонця. Таким чином у художньому творі несподівано виявилися ще доісторичні уявлення про антропоморфізм землі і, зокрема, міфологізм гірських масивів. У декорі вгадуються, немовби культурно-етнічні символи, відбитки різних типів тканин, рогожок, дерев´яного різьблення, що викликають асоціативні уявлення про наскельні малюнки, українську плахту, плетіння соломкою, стилізовані виноградні грона декоративної мальовки, а також прадавні письмена, сграфіто тощо. Складається враження, немовби на поверхні твору записано легенду про таїну історичного краю, а сам виріб викопано археологами. Він сприймається не інакше, як символ певної Епохи і конкретної Країни. До характеристик твору можна додати філігранну гончарну техніку, володіння мистецтвом творення динамічних фактур, вишуканість пастельного колориту. Подібні твори потребують від авторів не лише чимало часу, але й передбачають усамітнення у творчості, зосередження на лінії, знакові у загальній структурі орнаментального ритму» [9, с.22].

Концепція преміального твору «Три вежі» Ігоря КОВАЛЕВИЧА

«Чому «Три вежі»? Чому три високі прямокутні відкриті форми? Тому що ця робота не є виконана традиційною керамічною технікою – вигончарені глиняні предмети тяготіють до центру, до циліндра, бо так задає форму самий гончарний круг. А ці предмети-вази, ліплені з фактурних площин, відірвані від землі; хотілось, щоб повітря вільно огортало їх і підкреслювало рух догори.
«Три вежі», три білі форми, як три царі, що в пошуку чуда прямують до Вифлеєму» [5]

Прочитання твору керамологом

«По-іншому вирішив тему вершини ще один львівський художник-кераміст Ігор Ковалевич. Його преміальні «*Три вежі*» постали з порцелянової маси, яка дозволяє підкреслити не лише легкість цих творінь, а й піддатливість руйнівному впливу обставин. Вони мають нерівну, горбкувату поверхню, що породжує гру світла й, відповідно, різне сприйняття предметів, залежно від характеру освітлення. Стриноженої шляхетності скульптурам надає ажурне плетиво на гранях. Робота приваблює до себе увагу чистотою, хвилюючою цнотливістю поверхні, яка заворожує глядачів своїм мерехтливим тремтінням, підкуповує вразливістю, беззахисністю» [9, с.22-23].

Концепція преміального твору «Панно із серії «Подорожі Н., №1, №2, №3» Ігоря БЕРЕЗИ

«Розвиток образу за допомогою графічно-рельєфного ускладнення в кожній наступній частині. Своєрідний зашифрований «щоденник-твір» з використанням символіки кольорів і образів, якими захищений від поверхневого прочитання.
Тема: подорожі в часі та просторі» [5]

Прочитання твору керамологом

«Оптимізмом наповнена композиція «*Подорожі*» львівського мистця Ігоря Берези, за що він, очевидячки, й отримав Третю Премію. Через усі частини триптиха проходить мотив драбини, а може, колії, що, власне, символічно означає одне й те ж: дорогу, шлях досягнення мети, осягнення вершини. Кожне панно сприймається як уособлення світового хаосу. На кожному з них домінує образ великої кулі, захаращеної різними лініями, фактурами, слідами. Це наша земля, де повсякчас відбувається боротьба різних сил: політичних, соціальних, конфесійних, культурних. Але з такого несусвітнього хаосу, стверджує художньою мовою автор, завжди є вихід. Подорожі світом – це спосіб його пізнання, втечі від хаосу, а відтак – і можливість гармонізації довкілля й пошук свого місця в ньому; засіб віднайдення власної драбини-колії, яка дозволить досягти омріяної мети. Чи не тому лейтмотивом автора струменить повторюване на панно слово «*NISE*», що з англійської перекладається як «*гарний, милий, приємний*». Панно експресивні, наснажені прихованою від стороннього ока нуртуючою енергетикою автора! Ігор Береза досконало маніпулює виражальними можливостями гончарних матеріалів, тому роботи прикметні багатством фактурних рішень з використанням пігментів, емалі, ліплення, тиснення, ритування тощо» [9, с.23].

Концепція преміального твору «Панно-диптих «Свято зустрічі» Ганни СЕМЕНКО

«У керамічному панно «Свято зустрічі» відтворені почуття очікування зустрічі, яка може відбутися або не відбутися взагалі, в залежності від того, хто і як сприймає естетику художника. Ми всі зустрічаємося й прощаємося. І хочеться, щоб зустріч із близькими, або взагалі зустріч, для кожної людини була приємною подією, позитивною, як свято» [5]

Прочитання твору керамологом

«...Панно киянки Ганни Семенко «*Свято зустрічі*» вповні виявляє свій демократичний характер. Його неможливо споглядати медитативно, як «*Три вежі*», бо вже сам вихідний матеріал творення – шамотна маса, дозволяє собі більш жорстке поводження із собою. Тому глядач менше акцентує увагу на фактурі шорсткої поверхні, а натомість «мандрує» декорованою широкими мазками поверхнею, дошукуючись прихованого смислу малюнків і силуючи себе уявити втаємничені бажання й сподівання автора. Якщо ажур-решітки Ігоря Ковалевича немовби агресивно попереджують про заборону торкатися до тендітного творіння, то плетиво мотузки в задумі Ганни Семенко, як павутинка, постає об´єднуючим началом для двох частин твору. Споглядаючи «*Свято зустрічі*», немовби й сам опиняєшся в інтер´єрі благодатного, омріяного кожним помешкання, де панує гармонія. Проте ця, на перший погляд, ідилія буття насправді виявляється ілюзорною, бо дві частини твору наповнені різною енергетикою й філософією життя. Не випадково між ними пролягла межа у вигляді мережива мотузки, що немовби прагне об´єднати вже необ´єднуване! Одна частина – з пташкою й вазою з квітами, тінню проектується на другу, тому там з´явився фрагмент іншої пташки й відбитки квітів. Експресивне сердечко на фоні чорної рами, можливо, означує особливі почуття зображених птахів у минулому, а відбитки мушель на поверхні панно, як і інші тамтешні графічні сліди, напевно, символізують прадавність того, що відбувалося в реальному житті мисткині» [9, с.23].

Отже, **скільки глядачів – стільки й уявлень про твір! Одна й та ж робота може породжувати тисячі уявлень, тисячі видінь про неї!** Стоячи перед глиняними витворами можна безмежно уявляти те, що на них зображено й про що прагнув повідати нам мистець! Як висловився один із глядачів, Виставка-Конкурс – це «*прекрасна можливість поговорити, подискутувати зі своїм внутрішнім «Я»*»! [5].

У черговому альбомі-каталозі «*КерамПІК*» уже традиційно подано багато вражень глядачів Виставки – тієї частини населення країни, яка незаангажована перипетіями творення кераміки й організацією Виставок-Конкурсів, і для якої й влаштовуються національні мистецькі імпрези. Вони не гірше за будь-яке Журі діагностують сучасний стан української кераміки, виявляють естетичні смаки пересічних громадян України та інших країн. Важливо, що особисті враження, які вони вписують у «*Книгу відгуків*», надалі не консервуються в музейному архівосховищі, а постають джерелом знань для вивчення громадської думки, відтворення своєрідного «*культурного*» зрізу українського поспільства. Очевидно, в майбутньому за ними можна буде прослідкувати динаміку ставлення українців до вітчизняної художньої кераміки.

Сподіваюся, що з часом альбоми-каталоги «*КерамПІК*» перероструть домінуючу нині функцію каталогізації виставкових творів. У майбутньому вони уявляються повноцінними дослідженнями художніх процесів, що відбуваються в галузі сучасної української кераміки, й передовсім такого феноменального явища, якими є Національні Виставки-Конкурси в Опішному. Саме за цією перспективною ознакою новітні каталоги вже відрізняються від усталеної української, та й, нарешті, світової практики, за якої каталоги містять лише коротку формалізовану біографію мистця чи групи мистців, фото творів і короткі анотації до них.

6. ЗАКЛИЧНЕ СЛОВО ДО ГЛЯДАЧІВ І МИСТЦІВ

Закликаю співвітчизників не ходити на виставки, щоби тільки пробігти, мимохідь проглянути, а вийшовши за поріг, про все забути! **Запрошую частіше приходити у виставкові зали й залишатися там на самотині!** Посидьте побіля роботи, що запала в душу, подумайте про себе, згадайте своїх рідних, батьків і свою рідну землю, осмисліть власний життєвий шлях, спроектуйте його на емоції, почуття, бачення, видіння художника, втілені в його роботах! Спробуйте зіставити себе з Творцем, уявивши: чи ви йдете з ним у одному напрямку, чи маєте різні шляхи, які все ж таки ведуть до одного, а саме: до омріяної нами всіма країни, де люди живуть у добрі й злагоді, де достойно пошановано художника, і не лише академічного кераміста, але й майстра-гончаря!

Це мрії про Україну, до якої ми прагнемо, яку будуємо своїми виставками, яку прагнемо славити своїми творами, такими, які можна бачити щорічно в експозиціях Національних виставок-конкурсів художньої кераміки «*КерамПІК у Опішному!*». **Радію, що ці мистецькі форуми реально стають ПІКом гончарного життя в Україні!** Втішаюся, що цей ПІК виростає з Опішного і з цього ПІКа видно всю Україну – прекрасну гончарську країну з фантастично талановитими мистцями кераміки!

Бажаю, щоб «*КерамПІКи*» зігрівали всіх нас і заохочували мистців до творення нових робіт, які побачимо в майбутньому! Не давайте на виставки гірших робіт! Діставайте зі своїх шухляд, зі своїх голів і сердець тільки кращі твори, які найяскравіше уособлюватимуть вашу творчість, бо тільки вершинні твори спроможні серйозно хвилювати, скажімо так, як мене вражає слайд-фільм Студії «*Відродження*» про Перший ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному, бо в ньому повноцінно живуть емоції, нуртує людська енергія, а кожний учасник хоче творити й перемагати!

НОВИХ ВАМ ПЕРЕМОГ!

ДО НОВИХ ЗУСТРІЧЕЙ У ГОНЧАРНІЙ СТОЛИЦІ УКРАЇНИ!

7. ДОДАТКИ

7-1. Література

1. ***Бубнівська кераміка–95: Всеукраїнський симпозіум-практикум з народного гончарства:*** *Проспект учасників /Упорядник Валентина Корнієнко. – К.: Спілка майстрів народного мистецтва України, 1995. – 42 с.: іл.*
2. ***Другий всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2004»:*** *Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2005. – 48 с.: іл.*
3. ***ІІ Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!»:*** *Положення. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 8 с.*
4. ***ІІ Тиждень Національного Гончарного Здвиження в Опішному «Здвиг–2010»:*** *Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 20 с.: іл.*
5. ***ЗДВИГ-2010*** *// Національний архів українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. – Ф.1. – Оп.4. – Од. зб.22.*
6. ***Кобинская Елена.*** *Мастер, влюбленный в глину // Керамика: Стиль и мода. – 2004–2005. – №4-1. – С.84-89.*
7. ***Міжнародна науково-практична керамологічна конференція «Глиняна іграшка: історія, традиції, перспективи»:*** *Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 36 с.: іл.*
8. ***Міжнародний керамологічний симпозіум «Гончарство Гуцульщини й Покуття: ідеологічні міфи й історичні реалії»:*** *Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 40 с.: іл.*
9. ***Перша національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» (2 липня – 30 жовтня 2009):*** *Альбом-каталог /Автор-упорядник Олесь Пошивайло, куратор Виставки-Конкурсу й пошукач інформаційних матеріалів Світлана Конюшенко. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 208 с.: іл. + DVD.*
10. ***Перший всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2003»:*** *Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2004. – 46 с.: іл.*
11. ***І ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному «2010: 10х10»:*** *Положення. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 6 с.*
12. ***І ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному «2010: 10х10»:*** *Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 44 с.: іл.*
13. ***Полтавець Василь. [Спочатку була ідея…]*** *// Перший всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2003»: Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2004. – С.3.*
14. ***П'ятий всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2007»:*** *Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2007. – 62 с.*
15. ***Третій всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2005»:*** *Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2006. – 56 с.: іл.*

16. ***Четвертий всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2006»:*** *Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2007. – 48 с.: іл.*
17. ***IV Міжнародний молодіжний гончарський фестиваль:*** *Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 44 с.: іл.*
18. ***IV Національний конкурс публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні (за публікаціями 2007 року) «КеГоКе–2010».*** *– Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 40 с.: іл.*
19. ***Шевченко Євген. Відродження української миски*** *// П'ятий всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2007»: Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2007. – С.5.*
20. ***Шевченко Євген. Відродимо народні традиції*** *// Другий всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2004»: Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2005. – С.4-5.*
21. ***Шевченко Євген. Молодіжне гончарювання в Чигирині*** *// Третій всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2005»: Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2006. – С.3-4.*
22. ***Шевченко Євген. Натхнені аурою Чигирина*** *// Перший всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2003»: Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2004. – С.4-5.*
23. ***Шевченко Євген. На шляху до створення музею народного мистецтва*** *// Четвертий всеукраїнський молодіжний симпозіум гончарного мистецтва «Чигирин-2006»: Альбом-каталог /Автор-упорядник Євген Шевченко. – К.: Народні джерела, 2007. – С.3.*
24. ***Art honors life*** *// Ceramics monthly. – 2010. – №8. – October. – P.89.*
25. ***Lacoste Gallery*** *// Ceramics monthly. – 2010. – №8. – October. – P.67.*

7-2. Веб-сайти

26. ***www.ashestoart.files.wordpress.com***
27. ***www.dammand.dk****/steen-ipsen*
28. ***www.darlenedavisstudio.net***
29. ***www.funeria.com***
30. ***www.lenar.uaprom.net***
31. ***www.publ.lib.ru***
32. ***www.pulsceramics.com****/steenipsen.html*

7-3. Відеоматеріали

33. ***DVD: Перша національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!»*** */Автори фільму: Людмила Пошивайло, Юрій Герасименко. – Опішне: Студія «Відродження» Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, 2010. – 00:14:04.*
34. ***Офіційна церемонія відкриття ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» // ЗДВИГ-2010. DVD-фонд****. – Національний архів українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. – Інв.№389.*
35. ***Офіційна церемонія відкриття Національного Дня Гончаря – 2010 // ЗДВИГ-2010. DVD-фонд****. – Національний архів українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. – Інв.№389.*
36. ***Робота Журі ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» // ЗДВИГ-2010. DVD-фонд****. – Національний архів українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. – Інв.№389.*
37. ***Церемонія офіційного оголошення результатів і нагородження переможців ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» // ЗДВИГ-2010. DVD-фонд****. – Національний архів українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. – Інв.№389.*

© ОЛЕСЬ ПОШИВАЙЛО, директор Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, провідний науковий співробітник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, голова Правління Українського керамічного товариства, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (Опішне), 2011

ЯК НАМ УСТАБІЛІЗУВАТИ
МИСТЕЦТВО КЕРАМІКИ В УКРАЇНІ

© Тарас Пошивайло, 2010

Орест Голубець

Під враженнями від перебування в Опішному, перегляду експозиції II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки *«КерамПІК у Опішному!»* й участі в церемонії уславлення мистців, хочу зупинитися на дуже важливих, на мій погляд, речах.

Почну із загального контексту мистецтва кераміки і як би ми його мали устабілізувати на сьогоднішній день у межах мистецтва України й загалом мистецьких процесів, що відбуваються у світі. Насправді ситуація в сучасному українському мистецтві є дуже складною. Складною в тому сенсі, що ми намагаємося ввійти в постмодерністичний простір у той момент, коли він насправді стає не зовсім постмодерністичним.

Постмодернізм зародився поза нами. Це явище для нас чуже. Він виник у середині 1960-х – на початку 1970-х років, коли в нас панувало тоталітарне мистецтво соцреалізму. Тому, як би ми не старалися, це явище для нас буде чужим. На щастя, ми попадаємо зараз у таку ситуацію, що світ після того, коли пророкували, що мистецтво потрапило в стадію так званого постісторизму, про яку в нас майже ніде не говориться, прогнозували, що мистецтво у своїх традиційних формах практично загине. Говорили, немовби малярство, живопис як такий нікому не потрібні, що все у нас переможуть віртуальний простір, комп´ютерна анімація й зовсім інші технологічні засоби. На щастя, пройшло 8-10 років, і виявилося, що всі ці пророцтва несправедливі.

На всіх найбільших міжнародних мистецьких акціях, у тому числі на Венеційському бієнале, на виставці Документа спостерігаємо повернення до рукотворності, до тих творів мистецтва в будь-якому жанрі, у будь-якому вигляді, які виконані живими руками. Комп´ютер сприймається лише як досконалий інструмент, як олівець, пензель. Комп´ютер не може зробити того, що може зробити душа людини. Тому ми потрапляємо в такий симпатичний час, коли весь світ повертається до рукотворності, а ми цією рукотворністю просто живемо, усе наше мистецтво живе. Крім того, на відміну від більшості європейських країн, ми ще зберігаємо те, чого в них уже зовсім немає: це ще народні традиції, і ще живіючі осередки народного мистецтва. На щастя, у нас це ще не знищили. Це викликає дуже великий інтерес у західних спеціалістів.

Що діється в нашому українському мистецтві – це найкраще може показати ситуація київська. Значна кількість київських художників займається імітацією сучасного так званого постмодерністичного мистецтва, абсолютно не вникаючи в його глибину, і не будучи, не існуючи в ньому. Це є зовнішня імітація, розрахована на тих

людей, які просто не орієнтуються, що таке західне мистецтво в європейсько-американському вигляді. Більшість із того, що робиться в Києві – це є повторення того, що вже давно було зроблено на Заході. Це епатаж, провокація, інколи навіть нахабні приклади культурологічного, мистецького плану, які в багатьох випадках, на жаль, дуже мало мають спільного з мистецтвом як таким.

Тому ми переживаємо дуже складний час. Складний у тому сенсі, що більшість художників поводять себе доволі нахабно й агресивно. Вони рекламують себе в такий дуже відвертий, відкритий спосіб. Ті мистці, які від природи є скромними, у такій ситуації є програшними. Ми маємо дуже мало структур державного рівня. У нас вони майже відсутні. Ми не маємо музею мистецтва XX століття, ми не маємо державних музеїв сучасного мистецтва. Є кілька приватних. У такій ситуації вести мову про планомірну підтримку й розуміння мистецьких процесів, які в нас сьогодні відбуваються, не доводиться.

Декоративно-ужитковим і традиційним видам мистецтва також існувати непросто. Завдяки саме такому потужному осередку, як Опішне, наша художня кераміка перебуває в стані піднесення. На II Національній виставці кераміки в Опішному я подивований високим рівнем творів мистців. Які класні роботи представлені тут в експозиції!

© Тарас Пошивайло, 2010

Фрагмент експозиції II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 30.09.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

Треба визнати, що в західному світі художня кераміка, переважно в таких формах, як у нас, не існує. Якщо взяти, наприклад, кераміку Японії, Кореї, тобто східноазіатського краю, чи навіть кераміку Скандинавії, англійську кераміку, то вона здебільшого існує у формах посудиноподібних, або більше ужиткових традиційних формах, на яких головним чином виявляються технологічні експерименти й дуже високий технологічний рівень. Якщо взяти кераміку Півдня (Іспанія, Португалія, Італія), взяти також американську кераміку – то це часто те, що властиве світовому мистецтву, але зовсім невідоме нам. Це часто форми поп-артівські, часто форми відверто кітчеваті, відверто провокативного характеру. Це зовсім невідоме нам явище в кераміці!

Тому найбільша сучасна проблема: усе те, що ми робимо, світу практично невідомо. Оцей інформаційний бар'єр є колосальним і його надзвичайно важко подолати. Мені не раз доводилося бути на міжнародних конференціях, коли виступали дуже серйозні фахівці, називали в переліку імен сучасних художників 10-12 прізвищ, з яких я не знаю ні одного! Це настільки соромно, але тішить єдино те, що вони так само наших не знають! Ситуація дійсно є прикрою.

Ми робимо надзвичайно велику справу, усі, хто лишень чим-небудь причетний до сучасного мистецтва кераміки, до його підтримки, до збереження цього широкого озону керамічного мистецтва, починаючи від традиції й завершуючи найновішими сучасними формами. Це дуже добре, бо ми всі абсолютно унікальні! Як же постаратися це популяризувати, щоб про це знала вся Україна, а ще більше – зовнішній світ? Не знаю, чи в планах організаторів є це, але виставку такого формату, треба повозити-показати по Україні, зокрема у Львові, Києві, Харкові. У Львові я гарантую забезпечення виставковим залом, організацію відкриття, щоб зробити гідний показ експозиції.

© Тарас Пошивайло, 2010

Мить офіційної церемонії відкриття I ІНТЕРСимпозіуму кераміки «2010: 10x10». Учасники симпозіуму засвистіли, щоб довкола згинула нечисть. Опішне. 22.06.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний архів українського гончарства, Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Публікується вперше

Насамкінець.

Я передивився фільм Студії «*Відродження*» про I ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному. Там є фрагмент, коли всі учасники симпозіуму взяли свистунці, засвистіли, й пан Олесь Пошивайло сказав: «*Хай згине нечисть!*». Я б хотів, якби можна було в Опішному наробити свистунців і роздати нашому народові українському, щоб усі одночасно засвистіли, й ота нечисть нарешті зчезла з території України, і нам би було набагато легше!

© Орест Голубець, завідувач кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв, співголова Національної експертної керамологічної ради Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе», член наглядової ради Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, доктор мистецтвознавства, професор (Львів), 2010

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАЦДАРМ
ЗБЕРЕЖЕННЯ Й ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ГОНЧАРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

© Тарас Пошивайло, 2010
Ігор Пошивайло

Хвилююся, бо кожний приїзд у Опішне – це особливе явище. Адже провів там свої кращі роки дитинства, юності. Кожного разу, повертаючись туди, перевіряю свої відчуття – чи змінилося Опішне на краще? Дуже радію, що тут постійно відбуваються нові події, що кожний рік підносить Опішне на нові вершини розвитку! Звичайно, усі ці конкурси, презентації, видання – це світовий рівень. Радію за сучасну художню кераміку, за сучасних художників-керамістів. Проте, скажімо в США, ситуація в кераміці досить складна, про що розповідав нещодавно й Василь Лінде-Кричевський. Тим часом у Азії (Японія, Корея) я особисто бачив, наскільки там не змінилося ставлення до мистецтва кераміки на ментальному рівні, наскільки органічно старі етнічні традиції входять у сьогодення. Якщо і Європа переживає велику кризу, своєрідну деградацію в мистецтві, азійський східний світ – навпаки. Причина цього – у світоглядності, у етнооснові, яка з´єднує два світи – минуле й теперішнє.

Радіючи за досягнення й за сучасний поступ Опішного, водночас сумую за станом народного гончарства! Хотів би бачити каталоги музейних колекцій: або в режимі он-лайн, або в прекрасних альбомних виданнях! Нещодавно на науковій керамологічній конференції в Опішному ми вели мову про проблеми атрибуції кераміки, дискутували про поширення фальсифікату. З´ясували, що спотворені уявлення нерідко народжуються несвідомо, через брак знань. Тому необхідно, щоб Музей гончарства став своєрідним національним форумом, плацдармом для просвітництва, для зацікавлення й збереження гончарної спадщини! Хотів би бачити запрошених сюди, заодно з сучасними художниками, також народних майстрів-гончарів. Можливо, це міг би бути окремий мистецький форум саме для них. Також цікавою була б інформація про гончарів минулого. Адже нині майже нічого невідомо про видатні постаті українського гончарства. Є достатньо провокативні постаті, але малодосліджені, скажімо Олександр Ганжа. Таких особистостей є немало, як у позитивному, так і в негативному значеннях.

Отже, роль Опішного не завершується на важливому й популярному сьогодні сучасному мистецтві! Більшого адвоката й захисника народного гончарства в Україні, як Опішне, нині немає! Ефективність такої

© Тарас Пошивайло, 2010

Мить Міжнародної науково-практичної **керамологічної конференції «Глиняна іграшка: історія, традиції, перспективи»: Ігор Пошивайло – заступник з наукової роботи директора Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара», кандидат історичних наук, заслужений діяч мистецтв України** (Київ, Україна), **Олесь Пошивайло – директор Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, доктор історичних наук, заслужений діяч науки і техніки України** (Опішне, Україна), **Рольф Марі – експерт з кераміки, колекціонер, власник однієї з найбільших у Європі колекцій глиняної іграшки** (Дібург, Німеччина), **Марія Марченко – директор Недержавного закладу культури «Санкт-Петербурзький музей іграшки», кандидат мистецтвознавства** (Санкт-Петербург, Російська Федерація). **Опішне. 19.10.2010.** Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

© Тарас Пошивайло, 2010

Видатний український художник-кераміст Світлана Пасічна. Опішне. 21.10.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

діяльності, арт-резиденцій, запрошення майстрів саме в одне місце, яке має давні традиції, яке має певну енергетику, де люди відчувають команду, відчувають один одного, де можуть навчитися й навчити один одного – це все дуже важливо! Подібно в Чигирині відбуваються Всеукраїнські молодіжні симпозіуми гончарного мистецтва, які щорічно організовує Національна спілка майстрів народного мистецтва України. Я сам був свідком, як там змінюються люди, особливо молодь! Ця діяльність є дуже перспективною!

Нещодавно, під час Міжнародної науково-практичної керамологічної конференції «*Глиняна іграшка: історія, традиції, перспективи*», спілкувався в Опішному з **Марією Марченко**, директором Музею іграшки із Санкт-Петербурга. Вона сповідує дуже радикальні погляди, стверджуючи, що народне мистецтво повинно вмерти; якщо воно вже вмирає, його не варто реанімувати. Але з іншого боку, на мою думку, якщо воно ще хоч трошки живе, його варто підтримувати всіма силами!

Видатний український художник-кераміст **Світлана Пасічна** на мистецьких форумах в Опішному цілком переконливо закликає інтегруватися у світову художню культуру. Насправді це робити дуже важко! Українським

художникам, за винятком, можливо, прикладу Олександра Архипенка, складно пробитися на світові мистецькі вершини. І не стільки із-за якості своїх творів, скільки внаслідок неприваблівого зовнішнього іміджу країни. Україна буде цікавою, коли матиме своє власне обличчя – обличчя культурне, обличчя національне! На жаль, вона його сьогодні інтенсивно втрачає. Переконаний, що народне гончарство, художня кераміка сьогодні є одним із важливих факторів формування справжнього, цікавого для інших народів новітнього самобутнього обличчя України. Тому вітаю Опішне, усю керамологічну й мистецьку гончарську громаду з таким значним «КерамПІКовим» поступом у майбуття!

© Ігор Пошивайло, заступник з наукової роботи директора Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара», стипендіат Програми академічних обмінів імені Фулбрайта, кандидат історичних наук, заслужений діяч мистецтв України (Київ), 2010

© Тарас Пошивайло, 2010

Ігор Пошивайло

ДЗЕРКАЛО
Й ЗАДЗЕРКАЛЛЯ ВИСТАВКИ,
або П'ЯТЬ ВІДОБРАЖЕНЬ У ДЗЕРКАЛІ ВИСТАВКИ–2

Відображення перше: *Мистці й твори*

Відображення друге: *Ієрархічність, номінації й нагороди*

Відображення третє: *Молода ґенерація керамістів*

Відображення четверте: *Симпозіумний рух і виставка*

Відображення п'яте: *Роль конкурсів, фестивалів і виставок в українському гончарному житті*

© Тарас Пошивайло, 2010

Тетяна Зіненко

Виставка мистецьких творів є об'єктивом, відображаючись у якому наші суб'єктивні враження й уподобання сприймаються під іншим кутом. *«Камера бачить усе,* – кажуть фотографи. – *Вона не обирає, не поділяє на гірше й краще... Вона просто бачить все»*. Так і виставка постає своєрідною непорушною об'єктивною реальністю, споглядаючи яку, ми вибудовуємо власні уподобання й смаки.

Подивитися на стан сучасної кераміки можна завдяки масштабній традиційній виставці «КерамПІК у Опішному!» (2010). Вона дає можливість максимально об'єктивного й неупередженого погляду. У середзем'ї мистецьких видів і жанрів, у яскравому калейдоскопі фестивалів, симпозіумів і виставок кераміка посідає щасливо-достойне місце. Українські художники-керамісти з заздрісною стабільністю демонструють естетику й глибину, відходять від «літературщини» й ілюстративності, змушують задумуватися й співпереживати монументалізовані в глині емоції, мрії й думки. Вони створюють образи, що здатні мобілізувати свідомість і розкріпачити почуття... Одним словом, «чи нам же бути в смутку?!»

Чому ж тоді не так то й весело? Чому кераміка й самі художники не є такими знаними в країні людьми, як, скажімо, скульптори, живописці чи дизайнери одягу? Чому в столиці українського гончарства досі не перейменовано вулиці на честь видатних гончарів, що там проживали? Чому кераміка й досі залишається у свідомості матеріалом, а не видом мистецтва? Загальна проблема сучасної української кераміки – укорінена власна заскорублість, яку

іноді маскують під «вірність собі», під власне творче обличчя, під трансформації власного вивіреного почерку й образу... Насправді ж, володіння власною художньою мовою й передбачає можливість БУТИ ВПІЗНАВАНИМ навіть у найнесподіваніших ракурсах.

Таким чином, експоновані на виставці твори можна спробувати поділити на такі категорії:

- хороші роботи, які зачіпають;
- хороші роботи, які милують око;
- хороші роботи, які дивують;
- хороші роботи, які просто хороші.

Треба віддати належне куратору **Світлані Конюшенко**, якій з великої кількості різнопланових робіт вдалося вибудувати Виставку як явище, про яке варто говорити. Звичайно, одна й та ж робота, може й зачіпати, і милувати, і дивувати, і просто бути. І тоді це сама досконалість. Якщо ж цього не трапляється, то добре, коли якийсь із компонентів вражає. Було б добре більш по-новому підійти до організації самої виставки: щоб вона вся зачіпала, дивувала, милувала, запам'ятовувалася. Щоб це не була просто вишукано-рафінована зала, яких безліч. Опішне мусить задавати тон і диктувати керамічну моду!

Немає потреби аналізувати мистецьку вартість експонованих робіт з погляду ієрархічного – високе журі означило, оцінило й нагородило. Кожен представлений твір по-своєму цінний: і тим, що він є, і тим, що утримує й репрезентує не тільки уявлення художника про світ, а й про творче обличчя, мистецький досвід і доробок. Є потреба поговорити про самі номінації.

1. Якщо в номінації «Народна кераміка» існують чіткі критерії, і їх зазначено – вони просто в назвах спеціальних дипломів, то в «Академічній кераміці» проблема критеріїв і підходів до оцінки мистецьких творів дуже нагальна, вона плавно перетікає з року в рік, від виставки до виставки. І це починаючи з самої назви *«академічна»* (мабуть, мається на увазі відповідна художня освіта; якщо так, то хіба *«вчений»* художник, який живе й працює в традиційному гончарному осередку і, можливо, з діда-прадіда гончар, не може робити народну кераміку?! Бо виходить, що аналізуються не твори, а автори. Невже ж горщик, створений «художником з дипломом», автоматично стає «академічним»? Так само і з народною керамікою. Чи може, скажімо, хтось із народних майстрів виступити з твором «академічного» змісту? Чи йому для цього обов'язково треба мати диплом?)
2. Чи є, взагалі, потреба розподіляти твори за причетністю до народної або академічної школи? Адже Гран-прі одне. Чому б тоді не визначити такі самі номінації й нагороджувати і художників, і народних майстрів, наприклад, за кращий таріль, скульптуру чи панно?

   Звісно, чітка структуризація потрібна, але, на жаль, несправедливо забуто досвід І Симпозіуму монументальної кераміки в Опішному *«Поезія гончарства на майданах і в парках України»* (1997), коли в одних умовах працювали художники з дипломами й без них.
3. Є спеціальний диплом *«За романтизм»*. Що таке «романтизм» у гончарному мистецтві? Чи є визначення поняття й критерії оцінки?
4. Так само – *«За довершеність форми»*. А яка форма недовершена? Мабуть, тільки досконала форма й тримається купи, а недосконала розсипається. (*«Тільки красивий літак полетить»*, – говорив авіаконструктор Туполєв).

5. *«За оригінальну технологію»* – мабуть, маючи такий диплом, можна сміливо претендувати на якусь найвищу світову премію, бо нічого принципово нового в технології кераміки не зафіксовано.
6. *«За декоративність»*. Що розуміється під *«декоративністю»*? *«Гламурність»*, *«прикрашальність»*, *«стрункість»* орнаменту? Милування ока? Чи щось інше?

Кажуть, критикуючи – пропонуй. Пропоную: ті самі чіткі номінації і, відповідно, назви дипломів, що й у народній кераміці: кращий орнамент, сюжетна композиція, зооморфна й антропоморфна скульптури і так далі. А всі найновіші, найсвіжіші й найкреативніші рішення відзначати в перших преміях. Мабуть, так буде правильно!

© Тарас Пошивайло, 2010
Тамара Береза. Туман

ГРАН-ПРІ цьогорічного конкурсу виборов твір **Тамари Берези** *«Туман»*. З погляду загальновизнаних критеріїв, ця робота бездоганна: вишукана естетика, вправне поєднання форми й кольору, і розкиданих по всьому тлі посудини маленьких монохромних сюжетних історій. Але... Але – те, що авторка не вперше застосувала дану форму. Звичайно, художниця надала віртуозній авторській формі нового колориту, звучання, нової глибини. Проте хочеться побачити, все ж таки, щось принципово нове.

Далі, Перша премія – композиція *«Вершники»* **Ігоря Ковалевича**. Масштабність сюжету, досконалість композиційного рішення, спокійна пастельно-зеленкувата гама милує око, збуджуючи струну непрямих асоціацій, переносить у безкрайній степ, де вершники й коні, у яких вискрюється воля й туга – два незмінні компоненти української душі! Особливого звучання роботі надає сміливе різноєднання фактури й кольору, коли, немовби випадкові, патьоки поливи підкоряються струнку композиційному ритму й змушують звучати незрівнянною розкішшю правильно взятих нот. Одне засмучує: на минулорічному *«КерамПІКу»* (2009) Ігор Ковалевич продемонстрував таку ж форму, таку ж ідею, таку ж кольорову гаму. Але ж так хочеться несподіваного, нового, законсервованого до часу мистецького розкрилля!

© Тарас Пошивайло, 2010
Ігор Ковалевич. Вершники

© Тарас Пошивайло, 2010
Сергій Радько. Тайна Вечеря

Сергій Радько. *«Тайна вечеря»*. Твір, що вимагає пояснень. Твір, що відлякує й сторонить, як відлякує й сторонить *«ідея, що не оволоділа масами»*: великий дерев'яний хрест, велетенські цвяхи, набиті по ньому. Черепки. Уламки доль, прибиті наглухо цими величезними залізними цвяхами. Звільнитись можна тільки відірвавшись *«з м'ясом»*. Угорі – такий же уламок, з якого дивиться на все недремне *«всюдисуще око»*. Сергій Радько, як завжди, попереду. Я особисто, можливо, довго б не побачила в цій роботі тієї могутньої сили, новизни й потужності, того глибокого драматизму, яким вона переповнена, якби не автор. Він уловив мій запитальний погляд

© Тарас Пошивайло, 2010
Сергій Радько. Подорож

і сказав два слова: *«Це – тюрма!»*. І все стало на свої місця. І не було вже *«НеРадька»*, що *«тягне за вуха ідею»*, а вона упирається, пручається й не йде. Проступило головне. Долі винних і невинних. Усіх нас. Як на мене, цей твір ще буде належно поцінований глядачем, який оговтається від первинного стереотипного шоку і відкриється до сприйняття свого істинного єства. Радько експериментує. Цьогоріч на ІНТЕРСимпозіумі він так повнокровно «ажурив» свого коника, що складалося враження, немовби в нього поцілили всі кулі всіх відомих битв. Сергій Радько не просто впізнаваний. Він впізнавано різний. За його творами можна писати український гончарний календар: кожного року така ж, але нова весна, такий же, але інший Радько.

© Тарас Пошивайло, 2010
Олена Бланк. Сон

Олена Бланк твором *«Сон»* проілюструвала тезу *«оманлива простота»*. Дійсно, надати твердій і жорсткій поверхні шамоту відчуття м'якої подушки – достойний вияв високої майстерності. Враження таке, що Олена Бланк працює, як скульптор, у тому сенсі, що *«відсікає»* зайве, надаючи своєму твору довершеності мінімалізму й тендітності, коли будь-який випадковий рух чи протяг можуть зруйнувати тендітну картинку рафінованої ніжності. Олена Бланк володіє майстерністю вкладати в прості форми й ненав'язливо-розмиті кольори якусь кодовано-знакову потужність, таку, яку дає тільки істинно красномовне мовчання, коли навіть рух губ і протяг слова руйнують сокровенне.

© Тарас Пошивайло, 2010
Ірина Норець. Початок

Ірина Норець вірна своїй бурлескно-вертепній тематиці. Бездоганний творець образів. Бездоганний охоронець образів. Її твори не розраховані на декорацію. Вони не здатні милувати око. Вони інші. Вони нас зупиняють, ламають, змушують бігти кудись і робити щось у цьому безмежно жорстокому світі, який змінити під силу тільки нам, тільки тут, і тільки зараз. Звісно, можна втекти й сховатися в мильну бульку власноквартирного комфорту. Але очі створених Іриною Норець образів доженуть і повернуть в ірреальний світ реальності, схованої за тупувато-блаженною посмішкою її героя. Твір *«Початок»*: Бог сидить за гончарним кругом, біля нього на колінах янгол.

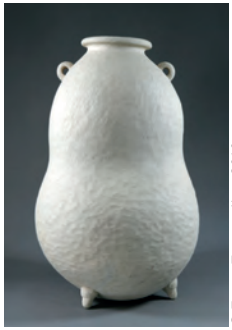
© Тарас Пошивайло, 2010
Ганна Друль. Сама невинність

Ганна Друль уміє й знає, як зробити кераміку, щоб та засвітилася почуттями. Її твір *«Сама невинність»* – це сама простота, сама щирість, сама відкритість і сама таїна. Цей твір заворожує й притягує око всім: і тонким, майже невидимим ореолом асоціацій, і досконалістю форми, в якій прочитується глибинна таїна, і технологічною складністю (усе-таки це посудина висотою 59,5 см), і тепло-білим ніжним кольором, і фактурою у вигляді відбитків сотень пальців. Твір є прикладом удалого поєднання всіх якостей кераміки: такого філігранного й точного попадання, коли і назва, і форма, і колір, і ідея працюють на глядача цілісною командою.

Ярослав Мотика. *«Полтавка»* – *«ню»* у вінку: дуже пластично, керамічно й одухотворено.

Марко Галенко. Панно *«Опішнянська принцеса»* – сучасна леді в капелюшку, на якому прочитується минуле й сучасне Опішного.

Ірина Марко. *«Гарбузова пара»* – мовчазний діалог двох закоханих.

Сергій Соболь. *«Подорож у чарівний край»* – особливо обігруються колеса. Виражальна деталь – кольорові вставки – з одного боку північна тематика: олені, ялинки, холодні хвилі, з іншого – літо: пташки, ялинки, теплі хвилі.

Сергій Козак. Таріль *«Опішнянський космос»* – трипільська тематика, фігури дівчат, розміщені ногами до центру. Його ж композиція з двох тарелей *«Споконвічне»* – ті ж таки трипільські мотиви.

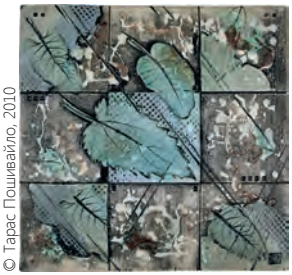
© Тарас Пошивайло, 2010
Василь Боднарчук. Літо в квадратах – I

Василь Боднарчук продемонстрував рідкісну майстерність залишатися впізнаваним, змінюючи техніки й виражальні засоби. Два його панно *«Літо в квадратах»* – такі впізнавані Боднарчукові й такі свіжі! Автор не боїться експериментів, не боїться вчитися навіть у своїх учнів. Він сміливо й надзвичайно органічно сприймає нове, доводить його до досконалості своєю творчістю, і, як результат, – абсолютно новий, свіжий і чистий мистецький світ, у якому абсолютно неважко визначити автора, бо в кожному сантиметрі глини – Маестро Василь.

© Тарас Пошивайло, 2010
Василь Боднарчук. Літо в квадратах – II

Органічно вписалися в розбарв'я виставки твори **Ельдара Гусенова** й **Рустема Скибіна**. Молоді кримські мистці показали глядачам глибинний символізм цінностей свого народу, високу майстерність у поєднанні з надзвичайною серйозністю й повагою до глини.

Молода ґенерація творців української художньої кераміки виходить на подіум мистецького життя розважливо й сильно, демонструючи цілком конкурентні, самодостатні твори. Учорашнє студентство знає собі ціну й безкомпромісно *«дихає в спину»* старших колег, примушуючи їх шукати й знаходити нові ходи й рішення. Виставка *«КерамПІК»* чітко й однозначно заявила про те, що із зеленої молодої біомаси поступово постає нове, святе й чисте обличчя українського гончарного мистецтва. Яскраві представники цього колективного обличчя – **Юрій Мусатов**, **Олександр Шолуха**, **Інна Гуржій**, **Олександр Мірошниченко**, **Юрій Мирко**, **Леся Падун**, **Андрій Тарасенко**. Я свідомо не згадую міст, у яких живуть і працюють ці молоді художники, не аналізую їхні твори. Знаково те, що більшість із них пройшли, окрім навчання, і гарт симпозіумного екстріму: в Опішному, Слов'янську й інших містах.

Оскільки на виставці «КерамПІК» представлено твори учасників I ІНТЕРСимпозіуму кераміки в Опішному «2010: 10x10», скористаюся нагодою розповісти й про них.

Головне, що відрізняло й гармонізувало I ІНТЕРСимпозіум – це взаємне всеохоплююче почуття міри, відчуття рівноваги й самодостатності. Враження таке, що творчу групу формували за результатами психологічних досліджень, майже як космонавтів. Безперечно, що до цього доклала сил уся команда кураторів: **Василь Боднарчук**, який гуртував художників і нуртував адміністраторів, і загалом, був душею товариства; **Тетяна Литвиненко**, яка попри напускну серйозність, щирою посмішкою і вродженим оптимізмом долала несподівані проблеми й згладжувала найгостріші кути; **Ніна Чопенко**, яка самою своєю присутністю дарувала щемливо-тендітне почуття стабільності, надійності й невичерпності запасів гончарних матеріалів. Результатом успішної реалізації проекту стали експоновані на виставці *«КерамПІК»* твори.

Твір **Володимира Хижинського** просто не міг не отримати ГРАН-ПРІ І ІНТЕРСимпозіуму. Пояснення коротке:

Досконаліть
Естетика
Колористичність
Орнаментальність
Романтизм.

© Тарас Пошивайло, 2010

Володимир Хижинський. Ріка

Споглядаючи *«саквояжі з секретом»* **Томаса Даунори**, не позбуваєшся бажання дістатися всередину й розгадати таємницю. Два його твори *«Опішне»* і *«Опішне-2»* якнайкраще виражають сутність і завдання І ІНТЕРСимпозіуму: з одного боку – вишуканість, чистота виконання, досконалість (біла скринька (?), а з іншого – непередбачувано рвана, нестримна містика (о, ці чорні тексти!); щось приховано-бунтарське, захоплююче й усевладне зосереджено в зовні спокійній енергетиці його брунатно-зеленкуватого твору.

© Тарас Пошивайло, 2010

Томас Даунора. Опішне – 1

Томас Даунора. Опішне – 2

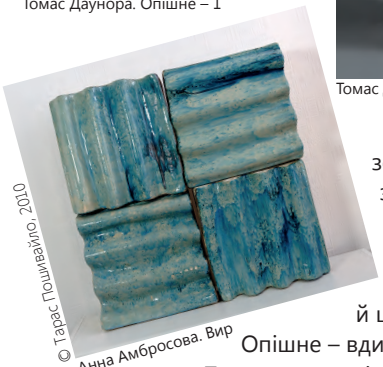
© Тарас Пошивайло, 2010

Анна Амбросова. Вир

Мене особисто вразила робота *«Вир»* **Анни Амбросової** з Білорусі: чотири зеленкувато-блакитні квадрати розміщено таким чином, що їх хвиляста поверхня, закручуючи, занурює у відчуття незнаної безодні. Тож якщо буде потреба додати до виваженості, розважливості тверезого розрахунку й прогнозованості сучасного світу, родзинку здорового авантюризму, часточку абсолютно дозованого адреналіну, якщо не страшно *«пірнути у вир»* несподіваної любові й щемливого відчуття довгоочікуваного щастя – ласкаво просимо на симпозіум в Опішне – вдихнути чистого повітря справжньої Волі на його безкрайніх пагорбах!

Таким чином, і дія, і реалізація, і твори виставки *«КерамПІК у Опішному!»* (2010) повністю відповідають завданню популяризації кераміки як високого мистецтва. Тільки дуже б не хотілося, щоб симпозіумний рух уразився таким модним і небезпечним нині вірусом гламурності, ханжества, снобізму, бо прилизаність, рафінованість, академічність і чітка структура більше пасують знайомому всім образу *«офісного планктону»*. У творчості необхідний субстрат бунтарства й непередбачуваності, того пресловутого *«сюрпризу»*, неспокою, який змушує думати й шукати, бачити й чути. Бо тільки те, що зачіпає, що переслідує й нуртує, що робить нас іншими, переживає свій час і залишається назавжди як вияв високого мистецтва, здатного врятувати світ!

Тож хай живе, зростає й досягає нових звершень наше святе, чисте й високе мистецтво кераміки!

© Тетяна Зіненко, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені Володимира Короленка (Опішне), 2011

РОЗДУМИ
ПРО ТВОРИ АКАДЕМІЧНОЇ КЕРАМІКИ В ЕКСПОЗИЦІЇ «КЕРАМПІК–2010»

© Тарас Пошивайло, 2010

Ольга Школьна

Аналіз творів українських академічних художників-керамістів, що експонувалися на II Національній виставці-конкурсі художньої кераміки *«КерамПІК у Опішному!»* (2010) дозволяє сконцентрувати увагу на кількох важливих моментах.

Художники здебільшого відірвані від споглядання процесів творення собі подібних майстрів з різних куточків країни, а тим більше з-поза меж України, унаслідок чого врешті починають «варитися у власному соку». Це певною мірою стосується львівських мистців, колишніх співробітників Львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики. За відсутності підживлення іншими творчими флюїдами, вони інколи починають повторювати вже відомі рядки й рими, як поети, що живуть в єдиному середовищі.

Форми їх глиняних виробів з часом починають нагадувати одна одну. Так сталося, наприклад, з творами, експонованими на Національній Виставці в Опішному 2010 року, знаними львівськими мистцями **Іриною Марко** й **Тамарою Березою**. Якби автори подали диптих, такі «алюзії» були б зрозумілими. Бо насправді декоративна посудина «*Візерунки*» й декоративна композиція «*Туман*» (обидві з фаянсової маси) викликають запитання: хто ж автор однієї на двох «булавоподібної» ідеї?

Ірина Марко. Візерунки

Тамара Береза. Туман

© Тарас Пошивайло, 2010

© Тарас Пошивайло, 2010

Юрій Мусатов. Орбіти

Інший львівський митець, представник молодих керамістів, **Юрій Мусатов** «імпровізував» зі структурою якихось вигаданих молекул за зразком німецьких майстрів фарфору 1970-х років.

Цікавою була композиція ще однієї представниці школи Львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики **Галини Ошуркевич**. Цій художниці притаманне бачення десятиперсонної прогулянки поміж пальмами в шляпах-котелках. Складається враження, що це львів'яни, які мандрують світом й усюди почуваються, як у гостях.

© Тарас Пошивайло, 2010

Галина Ошуркевич. Прогулянка

© Тарас Пошивайло, 2010

Інна Гуржій. Чайник «Козлик»

Експонат з планети «*Шелезяка*» представила наступна учасниця Національної Виставки-Конкурсу, **Інна Гуржій**. Її бачення ірреально-реального світу вилилося в подобу якоїсь істоти, що нагадує корову-черепаху з зайвими органами чуттів, якими тваринка зовсім не в змозі скористатися. До чого тут ще й капличка з банею понад «*причинним місцем*» здогадатися важко, бо ж фантазія, певна річ, у художників не знає меж, хоча, часом, і заважає сприйняттю творів.

Приваблюють твори **Лариси Нагурної** з Пологів (Запорізька область). У серії декоративних життєствердних панно авторка досягла виразності не за рахунок «пластичного стенання». Художниця засобами фаянсу з пігментами, покритого емалями, склом, у поєднанні з техніками ліплення, ритування, вдавлювання, активно застосувала символіку й семантику власне українського родоводу, наголосила на духовній складовій нашого майбутнього. Особливо варто відзначити її твір «*Веснянка*», що передає дух української ритуальної пісні, підкреслює співочу природу протидії всім життєвим обставинам.

© Тарас Пошивайло, 2010

Лариса Нагурна. Веснянка

Технологічно викінченим був на Виставці-Конкурсі цикл інших декоративних панно (фаянсова маса, ангоби, полива, формування, мальовка) відомого художника-кераміста **Сергія Денисенка** «*Рух*», «*Сріблясta павутина*», «*Різдво*». Однак тема пошуку коду майбутнього в ньому закладена інакша. Автор відсилає глядачів до

© Тарас Пошивайло, 2010

Сергій Денисенко. Різдво

Сергій Денисенко. Рух

Сергій Денисенко. Сріблясta павутина

першооснов, доби трипільців і праукраїнців, коли люди черпали силу від нашої родючої, заплідненої сім'ям богів, землі. Митець знайшов власне число пі золотого перерізу геометризованих рішень візерунку, вписаного в рондо, і зробив це, як завжди, з вишуканою культурою виконання.

Наступний експонент – знаний львівський художник **Ігор Ковалевич**. Цей митець, як завжди, вірний своїм уподобанням і ні на крок не відійшов від раніше знайденої стилістики. Плюс його творів – у них завжди впізнається почерк митця. Однак за цією одноманітністю втрачається здібність автора дивувати, створювати несподіване враження. Декоративна композиція з 3-х предметів «*Колодязі*» (фаянсова маса, емалі) по-своєму викінчена. Однак мимоволі ловиш себе на думці «*Ну, скільки ж можна ліпити шкаралупки з паличками*»? Якась убогість засобів виразності не полишає бажання дати в руки цьому художнику не тоненькі пластинки, що нагадують радше пластмасу, а живу маслянисту масу свіжої глини. Бо інакше здається, що весь світ пережив корабельну аварію, і все, що від нього лишилося – рештки шлюпок, які пережили бурю. Цей Ноїв ковчег сучасності звичайно дає шанс вижити обраним після потопу, однак не вирішує питання, чим будуть відрізнятися українці від маси, скажімо, китайців, до стилістики творів яких неухильно рухається автор. Ця нація й так запрудила наші ринки своїм фарфоро-фаянсовим і майоліковим ширужитком, що стало точкою відліку смерті вітчизняної тонкої кераміки. Тож, може, ліпше вже колись звернути увагу митцям і на власні традиції, що й так нескінченно губляться.

© Тарас Пошивайло, 2010

Ігор Ковалевич. Колодязі

«*Назад, у майбутнє*» – саме так хочеться назвати ще один твір **Ігоря Ковалевича**, що складається з двох композиційних ансамблів: дев'яти квадратів з анімалістичними горельєфами, розташованими вертикально на стіні з пробілами-цезурами на кшталт грані кубика Рубіка; та стоячого біля них попід стіною імпровізованого очага-Ойкумени на високому стовпці. Нижня частина ансамблю водночас нагадує ваги, на яких зважуватимуть діяння живих істот перед вирішенням їх «вічної» долі, та прадавні уявлення про створення світу, що є часткою хисткої (тоненька дощечка-підпорка) світобудови. Перекладини з паличок під чашею, наповненої фігурками умовних звірів (корів?), у даному випадку вартують два чашники верхи на тих же істотах.

© Тарас Пошивайло, 2010

Ігор Ковалевич. Вершники

Більша частина площинних елементів композиції (офіційна назва «*Вершники*») частково вкрита орнаментальними візерунками на кшталт військових «хакі», обмеженого окресленнями, подібними до абрисів континентів. Глибока філософська складова цього твору не лишає глядача байдужим. Так само перехоплює подих і від декоративної композиції з 3-х предметів його дружини, **Людмили Ковалевич** «*Купила мама мені коня*». Було незручно перед художницею, коли

© Тарас Пошивайло, 2010

Людмила Ковалевич. Купила мама мені коня

директор Колегіуму мистецтв у Опішному Людмила Овчаренко нагородила авторку відзнакою з акцентом на «*дитячій складовій твору*». Широко відкриті очі задумлених наїзників, що в дорослому житті продовжують жити за своїми дитячими мріями й архетипами, створюють враження архаїчних куросів майбутнього.

Оригінальністю, як завжди, відзначався й твір литовського колеги **Томаса Даунори** «*Опішне–2*». Гадаючи з бачення європейського колеги, славетний гончарний центр України очікують великі зрушення в майбутньому. До цього «*летючого корабля-чемоданчика*» з пастельним авангардовим візерунком, увінчаного трубами, потрібен тільки «*летючий голландець*» України.

© Тарас Пошивайло, 2010

Томас Даунора. Опішне – 2

На II Національній виставці кераміки помітні зміни в масовій свідомості, адже експоновані твори є продуктами масової свідомості. Кожний художник – він ще й людина, живе в тому ж соціумі, що й мистецтвознавці, етнологи, історики, культурологи. Тому для мене однорідність, злагодженість того, що виставлено на Виставці, це дуже значний позитив.

Гарна тенденція – це поява на Виставці 2010 року творів керамістів – представників кримсько-татарського мистецтва. Дуже вдячна молодим людям, які подолали якісь штучні кордони, яких не повинно бути, хоча вони склалися історично. Два роки тому було захищено докторську дисертацію, присвячену кримсько-татарському декоративно-ужитковому мистецтву. На жаль, вона не містила матеріалів про кераміку кримських татар, а отже, не було матеріалів, які б стали підґрунтям для відродження цієї ділянки кримсько-татарського мистецтва. Тому до певної міри несподіванкою стало представлення в Опішному кількох робіт двох кримсько-татарських мистців-

© Тарас Пошивайло, 2010

Ельдар Гусенов.
Композиція «Стародавні символи»

© Тарас Пошивайло, 2010

Рустем Скибін.
Панно «Родинне древо»

Рустем Скибін.
Панно «Гранат – символ родючості»

керамістів. Дехто з них уже експонує свої твори в мережі Інтернет. Це **Ельдар Гусенов** (Бахчисарай, АР Крим) і **Рустем Скибін** (Сімферополь, АР Крим). Вони представили панно, яким мене полонили. Відзначаю цю надзвичайно позитивну тенденцію. Сподіваюся, що невдовзі вони відродять і традиції виготовлення форм ужиткового посуду, а не лише декоративних виробів.

© Тарас Пошивайло, 2010
Микола Варвинський. Свічник коричневий

© Тарас Пошивайло, 2010
Микола Пошивайло. Композиція «Ярмарок»

Як завжди, я виділила для себе кількох фаворитів, які, на мою думку, сприяють відродженню національного мистецтва, відповідають сучасним вимірам традиційного гончарства. Це **Микола Варвинський** з Опішного, який щороку стабільно вражає. Загалом мистецький рівень творів народного мистецтва дуже високий, фактично вражає кожна річ. Мій особистий фаворит – **Микола Пошивайло** з роботою *«Ярмарок»*. Вважаю, що це найвищий художній рівень, який можна на сьогодні створити, це приклад класичного, рафінованого українського стилю. Закликаю всіх уважно придивлятися, вивчати твори народного гончарства й переймати найкращі зразки!

Щодо рівня сучасного мистецтва: з одного боку задоволена, а з іншого – з жалем відзначила, що принаймні третину робіт складають твори художників-керамістів колишніх фарфоро-фаянсових підприємств, зокрема Львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики, яка колись мала всесоюзне значення. Багато переможців вийшли саме з середовища львівської фабрики, яка нині вже не функціонує. Сучасна кераміка до певної міри стає немовби образотворчим мистецтвом. Це й позитивна тенденція, бо є арт-концепти, і негативна, оскільки немає ужиткового призначення виробів. Сподіватимемося, можливо, на наступній виставці буде представлено звичайний ужитковий посуд, яким можна буде користуватися в повсякденному побуті. Закликаю цю незаповнену ділянку гончарної творчості відроджувати! Бажаю всім творити!

В Опішному такі високі енергетичні імпульси, які необхідно переживати! Літній ІНТЕРСимпозіум, відкриття Національної Виставки, і період нагородження, коли насичуєшся цими творами – це унікальна енергетика: достатньо постояти біля цих робіт, щоб наснажитися бажанням жити й творити! Це не просто процес, мистецька акція! Це стало можливим завдяки титанічним зусиллям Національного музею гончарства й Інституту керамології. Це стало частиною життя багатьох із нас. Ми вживаємося не лише в твори, а й у ситуацію, ми занурюємося в неї, ми самі стаємо такими, ми з цим живемо, проживаємо більшу частину свого життя. Вважаю, що це найбільше наше досягнення.

© Ольга Школьна, докторант Львівської національної академії мистецтв, кандидат мистецтвознавства (Київ), 2011

ЕКСПОЗИЦІЯ
ЯК ЕТАП СХОДЖЕННЯ НА «КЕРАМПІК»

© Тарас Пошивайло, 2011
Оксана Ликова

Нині люди йдуть до музеїв не лише для того, щоб побачити виставлені предмети, а й за новою інформацією, за видовищами. Для цього необхідно відійти від старих стереотипів подання речей в експозиції (за скляними вітринами чи огородженими подіумами); прагнути «оживити» експонати, зацікавити екскурсантів, зробити їх активними споглядачами. Експозиція в сучасному музеї має являти собою цілісну модель новоствореного світу. Обов'язок музейного працівника – розмістити представлені речі так, щоб вони не кричали кожна про своє, не виділялися на фоні решти експонатів, а вплітались в одне явище культури, те потрібне й цінне, заради чого відвідувачі мандрують до музеїв.

У рамках II Тижня Національного Гончарного Здвиження в Опішному *«Здвиг-2010»* – мистецької акції, ініційованої Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному й Інститутом керамології – відділенням Інституту народознавства НАН України, експонувалася II Національна виставка-конкурс художньої кераміки *«КерамПІК у Опішному!»* (далі – Виставка-Конкурс). На ній були представлені твори 2009–2010 років, виготовлені з глини із застосуванням додаткових матеріалів [2, с.5]. Усього було виставлено 184 конкурсних твори 78-ми художників-керамістів, гончарів, малювальниць, скульпторів із різних областей України, а також 38 творів восьми художників-керамістів – учасників ІНТЕРСимпозіуму кераміки *«2010: 10x10»*. Більшість авторів – видатні мистці, переможці національних, міжнародних конкурсів кераміки, чиї твори є гордістю багатьох музейних і галерейних колекцій. У Виставці-Конкурсі також взяли участь молоді майстри, які заявили про себе як про талановитих художників [2].

II Національна Виставка, насамперед, – конкурс. До того ж, як зазначив відомий український художник-кераміст зі Львова Ігор Береза на відкритті I Національної виставки-конкурсу художньої кераміки *«КерамПІК у Опішному!»*, *«це єдиний український конкурс кераміки»* [4, с.67]. Унікальність заходу покладає на його Фундаторів велику відповідальність, адже вони виконують провідну роль у висвітленні досягнень сучасних українських майстрів-гончарів і художників-керамістів.

На Виставці-Конкурсі 2009 року домінувала так звана академічна кераміка, тобто твори художників, які здобули вищу мистецьку освіту. Народне гончарство було репрезентовано переважно виробами гончарів з Опішного. Були ще дві тарелі й одна скульптура з Косова. І все! На конкурсі 2010 року ситуація дещо змінилася:

збільшилася кількість авторів і представлених ними робіт [2009 – 59 авторів (із них 7 осіб поза конкурсом), 131 твір (227 предметів); 2010 – 78 мистців, 184 конкурсних твори]. Загалом кількість учасників зросла на 25 відсотків, а кількість представлених творів – майже на 28 відсотків! Паралельно зріс відсоток народних майстрів, які взяли участь у конкурсі (до 41% від загальної кількості учасників, порівняно з 23% 2009 року).

Розширилася географія учасників. 2010 року учасниками Виставки-Конкурсу стали представники Вінницької (Бубнівка), Донецької (Донецьк, Слов'янськ), Закарпатської (Ужгород), Запорізької (Пологи), Івано-Франківської (Коломия, Косів), Київської (Васильків, Київ), Львівської (Львів), Одеської (Одеса), Полтавської (Миргород, Полтава, Опішне), Сумської (Суми), Харківської (Валки, Харків), Черкаської (Межиріч) областей, АР Крим (Бахчисарай, Сімферополь, Ялта). Якщо в експозиції *«Академічної кераміки»* можна було побачити роботи різних художніх шкіл, технік виконання й простежити різні тематичні напрямки, то у *«Народній кераміці»* чітко вирізнялися лише два осередки виготовлення традиційної кераміки в Україні – Опішне й Косів, зі значною перевагою гончарної столиці України. І хоча мета II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки *«КерамПІК у Опішному!» – «виявлення й показ досягнень сучасних українських народних майстрів-гончарів і художників-керамістів, визначення кращих творів у галузі художньої кераміки 2009–2010 років»* [2, с.2], проте, як уже зазначалося, як академічна, так і народна кераміка на Виставці-Конкурсі не відображала всього розмаїття сучасної української кераміки. Одразу виникає запитання: невже нині народне гончарство в Україні збереглося лише в Опішному й Косові, а художники-керамісти з академічною освітою працюють переважно в Києві та Львові? Чи, можливо, їх набагато більше, але вони не бажають брати участь у подібних акціях?

Насправді, гончарством нині займаються в різних регіонах України. Майстри виготовляють кераміку переважно задля заробітку, на замовлення, а не «для душі». Тому вони й не подають їх до участі в різноманітних конкурсах чи виставках. Тим часом художники-керамісти, якщо й мають виставкові твори, не завжди хочуть перейматися транспортними витратами для їх переміщення. Одна з причин домінування на Виставках-Конкурсах творів київських і львівських мистців, окрім того, що в Києві та Львові їх найбільше мешкає, – це заплановані поїздки Фундаторів до цих міст на початку й після завершення Виставки-Конкурсу.

Ознайомлення з виставковою експозицією – складний процес, у якому задіяні майже всі пізнавальні здібності людини. Речі мовчать, тому кожна людина вкладає в них почуття й думки – власні, екскурсовода, друзів, родичів тощо. Спочатку відвідувач бачить і відчуває, потім чує і, насамкінець, усвідомлює представлені йому речі. І чим глибше, емоційніше й насиченіше буде усвідомлення, тим надовше запам'ятається побачене і з'явиться бажання вкотре відвідати її. Перегляд будь-якої виставки повинен перетворюватися, перш за все, на захоплюючу пригоду. Особливістю Виставок-Конкурсів є те, що на них, здебільшого, не проводять екскурсій і не пояснюють зміст (концепцію) експонованих творів. Відвідувач сам їх вивчає або формує власну думку в процесі спілкування з іншими відвідувачами. Одна й та ж річ може сприйматися різними людьми по-різному й, відповідно, немовби існувати в різних образах, паралелях. Споглядання експозиції відвідувачі можуть урізноманітнити, відвідавши Науково-дослідницький центр Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, де відомі опішненські гончарі проводять майстер-класи з виготовлення глиняних виробів і допомагають створювати власні *«шедеври»*. А ще, можна побачити процес випалювання глиняних виробів у етнографічному горні (відбувається влітку під час Симпозіумів кераміки). Останнім часом у музеї-заповіднику проводяться й нічні екскурсії, учасники яких потрапляють в інший світ, де глиняні вироби «оживають», набуваючи нових рис. Розповіді екскурсоводів супроводжуються поезією й музикою, а атмосфера ночі підсилює враження від побаченого, налаштовуючи на диво. Подібні дійства нині проводяться в різних музеях світу. Наприклад, у Музеї Варшавського повстання

«відвідувачі можуть пройтися під звуки канонади каналізаційним тунелем, яким у серпні 1944-го пересувалися повстанці, або підняти слухавку телефонного апарату зразка 40-х і почути реальні голоси учасників і свідків того героїчного періоду історії» [6, с.6]. Або ж згадаймо Дніпропетровський національний історичний музей імені Дмитра Яворницького з його нічними театралізованими екскурсіями, де відвідувачі немовби занурюються в епоху, з якої походять конкретні експонати, й немовби «зустрічаються» з відомими особистостями того часу, зокрема із засновником музею – Дмитром Яворницьким!

Створення експозиції подібне до заповнення чистого аркуша паперу: яка картина вийде в результаті клопіткої праці, залежить, перш за все, від куратора, оскільки будь-яка з них – це осмислене бачення творів очима експозиціонера, його уявлення місця й ролі представлених речей в оточуючому середовищі. Для кожної з них визначається певне місце в загальній системі експозиції, що має сприяти певному усвідомленню предметів глядачами. Це завжди творча праця, спрямована на пізнання, відчуття й відображення теми, що інтерпретується [3, с.174]. Розташовані поряд предмети й зовнішній фон, на якому представлено експонати, постають вагомими чинниками у навантаженні його додатковим (інколи навіть нетиповим і нехарактерним) змістом. Загальновідомо, що одна й та ж річ, залежно від оточення, може сприйматися по-різному. Перше, що кидається в очі при перегляді Виставки-Конкурсу, – певна тіснота (фото 1). Хоча виставкові зали й здаються великими, світлими й затишними, однак деякі речі *«вимагають»* більше простору для їх більш вражаючого представлення. Зокрема, скульптура *«Човен»* Олександра Рося губилася поряд із роботами Сергія Радька (фото 2). Скульптура *«Щит»* Олександра

Фото 1.
Фрагмент експозиції в номінації «Академічна кераміка» II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 30.09.2010.
Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

Фото 2.
Фрагмент експозиції в номінації «Академічна кераміка» II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 30.09.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

Шолухи, присвячена військовій тематиці, не *«прочитувалася»* біля оточуючих її робіт. А настінні панно Василя Боднарчука, Марка Галенка й Надії Мініахметової, виготовлені під час ІНТЕРСимпозіуму кераміки «2010: 10х10», узагалі було розміщено на підлозі, за браком *«настінного»* місця (фото 1). Водночас, незважаючи на переповненість експозиційного простору, деякі твори, навпаки, вдалося показати в дуже привабливому ракурсі. Так, скульптура *«Слов'янка»* Марка Галенка немовби світилася, виставлена навпроти вікна, особливо, якщо надворі була сонячна погода. Ще близько ста років тому музеєзнавець Федір Шміт звернув увагу, що *«для відвідувача тема з'ясовується тільки експозицією, а не виставленими предметами самими по собі і не роз'ясненнями екскурсоводів або етикетками: одна й та ж збірка речей залежно від експозиції може являти зовсім різні думки – і якщо маса відвідувачів не розуміє, що хотів сказати музейник, то винен музейник, який не зміг придумати належну експозицію»* [7, с.88]. Цей висновок залишається актуальним і донині. Доктор філософських наук Тетяна Андрущенко цілком справедливо констатувала: *«...відвідувач музею – як кінь, якого можна підвести до води, але не можна примусити напитися. Робота музею повинна бути такою, щоб відвідувач сам усвідомлено хотів до нього прийти»* [1, с.23]. Проте, зазвичай, основними критеріями розуміння змісту творів, представлених на конкурсах, постають назва предмета

Фото 3.
Фрагмент експозиції в номінації «Народна кераміка» II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 24.09.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

Фото 4.
Фрагмент експозиції II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 03.07.2010.
Фото Світлани Конюшенко. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

й тема виставки (розділу). Тому подання фахово оформленого етикетажу є одним із головних завдань експозиціонера. Підписи до виробів на Виставці-Конкурсі містили вичерпну інформацію: назва, автор, рік і місце виготовлення, матеріал, техніка й розміри експонату. Характерно, що твори, представлені в номінації *«Народна кераміка»*, були переважно *«безіменними»*: народні майстри використовують для їх найменування загальні видові назви (горщик, глечик, миска тощо), не додаючи до них, як прикрас, художньо-літературних висловів. Сюжетні означення мають лише вироби косівських, коломийських та опішненських майстрів. З-поміж останніх – здебільшого тих, хто працює в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному (помітний вплив постійного атрибутування експонатів музейними працівниками, де назва предметів – один із основних елементів атрибуції): композиція з 3-х предметів *«Вакула у Пацюка»* Івана Лобойченка (Опішне), набір куманців *«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»* Олени Мороховець (Опішне), таріль *«Народження Господнє»* Ірини Серьогіної (Косів). Натомість вироби, представлені в номінації *«Академічна кераміка»*, майже всі мають власні назви, які розкривають зміст роботи, що інколи навіть не прочитується в самому творі, скажімо, декоративна скульптура *«Різдво на Говерлі»* Тетяни Зайцевої (Київ), декоративна посудина *«Чаша Грааля»* Станіслава Кадочнікова (Київ), декоративна композиція з 3-х предметів *«Колодязі»* Ігоря Ковалевича (Львів) тощо. Споглядаючи композицію Сергія Радька *«Тайна вечеря»* (фото 2), складається враження, що це просто череп'я, розміщене на перехрещених дерев'яних дошках. Коли ж дізнаєшся назву роботи, починаєш осмислювати її сутність, глибинний біблійний зміст, тоді простежуються не тільки знаки самої таємної вечері, а й наслідки, до яких вона призвела – розп'яття Ісуса Христа.

У зв'язку з недостатністю подіумів для представлення експонатів (предмети розташовані на нестійких модульних комбінаціях зі скла й керамічних підставок), доводиться споглядати виставку немовби зверху, що створює певні незручності (виняток становлять панно, розміщені на стінах). Проте, не завжди нестача відповідного експозиційного обладнання стає недоліком, інколи це стимулює пошуки неординарних, оригінальних рішень. Прикладом можуть бути вікна, закриті полотнищами кальки, що виконують роль штор (фото 1, 3), які перешкоджають потраплянню на вироби сонячних променів. До того ж їх прикрашено силуетами гончарних виробів, що самі постають витворами мистецтва, гармонійно підкреслюючи тематичне спрямування експозиції.

Виставку-Конкурс побудовано у двох площинах: частину речей розташовано на стіні, частину – на підлозі. Загалом вони сприймаються як єдине ціле. З'єднуючою ланкою між ними постала гра світла й тіней, якої вдалося досягти поєднанням денного й сфокусованого штучного освітлення приміщення. Тіні, здавалися немовби танцюючими на білому фоні стін (ідеальний для представлення глиняних виробів), і візуально продовжували образи творів.

Фото 5.
Фрагмент експозиції виставки номінантів премії Кандінського з роботами Дмитра Каваргі, Віталія Пушніцького, Олександра Гронського. Москва, Центральний будинок художника. 2010. Репринт [5, с.117]

Сучасні мистці кераміки все частіше вибудовують інсталяції, які об'єднують навколишній простір в єдине ціле. Вдалим прикладом створення такої просторової композиції в експозиції Виставки-Конкурсу став цикл робіт львівського художника-кераміста Ганни-Оксани Липи *«Emanatio ПраМатриця»* (фото 4). Використовуючи розсипані зерна пшениці, мисткиня гармонійно вплела твір у оточуюче середовище, акцентуючи увагу на тому, що будь-що в нашому світі у своїй основі має певне зерно істини, з чого все й походить. У сучасній художній практиці цей спосіб подання творів застосовується достатньо часто. Чужоземним прикладом цікавої інсталяції в експозиції може слугувати, скажімо, виставка номінантів премії Кандінського, що відбулася восени 2010 року в Центральному будинку художника у Москві (фото 5).

Загалом, Виставка-Конкурс приємно порадувала творчими досягненнями мистців, їх високою професійною майстерністю, оригінальністю образних рішень, авторськими образно-пластичними відкриттями. Оскільки ж основною метою Виставки-Конкурсу було виявлення й показ досягнень сучасних українських майстрів-гончарів і художників-керамістів, вдала побудова експозиції конкурсних робіт була одним із основних етапів у її досягненні.

1. **Андрущенко Тетяна. Сучасний музей. Який він?** *// Образотворче мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.22-23.*
2. **Друга Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!»: Положення.** *– Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 8 с.*
3. **Крылова И.В. Создание музейных экспозиций как способ передачи исторического знания** *// Музей как феномен современной культуры: Сборник статей Всероссийской научной конференции. – СПб.: Осипов, 2005. – 458 с.*
4. **Перша Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» (2 липня – 30 жовтня 2009): Альбом-каталог** */Автор-упорядник Олесь Пошивайло. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 208 с.: іл. + DVD (Академічна керамологічна серія «Україна Гончарна», випуск І).*
5. **Премии по искусству в мире** *// Диалог Искусств. – 2010. – №6. – С.115-118.*
6. **Скиба Микола. Музей: статика чи динаміка? Чим відрізняється місце, «де руками не чіпати», від того, де отримують задоволення?** *// День. – 2009. – №146. – 20 серпня. – С.1, 6.*
7. **Шмит Ф.И. Музейное дело. Вопросы экспозиции.** *– Ленинград: «AKADEMIA», 1929. – 247 с.*

© Оксана Ликова, молодший науковий співробітник Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, науковий співробітник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (Опішне), 2011

ВИСТАВКИ Й КОНКУРСИ СУЧАСНОЇ КЕРАМІКИ В УКРАЇНІ:

ВТРАЧЕНИЙ СЕНС ЧИ ЗМІНА ВЕКТОРА ПОЗИЦІОНУВАННЯ?

© Тарас Пошивайло, 2010

Оксана Коваленко

Проблема доцільності проведення виставок і конкурсів сучасної кераміки в Україні, як народної, так і академічної, творча апатія мистців щодо участі в них упродовж останніх років наштовхують на певні культурологічні й керамологічні роздуми. Почну із достатньо віддаленої теми – з проблеми атрибутування глиняних виробів. У мистецтвознавстві їх атрибуція майже винятково зводиться до визначення авторства (або належності до регіональної чи національної школи) на підставі аналізу стилістичних і технологічних особливостей, місця й часу виготовлення твору. Такі основні аспекти атрибуції кераміки пов´язані з переважним оперуванням джерелами (виробами) нового й новітнього часу.

Мистецькі твори, пройшовши через конкурси й виставки, отримують історію свого існування, побутування, експонування – так званий провенанс (наукова, альбомна, каталожна, аукціонна публікація). Провенанс (англ. *provenance* – походження, попередня історія) – термінологічне означення попередньої історії витворів мистецтва, яка має велике значення для з´ясування оригінальності твору (наукова експертиза), історичної й культурної цінності, а отже, й для визначення вартості його продажу. Зазвичай провенанс оприлюднюють у виставкових, конкурсних і аукціонних каталогах, у керамологічних, мистецтвознавчих працях [див.: 4].

Фактично, видання альбомів-каталогів Національних виставок-конкурсів художньої кераміки *«КерамПІК у Опішному!»* постає першим науковим оприлюдненням інформації про більшість конкурсних творів, що започатковує їх провенанси. Це значно підвищує цінність кожного предмета, допомагає зростанню іміджу мистців, популяризації їх творчості, нерідко сприяє успішному продажу творів, тобто комерціалізації художньої творчості [2].

На національні художні виставки й конкурси, як правило, потрапляють високохудожні твори мистецтва. Отож, мистецькі виставкові форуми, як і опубліковані на їх основі мистецькі альбоми, виконують споконвічну функцію естетичного виховання. Проте аналіз сучасного художнього життя в країні виявляє негативну тенденцію – в українському суспільстві виставки й конкурси кераміки стають усе менш затребуваними. Інтерес до них поступово втрачають як мистці, так і глядачі – «споживачі» естетичного продукту. Зважаючи на таку кон´юнктуру, майстри-гончарі, художники-керамісти, аматори все активніше збувають свої вироби на відкритих торгах, на ярмарках, у сувенірних лавках. Складається враження, що вони вже не бачать корисливого сенсу у виставково-конкурсних заходах.

Матеріали II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!», які сукупно творять провенанс виставкових творів. Репринти [1]

Значною мірою це викликано загальним дуже низьким мистецьким і естетичним рівнем сучасних «споживачів»: у середовищі «новоелітного прошарку», як і серед «пересічних громадян», діагностується майже цілковита відсутність потреби у високохудожніх виробах, домінує несмак, засилля антиукраїнського, нівеляційного, а відтак – еклектичного, профанного кітчу. За таких обставин втрачається будь-який сенс участі в різноманітних національних виставках чи конкурсах кераміки. Адже добре продаються й вироби, які ніскільки не забезпечені, так би мовити, «гарантією якості» – конкурсним дипломом поважного Журі, сертифікатом участі чи схвальними відгуками фахівців і колег!

Ще одним суттєвим чинником, який змінює вектори позиціонування сучасних мистців кераміки, їх ставлення до виставок і конкурсів, стає все більш поширювана практика заміни експонування власних творів у виставкових залах на фотопоказ в інтернет-виставках, в інтернет-аукціонах, інтернет-продажах. Виявляється, у віртуальному просторі власні твори можна представляти, рекламувати й продавати без зайвих витрат і клопотів, пов´язаних із організацією традиційних виставок, транспортуванням творів, побудовою експозиції, розрахунком з власниками галерей, дирекціями музейних, мистецьких і культурно-освітніх закладів тощо [див., напр., 3-11; 13].

Деякі сторінки з інтернет-виставок та інтернет-продажів кераміки [3-11; 13]

Тим часом формування смаків населення й попиту на українську кераміку, навіть звичайного побутового призначення, мають формуватися по вертикалі. Дуже добре цей механізм ілюструється прикладом сучасного розвитку «високої моди». Передовсім, відомий дизайнер пропонує «новинку» й представляє її на показові «від кутюр». → Опісля ексклюзивного продажу, окремі елементи копіюються, з´являються «модні тренди», які поступово запускаються в масове виробництво. → Врешті формується вигляд людини, яка купує речі, скажімо, за ознакою дешевизни, не маючи жодного уявлення й абсолютно не відслідковуючи модних тенденцій.

Так має бути в перспективі і з Національними виставками-конкурсами кераміки в Україні. Саме вони мають поставати вершиною айсберга, який задаватиме тон, формуючи всю вертикаль художніх уподобань населення, сприяючи його мистецькому й естетичному вихованню, а заодно – й збереженню національної ідентичності!

Таким чином, схематично окреслені проблеми сучасної художньої кераміки в Україні мають вирішуватися в річищі конкурсного фільтрування на виставках і конкурсах кераміки, що обов´язково завершуються науковою атрибуцією й опублікуванням. Це важливі передумови мистецького піднесення галузі, підтримки, заохочення й відповідної оцінки творчої праці народних і академічних мистців!

1. **ЗДВИГ-2010** *// Національний архів українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. – Ф.1. – Оп.4. – Од. зб.22.*
2. **Перша національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» (2 липня – 30 жовтня 2009): Альбом-каталог** */Автор-упорядник Олесь Пошивайло, куратор Виставки-Конкурсу й пошукач інформаційних матеріалів Світлана Конюшенко. – Опішне: Українське Народознавство, 2010. – 208 с.: іл. + DVD.*
3. **www.aukro.ua***/skulptury-fayans-82513*
4. **www.ceramart.com.ua***/index.php?categoryID=1*
5. **www.ceramic.at.ua***/photo*
6. **www.ceramica.prom.ua**
7. **www.exclusive-ceramics.kiev.ua***/gallery.html*
8. **www.gonchar.net.ua***/glina.php*
9. **www.maltamalta.io.ua***/story*
10. **www.pokutska-keramika.prom.ua**
11. **www.spusk.com.ua***/3_133_9.html*
12. **www.uk.wikipedia.org***/wiki/Провенанс*
13. **www.ukrkeramika.com**

© Оксана Коваленко, молодший науковий співробітник Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені Володимира Короленка, кандидат історичних наук, доцент (Полтава), 2011

II Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!»

• Положення •

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. **Друга Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!»** (далі в тексті – Виставка-Конкурс) **– мистецька акція національного масштабу в галузі української художньої кераміки**.

1.2. Виставка-Конкурс проводиться в рамках ІІ Тижня Національного Гончарного Здвиження в Опішному – «ЗДВИГ-2010».

1.3. **Організатори** Виставки-Конкурсу: Міністерство культури і туризму України, Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Державна спеціалізована художня школа-інтернат І-ІІІ ступенів «Колегіум мистецтв у Опішному», Міністерство освіти і науки України, Львівська національна академія мистецтв, Національна академія наук України, Інститут народознавства НАН України, Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, Українське керамічне товариство, Полтавська обласна рада.

1.4. **Метою** Виставки-Конкурсу є виявлення й показ досягнень сучасних українських народних майстрів-гончарів і художників-керамістів, визначення кращих творів у галузі художньої кераміки 2009–2010 років, популяризація творчості мистців та їх творів.

1.5. **Основними завданнями** Виставки-Конкурсу є:
- творче змагання між мистцями в галузі художньої кераміки;
- розвиток традицій українського гончарства;
- виявлення сучасного стану й тенденцій розвитку художньої кераміки в Україні;
- творче зростання мистців;
- підвищення професійної майстерності молодих художників;
- творче спілкування, обмін досвідом роботи мистців різних художніх напрямків, шкіл;
- активізація наукових досліджень з історії, теорії й практики гончарства;
- популяризація мистецтва кераміки, формування естетичних смаків населення, сприяння різноманітному використанню вітчизняної кераміки в побуті сучасників;
- формування керамологічних колекцій Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному та інших музеїв України.

1.6. Мета й основні завдання Виставки-Конкурсу реалізовуються через підготовку й проведення мистецької виставки.

1.7. **Місце проведення** Виставки-Конкурсу:
Мистецька галерея Центру розвитку духовної культури Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (вул.Заливчого, 3, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна; тел. +3 (05353) 42415, 42416, 42417; факс +3 (05353) 42416; e-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net.

1.8. Час проведення Виставки-Конкурсу: 2 липня – 30 жовтня 2010 року.
Відкриття Виставки-Конкурсу: 2 липня 2010 року, о 14^{00} год.

1.9. **Номінації** Виставки-Конкурсу:
«Народна кераміка»;
«Академічна кераміка».

1.10. Твори Виставки-Конкурсу будуть опубліковані в ілюстрованому каталозі.

II. УМОВИ УЧАСТІ

2.1. До участі у Виставці-Конкурсі запрошуються народні майстри-гончарі, художники-керамісти, скульптори, учні й студенти художніх навчальних закладів України (колегіуми, училища, коледжі, технікуми, інститути, університети, академії).

2.2. Виставка-Конкурс є відкритою для всіх мистців, незалежно від віку, статі, національності, фахової освіти тощо. У ній можуть брати участь громадяни українського походження інших держав.

2.3. Мистці можуть брати участь у Виставці-Конкурсі індивідуально або через організації, асоціації, спілки, товариства, галереї.

2.4. Члени Журі можуть брати участь у Виставці-Конкурсі лише поза конкурсом.

2.5. Мистці можуть подати на Виставку-Конкурс не більше 5 творів у кожній номінації.

2.6. Конкурс проводиться в три етапи:
1-й етап – попередній відбір творів (01.04 – 15.06.2010);
2-й етап – підготовка творів до експонування й побудова експозиції (16–30.06.2010);
3-й етап – експонування Виставки-Конкурсу (02.07 – 30.10.2010).

2.7. Мистці, які бажають узяти участь у Виставці-Конкурсі, подають Дирекції Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (далі в тексті – Дирекція) заявку за поданою в додатку схемою до 15.05.2010 року. Заявку можна подати в електронному вигляді. Одночасно слід надіслати по 2 кольорові фотографії (10х15 см) або фото в електронному вигляді кожного твору, які мистець має намір подати на Виставку-Конкурс. Спершу надсилаються лише фотографії, а не безпосередньо твори.
Як виняток, за неможливості з якихось причин надіслати фотографії, мистець може подати для попереднього відбору до 15.05.2010 року самі твори.

2.8. До заявки необхідно додати більш детальну характеристику своєї творчості (оригінали або копії публікацій у пресі, відеофільми, інформацію про участь у виставках, симпозіумах, отриманих нагородах тощо).

Усі надіслані матеріали, у тому числі фото, не повертаються, а передаються на постійне зберігання в Національний архів українського гончарства. При цьому мистцям слід окремо зазначити, яка інформація з надісланих ними на адресу Дирекції матеріалів не підлягає публічному розголошенню й опублікуванню в пресі, каталозі тощо.

Факт подання матеріалів без окремого застереження щодо можливості їх публічного поширення, розцінюється як згода автора на публічне розголошення відомостей персонального характеру.

2.9. Студенти художніх вузів та мистці-початківці мають подати одну рекомендацію навчального закладу чи відомих художників-керамістів, народних майстрів-гончарів.

Заявки й інші матеріали, надіслані після 15.05.2010 року, не розглядаються й не повертаються.
Подані на участь у Виставці-Конкурсі матеріали розглядаються Радою експертів, яка формується й затверджується Дирекцією. Персональний склад її не розголошується.
Рада експертів до 20.05.2010 року вибирає твори, які допускаються до участі в 2-му і 3-му етапах Виставки-Конкурсу. Рішення Ради експертів є остаточним і перегляду не підлягає.

2.12. На основі рішення Ради експертів Дирекція до 25 травня 2010 року розсилає офіційне запрошення мистцям до участі в II Національній виставці-конкурсі художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!».

Володарі «ГРАН-ПРІ», 1, 2 і 3 Премій I Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» беруть участь у II Національній виставці-конкурсі художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» без попереднього відбору творів.

2.13. Твори, відібрані до участі в 2-му і 3-му етапах Виставки-Конкурсу, мають бути привезені особисто чи надіслані поштою на адресу Дирекції:

вул.Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна;
тел. +3 (05353) 42415, 42417; факс +3 (05353) 42416.

Твори приймаються Дирекцією щодня, окрім суботи та неділі, від 9^{00} до 16^{00} год., у суботу й неділю – за домовленістю.
На твори, відправлені поштою й пошкоджені під час транспортування, складається відповідний дефектний акт, один примірник якого передається автору.
Пошкоджені твори можуть бути допущені до експонування на виставці як виняток і лише поза Конкурсом.
Мистцям слід звернути особливу увагу на значний ризик поштових відправлень і необхідність дуже ретельного пакування творів із зазначенням на пакунках «*Обережно!*», «*Скло*» тощо.
Твори рекомендується надсилати кур'єрською поштою або привозити особисто. Оплата транспортних, відрядних і поштових витрат – за кошти авторів.
Твори на Конкурс приймаються до 15.06.2010 року.

III. ВИМОГИ ДО КОНКУРСНИХ ТВОРІВ

3.1. Твір має бути виготовленим винятково з глини (глиняної, шамотної, фаянсової чи фарфорової формувальної маси); як додаткові матеріали для створення художніх образів можуть бути застосовані дерево, метал тощо.

3.2. Дозволяються будь-які техніки формування (гончарний круг, гіпсова форма, ручне ліплення тощо).

3.3. Орнаментування може здійснюватися будь-якими технічними прийомами (техніками) із застосуванням ангобів, підполив'яних і надполив'яних фарб, полив, емалей тощо.

3.4. Твір має бути виготовленим упродовж 2009 – першої половини 2010 року. Дата виготовлення, ім'я й прізвище автора (авторів) мають бути зазначені на творах ритуванням, ангобами, емаллю ще до випалювання.

3.5. До участі у Виставці-Конкурсі допускаються:
- твори, виконані групою авторів, за умови обов'язкового зазначення ролі кожного зі співавторів;
- набори монеток, за умови, що види (типи) предметів у них не повторюються;
- композиції, за умови, що художній твір має цілісність, тобто він не може існувати без будь-якої складової частини, як і кожна окрема частина – без решти предметів композиції.

3.6. До Виставки-Конкурсу не допускаються твори:
- виготовлені не з глини (гіпсу, пластиліну, пластичної маси тощо);
- невипалені;
- пошкоджені (надщерблені, тріснуті, склеєні, відреставровані тощо);
- виготовлені до 2009 року;
- інші твори, аніж ті, що подавалися на фотографіях разом із заявкою.

Увага! Без паспортів творів та анкети автора (авторів) твори до участі у Виставці-Конкурсі не приймаються!

3.7. До кожного твору автор повинен подати Дирекції паспорт, у якому необхідно зазначити: прізвище, ім'я, по батькові автора, назву твору, техніку виготовлення, розміри, час і місце виготовлення (зразок паспорта на конкурсний твір подано в зразку заявки).

3.8. Мистці можуть застрахувати свої твори на випадок пошкодження їх під час транспортування (пересилання поштою), експонування в Опішному чи від будь-яких інших ризиків, включаючи втрату інформації, запозичення авторських художніх чи технологічних прийомів, або збитків від третіх сторін. Страховий поліс повинен мати окреме застереження про відмову від права претендувати на компенсацію від Дирекції.

3.9. Дирекція відповідає за збереження поданих на Виставку-Конкурс творів.
Дирекція ні за яких обставин не несе відповідальності за збитки, завдані мистцям не з її вини.
Дирекція також не несе відповідальності перед мистцями за обставини, що можуть виникнути внаслідок дій третіх сторін, за недотримання мистцями кодексу професійної відповідальності й порушення авторського права.
Власники надісланих на Виставку-Конкурс творів несуть повну відповідальність за їхню автентичність і відсутність будь-яких фальсифікацій.

IV. ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ ВИСТАВКИ-КОНКУРСУ. НАГОРОДИ

4.1. Усі конкурсні твори оцінює Журі Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». До його складу входять провідні українські мистці-керамісти, керамологи, мистецькі критики, мистецтвознавці. Персональний склад Журі формується, затверджується Дирекцією й оголошується на церемонії офіційного відкриття Виставки-Конкурсу.
Дні роботи Журі – 3 липня 2010 року. Засідання Журі є закритим, рішення приймається відкритим голосуванням. Рішення є остаточним і не підлягає перегляду.
Підсумки Виставки-Конкурсу оголошуються на церемонії офіційного оголошення й нагородження переможців 20 жовтня 2010 року в Опішному.

4.5. Журі присуджує такі нагороди:

ГРАН-ПРІ «КерамПІК у Опішному!»

Номінація «Народна кераміка»

Перша Премія
Друга Премія
Третя Премія

Спеціальні Дипломи:

- за канонічність;
- за відродження традицій;
- за кращу гончарну мальовку;
- за кращу сюжетну композицію;
- за кращу зооморфну скульптуру;
- за кращу зооморфну й антропоморфну глиняну іграшку;
- за кращий таріль;
- за кращий свічник;
- за кращу монетку;
- за кращий кухоль;
- за кращий квітник.

Номінація «Академічна кераміка»

Перша Премія
Друга Премія
Третя Премія

Спеціальні Дипломи:

- за романтизм;
- за довершеність форми;
- за оригінальну технологію;
- за декоративність;
- за авангардизм;
- за краще настінне панно.

УВАГА:
Грошова частина нагороди вручається мистцям особисто на церемонії офіційного оголошення й нагородження переможців! Виплата її після завершення церемонії неможлива, що пов'язано з окремою умовою партнерів Виставки-Конкурсу!

V. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Дирекція Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному зобов'язується:
- надати Учаснику Виставки-Конкурсу на період роботи виставки (02.07–30.10.2010) можливість безкоштовно користуватися послугами Гончарської Книгозбірні України, Національного архіву українського гончарства;
- організувати безкоштовний перегляд фондових колекцій Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному;
- популяризувати творчість Учасника в пресі, на радіо та телебаченні.

5.2. Твори, відзначені на Виставці-Конкурсі ГРАН-ПРІ, Першими, Другими і Третіми Преміями, передаються авторами безкоштовно на постійне зберігання в Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Отримання авторами грошової винагороди за конкурсний твір розглядається як згода з умовами п.5.2.

5.3. Твори, відзначені на Виставці-Конкурсі спеціальними дипломами, за згодою авторів приймаються для продажу в Мистецьку крамницю Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Після їх продажу кошти повертаються авторам. Продаж здійснюється за взаємно погодженими умовами.

5.4. Твори, які брали участь у Конкурсі, за винятком робіт, зазначених у п.5.2, можуть бути повернені авторам після 01.11.2010 року винятково за їхні кошти. За згодою авторів, конкурсні твори можуть бути залишені для постійного зберігання в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному. Усі інші твори мають бути забрані авторами до 31.12.2010 року.

Журі

◆БОДНАРЧУК Василь
художник-кераміст, доцент кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв, член Національної спілки художників України, заслужений художник України *(Львів, Україна)*

◆ГЕРУС Людмила
мистецтвознавець, завідувач Відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства (*Львів, Україна*)

◆ДЯЧЕНКО Людмила
музеолог, генеральний директор Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе» (*Опішне, Україна*)

◆ІСУПОВА Неллі
художник-кераміст, член Національної спілки художників України, учасниця Міжнародного конкурсу кераміки у Фаенца (Італія, 1983, 1984, 1986), Міжнародної виставки скульптури й декоративного мистецтва у Сіднеї (Австралія, 1989), Лондоні (Англія, 1991), Міжнародної виставки галереї «Триптих» у Будапешті (Угорщина, 1992, 1993) та Кракові (Польща, 1993, 1993) *(Київ, Україна)*

◆КЛИМЕНКО Олена

керамолог, мистецтвознавець, науковий співробітник Відділу народного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України, кандидат мистецтвознавства, член Національної спілки художників України, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе» (*Київ, Україна*)

◆КОЛУПАЄВА Агнія

керамолог, мистецтвознавець, старший науковий співробітник Відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе» (*Львів, Україна*)

◆ЛІНДЕ-КРИЧЕВСЬКИЙ Василь

художник-кераміст, скульптор *(Бунвіль, США)*

◆МЕТКА ЛЮДМИЛА

керамолог, етнолог, музеолог, завідувач Відділу керамології новітнього часу Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, завідувач Відділу етнографії гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, кандидат історичних наук, член Українського керамічного товариства, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе» й куратор цих конкурсів *(Опішне, Україна)*

МОТИКА Ярослав

художник-кераміст, скульптор, член Національної спілки художників України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка та Премії імені Василя Стуса (*Львів, Україна*)

ЖУРІ

◆НОРРІС Лінда

музеолог, стипендіат Програми академічних обмінів імені Фулбрайта, засновник і керівник компанії «Riverhill» *(Тредвілл, США)*

◆ПОШИВАЙЛО Олесь

керамолог, етнолог, музеолог, директор Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, провідний науковий співробітник Відділу етнографії гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, голова Правління Українського керамічного товариства, доктор історичних наук, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького, заступник голови Наглядової ради Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе», головний редактор Національного наукового щорічника «Бібліографія українського гончарства» (*Опішне, Україна*)

◆ТАТАРИНЦЕВ Олег

художник-кераміст, доцент кафедри художньої кераміки Московської державної художньо-промислової академії імені Сергія Строганова *(Москва, Російська Федерація)*

УЧАСНИКИ

© Тарас Пошивайло, 2010

НОМІНАЦІЯ «АКАДЕМІЧНА КЕРАМІКА»

БЕРЕЗА Тамара *(26.04.1964)*

Закінчила відділ кераміки Ужгородського училища прикладного та декоративного мистецтва (1983), відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1992). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Просп.Чорновола, 47, кв.34, Львів, 79058*
✆ *098-5758246*
💻 *tamarabereza@gmail.com*

БЛАНК Олена *(03.12.1963)*

Закінчила відділ художнього конструювання Київського художньо-промислового технікуму (1986). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Майорова, 1, кв.71, Київ, 01000*
✆ *050-3573020*
💻 *lena_blank@mail.ru*

БОДНАРЧУК Василь *(09.09.1948)*

Закінчив відділ художньої кераміки Косівського училища прикладного мистецтва (1968); відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1975). Доцент кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв. Член Національної спілки художників України. Заслужений художник України.

✉ *Вул.Мушака, 24, кв.4, Львів, 79000*
✆ *067-7106805; 0322-2402308*

ВАСИЛЬЄВА Ірина *(16.11.1959)*

Закінчила відділ живопису Одеського державного художнього училища імені Митрофана Грекова (1984). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Артема, 116-а, кв.34, Донецьк, 83048*
✆ *0622-3116141*

ВАСИЛЬЄВ Геннадій *(24.12.1958)*

Закінчив відділ художньої кераміки Одеського державного художнього училища імені Митрофана Грекова (1986). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Артема, 116-а, кв.34, Донецьк, 83048*
✆ *093-4153748; 0622-3116141*

ВАСИЛЬЄВ Максим *(15.12.1979)*

Закінчив відділ декоративно-ужиткового мистецтва Одеського художнього училища імені Митрофана Грекова (2005). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Успенська, 56, кв.14, Одеса, 65045*
✆ *097-9756721*
💻 *max-art@i.ua; max_vasiliev@list.ru*

ВІНЬКОВСЬКИЙ В'ячеслав *(26.05.1950)*

Закінчив відділ кераміки Ужгородського училища прикладного мистецтва (1976); відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1981). Викладач відділу образотворчого мистецтва Ужгородської дитячої школи мистецтв; майстер виробничого виховання Ужгородського коледжу мистецтв імені Адальберта Ерделі Закарпатського художнього інституту. Член Національної спілки художників України. Заслужений художник України.

✉ *Вул.Конопляна, 16, Ужгород, 88000*
✆ *095-5496531*
💻 *slavki5058@ukr.net*

ГАЛЕНКО Марко *(27.07.1957)*

Закінчив художньо-графічний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені Костянтина Ушинського (1990). Керівник гуртка «Художня кераміка» Гімназії імені Тараса Шевченка. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Лайоша Гавро, 17-а, кв.37, Київ, 04211*
✆ *050-3832718; 044-4645906*
💻 *troll8@voliacable.com*

ГУРЖІЙ Інна *(16.09.1978)*

Закінчила відділ декоративно-прикладного мистецтва Миргородського керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (1999), архітектурний факультет Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (2005). Аспірант Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

✉ *Вул.Озерна, 21, Миргород, Полтавщина, 37600*
✆ *066-2744931; 096-4686675*
💻 *artina@ukr.net*

ГУСЕНОВ Ельдар *(21.01.1985)*

Закінчив відділ дизайну та промислової графіки Таврійського гуманітарно-екологічного інституту (2008). Працює в майстерні «Чьольмекчилер» Бахчисарайського центру відродження кримсько-татарських народних ремесел «УСТА». Член Асоціації кримсько-татарських художників.

✉ *Вул.Дагджі, 33, Теплівка, Сімферопольський район, 97548, АР Крим*
✆ *095-1345227*
💻 *gonzayner@mail.ru*

ДЕНИСЕНКО Сергій *(01.06.1954)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1981). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України та Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

✉ *Пров.Фрунзе, 5, Васильків, Київщина, 08600*
✆ *093-6088392; 066-2174487*

ДРУЛЬ Ганна *(22.09.1960)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана Труша (1979); відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1984). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Вітовського, 33, кв.4, Львів, 79000*
✆ *050-5133133*
💻 *hanna_drul@yahoo.com*

ЗАЙЦЕВА Тетяна *(23.01.1961)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1992). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Механізаторів, 7, кв.26, Київ, 03110*
✆ *050-6563468; 044-2488452*
💻 *tanzayc@mail.ru*

ІСУПОВА Неллі *(01.03.1939)*

Закінчила відділ декоративно-прикладного мистецтва Одеського державного художнього училища імені Митрофана Грекова (1961). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Антоновича, 41, кв.6, Київ, 01000*
✆ *096-2122842*

КАДОЧНІКОВ Станіслав *(15.10.1959)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1990). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Механізаторів, 7, кв.26, Київ, 03110*
✆ *050-6063837; 044-2488452*
💻 *staskd@mail.ru*

КАРУНСЬКИЙ Олександр *(14.10.1963)*

Закінчив відділ скульптури Київського державного художнього інституту (1987). Працює в скульптурній майстерні Національної спілки художників України. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Милославська, 5, кв.293, Київ, 02232*
✆ *097-9798883; 044-5309177*
💻 *karun_a@i.ua*

КОВАЛЕВИЧ Ігор *(24.01.1953)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1975). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Кошиця, 7, кв.49, Львів, 79000*
✆ *093-6746841; 0322-521216*
💻 *ki24@rambler.ru*

КОВАЛЕВИЧ Людмила *(03.07.1953)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1975). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Кошиця, 7, кв.49, Львів, 79000*
✆ *0322-521216*

КОЗАК Сергій *(24.01.1958)*

Закінчив факультет художнього оформлення Київського художньо-промислового технікуму (1978). Навчався художній кераміці у творчій майстерні кераміста Андрія Ільїнського (1987). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Данькевича, 1/79, кв.189, Київ, 01000*
✆ *097-8990430; 044-5320559*
💻 *kozakart@ukr.net*

ЛЕБЕДКІНА Олександра *(09.03.1986)*

Навчалася на відділі художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв (2006-2008). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Довженка, 10, кв.44, Київ, 01000*
✆ *066-6511444*
💻 *a_lebedkina@ukr.net*

МАЛИШКО Олег *(21.03.1962)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1992). Працює майстром виробничого навчання Львівської національної академії мистецтв.

✉ *Вул.Лермонтова, 15, Винники, Львівщина, 79495*
✆ *032-2960336*

МАРКО Ірина *(28.02.1967)*

Закінчила відділ художнього оформлення Донецького державного художнього училища (1986), відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1993). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Лисеницька, 4, кв.88, Львів, 79000*
✆ *050-2234421; 097-7600971*
💻 *irynamarko9@gmail.com*

МИРКО Юрій *(24.07.1983)*

Закінчив архітектурний факультет Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (2007). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Дінця, 1, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *095-7218201*
💻 *yurkovi@rambler.ru; coloredsky@mail.ru*

МІМІНОШВІЛІ Гія *(13.05.1958)*

Закінчив відділ монументальної кераміки Тбіліської державної академії мистецтв (1983). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників Грузії.

✉ *Вул.Якіра, 17-а, кв.24, Київ, 01000*
✆ *067-4055879*

МІРОШНИЧЕНКО Олександр *(28.05.1983)*

Закінчив факультет дизайну Харківської державної академії дизайну та мистецтв (2009). Лаборант лабораторії кераміки Харківської державної академії дизайну та мистецтв. Член Молодіжної спілки художників України.

✉ *Вул.Тімірязєва, 26-а, кв.53, Харків, 61000*
✆ *097-7325548*
💻 *shumot@mail.ru*

МОТИКА Ярослав *(10.01.1943)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1966). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України. Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка та Премії імені Василя Стуса.

✉ *Вул.Кривчицька, 19-б, Львів, 79014*
✆ *098-5472805*

МУСАТОВ Юрій *(19.10.1981)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв (2008). Майстер виробничого навчання кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв.

✉ *Вул.Стрийська, 71-б, кв.70, Львів, 79000*
✆ *098-5897859*
💻 *musatov.yuriy@gmail.com*

НАГУРНА Лариса *(03.01.1966)*

Закінчила відділ художньої кераміки Миргородського керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (1985). Працює в художньо-керамічній майстерні «Добра глина».

✉ *Вул.Крупської, 166, кв.96, Пологи, Запорізька область, 70600*
✆ *050-6208165; 06165-55682*
💻 *larisa-nagurnaja@rambler.ru*

НОРЕЦЬ Ірина *(28.04.1960)*

Закінчила факультет промислового дизайну Київського художньо-промислового технікуму (1982). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Довженка, 12, кв.12, Київ, 01000*
✆ *050-6828532*
💻 *norecia@ukr.net*

ОВРАХ Андрій *(16.12.1985)*

Закінчив відділ монументально-декоративної скульптури Львівської національної академії мистецтв (2008). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Перова, 13, кв.11, Львів, 79000*
✆ *067-6806523*
💻 *aovrah@gmail.com*

ОНИЩЕНКО Володимир Миколайович *(04.11.1958)*

Закінчив Республіканську художню середню школу імені Тараса Шевченка (1976). Навчався художній кераміці у творчій майстерні кераміста Андрія Ільїнського (1985–1989). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Черняхівського, 12, кв.38, Київ, 01000*
✆ *063-7025853; 044-4003686*
💻 *vovarima@ukr.net*

ОШУРКЕВИЧ Галина *(28.08.1941)*

Закінчила відділ художнього скла Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1967). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Наукова, 34, кв.137, Львів, 79000*
✆ *097-3401644; 032-2645645*

ПАВЛИШИН-СВЯТУН Тетяна *(13.09.1960)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана Труша (1981), відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1990). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Чукаріна, 26, кв.36, Львів, 79000*
✆ *063-6880555*
💻 *tetyana.pavlyshyn@gmail.com*

ПАДУН Леся *(23.05.1982)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв (2006). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Стрийська, 71-б, кв.70, Львів, 79000*
✆ *098-5897863*
💻 *kuzjamus@inbox.ru*

РАДЬКО Сергій *(11.04.1963)*

Закінчив Республіканську художню школу імені Тараса Шевченка (1981); відділ монументального живопису Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1993). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Заслужений майстер народної творчості України.

✉ *Вул.Слобода, 114, Межиріч, Черкащина, 19035*
✆ *050-3840592*

РОСУЛ Мирослава *(22.10.1958)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1983). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Конопляна, 16, Ужгород, 88000*
✆ *095-1811865*
🖳 *slavki5058@ukr.net*

РОСЬ Леся *(11.03.1965)*

Закінчила відділ скульптури Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана Труша (1985); відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1990). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Калнишевського, 14, кв.28, Львів, 79000*
✆ *032-2673008*
🖳 *ros.lesya@meta.ua*

РОСЬ Олександр *(20.09.1963)*

Закінчив Республіканську художню школу імені Тараса Шевченка (1982); відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1990). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Калнишевського, 14, кв.28, Львів, 79000*
✆ *093-6774144; 032-2673008*

СЕМЕНКО Ганна *(02.10.1957)*

Закінчила відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1981). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Якуба Коласа, 23-а, кв.54, Київ, 01000*
✆ *067-3910902; 099-2401622*

СКИБІН Рустем *(06.04.1976)*

Закінчив Самаркандське училище мистецтв (1996).
Працює в Бахчисарайському центрі відродження кримсько-татарських ремесел «УСТА» та творчій майстерні «Ель-Чебер» міста Сімферополь.

✉ *Вул.Ахтар, 4, Акрополіс, Сімферополь, 95049, АР Крим*
✆ *050-6306994; 0652-607908*
💻 *rskibin@mail.ru*

СОБОЛЬ Сергій *(23.12.1964)*

Закінчив відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1991). Працює майстром виробничого навчання Львівської національної академії мистецтв. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Білогорща, 32, Львів, 79052*
✆ *093-6774142*
💻 *sobolser@meta.ua*

ТАРАСЕНКО Андрій *(15.02.1985)*

Закінчив архітектурний факультет Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (2008). Працює в Полтавській дитячій художній школі.

✉ *Вул.Комарницького, 14, кв.5, Полтава, 36000*
✆ *066-9052646; 0532-542557*
💻 *tarasenko198515@mail.ru*

ШАПОВАЛОВ Володимир *(11.04.1945)*

Закінчив механіко-математичний факультет Новосибірського державного університету (1967). Завідувач лабораторії кераміки Харківської академії дизайну та мистецтв. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Гагаріна, 125, Південне, Харківщина, 62461*
✆ *0572-7466405*
💻 *vl_shap@mail.ru*

ШИЛІМОВА-ГАНЗЕНКО Людмила *(02.05.1962)*

Закінчила відділ художнього ткацтва Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана Труша (1981); відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1986). Викладач кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Б.Вишневецького, 32, кв.7, Черкаси, 18000*
✆ *067-3186916*
💻 *shulimova-ganz@mail.ru*

ШОЛУХА Олександр *(03.11.1979)*

Закінчив відділ художньої кераміки Миргородського керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (2000); архітектурний факультет Полтавського державного технічного університету імені Юрія Кондратюка (2006). Працює в Миргородському керамічному технікумі імені Миколи Гоголя.

✉ *Вул.Панаса Мирного, 22, кв.45, Миргород, Полтавщина, 37600*
✆ *05355-52158*
💻 *seyruk@rambler.ru*

ЯКОВЕНКО Галина *(17.08.1952)*

Ліплення опановувала самотужки. Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Малиновського, 32, кв.60, Київ, 01000*
✆ *067-9624858*

НОМІНАЦІЯ «НАРОДНА КЕРАМІКА»

БАЛАГУРАК Христина *(15.03.1959)*

Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів імені Василя Касіяна (1979), відділ архітектури Одеського інженерно-будівельного інституту (1995). Викладач відділу рисунка та живопису Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Учительська, 3, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *050-9671948*

БЕЙСЮК Оксана *(04.10.1951)*

Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів (1970). Гончарка Творчої майстерні кераміки Косівської регіональної організації Національної спілки художників України. Член Національної спілки художників України. Заслужений майстер народної творчості України. Лауреат Всеукраїнської премії імені Катерини Білокур.

✉ *Вул.Павлика, 9-а, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *096-3398704*

БУРМИЧ Богдан *(25.10.1951)*

Закінчив відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів (1972). Гончар Творчої майстерні кераміки Косівської регіональної організації Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Шевченка, 34-а, кв.8, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *097-3351722*

ВАКУЛЕНКО Микола *(14.12.1948)*

Закінчив електроенергетичний факультет Київського політехнічного інституту (1972). Керівник підліткового клубу «Кераміст» Управління у справах сім'ї та молоді міста Ялта. Член Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Заслужений майстер народної творчості України.

✉ *Вул.Сєченова, 16, кв.57, Ялта, 98607, АР Крим*
✆ *095-8965062; 0654-312314*

ВАРВИНСЬКИЙ Микола *(04.06.1973)*

Закінчив відділ гончарства Опішненської філії Решетилівського СПТУ №28 (1991). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Агропунктівська, 20, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *050-7739882*

ГРИНЮК Марія *(24.11.1959)*

Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів імені Василя Касіяна (1979), відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (1984). Кандидат мистецтвознавства. Доцент кафедри прикладного та декоративного мистецтва, заступник з наукової роботи директора Косівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Член Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Ярослава Галана, 36, Вербовець, Косівський район, Івано-Франківщина, 78605*
✆ *067-9502893*

ГРОМОВА Любов *(31.05.1972)*

Закінчила відділ гончарства Опішненської філії Решетилівського СПТУ №28 (1990); відділ художньої кераміки Миргородського державного керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (1994). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Партизанська, 50-в, Опішне, Полтавщина, 38164*

ГРОМОВИЙ Дмитро *(05.12.1963)*

Закінчив відділ художньої кераміки Миргородського державного керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (1990). Член Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Партизанська, 50-в, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *050-2210808*

ДЖУРАНЮК Валентина *(31.05.1948)*

Закінчила відділ кераміки Косівського училища прикладного мистецтва (1968). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Заслужений майстер народної творчості України.

✉ *Вул.Незалежності, 108, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *096-7334210*

ДУБИНКА НІНА *(21.11.1967)*
Закінчила відділ гончарства Опішненської філії Решетилівського СПТУ №28 (1988). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Радянська, 14, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *066-9932912*

ЖИВКО Валентина *(09.04.1950)*
Мистецтву гончарства навчалася в бубнівської гончарки Фросини Міщенко. Працює у власній майстерні. Член Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

✉ *Бубнівка, Гайсинський район, Вінниччина, 23744*
✆ *098-3452761; 097-8133102*

ЗЕЛЕНЧУК Лілія *(29.01.1990)*
Мистецтву гончарства навчалася самостійно. Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Степана Бандери, 2/10, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *097-8238044; 03478-22027*

ЗЕЛЕНЧУК Олена *(01.07.1958)*
Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів імені Василя Касіяна (1980). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Степана Бандери, 2/10, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *098-5270901; 03478-22027*

ЗЕЛЕНЧУК Петро *(10.07.1981)*
Закінчив відділ образотворчого та декоративного мистецтва Косівського коледжу прикладного та декоративного мистецтва імені Василя Касіяна (2000). Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Степана Бандери, 2/10, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *03478-22027*

КАБИН Оксана *(03.02.1958)*

Гончарству навчалася в родині. Гончарка Творчої майстерні кераміки Косівської регіональної організації Національної спілки художників України.
Член Національної спілки художників України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Заслужений майстер народної творчості України.

✉ *Вул.Степана Бандери, 12, кв.2, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *050-9561460*

КОВАЛЬОВ Олександр *(15.05.1944)*

Закінчив факультет образотворчого мистецтва, креслення та прикладної творчості Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди (1998). Директор Валківської районної комунальної дитячої школи мистецтв.

✉ *Вул.Чехова, 1, Валки, Харківщина, 63002*
✆ *05753-53722*
💻 *shkola-mustetstv@mail.ru*

КОЗАК-ДІЛЕТА ІВАННА *(07.07.1959)*

Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів імені Василя Касіяна (1978). Гончарка Творчої майстерні кераміки Косівської регіональної організації Національної спілки художників України.

✉ *Вул.Ярослава Мудрого, 28, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *067-3491654*

КУШНІР Віталій *(08.06.1978)*

Закінчив відділ художньої кераміки Косівського коледжу прикладного та декоративного мистецтва імені Василя Касіяна (1997); студент відділу художньої кераміки Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Завідувач лабораторії відділу художньої кераміки Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

✉ *Вул.Івана Франка, 6, Вербовець, Івано-Франківщина, 78605*
✆ *067-1489449; 0347-852201*

КУШНІР Олександра *(05.12.1979)*

Закінчила відділ художньої кераміки Косівського коледжу прикладного та декоративного мистецтва імені Василя Касіяна (2000); відділ художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв (2002). Старший викладач відділу художньої кераміки Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

✉ *Вул.Івана Франка, 6, Вербовець, Івано-Франківщина, 78605*
✆ *067-1489449; 0347-852201*

ЛОБОЙЧЕНКО Валентина *(13.06.1970)*

Закінчила відділ художньої кераміки Миргородського державного керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (1999). Художник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

✉ *Вул.Партизанська, 11-а, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *095-8077293; 05353-42733*
💻 *nik41v@yandex.ua*

ЛОБОЙЧЕНКО Іван *(02.06.1957)*

Гончарству вчився в опішненських гончарів Трохима Демченка й Івана Білика. Працює у власній майстерні.

✉ *Вул.Партизанська, 11-а, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *05353-42733*
💻 *nik41v@yandex.ua*

МЕЛЬНИК Василь *(02.04.1988)*

Закінчив відділ художньої кераміки Черкаського художньо-технічного коледжу (2008). Студент відділу художньої кераміки Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

✉ *Вул.Гоголя, 13, кв.19, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *068-8155214*

МОРОХОВЕЦЬ Олена *(01.01.1971)*

Закінчила відділ гончарства Опішненської філії Решетилівського СПТУ №28 (1990). Художник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

✉ *Вул.Панченка, 6, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *095-1557627; 05353-43222*

НИКОРОВИЧ Сергій *(07.06.1974)*

Гончарству навчався в родині. Студент відділу кераміки Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Працює у власній майстерні. Член Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

✉ *Вул.Веделя, 15, Коломия, Івано-Франківщина, 78200*
✆ *097-8813115*

ПАНАСЮК ЄВГЕНІЯ *(20.08.1970)*

Закінчила відділ гончарства Опішненської філії Решетилівського СПТУ №28 (1990). Працює в приватній майстерні.

✉ *Вул.Богдана Хмельницького, 26-а, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *099-0576764*

ПОШИВАЙЛО Микола *(27.05.1930)*

Гончарству вчився у батьків. Художник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Член Національної спілки художників України та Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Заслужений майстер народної творчості України, лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького.

✉ *Вул.Заливчого, 33, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *095-9109772; 05353-42562*

ПОШИВАЙЛО Юрко *(14.03.1968)*

Закінчив історичний факультет Київського державного педагогічного інституту імені Михайла Драгоманова (1992); гончарству вчився в батька, відомого опішненського гончаря Миколи Пошивайла. Головний художник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Заслужений працівник культури України.

✉ *Вул.Заливчого, 47-а, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *066-7320261*
💻 *po-ra@ukr.net*

СЕРЬОГІНА Ірина *(12.10.1950)*

Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів (1970). Працює у власній майстерні. Член Національної спілки художників України та Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Заслужений майстер народної творчості України.

✉ *Вул.Шевченка, 25, кв.1, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *097-2693741*

ШКРОМ'ЮК Уляна *(15.10.1952)*

Закінчила відділ кераміки Косівського технікуму народних художніх промислів (1972). Гончарка Творчої майстерні кераміки Косівської регіональної організації Національної спілки художників України. Член Національної спілки художників України. Лауреат Всеукраїнської премії імені Катерини Білокур.

✉ *Вул.Шевченка, 2, кв.1, Косів, Івано-Франківщина, 78600*
✆ *097-3865083*

ШКУРПЕЛА Анатолій *(23.02.1992)*

Студент факультету економіка підприємств Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. Гончарству вчився в батька, відомого опішненського гончаря Олександра Шкурпели.

✉ *Пров.Тупий, 2, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *099-2890897*

ШКУРПЕЛА Олександр *(27.07.1966)*

Закінчив відділ художньої кераміки Миргородського державного керамічного технікуму імені Миколи Гоголя (1990).
Працює у власній майстерні.

✉ *Пров.Тупий, 2, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *096-8892813*
💻 *oleksandr.shkurpela@mail.ru*

ШКУРПЕЛА СВІТЛАНА *(13.08.1971)*

Закінчила відділ гончарства Опішненської філії Решетилівського СПТУ №28 (1990).
Працює у власній майстерні.

✉ *Пров.Тупий, 2, Опішне, Полтавщина, 38164*
✆ *098-6140288*

ВІТАННЯ
УЧАСНИКАМ ЦЕРЕМОНІЇ ОФІЦІЙНОГО ОГОЛОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ І НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

«Дуже дякую за запрошення! На жаль, минулого року я не зміг взяти участь, навіть спробувати взяти участь у вашому такому великому Здвиженні з кераміки в Україні. Тому я вітаю всіх, хто сьогодні тут, на закритті цієї урочистої події! Я завжди душею з вами!»

МИКОЛА ВАКУЛЕНКО, учасник Виставки, кераміст,
член Національної спілки майстрів народного мистецтва України,
заслужений майстер народної творчості України
(Ялта, АР Крим, 17.10.2010)

«*Вітаю всіх учасників закриття Виставки-конкурсу! Переможцям і учасникам бажаю нових творчих звершень, доброго здоров´я! Дякую всім організаторам цього заходу і всім, хто взагалі в Опішному працює: працівникам музею і колегіуму, і там ще є багато організацій, про які, мабуть, ми навіть і не здогадуємося, але знаю, що всі ці люди працюють для розвитку гончарського мистецтва! Олесю Миколайовичу окремо дякую за те, що він є ініціатором усіх цих заходів! Бажаю всім міцного здоров´я й щастя в житті! Завжди з вами і завжди ваш!***»**

МАРКО ГАЛЕНКО, учасник Виставки, художник-кераміст,
член Національної спілки художників України
(Київ, 17.10.2010)

«Вітаю всіх учасників виставки! Велике вітання всім керамістам, які творять!»

ГАННА ДРУЛЬ, учасник Виставки, художник-кераміст,
член Національної спілки художників України
(Львів, 17.10.2010)

«Мои дорогие друзья и коллеги! Я приветствую вас и от души поздравляю с завершением большого события керамического арт-фестиваля! Вы делаете большое дело для развития прикладного искусства в Украине! Вы возрождаете традиции народных мастеров и вдохновляете профессиональных художников для творчества, и в частности меня! После вашего фестиваля у меня много идей и много работы. И я с вами сегодня на вашем празднике! Всей душой и сердцем вот вместе с вами сегодня! Красивая опошнянская природа, гостеприимный народ тянет к вам много поклонников и коллекционеров керамики. Спасибо вам всем и вашему руководству за огромный труд и вдохновленную работу по созданию и организации этого всеукраинского события! Я вас всех люблю, уважаю, ценю и чувствую, что развитие керамики продолжается!»

НЕЛЛІ ІСУПОВА, член Журі Виставки, художник-кераміст,
член Національної спілки художників України
(Київ, 17.10.2010)

«Шановні учасники й організатори цьогорічних Симпозіуму та Виставки-Конкурсу кераміки в Опішному! Шановні члени Журі! Без сумніву, ці мистецькі заходи, які розпочалися влітку й зараз завершуються, є помітною подією, адже відновлено й підтверджено важливу традицію проведення таких серйозних фахових зустрічей керамістів, представників різних і не лише українських митецьких шкіл! Зрозуміло, що такі проекти потрібні не тільки для творчого спілкування й зростання художників. Вони відкривають можливість глибше пізнавати таке багатогранне явище як художня кераміка, розуміти її сучасний стан, тенденції розвитку і її духовну суть у сучасній цивілізації. Я сердечно вітаю учасників і переможців Виставки-Конкурсу в усіх номінаціях! Я дякую за таку надану можливість оцінювати прекрасні роботи художників, зокрема, у розділах – академічна й народна кераміка! Усіх авторів об'єднує глибоке знання, володіння ремеслом, розуміння специфіки виду, його традицій і динаміки. Кращі твори у розділі академічної кераміки мене вразили свободою творчого вислову, інтелектуальністю форми, рафінованим пошуком усе нових форм і засобів виразності, підпорядкованих задуму автора. У розділі ж народної кераміки представлено твори майстрів, які працюють у традиційних осередках гончарства. Тут своя специфіка, зумовлена розвитком традицій гончарства, цієї невід'ємної складової національної культури. Тут уже зверталася увага як на відповідність канонічним традиційним формам у гончарстві, так і на ступінь їх творчого осмислення. На мою думку, представлені роботи в розділі народної кераміки знаходилися в межах двох таких основних підходів до традиційної спадщини, які, мабуть, і визначали їх мистецьку вартість: один більш консервативний (просте наслідування традиційних форм), інший – це творча інтерпретація, вільна імпровізація на тему народного мистецтва. Аналіз таких робіт потребує серйозної уваги. На завершення хочу ще раз привітати всіх присутніх, побажати всім добра, натхнення й подальших успіхів у майбутній творчій праці!»

АГНІЯ КОЛУПАЄВА, член Журі Виставки, керамолог,
мистецтвознавець, кандидат мистецтвознавства,
(Львів, 17.10.2010)

«Добридень, мої друзі з Опішного! Добридень, Олесе, Ігоре, всі працівники музею! Перш за все, хотів би подякувати усім учасникам конференції 2010 року «Глиняна іграшка: історія, традиції, перспективи». Дякую за ваш внесок у таку важливу подію!
Також хочу подякувати всім учасникам унікального конкурсу «КерамПІК у Опішному!» й привітати його переможців. Вітаю! Робота, якою ви всі захоплюєтеся, дуже важлива! Будь-ласка, продовжуйте цю прекрасну працю! Дякую вам!»

ВАСИЛЬ ЛІНДЕ-КРИЧЕВСЬКИЙ, член Журі Виставки, художник-кераміст, скульптор
(Бунвіль, США, 17.10.2010)

«Мені хочеться побажати всім мистцям, які зараз знаходяться в Опішному: основне – пізнати себе, а якщо пізнаєш себе, пізнаєш світ! Зараз іде велика підміна цінностей, симулянства. Сталася така важлива річ: було позбавлено сакральності, сакральності людини і сакральності форми. З цього починається основна світова вісь, на яку й нанизується все, не тільки сучасне, а будь-яке мистецтво, у будь-якій цивілізації. Тобто, необхідно, щоб повернулася людина, і особливо митець, до пра-витоку, до чистого джерела, не замуленого ніякими ізмами. І тоді тільки можна отримати гарну чисту сакральну форму! Тому що будь-яка місія митця і означає – пізнати себе, осягнути себе. Якщо осягнеш себе – осягнеш і сам Всесвіт, тобто його сакральність! А оскільки весь Всесвіт – це є сам Бог, то осягнеш його сутність, і сутність самого життя!»

ГАННА-ОКСАНА ЛИПА, учасник Виставки, художник-кераміст,
член Національної спілки художників України
(Львів, 17.10.2010)

«Вітаю керамістів, які зібралися в Опішному на це чудове свято! Хотіла б зазначити, що займатися керамікою – це є мужність у наш час, і відповідно побажати всім своїм браттям по праці терпіння, любові й натхнення! Щоб вам вдавалося гарне випалювання, було бажання працювати й Бог допомагав вам у всьому цьому!»

ІРИНА МАРКО, учасник Виставки, художник-кераміст,
член Національної спілки художників України
(Львів, 17.10.2010)

«*Вибачайте, що не можу приїхати, бо беру участь у конкурсі тут! Але душею я з вами і хотів би бути присутнім! Мої найкращі побажання й оцінки всім учасникам! Щастя, здоров'я! Може, на другий іншого разу якось ще зустрінемося!***»**

ЯРОСЛАВ МОТИКА, член Журі Виставки, художник-кераміст, член Національної спілки художників України, лауреат Премії імені Василя Стуса, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка
(Львів, 17.10.2010)

«Шановні організатори й учасники ІІ Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!»! Редакція журналу «Образотворче мистецтво» щиро вітає ваші здобутки! Бажаємо всім вам нових творчих успіхів і починань для примноження надбань української художньої культури! Вітаю Вас усіх з великою науковою подією в керамології й бажаю успіху всім творцям і мистецтвознавцям, які примножують козацьку славу Опішнянського гончарського лицарства, як рівно ж зичу добра і многая літ щасливих усім працівникам Вашого знаного в світі осередку, що плекають традиції днів минулих, примножуючи в такий спосіб славу нашої української культури! Честь Вам і хвала!»

ОЛЕКСАНДР ФЕДОРУК, головний редактор журналу «Образотворче мистецтво»,
академік Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України,
доктор мистецтвознавства, професор
(Київ, 18.10.2010)

«Вітаю опішнян з черговим святом кераміки в Опішному! Бажаю, щоб ці свята в Опішному не закінчувалися, а тривали, тривали й тривали! Це дуже приємно, що Опішне існує, що в Опішному працюють такі чудові люди й відбуваються такі свята кераміки й керамістів України!»

ВОЛОДИМИР ХИЖИНСЬКИЙ, учасник Виставки, художник-кераміст,
член Національної спілки художників України
(Луцьк, 17.10.2010)

ДУМКИ

© Тарас Пошивайло, 2010

Членів Журі

© Тарас Пошивайло, 2010

ВАСИЛЬ БОДНАРЧУК, художник-кераміст, доцент кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтв, член Національної спілки художників України, заслужений художник України *(Львів, Україна)*

«Не так просто судити чи оцінювати своїх колег. Це не є вельми вдячна робота. У будь-якому випадку це є суб´єктивна думка. Не завжди може бути збіг обставин: хтось може отримати ГРАН-ПРІ чи Перше місце, а хтось залишиться непоміченим...

Нині Опішне прикрасилося вишиванками, прекрасними людьми. «ІНТЕРСимпозіум кераміки в Опішному» – це надзвичайна подія, яка відбулася! Потрібний ще певний час, щоб усе переосмислити, усвідомити й оцінити. Коротко скажу: такого значного напливу до Опішного відомих мистців з України й зарубіжжя ще не було! І це велика заслуга організаторів заходів. Щодо творчих надбань, то ви можете побачити їх у музеї-заповіднику, в експозиції Національного «КерамПІКа». Я радію з того, що відбувається зараз у Опішному! Хочу, щоб подібне дійство мандрувало Україною, зокрема побувало у Львові. Щоб не тільки в Опішному можна було побачити найкращі твори кераміки, роботи народних майстрів і академічних керамістів, щоб воно було і в інших куточках країни. Шкода, що їх можна бачити лише тут! Потужна й прекрасна виставка, на яку їхатиме багато людей. Слава й відгомін сьогоднішніх подій прокотяться Україною. Уже тепер в Інтернеті можна бачити процес роботи, твори й відгуки про них. У Опішному можна походити, поспілкуватися, полюбуватися всім тим, чим багата наша рідна земля! Бо насправді дуже високий рівень усіх учасників! Слава Опішному! Слава гончарству! Успіхів вам!»

© Тарас Пошивайло, 2010

ЛЮДМИЛА ГЕРУС, мистецтвознавець, завідувач Відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства *(Львів, Україна)*

«Нині вже можна стверджувати, що «КерамПІК у Опішному!» успішно стартував, відбувся й матиме тривале продовження! Ці заходи, маю на увазі Першу національну виставку, спонукали як народних майстрів-гончарів, так і художників-керамістів до створення нових прекрасних творів. Про це свідчить їх розмаїття на Другій Виставці. Притримуюся тієї думки, що нинішня експозиція академічної кераміки є більш синтетичною, цілісною. Твори значно вищого рівня, аніж минулорічні. Щодо розділу народної кераміки: значно поширилася географія учасників. Минулого року брали участь головним чином майстри з Опішного й два представники з Косова. Нині, окрім Опішного, чисельніше представлені майстри Косова, Коломиї,

до них долучилася майстриня з Бубнівки (Вінниччина). Принаймні, треба сподіватися, що на них будуть орієнтуватися майстри з інших осередків, братимуть участь у наступних конкурсах, тільки з ними треба більше спілкуватися й запрошувати. Результат від того не забариться!
Зверну увагу, що значно розширилася й типологія виробів. Більше стало ужиткового, декоративно-ужиткового посуду. Відзначу відродження такого типу виробів, як куришка, що здійснила майстриня Валентина Лобойченко з Опішного. Також були представлені свічники, підвазонники (цікава робота мистців Кушнірів з Косова). Тобто спостерігається тенденція відродження забутих форм народної кераміки. Тішить те, що є позитивні зміни, є зрушення, або, як запроваджено в Опішному слово, є певний ЗДВИГ. Бажаю художникам і надалі тішити нас усе новими й новими творами!
Зізнаюся, що й мої кількарічні приїзди до Опішного, спілкування з гончарями, художниками-керамістами, перегляди виставок, аналіз глиняних творів поступово формують і з мене керамолога. До того ж предметом мого дослідження є українська народна іграшка, а окремим великим розділом її є глиняна іграшка»

ЛЮДМИЛА ДЯЧЕНКО, музеолог, генеральний директор Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе» *(Опішне, Україна)*

© Тарас Пошивайло, 2010

«Слава про Національну виставку-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» розлетілася по всіх куточках України. Про це свідчать кількість учасників і кількість експонованих творів. Дякую всім учасникам виставки за таку активність і запрошую й надалі брати в них участь! Виставка велика, роботи цікаві й розмаїті!
Запрошую привозити до Опішного своїх родичів, друзів, знайомих, щоб спільно з ними насолоджуватися високим мистецтвом української кераміки. Можливо, хтось із них теж захоче займатися гончарством.
Кілька слів про цьогорічну історію мого визначення ГРАН-ПРІ. Кожна людина нерідко керується у своїх діях першими враженнями, першими відчуттями, емоційно сприймаючи вперше побачений твір. Коли я зайшла до виставкової зали, почала оглядати експоновані роботи. Безперечно, кожний твір викликає багато емоцій, кожний вартий високої нагороди. Проте чомусь зупинилася біля однієї з робіт. Тут несподівано осяйнула думка: – «Ось ГРАН-ПРІ»! Думка промайнула й полетіла. Згодом було обговорення, дискусії. Мені приємно, що моє видіння збіглося з думкою членів Журі. Ця робота залишається на постійне зберігання в Національному музеї гончарства й буде окрасою нашої музейної експозиції! Вітаю переможця «КерамПІКа!» Тамару Березу!
Бажаю всім учасникам нових перемог у майбутньому!»

НЕЛЛІ ІСУПОВА, художник-кераміст, член Національної спілки художників України *(Київ, Україна)*

«Я давно приехала в Украину из России после окончания художественного училища. Меня поразила и потрясла красота Украины, красота этого творческого народа и такой красивой керамики, которую я увидела сначала в журнале «Декоративное искусство СССР». Попросила послать меня на практику на Васильковский майоликовый завод. И когда я там встретилась с гончарами, с народной керамикой, с орнаментами, с цветом этой керамики, которой я не видела в России, я решила остаться в Украине и полюбила Украину на всю жизнь.

Попросила послать меня на завод. Я работала на Васильковском заводе 15 лет. Создала много работ, которые были закуплены музеями. Но когда я поняла, что уже закончила обучение народному искусству, решила уйти в профессиональную современную керамику. Ездила в Прибалтику, изучала там все новое: работу с пластом, с цветными массами, с различными очень чистыми, утонченными формами. Это я тоже прошла. Но душа моя тяготела к чему-то совершенно другому. Оказалось, что то искусство чужое – красивое, но не мое. И я тогда возвратилась снова к майолике, но уже стала ее интерпретировать в современном варианте.

Но вначале, чтобы изучить керамику, я приезжала в Опошню, я приезжала в Полтавский музей, я рисовала все орнаменты. Изучила творчество всех художников-мастеров, которые здесь были. Работала председателем художественного совета по приему народных мастеров в Союз художников. Изучила все очень хорошо.

Люблю керамику, люблю керамистов, люблю украинский народ, все, что здесь есть прекрасное и хорошее, оно дает мне сил и энергии для создания своих произведений, которые будут выставлены вот и на этой выставке.

Спасибо Опошне, которая создала вот такой «осэрэдок» керамики, которого действительно нигде такого нет! Я посмотрела: ведь вся Опошня участвует в этом празднике, все: и дети, и студенты, и взрослые, и бабушки, и дедушки. Это такое счастье! Вы в этом живете и это считаете самим собой. Но если приедет иностранец, он все это воспринимает просто как сказку. Спасибо всем и поздравляю с открытием выставки!»

© Тарас Пошивайло, 2010

© Тарас Пошивайло, 2010

ОЛЕНА КЛИМЕНКО, керамолог, мистецтвознавець, науковий співробітник Відділу народного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України, кандидат мистецтвознавства, член Національної спілки художників України, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе» *(Київ, Україна)*

«Це визначна подія – відкриття II Національної виставки кераміки. Порівнюючи з минулим роком, на ній представлено набагато більше речей, набагато більше художників, розширено географію учасників – народних майстрів. Бо минулого року розділ народного гончарства було репрезентовано лише майстрами з Опішного й кількома роботами майстрів з Косова. Цього року є багато нового, значна кількість майстрів з інших регіонів України, у тому числі чимало з Косова.

Вітаю всіх від колективу Відділу декоративного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклористики й етнології імені Максима Рильського НАН України! У нас зараз відбувається дуже важлива й цікава робота – ми пишемо історію декоративного мистецтва України. Вийшов другий том, готується перший. Нині я з приємністю дарую третій том – «Українське мистецтво XIX століття». Висловлюю вдячність співробітникам Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, Інституту керамології – відділенню Інституту народознавства НАН України, їх бібліотекам, архівам, фондам, які всіляко сприяли в підготовці частини книги, присвяченої українському гончарству»

АГНІЯ КОЛУПАЄВА, керамолог, мистецтвознавець, старший науковий співробітник Відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе»
(Львів, Україна)

«Гончарство – це не просто наші вироби, які ми любимо і якими милуємося! Українська кераміка – це надзвичайно духовна річ! Глиняні вироби були і є найпотужнішим засобом національної ідентифікації, виявом великого духу й таланту українського народу! Вирушаючи до Опішного, ми дуже серйозно обдумуємо наші теми, готуємося дуже чемно й серйозно, адже в Опішному є наше серце, ядро України й українського гончарства, центр нашої культури. Хай цвіте й процвітає наше народне мистецтво!»

© Тарас Пошивайло, 2010

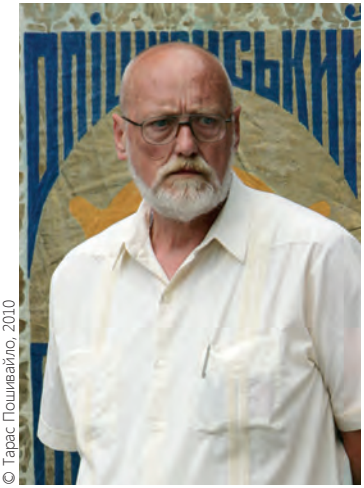

© Тарас Пошивайло, 2010

ВАСИЛЬ ЛІНДЕ-КРИЧЕВСЬКИЙ, художник-кераміст, скульптор
(Бунвіль, США)

«Перебувати на такому святі для мене й мого сина – надзвичайно велика честь! Ми також дуже вдячні, що пам´ятаєте про роботу мого дідуся, Василя Григоровича Кричевського – будівлю колишнього Опішнянського гончарного навчально-показового пункту Полтавського губернського земства – й докладаєте стільки зусиль, щоб цей будинок залишався в належному стані. Гадаю, що Опішне послужить великим прикладом для багатьох інших міст України.

З нагоди таких подій, хочемо подарувати музею-заповіднику невелику, але надзвичайно красиву графічну роботу мого дідуся. На ній зображено жінку, яка виготовляє певний виріб з глини...

Дякую всім мистцям за участь у Національній Виставці-Конкурсі, за значний внесок у розвиток українського мистецтва кераміки! Не здавайтеся, рухайтеся далі, примножуйте гончарну славу України!»

© Тарас Пошивайло, 2010

ЯРОСЛАВ МОТИКА, художник-кераміст, скульптор, член Національної спілки художників України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка та Премії імені Василя Стуса *(Львів, Україна)*

«Мені дуже приємно, що покликали зі Львова й дали можливість бути членом Журі. Я навіть не сподівався таке побачити: думав, що буде, як звичайно! Але вийшло, що дійсно роботи були на високому рівні й навіть було тяжко визначити, хто кращий! Але це дало нам наснагу й велике задоволення, що є такі талановиті люди – керамісти, що можуть нас здивувати! Я був приємно здивований, що всі учасники ІНТЕРСимпозіуму виконали всі умови за десять днів й зробили прекрасні роботи! Я ще більше здивований іншими роботами II Національної Виставки-Конкурсу, які надані художниками-керамістами! За ними можна побачити, хто як виріс, хто як пішов догори, хто як чого добився. Глядачам буде велика насолода від такої виставки! Подібні експозиції потрібно частіше влаштовувати! Вірю, що це й буде зроблено, щоб духовно зростали не тільки мистці, а й всі українці!»

ЛІНДА НОРРІС, музеолог, стипендіат Програми академічних обмінів імені Фулбрайта, засновник і керівник компанії «Riverhill» *(Тредвілл, США)*

«Одразу ж хочу перепросити, що не вмію говорити українською мовою! В Україні я перебуваю вже чотири місяці, де ділюся своїм досвідом і черпаю для себе щось нове. Мені дуже приємно, що моє перебування в Україні добігає кінця саме в Опішному, а не деінде! Оскільки я сама родом з невеликого містечка, схожого до селища, тому почуваюся тут, як удома. Ще мені приємно перебувати тут тому, що Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, який мала нагоду спостерігати впродовж останніх днів, – один із найкращих в Україні. Я захоплююся надзвичайно відданою і величезною роботою Олеся Пошивайла та працівників музею! Також захоплююся тим, що всі опішняни настільки об´єднані й допомагають один одному в проведенні мистецьких заходів! Хочу привітати всіх гончарів, усіх людей, які мають відношення до такої важливої справи! Я дуже сподіваюся, що ще матиму нагоду повернутися до Опішного!»

© Тарас Пошивайло, 2010

© Тарас Пошивайло, 2010

ОЛЕСЬ ПОШИВАЙЛО, керамолог, етнолог, музеолог, директор Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, провідний науковий співробітник Відділу етнографії гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, голова Правління Українського керамічного товариства, доктор історичних наук, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького, заступник голови Наглядової ради Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, член Національної експертної керамологічної ради щорічних Національних конкурсів публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе», головний редактор Національного наукового щорічника «Бібліографія українського гончарства» *(Опішне, Україна)*

«Мені, як і багатьом опішнянам, радісно зустрічати гостей Гончарної столиці України – представників не лише нашої країни, а й інших держав, інших народів. Ми бачимо, що між нами немає особливої різниці в прагненні до краси, у прагненні сповідувати духовність, у прагненні нести людям радість спілкування з прекрасним. У рамках II Тижня Національного Гончарного Здвиження» Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» відбувається уже вдруге. До участі в ній подали свої роботи 78 художників-керамістів. Представлена майже вся Україна, всі основні центри творення сучасної художньої кераміки, кілька локальних осередків гончарної культури України. Географія учасників конкурсу надзвичайно широка. Відповідно широкою є й палітра представлених творів. Сподіваюся, що кожний із відвідувачів знайде втіху для своєї душі від споглядання експонованих робіт. Очевидячки, хтось захоче мати подібні твори вдома. Тож запрошую спілкуватися з мистцями, більшість із яких присутні тут, на відкритті конкурсної виставки. Усього експонується 184 роботи. Це значна кількість. Причому не будь-яких, а першокласних, які достойно презентують сучасне народне гончарство України й творчість академічних художників-керамістів.

На II-й виставці спостерігалася тенденція, коли не всі мистці давали для експонування кращі роботи, дехто це робив за принципом «на тобі, небоже, що мені негоже». Одні прагнули виграти, другі – засвітитися, треті – щоб відчепилися організатори, четверті – що не шкода, дехто – керуючись зовсім незрозумілими міркуваннями. Тим часом хочеться, щоб на виставку потрапляли тільки найкращі твори українських мистців, які б представляли їх вершинні досягнення, що сукупно виявлятиме пікові досягнення української художньої кераміки!

На диво, й переможець минулорічного «КерамПІКа» Аня Лисик не дала своєї роботи. Можливо, й правильно: щоб не вигравати підряд ще одне ГРАН-ПРІ, а дати шанс поборотися іншим! Бажаю новому володареві ГРАН-ПРІ – Тамарі Березі – нових, ще кращих творів! А всім іншим учасникам майбутніх виставок бажаю не дозволяти нинішнім володарям ГРАН-ПРІ знову перемагати: тоді буде змагання, боротьба, певна інтрига! Володарі найвищої нагороди мають постійно відчувати, що позаду в них рухається потужна армія художників-керамістів України, які теж прагнуть перемог! Адже тільки перемоги вивищують керамістів, тільки п´єдестали дають приклад іншим, як треба робити, як треба творити сучасну українську кераміку, що постає гордістю всієї країни! З такими роботами не соромно мандрувати світом: від Америки до Японії! Радію, що серед учасників II Національної Виставки є багато майбутніх переможців найпрестижніших конкурсів кераміки»

© Тарас Пошивайло, 2010

ОЛЕГ ТАТАРИНЦЕВ, художник-кераміст, доцент кафедри художньої кераміки Московської державної художньо-промислової академії імені Сергія Строганова *(Москва, Російська Федерація)*

«В свое время государство строило наукограды: Зеленоград, Черноголовка и другие. Там жили 20-30 тысяч ученых, приезжали туда со всей страны, имели возможность заниматься творчеством, наукой, работой. Но чтобы художникам построили такой новоград, и не построили даже, а создали, к тому же керамистам – такое впервые в истории происходит в Опошне! В советское время было: вот живопись, вот тут скульптура, вот где-то графика, а где керамика – это, то ли мы ложки делаем, то ли что-то другое, но не керамику.

Хочу сказать про значимость этой выставки: за последние 15 лет в России не было ни одной выставки современной художественной керамики – не в музее, а просто отдельно. Были в целом выставки декоративно-прикладного искусства. То что нас ждет в Опошне, это большое событие, и я очень рад, что попал сюда! Все что происходит здесь, в Опошне – это настоящее подвижничество, потому что в наше время о культуре и искусстве все почему-то забыли! Я хочу подарить библиотеке музея две книги: «Декоративное искусство Москвы» и «Живопись на стекле Ольги Татаринцевой». Всех поздравляю с праздником керамики!»

© Тарас Пошивайло 2010

Неллі Ісупова

Куратора

© Тарас Пошивайло, 2010

СВІТЛАНА КОНЮШЕНКО, Куратор II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!», науковий співробітник Відділу виставок Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному *(Опішне)*

«З приємністю констатую – II Національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» відбулася! Безмежно радію з того, що кількість учасників збільшилася майже на третину (з 59 до 78). Це виявляє зростаючу популярність національного мистецького форуму. Розширилася географія учасників, відгукнулися мистці Івано-Франківщини, Вінниччини, Запорізької області, Криму. Водночас «КерамПІК» знову зігнорували художні навчальні заклади – на Виставці не було студентських творів. Прикро, адже для молодих людей – це унікальна нагода експонувати власні твори поруч із кращими роботами українських художників-керамістів, можливість показати себе й отримати орієнтири для підкорення мистецьких вершин у майбутньому. У процесі завершення побудови експозиції до Виставки додалися роботи учасників I ІНТЕРСимпозіуму кераміки в Опішному «2010: 10х10». Надзвичайно складно було розмістити навіть у великій виставковій залі близько ста п'ятдесяти конкурсних робіт. Кожен експонат прагнули виокремити, виставити так, щоб він не загубився поміж інших творів. При цьому роботи авторів–учасників конкурсу 2009 року настирливо «просилися» на минулорічні місця. Згодом виявилося, що деякі речі глядачі все одно не помічали, навіть якщо переглядали виставку кілька разів. Проте найважче було вибудовувати експозицію неупереджено, не прислухаючись до особистих уподобань і симпатій. Для прикладу розповім таку історію. Як куратор виставки я мала на власний вибір нагородити одну з виставкових робіт. Усі роботи ми привозили, компонували в експозиції, дуже довго з ними спілкувалися. Кожна робота по-своєму була цікавою. Згодом привезли роботи ІНТЕРСимпозіуму, які додали до Національної Виставки-Конкурсу. Ці роботи були мені незнайомі. Ми поставили їх з одного боку виставкової зали. Особливо придивлятися до них не було часу. Натоді я так і не змогла обрати одну роботу для нагородження й сказала своїм колегам, що й не буду цього робити. Коли ж фотографували твори для каталогу, кожну роботу ставили на подіум і фотографували з різних боків. От дійшла черга до інтерсимпозіумних робіт Ігоря Берези: поставили одну – вона абстрактна, другу – теж незрозуміла! Нарешті Тарас Пошивайло ставить його твір «У дорозі», і ми обоє помічаємо в ньому образ коня! Безліч разів дотик ходила біля тієї роботи, але коня не бачила! Тут я й сказала собі: «О! Тепер я знаю, що саме ця робота достойна мого диплома «За лаконізм образної мови в кераміці»!

2009 року відвідувачі Виставки активно висловлювали враження від огляду конкурсних творів. Тим часом думки глядачів, власне тих, для кого і влаштовуються подібні імпрези, як правило, залишаються поза офіційними виставковими заходами, а отже, й маловідомими членам Журі, організаторам і самим учасникам. Зважившись на це,

Думки

Куратора

2010 року Фундатори запровадили «мистецький рейтинг»: усі бажаючі могли висловити власну думку щодо експонованих творів у спеціальній анкеті. Таким чином отримані результати порівняли з уподобаннями Журі. Цілком прогнозовано оціночні симпатії мистців, учених і музеологів не збіглися з народним волевиявленням, що примушує задуматися про існування паралельних художніх смаків різних соціальних верств населення країни з дещо відмінними уявленнями про Красиве.

У цьому аспекті особливо помітною стає різниця в естетичних пріоритетах «простого люду» й бізнесово-олігархічного, чиновницько-адміністративного середовища, зорієнтованого переважно на чужоземне декоративно-ужиткове мистецтво. Чи не тому сучасні творці елітарної української художньої кераміки постійно нарікають на все гірший продаж їхніх виробів? Пересічні ж громадяни країни настільки низько «опущені» безгрошів'ям, що неспроможні купувати для своїх обійсть шедеври академічних художників-керамістів: їхнім уділом, визначеним владою, стали базари, ярмарки, кіоски, розкладки з кітчевим доробком аматорів.

На такому непривабливому фоні реально існуючої мас-культури з безмежною пропозицією генномодифікованого «народного» й «професійного» мистецтва, Національні виставки-конкурси художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» надають громадянам України можливість знайомитися з перлинними досягненнями сучасних народних майстрів-гончарів і художників-керамістів, бачити національний гончарський продукт, який ніскільки не поступається чужоземній кераміці. Гадаю, що в цьому їх головна місія, а отже, й моє завдання як Куратора Виставки. Чи вдалася сягнути сподіваного, покаже тільки час!»

© Тарас Пошивайло, 2010

Світлана Конюшенко, Олена Устименко, Олесь Пошивайло

Учасників Виставки-Конкурсу

Тамара Береза *(Львів)*

«Давно не була в Опішному! Мені до певної міри незручно отримувати ГРАН-ПРі, бо тут багато керамістів, і бачу чимало позитивних моментів в інших роботах. Усі заслуговують на відзначення»

© Тарас Пошивайло, 2010

Василь Боднарчук *(Львів)*

«Учора закінчився десятиденний марафон «2010: 10Х10». Мабуть, ви вже знаєте переможців. Усе пройшло на високому професійному рівні як з організаторської, так і мистецької сторони. Ми трошки потомлені, тому що дуже довго боролися за ці звання, а тут нам організатори влаштовують кожного дня ще якісь перегони: тут в Опішному триває Міжнародний молодіжний конкурс кераміки, відкривається сьогодні Національна Виставка-Конкурс кераміки. І поступово Опішне підтверджує свій статус столиці українського гончарства! Раніше ми так з гумором дивилися на це, думали: що може бути в якомусь невеликому селищі? А виявляється, що дійсно тут зосереджено найбільше керамістів на одному квадратному метрі! Де ще у світі можна знайти отак, щоб на одному квадратному метрі було стільки керамістів, та ще й з такими іменами?! Будь-який музей України, та й не тільки України, міг би позаздрити отаким іменам! Якось так сталося, що вміє організатор запросити, організувати й продемонструвати ту виставку. Дуже приємно, що слава про це йде по всій Україні! І з нашої Львівської національної академії мистецтв, з якою організатори давно активно співпрацюють, саме їдуть сюди студенти, їдуть дивитися, що тут твориться. Є така надія, що кераміка не помре, бо вона не повинна померти – ви знаєте, що це одне з перших у світі мистецтв, коли перша людина почала на глині малювати, а потім випадково випалила й зрозуміла, що можна на глині залишити свій слід. Я дуже радий, що такі події, такі виставки відбуваються в Опішному! Хочу побажати, щоб, можливо, у майбутньому розширили виставкові зали! Але й те, що маємо тут сьогодні, це дуже й дуже похвально! Вітаю всіх учасників і організаторів з такою прекрасною подією»

Марія Гринюк *(Косів, Івано-Франківщина)*

«Дорогі, милі, Великі Українці! Звертаюся до Вас із західної частини України. Коли ми їхали, казали: «Їдемо на Велику Україну!». Дякуємо за можливість вільно творчо спілкуватися! Ми побачили унікальний музей-заповідник, унікальний Колегіум. Допомагайте людям, які роблять таку титанічну справу! Схиляємо свої голови перед опішнянськими майстрами! Запрошуємо Вас до нас на Гуцульщину, де з обіймами зустрінемо вас!»

Ельдар Гусенов *(Бахчисарай, АР Крим)*

«Очень рад присутствовать на церемонии награждения! Спасибо Опошне: чтобы она процветала и была центром всего мира!»

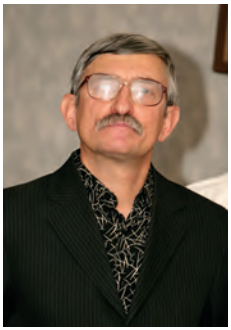

Сергій Денисенко *(Васильків)*

«Це унікальне керамодійство! Хочу подякувати організаторам виставки, подарувавши книгозбірні Національного музею гончарства презентовану нинішнього року книгу «Місто Васильків, IX–XVIII вв.». Її автор – славний історик, співробітник Михайла Грушевського Сергій Шамрай.

І ще одна колізія. Минулого року до мене звернувся молодий архітектор, який обрав темою дипломної роботи «Хата гончаря». Він попросив надати консультацію. Я сказав: «Добре, тільки ця хата має проектуватися до Опішного»! Він прийняв цю умову. Нинішнього року на XIX Міжнародному конкурсі кращих робіт і дипломів молодих архітекторів робота архітектора Андрія Голуба взяла Першу премію. Цього ж року, у Львові на Всеукраїнському конкурсі дипломних робіт молодих архітекторів роботу також було відзначено Першою премією. Напевно, святі пагорби Опішного знають, що має на них стояти!»

© Тарас Пошивайло, 2010

Ніна Дубинка *(Опішне)*

«Зараз горжуся, що живу в Опішному. Раніше, коли сюди приїхала, здається 1987 року, здавалося, що це дуже непрестижно займатися керамікою: казали «ліпить горшки!». А тепер кажуть: «От, гарно ти ліпиш!». А я відповідаю: «А хто ж вам не давав учитися?». Тому слава учням також!»

Валентина Живко *(Бубнівка, Вінниччина)*

«Я в Опішному тому, що сама керамістка! Дуже люблю цю роботу й ці твори! Щоб не бути багатослівною, заспіваю для всіх гончарів гончарську пісню:

Пісня про майстра
А я гончар, а я ліплю,
Із глини чудо я творю!
Для діток зроблю свистунець
І горщик, миску й куманець.
А Бог зліпив із глини нас
І гончареві глину дав.
Щоб той ліпив, творив для вас,
І серце й дух ваш наповняв.
Що ця земля, що ми живем
Є найдорожчою для нас!
Що грудочка цеї землі –
Це наша плоть, це дух, це ми!»

Ігор Ковалевич *(Львів)*
«Що нового можна добавити до тієї землі, яка століттями працює з глиною, знає, що таке глина? Тільки свій сучасний погляд!»

Валентина Лобойченко *(Опішне)*
«Дякую за надану можливість і заохочення працювати творчо!»

Олег Малишко *(Львів)*
«Хотів би, щоб тут постав такий же іменитий світовий центр кераміки, як Фаенца чи Валорис!»

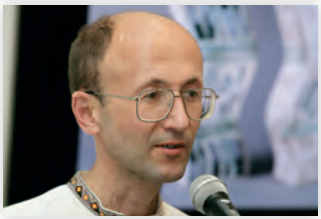

Олександр Мірошниченко *(Харків)*
«Радий, що мою роботу помітили. Це надає натхнення робити далі, краще й красивіше!»

© Тарас Пошивайло, 2010

Олена Мороховець *(Опішне)*

«Дуже рада, що моя робота, в яку вкладала душу, всім сподобалася! Вона й мені подобається! Я дуже люблю виготовляти посуд і надалі буду його робити. Хочу донести до людей, що традиційний посуд може бути сучасним і красивим. Побажання для організаторів Виставки-Конкурсу: ви організовуйте, а ми будемо брати участь!»

Микола Пошивайло *(Опішне)*

«Бажаю всім мистцям, щоб до наступної виставки підготувалися ще краще, щоб наші молоді й талановиті люди брали участь у цих Національних Конкурсах!»

Леся Рось *(Львів)*

«Приємно спостерігати за прекрасною керамікою! Це такий давній вид мистецтва, який крокує з людством тисячоліття, завжди служило людям у побуті. Тепер такий час, що пора й людям прислужитися кераміці й потурбуватися про неї. Це те, що робиться, скажімо, в Опішному, народними майстрами й художниками-керамістами.

Не люблю штучність, надуманість у кераміці. Завжди приємна щирість і природність. Свого життя без кераміки не уявляю! Це надзвичайно тепла й приємна річ! Коли в школах діти доторкаються до кераміки, це дозволяє їм задуматися й відчути не тільки писані істини, а й відчути наш світ через кераміку, бо це наша земля, наша планета, наше існування. Починати треба з виховання маленьких діток – це наші кроки в майбутнє!»

Володимир Шаповалов *(Харків)*

«Те що надруковано – це вже навічно! Таким чином ми увіковічнюємо все наше гончарське співтовариство. Тільки заради цього я, власне, й беру участь у виставках. Кераміка цікава тим, що вона збирає дуже багатох: студентів, народних майстрів, художників-керамістів, мистецтвознавців, інших людей, пов´язаних з керамікою. Тому якщо немає документа – немає людини, немає події! Я радий, що нарешті цю солідну працю в серці України зроблено на дуже гарному рівні! Його не соромно повезти в Європу, Азію, будь-куди за межі України. Вітаю всіх з такою видатною подією!»

Олександр Шкурпела *(Опішне)*

«Гадаю, що треба було краще зробити власну роботу. Чому не зробив краще? Бо краща робота на виставку не потрапила! Може не востаннє беру участь, тому все ще попереду!»

© Тарас Пошивайло, 2010

Учасників вернісажу й церемонії нагородження

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Львів вітає Опішне! Зі страшним нетерпінням чекаю на відкриття виставки! Як напередодні свята Святого Миколая дитина чекає, що там під подушкою лежить, так само й мені дуже хочеться побачити, що зробили за 2010 рік українські керамісти! Особливе значення виставки полягає ще у тому, що це маленьке нібито Опішне, як Атлант, тримає на собі все небо української кераміки. І цей конкурс, як це не дивно звучить, єдиний! Вдумаймося тільки в це слово: це єдиний в Україні конкурс професійної кераміки. То означає, що Опішне взяло на себе завдання вести далі в майбутнє українських керамістів, і створювати умови для того, щоб цей вид мистецтва, який зараз перебуває в дуже складних умовах, не загинув, щоб цей пласт культури не пропав намарне. Бажаю всім учасникам гарного здоров´я, а всім глядачам гарних вражень від перегляду цієї прекрасної, впевнений, виставки!»*

Ігор Береза, художник-кераміст, член Національної спілки художників України *(Львів)*

■**«***Щиро вітаю всіх учасників Виставки-Конкурсу! Дуже приємно знаходитися в Опішному й бачити, як це твориться, й відчувати на собі дух кераміки й мистецтва! Коли студенти академії сюди приїжджають, вони на цілий рік набираються дуже багато емоцій і творчого натхнення на цілий рік! Дарую зі Львова організаторам дві нові книги від поета Миколи Петренка, який є вашим земляком***»**

© Тарас Пошивайло, 2010

Анна Білоус-Петренко, голова студентського профкому Львівської національної академії мистецтв *(Львів)*

■*«Я перебуваю в стані емоційного шоку, бо враження від побаченого на виставці вповні словами висловити не можна! Якби нам вдалося виготовити таку кількість свистунців, від свисту яких зникла б уся антиукраїнська нечисть, ми б уже давно вирішили багато проблем загальнодержавного й місцевого рівня. Сьогодні ми переживаємо тяжкі часи в державі. Тому нам особливо необхідний національний і культурний Здвиг! Таких глибинних коренів (історичних і культурних), як гончарство, напевно жодний інший вид мистецтва не має. Звичайно, що ті люди, які дбають про збереження цього мистецтва, нашого гончарства, його відродження й розвиток, це ті люди, які водночас дбають і про збереження самої нації, й самої нашої держави України. За це глибоко шаную митців-керамістів, вклоняюся вам за подвижницьку працю! Бажаю, щоб ви й надалі так натхненно працювали, бо від вас багато що залежить! Центр гончарства в Опішному (Національний музей гончарства, Інститут керамології) має унікальне значення для Полтавщини! Зараз говорять, що Полтавщина є духовною столицею. Насправді, мабуть, це не так.*

© Тарас Пошивайло, 2010

Бо справжньою духовною столицею Полтавщини є Опішне! А якщо це духовна столиця Полтавщини, – то це й духовна столиця України!

Для мене особисто є великою честю вручати учасникам II Національної Виставки-Конкурсу відзнаки Полтавської обласної ради й Полтавської обласної державної адміністрації й бажати вам наснаги й віри: віри в Україну й віри у власну творчість! Вітаю з цією видатною виставковою подією! Це велике свято для мистців! Приїжджаючи сюди, гості з інших країн бачать не тільки унікальний куточок Полтавщини, а фактично – європейський центр культури і мистецтва, добрий шмат Європи в Полтавщині. Хочу, щоб ця культурна хвиля і той дух, який тут є, аура, яка панує в Опішному й складається з аури, яку випромінюють люди, які тут працюють, люблять Україну, люблять свій край, люблять мистецтво, щоб ця хвиля пішла по всій Полтавщині, по всій Україні й далеко за її межі! А ви, мистці, в цьому допомагайте!»

Петро Ворона, заступник голови Полтавської обласної ради, кандидат наук із державного управління *(Полтава)*

■*«Мне очень приятно второй год подряд пребывать в Опошне и принимать участие в тех мероприятиях, которые здесь происходят. А какими они могут быть? Только связанные с керамикой, с гончарством! И вот это постоянство – это самое основное в нашей жизни, это то, что нас не подводит, это наша надежда на все, и об возрождении мы больше можем не говорить – этот процесс уже пошел, он набирает обороты! То, что это такая святая, священная земля, это может ощущать каждый из нас. И то, что люди собираются здесь, приходят, и то, что дети так активно принимают участие в возрождении, занимаются, обучаются легко, это большая заслуга не только людей, которые занимаются этой организацией, но, наверное, и тот дух, который наполняет вот эту Опошню чудную, столицу гончарства. Все это только на пользу ее жителям и сюда тянутся люди отовсюду, и ждут приглашения, а тот, кто знает об этом мероприятии, которое ежегодно устраивается, приезжает сам.*

© Тарас Пошивайло, 2010

Поздравляю всех участников Выставки-Конкурса! Наверное, победа – это не только первое, второе место. Победа – это и само участие в этой Выставке, потому, что здесь получают люди не только творческое вдохновение, но они и обучаются у известных мастеров, у преподавателей, и они являются очевидцами тех изделий, которые изготовлены гончарами еще не из XX, а из XIX века, и которые они могут не только видеть, но даже подержать в руках, зарядиться той энергетикой и воспользоваться ею.

Желаю, чтобы творчество набиралось силы у каждого, чтобы каждый победил! Когда-то, но обязательно, это случится, только верить и работать надо! Пусть каждый верит, что сегодня он только ученик, а завтра будет на выставке, а мы придем и поздравим его с первым или... тридцать первым местом! Надеюсь, что следующий год будет еще лучше, интереснее...

Наш Российский этнографический музей хранит невероятные ценности вашего края. Мы гордимся ими и делаем все для того, чтобы сохранить их и рассказывать о них по всему миру. Мы часто демонстрируем их на различных международных выставках. Таким образом искусство Украины, традиции Украины помогаем вам сеять по всему миру. Здесь у вас родина

гончарства, и вы, все присутствующие здесь, внутренне, наверное, гончары. Вы черпаете вдохновение на этой красивой земле, известной не только вам, но и далеко за пределами Украины! Делитесь с ней и своим вдохновением! …Еще обращаюсь ко всем гончарам! Вы помните, что в нашем Российском этнографическом музее есть чудная коллекция украинской керамики. Сегодня будет презентация альбома, посвященного опошнянской расписной миске из собрания музея. Коллекцию по Украине нам необходимо пополнять, в том числе изделиями современных гончаров. Это, может, уже не гончары, которые, как раньше, изготовляли бытовую посуду, но, в том числе, мы теперь собираем и художественные изделия, которые становятся частью нашей современной жизни. Прошу вас: не забывайте, приезжайте, обучайтесь на наших фондах и возвращайте нам то, чему обучитесь. Ваши изделия мы будем радо принимать в фонды нашего музея!»

Ольга Карпова, провідний науковий співробітник Відділу України, Білорусі й Молдови Російського етнографічного музею, кандидат історичних наук *(Санкт-Петербург, Російська Федерація)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Я вперше в Опішному. Вражена побаченим! Наш журнал «Кераміка: стиль і мода» розповідає про всю кераміку – сантехнічну, про плитку, про художню кераміку. Ласкаво просимо художників-керамістів, гончарів на сторінки нашого видання!»*

Олена Кобінська, головний редактор журналу «Кераміка: стиль і мода» *(Київ)*

■*«Це прекрасна Національна Виставка, як і все, що роблять у Опішному Національний музей гончарства, Інститут керамології, Колегіум мистецтв! Наш центр народної творчості буде робити все, щоб українське гончарство, наша майстерність інтегрувалися в європейський і світовий мистецький простір!»*

Ліна Ковтун, директор Полтавського обласного центру народної творчості, заслужений працівник культури України *(Полтава)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Завжди бачу усміхнені, радісні й доброзичливі, усміхнені обличчя на терені Опішного! Мені приємно, що II Національну виставку-конкурс художньої кераміки відвідали більше 30 тисяч громадян України й інших країн. Отже, на таку кількість збільшилася когорта друзів Опішного! Я відношуся до того чиновництва, яке не має власного бізнесу, уміє співати й танцювати, але на людях цього не показує, щоб про нього не говорили, як про льоню-космоса.*

Мені приємно бачити, що територія Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному постійно розширюється! Упродовж останніх років покращилося приміщення Центру розвитку духовної культури. Бачимо, як змінюється земський будинок, про який так довго говорили опішняни: нарешті він перевтілюється й стає не гіршим, ніж був 1916 року. Було відкрито Меморіальний музей-садибу філософа й колекціонера опішненської кераміки Леоніда Сморжа в Міських Млинах. Мені приємно, що далеко за межами України про опішнян кажуть, що ми вміємо робити не тільки дітей, але й руками і душею!

© Тарас Пошивайло, 2010

Опішне – це нація, а я – опішнянський націоналіст! Тому Опішнянська селищна рада вирішила відзначити набір опішнянських куманців «У нашого Омелечка невеличка сімеєчка...» учасника II Виставки-Конкурсу Олени Мороховець за вагомий особистий внесок у продовження й розвиток опішнянських гончарських традицій, популяризацію історичних і сучасних надбань Опішного. Її композиція з куманців припала всім до душі. Тим більше, що 2009 року затверджено герб і прапор селища, на яких зображено опішнянський куманець, що є символом Опішного»

Олег Кужим, селищний голова Опішного, голова Опішнянської селищної ради *(Опішне)*

■ *«II Національна Виставка стала ще цікавішою й, гадаю, що це гарна тенденція на майбутнє!»*

Анна Лисик, *художник-кераміст (Львів)*

■ *«Нині в нас чергова сходинка Гончарного Здвиження Опішного! Думаю, що невдовзі його треба буде перейменовувати й називати надалі Гончарним Здвиженням Всесвіту Гончарів. Адже він перейшов рамки Опішного, й у нас представлена не лише вся Україна! ...Здається, уся мистецька Україна прибула до столиці українського гончарства... Друга Національна Виставка Кераміки – ще одне підтвердження цього! Я щаслива, що причетна до всіх заходів, що відбуваються в Опішному. Передаю вітання від учасників IV Міжнародного молодіжного гончарського фестивалю. Вони всі, як і я, з нетерпінням чекали перегляду Виставки, щоб долучитися до творів гончарного мистецтва. Радію, що представництво цьогорічного Конкурсу значно розширилося! Бажаю, щоб у наступні роки було стільки творів, щоб вони вже не вміщалися у виставкових залах! Радію з того, що в ці дні до Опішного приїхали люди, причетні до гончарства, мистецтвознавства, до науки, до виховання нового покоління мистців! ...Мріється, щоб такі заходи відбувалися в різних куточках України. Щоб так само пошановували не лише гончарство, але й ткацтво, вишивання, інші види народних ремесел. Щоб у мистецьких творах відроджувалася наша Україна й столітніми коренями проростала в наших співгромадян! Хай наше гончарне мистецтво живе вічно! Бажаю всім творчих здобутків, ставати активними учасниками всіх дійств, що відбуваються на нашій святій землі Опішного»*

© Тарас Пошивайло, 2010

Людмила Овчаренко, директор Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату I–III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішному», кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України *(Опішне)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Щоразу після завершення виставки кераміки, я з острахом думаю: чи наступного року художники матимуть можливість виставляти свої роботи, чи зможуть вони виготовити нові твори? Справа в тому, що художникам-керамістам з року в рік усе важче створювати роботи, які були б всеукраїнського, чи й навіть світового рівня. Цієї теми рідко торкаються в Україні. Але ж ми проводимо Національні Конкурси не заради самих конкурсів! Те, що вони проводяться, – незвичайне явище для України! Опішне з кожним роком робить усе більш потужні кроки вперед. Але, можливо, нам варто подумати над тим, щоб художники-керамісти могли працювати більш кваліфіковано й створювати свої нові роботи. Ми можемо безмежно захоплюватися нашими виставковими успіхами, але це до певної міри може законсервувати розвиток вітчизняної кераміки й ми не зможемо виходити на міжнародний рівень і не будемо конкурентоздатними. Тому треба подбати про свої технічні, технологічні характеристики! Опішне бере на себе велике навантаження: міжнародні конкурси, міжнародні симпозіуми...*

Мені хотілося б завантажити Опішне ще однією ідеєю. Усі країни мають так звані арт-резиденції. Наприклад, у США на кінець 1990-х років було близько 70 арт-резиденцій. Художники можуть на конкурсній основі туди приїжджати, працювати півтори-два місяці, деякі півроку, створювати цикли своїх нових робіт, робити з них виставки. Це важливий процес, і кожна країна прагне їх створювати для своїх митців. Я подумала: чому в інших країнах це можливо, а у нас ні? Адже в Україні немає жодної такої арт-резиденції! Колись цю функцію брала на себе Спілка художників. Нині вона не може цього потягнути, а тому й не береться за це. Тому треба всім разом подумати про цю справу, щоб художники мали змогу працювати не лише 10-11 симпозіумних днів, а місяць-два, півроку й створювати свої експериментальні, некомерційного плану роботи, які б конкурували на світовому художньому просторі.

І ще про те, що Україна не може бути у світовій резервації. Сучасний світ дуже глобалізований, завдячуючи інтернету. Є соціальні мережі, в яких художники-керамісти світу виставляють свої арт-проекти, спілкуються зі своїми колегами (facebook). Ми мусимо активізувати цю роботу. Робота складна з огляду на те, що Україну мало знають як державу. Виходити на світовий рівень й утверджувати власні досягнення непросто, але потрібно активніше це робити! Один художник не зможе цього подужати й зробити все в масштабі всієї країни. Тому пропоную Опішному, зокрема Національному музею гончарства, взяти на себе цю роботу, щоб впевнено рухатися далі»

Світлана Пасічна, художник-кераміст, член Національної спілки художників України та Національної спілки художників Молдови *(Полтава)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Мы приехали в Опошню уже во второй раз. Я никогда еще не видела такой могучей народной традиции! В современном искусстве все опирается на традиции. Отлично, что Ваша молодежь не только изучает этнографию, не только теоретически, как у нас поставлено, но они все орнаменты изучают и декорируют ими сосуды. Для меня ваше местечко, как настоящая сказка! Везде, куда ни посмотрю, – люди в нацинальных костюмах! У вас огромный творческий динамизм*

– постоянно выставки, открытия, симпозиумы, новые книги со всего мира! Благодарю вас всех за это и за то, что вы такой теплый и открытый народ! У вас есть чему нам научиться!»

Лілі Присекару, викладач художньо-графічного факультету Кишиневського державного педагогічного університету імені Іона Крянге *(Кишинеу, Молдова)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Дорогі гості, не тільки з Опішного, а й із-за кордону! Ви прибули, щоб поспілкуватися з нашими майстрами, набути більшого досвіду й повезти до себе на батьківщину більше творчої думки, щоб її втілити в глині. Побажаю зробити всі душевні вироби, щоб вони були гарні й радували людей! Бажаю всім з перемогою повернутися додому!»*

Василь Омеляненко, гончар, заслужений майстер народної творчості України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка *(Опішне)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«Полтавщина ніколи не скаржилася на відсутність талантів: на кінець XIX століття тут працювали близько 120 тисяч різних ремісників, майстрів народного декоративно-ужиткового мистецтва. Тому те диво, подивування, що висловлюють особливо гості нашого краю, мають певне коріння: у нас завжди була висока майстерність, висока творчість і різноманіття. Від Національної спілки майстрів народного мистецтва України бажаю всім нових творчих здобутків, нових вражень від Опішного, нових знайомств і всього найкращого у вашому житті...*

Вражений виступом Ореста Голубця, який нагадав, як швидко плине час. 50 років тому Андрій Бокотей, який зараз є академіком, бігав поряд зі мною (чи я з ним?) по Львову і вчився разом з Богданом Штойко у Львівському інституті прикладного й декоративного мистецтва. Це був 1959 рік. Через 50 років чую по радіо – він уже академік!

*1969 рік: Полтавський краєзнавчий музей прийняв виставку родини Пошивайлів. Тоді учаснику виставки Юрію Пошивайлу було тільки 5 років, і ми сподівалися, що в нього буде велике майбутнє. Відтоді пройшло 40 років! Відбувається Перший «КерамПІК», і він отримує найбільше нагород! Дивно, як швидко плине час!»**

Віктор Фурман, мистецтвознавець, різьбяр, заслужений працівник культури України *(Полтава)*

**Автор помилився: згадана виставка в Полтаві відбулася 1980 року, коли Юркові Пошивайлу було 12 років*

■*«Вітаю всіх з таким чудовим святом, яке ви робите для художників, для керамістів, для всього українського народу! Те, що відбувається в Опішному, – це непересічне явище. Сподіваюся, що ці свята продовжуватимуться й надалі, що Музей українського гончарства буде процвітати. Всім здоров´я, наснаги, творчого потенціалу й успіхів у проведенні наступних симпозіумів і виставок! Дуже приємно було тут працювати, знаходитися на цій святій опішненській землі!»*

Володимир Хижинський, художник-кераміст, член Національної спілки художників України *(Луцьк)*

© Тарас Пошивайло, 2010

■*«На Національній виставці представлено дуже багато цікавих робіт. Для їх створення мистці застосували найрізноманітніші гончарні технології, різні формувальні маси, оздоблювальні матеріали й способи декорування. Більшість із них створено в домашніх майстернях, у відносно комфортних і звичних умовах. Натомість роботи учасників І ІНТЕРСимпозіуму кераміки в Опішному виконано в екстремальних умовах (вітер, дощ, зовнішня температура вище 30°С). Незважаючи на складні обставини, вони вийшли технічно досконалими. Це свідчить про високу майстерність мистців, а також про те, що дійсно найвидатніші творці кераміки, знавці гончарних технологій збираються в Опішному! Отож, хай живе «КерамПІК у Опішному!»! Хай живуть наші Симпозіуми!»*

© Тарас Пошивайло, 2010

Ніна Чопенко, куратор-технолог І ІНТЕРСимпозіуму кераміки в Опішному «2010: 10х10», завідувач лабораторії кераміки кафедри образотворчого мистецтва архітектурного факультету Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка *(Полтава)*

Глядачів

- 30.06.2010. ***«Мы вельмі ўраджаны выставай керамікай вашай краіны! Выражаем падзяку вашому музею за запрашэне на выставу! Спадзяемся зноў сустрэцца!»***
  Белоруская Дзяржаўная Акадэмія Мастацваў, студэнты ФД і ДПМ (керамісты) (Мінськ, Республіка Білорусь)
- 02.07.2010. ***«BRAVO! SUCETS. RESPEKT»***
  (Botosami, Romania)
- 02.07.2010. ***«Сподобалися витвори Андрія Тарасенка. Взагалі вся виставка дуже цікава. Дякую!»***
- 02.07.2010. ***«Огромное спасибо за полученные знания и обалденно проведенное время! За мастер-классы и возможность собственноручно сделать изделия из глины»***
  «Альфред; P.S.: гость, но в след. году буду участник» (Харків)
- 02.06.2010. ***«А мне понравилось! Замечательная выставка!»***
  Лоза, «Колибри» (Харків)
- 02.06.2010. ***«Успіхів, натхнення і удачі в добрих справах!»***
  (Полтава)
- 02.07.2010. ***«Дуже чудові виставки! Дякую за розвиток народного мистецтва в Україні!!!»***
- 02.07.2010. ***«Дякуємо за можливість побачити всю красу кераміки на Вашій багатій Опішненській землі! Найбільше захоплення визвали роботи автора Тарасенка Андрія, м.Полтава. Бажаємо йому творчих успіхів, натхнення та міцного козацького здоров´я!»***
  З повагою, шанувальниця
- 02.07.2010. ***«Цікаві й поважні роботи. Щиро вражена! Дякую!»***
- 02.07.2010. ***«Дякуємо за можливість побувати на справді народному мистецькому святі! Наснаги, творчих здобутків і процвітання Опішньому, славному гончарному регіону!»***
  Косівчани
- 02.07.2010. ***«Цей акорд почув Всевишній! Почув Всесвіт! Слава Олесеві Пошивайлу! Слава Опішному!!!»***
  Микола Чирва (Підгородне, Дніпропетровщина)
- 03.07.2010. ***«Дуже вражений...!!!»***
  АндрійЧуясов, голова Зіньківської районної державної адміністрації (Зіньків, Полтавщина)
- 03.07.2010. ***«Очень впечатляющая выставка!»***
  Л.Настаева, Я.Гаряева (Магнітогорськ, Російська Федерація)

- 03.07.2010. ***«Просто чудо! Дерзайте дальше! Успіхів та натхнення!»***
  Эмир
- 03.07.2010. ***«Дуже вдячні робітникам Музею за працю в мистецтві України!»***
  Гр. Мих. Биків
- 03.07.2010. ***«Велике щире дякую!!! Люди! Україна має таланти!!! Гості – теж молодці!»***
  З пов., пан Юрась
- 03.07.2010. ***«Пізнавально й оригінально! Отримали велике задоволення!»***
  З повагою, Красницькі та Васильєви (Піщане, Кременчук)
- 03.07.2010. ***«Величезне дякую за створення такої чудової виставки!»***
  Таня
- 03.07.2010. ***«Неповторно! Талановито! Геніально! Спасибі Вам!»***
  Юля
- 03.07.2010. ***«Дуже цікаво! Дякуємо!»***
  Дмитро, Тетяна, Джулія
- 03.07.2010. ***«Приємно вражений якістю!»***
- 03.07.2010. ***«Спасибо, что сохраняете народные традиции!»***
  (Єкатеринбург, Російська Федерація)
- 04.07.2010. ***«ТА «Маяк», туристы благодарят за чудесную экспозицию!»***
- 04.07.2010. ***«Приехали специально издалека (Россия) посмотреть выставку. Очень понравилось! Желаем вам успехов, и чтобы не исчезло ваше ремесло, чтобы молодёжь продолжила ваши традиции гончарного мастерства!»***
  Семья Сидоренковых
- 04.07.2010. ***«Спасибо большое за шикарный музей и отличную выставку!»***
- 04.07.2010. ***«Велика дяка всім організаторам заходу! Чудово, що в Україні зберігають традиції кераміки та гончарства!»***
  (Львів–Київ)
- 04.07.2010. ***«Нехай Господь благословляє всі ваші починання! Прекрасно! Дякуємо!»***
  (Івано-Франківськ)
- 04.07.2010. ***«Прекрасна можливість поговорити, подискутувати зі своїм внутрішнім «Я»! Дякуємо за цю можливість!»***
- 04.07.2010. ***«Велике спасибі! Дуже сподобалося! Просто надзвичайно! Обов´язково ще завітаємо до Вас!»***
- 04.07.2010. ***«Огромнейшее спасибо за доставленное удовольствие!!! Обязательно приедем еще раз!»***
- 04.07.2010. ***«Ми відвідали виставку вперше і дуже вражені красою й авторською думкою виробів! Бажаємо всім творчих успіхів і побільше шанувальників цього мистецтва!»***
  (Диканька)
- 04.07.2010. ***«Україна – найкраща! Підтвердження тому – ОПІШНЕ!»***
  Назар і Оля (Жовті Води, Дніпропетровщина)

- 04.07.2010. ***«Дякуємо за чудову виставку та гарні краєвиди!»***
- 04.07.2010. ***«Получили море удовольствия!»***
  Олег, Вика и Руслан (Одеса)
- 04.07.2010. ***«Дякуємо за чудову виставку! Яскраві враження! Маємо надію відвідати Вас знову та побачити й наші цікаві вироби»***
  Юля, Руслан (Полтава)
- 04.07.2010. ***«Україна багата на таланти! Дякуємо за виставку! Дуже сподобалася!»***
  Олександр, Олена (Полтава)
- 04.07.2010. ***«Дякуємо! Надзвичайно вразило, особливо молода творчість!»***
  Наташа (Полтава)
- 04.07.2010. ***«Дуже сподобалася! Дякуємо!»***
  (Виблі, Чернігівщина)
- 04.07.2010. ***«Очень понравилось! Спасибо!»***
  (Ялта, АР Крим)
- 04.07.2010. ***«Очень впечатляет! Огромное спасибо!»***
  (Суми)
- 04.07.2010. ***«Безмежно вдячні! Дуже сподобалася!»***
  (Харків)
- 26.07.2010. ***«Спасибо! Понравилось очень»***
  (Красноград, Харківщина)
- 26.07.2010. ***«Дякуємо! Дуже сподобалося!»***
  (Актау, Казахстан)
- 31.07.2010. ***«Много красива изложба! Желаем успех!»***
  Ирина и Веселице (София, България)
- 31.07.2010. ***«Мы в восторге от экскурсии! Россия (г.Воронеж) преклоняется перед мастерством и талантом всех художников, особенно Андрея Тарасенко! Всем большое спасибо! Слава Украине и ее талантам!»***
  (Воронеж, Російська Федерація)
- 31.07.2010. ***«Очень понравилась Ваша выставка! Большое спасибо!»***
- 31.07.2010. ***«Прекрасная выставка! Получили огромное удовольствие!!!»***
  Ирина, Елена, Лариса (Харків)
- 22.08.2010. ***«Дякую, сподобалось!»***
  Альона, 10 років (Харків)
- 22.08.2010. ***«Дуже тепло і затишно. Кожна скульптура чи предмет посуду має свою унікальну та неповторну душу! Дякуємо майстрам та музею!»***
  Олена (Київ)

- 22.08.2010. «***Благодарим за прекрасную экскурсию! Никогда не думали, что из глины можно сделать такие прекрасные вещи, да не просто вещи, а произведения искусства, что глина такой современный материал!***»
  Семья Цыбульниковых
- 12.08.2010. «***Дякуємо за екскурсію! Надзвичайно цікаво!!! Надрукуйте, будь ласка, якомога повний каталог.... Я буду першим покупцем***»
  В.В.Горобець (Київ)
- 13.08.2010. «***Велике спасибі за екскурсію! Дуже цікаво! Добре було б, якщо б ще можна було купити сувеніри!***»
- 16.08.2010. «***Большое спасибо за экскурсию! Очень понравилось! Мы из Чернигова***»
  Семья Федорченко (Чернігів)
- 24.08.2010. «***Гончарство – це фантастика! Дякую за фантастичні вироби української культури!***»
  Сім´я Ребро
- 26.08.2010. «***Виставка сподобалася! Хочеться все мати вдома, особливо набір для голубців!***»
  Мельченки
- 28.08.2010. «***Дякуємо за цікаву експозицію творів українських митців гончарної та керамічної творчості!***»
  Карпенко (Світловодськ, Кіровоградщина)
- 30.08.2010. «***О Вашей выставке узнали из Интернета. Очень понравилась экспозиция! Большое спасибо!***»
  (Одеса)
- 11.09.2010. «***Велике спасибі за екскурсію! Нам дуже сподобалося! Дякуємо!***»
  Фінансове управління (Глобине, Полтавщина)
- 12.09.2010. «***Ми – лікарі, гості Полтавщини з славного міста Одеси, вражені побаченою красою та неповторністю робіт майстрів! Нехай і надалі розвивається народний промисел та стає більше талановитих умільців***»
  (Одеса)
- 19.09.2010. «***Спасибо за возможность увидеть великолепные экспонаты! Поразила невероятная фантазия мастеров! Скульптура «Щит» достойна воплощения в виде памятника воинам-освободителям!***»
  Группа велотуристов (Одеса; bike.od.ua)
- 20.10.2010. «***Дорогенькі мої! З роси та води вам, здоров´я,наснаги, сили! Робіть Богом благословенну роботу, бо Гончарі (кераміки) Божії Люди! Бажаємо, щоб такі виставки були щорічними і тривали вони десятиріччя, щоб горно серця не згасало ніколи!***»
  В´ячеслав Віньковський, Мирослава Росул (Ужгород)
- 23.10.2010. «***Дякуємо Вам за цікаву й захоплюючу виставку робіт художників! Ми були вражені й отримали багато позитивних емоцій***»
  Учні 8 класу Колегіуму мистецтв у Опішному (Опішне)

- 29.10.2010. ***«Огромное спасибо за массу впечатлений и позитива! Искренне благодарны за Ваш замечательный труд!»***
  Группа преподавателей Украины
- 29.10.2010. ***«Виставка чудова! Дай, Боже, здоров´я митцям!»***
  І.Г.Черкесова, професор, заслужений діяч мистецтв України (Миколаїв)
- 29.10.2010. ***«Великої Вам творчої наснаги і любові!»***
  Професор Євген Антонович (Київ)

© Тарас Пошивайло, 2010

Учасники й члени Журі II Національної виставкиконкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» (зліва направо): Максим Васильєв (перший), Олег Татаринцев (третій), Василь Боднарчук (восьмий). Опішне. 02.07.2010. Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікується вперше

ФОТОЛІТОПИС

© Тарас Пошивайло, 2010

© Юрко Пошивайло, 2010

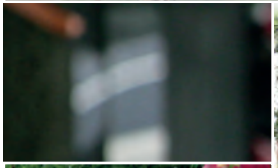

© Юрко Пошивайло, 2010

© Юрко Пошивайло, 2010

*Автор фото розділу «Фотолітопис» – Тарас Пошивайло

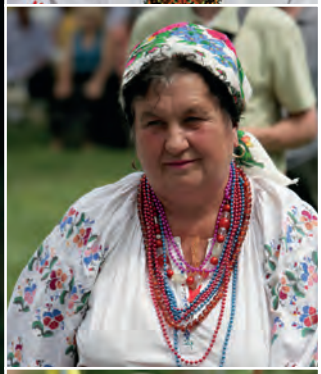

Національний День Гончаря 03.07.2010

© Юрко Пошивайло, 2010

Юрій Мирко

© Юрко Пошивайло, 2010

© Юрко Пошивайло, 2010

© Юрко Пошивайло, 2010

Віктор Зелінський

© Юрко Пошивайло, 2010

Сергій Радько

Сергій Журавльов

© Юрко Пошивайло, 2010

Останні фото опішнянського гончаря Михайла Острянина

(19.09.1938–20.11.2010)

ПОБУДОВА ЕКСПОЗИЦІЇ 20-30.06.2010

Світлана Конюшенко, Валентина Кульбака

ЖУРІ
03.07.2010

Олесь Пошивайло

Василь Боднарчук

Людмила Метка, Олена Клименко

Ярослав Мотика, Василь Лінде-Кричевський, Неллі Ісупова, Олесь Пошивайло, Ірина Білоус *(перекладач)*, Людмила Герус, Лінда Норріс, Олена Клименко, Людмила Дяченко

Агнія Колупаєва

ЖУРІ

Людмила Метка, Василь Боднарчук, Людмила Герус, Неллі Ісупова, Олена Клименко, Олесь Пошивайло

Людмила Герус, Неллі Ісупова, Світлана Конюшенко, Ярослав Мотика

Олесь Пошивайло, Неллі Ісупова, Людмила Герус

Ірина Білоус *(перекладач)*, Лінда Норріс, Агнія Колупаєва, Людмила Герус, Олена Клименко

Ярослав Мотика, Людмила Метка, Олесь Пошивайло, Людмила Дяченко, Василь Боднарчук

Олесь Пошивайло, Василь Лінде-Кричевський

Василь Лінде-Кричевський, Ірина Білоус *(перекладач)*, Людмила Герус

Лінда Норріс

Іван Новобранець

Юрій Лимар

Володимир Кармазін

Ганна Онуцу

Святослав Єзерський, Юрій Лимар

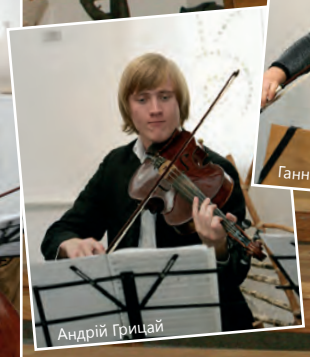

Андрій Грицай

Тетяна Хрипун, Галина Яковенко, Євгеній Кучеренко, Андрій Оврах, Ірина Норець, Людмила Шилімова-Ганзенко

Ярослава Яковлєва
Юрій Спесивцев
Анатолій Щербань

Церемонія оголошення й нагородження переможців (21.10.2010)

Ігор Ковалевич, Світлана Пасічна, Володимир Онищенко

Людмила Пошивайло

Анна Матвієнко, Валентина Живко, Людмила Мєлка

Олесь Пошивайло

Ольга Школьна

Григорій Гринь

Ігор Пошивайло

Церемонія оголошення й нагородження переможців

Тамара Береза

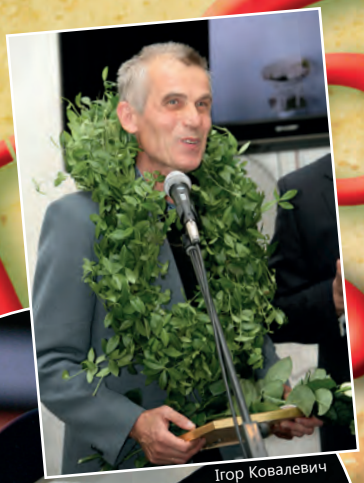

Ігор Ковалевич

Леся Рось

Людмила Дяченко

Петро Ворона

Олена Мороховець

Олесь Пошивайло, Олена Кобінська

Людмила Метка

Людмила Герус, Олесь Пошивайло, Микола Варвинський

Росул

В'ячеслав Віньковський, Володимир Шаповалов

Ельдар Гусенов

Олександр Мірошниченко

Богдан Пошивайло

Рустем Скибін

Людмила Шилімова-Ганзенко

Галина Галян

Валентина Живко

Микола Пошивайло

Олександр Ковальов

Тарас Пошивайло

Анна Матвієнко, Сергій Денисенко

Сергій Радько, Тетяна Зіненко

Мар'яна Пошивайло

Валентина Сакун , Валентина Лобойченко

Юрій Спесивцев

Надія Козак

Світлана і Юрко Пошивайли

Учасники церемонії
офіційного оголошення й нагородження переможців
II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки
«КерамПІК у Опішному!»:

(зліва направо) сидять – **Ганна Семенко, Ельдар Гусенов, Світлана Пасічна, Рустем Скибін, Юрко Пошивайло;** *стоять –* **Людмила Дяченко, Тетяна Зіненко, Сергій Журавльов, В'ячеслав Віньковський, Тетяна Зайцева, Мирослава Росул, Олег Перець, Василь Боднарчук, Людмила Шилімова-Ганзенко, Геннадій Васильєв, Орест Голубець, Микола Пошивайло, Тетяна Кулик, Олександр Ковальов, Ігор Ковалевич, Ігор Береза, Сергій Денисенко, Леся Рось, Людмила Пошивайло, Володимир Анатолійович Онищенко, Тамара Береза, Аня Лисик, Олесь Пошивайло, Людмила Герус, Ольга Школьна, Наталя Галак, Олександр Мірошниченко, Василь Омеляненко, Віра Глінка, Ліна Ковтун, Валентина Живко, ?, Ніна Дубинка, Дмитро Громовий, Галина Яковенко, Сергій Радько, Людмила Овчаренко, Ігор Пошивайло, Юрій Спесивцев, Микола Ярошко, Ніна Чопенко**

Нагороди

ГРАН-ПРІ
«КерамПІК у Опішному!»
Тамара Береза
(Львів)
за композицію «Туман»

Номінація «Академічна кераміка»

Перша Премія
Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»

Друга Премія
Леся Рось
(Львів)
за скульптуру «Світанкова мелодія»

Третя Премія
Галина Ошуркевич
(Львів)
за композицію «Прогулянка»

Номінація «Народна кераміка»

Перша Премія
Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців «У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Друга Премія
Валентина Джуранюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Моя Гуцульщина»

Третя Премія
Іванна Козак-Ділета
(Косів, Івано-Франківщина)
за набір для борщу «Карпатський»

СПЕЦІАЛЬНІ ДИПЛОМИ

НОМІНАЦІЯ «АКАДЕМІЧНА КЕРАМІКА»

За романтизм
Ганна Друль
(Львів)
за вазу «Сама невинність»

За оригінальну технологію
Леся Падун
(Львів)
за скульптуру «Система»

За декоративність
Ірина Марко
(Львів)
за посудину «Візерунки»

За авангардизм
Юрій Мусатов
(Львів)
за композицію «Орбіти»

за краще настінне панно
Олександр Мірошниченко
(Харків)
за панно «Гончар»

НОМІНАЦІЯ «НАРОДНА КЕРАМІКА»

За відродження традицій
Валентина Лобойченко
(Опішне, Полтавщина)
за набір куришок «Великодній»

За кращу гончарну мальовку
Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

За кращу сюжетну композицію
Микола Пошивайло
(Опішне, Полтавщина)
за композицію «Ярмарок»

За кращу зооморфну скульптуру
Олександр Шкурпела
(Опішне, Полтавщина)
за скульптуру «Лев»

За кращу зооморфну
й антропоморфну глиняну іграшку
Валентина Лобойченко
(Опішне, Полтавщина)
за набір «Моя іграшка»

За кращий таріль
Богдан Бурмич
Оксана Бейсюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію «Світанок у Карпатах»

За кращий свічник
Микола Варвинський
(Опішне, Полтавщина)
за твір «Свічник коричневий»

За кращу монетку
Юрко Пошивайло
(Опішне, Полтавщина)
за набір посуду «Простий»

За кращий кухоль
Оксана Кабин
(Косів, Івано-Франківщина)
за «Кухоль»

За кращий квітник
Віталій Кушнір
Олександра Кушнір
(Косів, Івано-Франківщина)
за вазон «Бичок»

За розвиток традицій
Ніна Дубинка
(Опішне, Полтавщина)
за набір дитячої іграшки

За краще панно
Оксана Бейсюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Карпати»

СПЕЦІАЛЬНІ НАГОРОДИ СПІВОРГАНІЗАТОРІВ І ПАРТНЕРІВ

ПОЧЕСНА ВІДЗНАКА МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ «ЗА ДОСЯГНЕННЯ В РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»

Тамара Береза
(Львів)
володар ГРАН-ПРІ
II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки
«КерамПІК у Опішному!»

ПОЧЕСНА ГРАМОТА МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Тамара Береза
(Львів)
за скульптуру «Туман»

Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Валентина Джуранюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Моя Гуцульщина»

Іванна Козак-Ділета
(Косів, Івано-Франківщина)
за набір для борщу «Карпатський»

Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»

Леся Рось
(Львів)
за скульптуру «Світанкова мелодія»

Галина Ошуркевич
(Львів)
за композицію «Прогулянка»

Валентина Лобойченко
(Опішне, Полтавщина)
за набір куришок «Великодній»

Микола Пошивайло
(Опішне, Полтавщина)
за композицію «Ярмарок»

Олександр Шкурпела
(Опішне, Полтавщина)
за скульптуру «Лев»

Богдан Бурмич
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію «Світанок у Карпатах»

Микола Варвинський
(Опішне, Полтавщина)
за «Свічник коричневий»

Юрко Пошивайло
(Опішне, Полтавщина)
за набір посуду «Простий»

Оксана Кабин
(Косів, Івано-Франківщина)
за «Кухоль»

Віталій Кушнір
Олександра Кушнір
(Косів, Івано-Франківщина)
за вазон «Бичок»

Ніна Дубинка
(Опішне, Полтавщина)
за набір дитячої іграшки

Оксана Бейсюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Карпати»

Ганна Друль
(Львів)
за вазу «Сама невинність»

Леся Падун
(Львів)
за скульптуру «Система»

Ірина Марко
(Львів)
за посудину «Візерунки»

Юрій Мусатов
(Львів)
за композицію «Орбіти»

Олександр Мірошниченко
(Харків)
за панно «Гончар»

ПОЧЕСНИЙ ДИПЛОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ

Тамара Береза
(Львів)
за композицію «Туман»

ДИПЛОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ

Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»

Леся Рось
(Львів)
за скульптуру «Світанкова мелодія»

Галина Ошуркевич
(Львів)
за композицію «Прогулянка»

ГРАМОТА НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ

Ганна Друль
(Львів)
за вазу «Сама невинність»

Леся Падун
(Львів)
за скульптуру «Система»

Ірина Марко
(Львів)
за посудину «Візерунки»

Юрій Мусатов
(Львів)
за композицію «Орбіти»

Олександр Мірошниченко
(Харків)
за панно «Гончар»

ПОДЯКА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Оксана Бейсюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Карпати»

Ганна Друль
(Львів)
за вазу «Сама невинність»

Олександр Мірошниченко
(Харків)
за панно «Гончар»

Ірина Марко
(Львів)
за посудину «Візерунки»

Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Оксана Кабин
(Косів, Івано-Франківщина)
за «Кухоль»

ПОЧЕСНА ВІДЗНАКА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Валентину Джуранюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Моя Гуцульщина»

Іванна Козак-Ділета
(Косів, Івано-Франківщина)
за набір для борщу «Карпатський»

Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»

Леся Рось
(Львів)
за скульптуру «Світанкова мелодія»

Галина Ошуркевич
(Львів)
за композицію «Прогулянка»

ПОЧЕСНА ГРАМОТА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Валентина Джуранюк
(Косів, Івано-Франківщина)
за композицію-панно «Моя Гуцульщина»

Іванна Козак-Ділета
(Косів, Івано-Франківщина)
за набір для борщу «Карпатський»

Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»

Леся Рось
(Львів)
за скульптуру «Світанкова мелодія»

Галина Ошуркевич
(Львів)
за композицію «Прогулянка»

ПОЧЕСНА ГРАМОТА УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Олександр Рось
(Львів)
за скульптуру «Човен»

Ельдар Гусенов
(Бахчисарай, АР Крим)
за композицію «Стародавні символи»

Рустем Скибін
(Сімферополь, АР Крим)
за панно «Родинне древо»

Сергій Козак
(Київ)
за композицію «Споконвічне»

Ірина Норець
(Київ)
за скульптуру «Антракт»

Тетяна Зайцева
(Київ)
за скульптури «Різдво на Говерлі», «Пісня Мушлі»

Сергій Соболь
(Львів)
за скульптуру «Подорож у чарівний світ»

Ярослав Мотика
(Львів)
за скульптури «Полтавка», «Трійця»

Олександр Карунський
(Київ)
за скульптури «Весняний джаз», «День і ніч»,
«Український тахіон»

Сергій Денисенко
(Васильків, Київщина)
за тарелі «Різдво», «Рух», «Срібляста павутина»

Станіслав Кадочніков
(Київ)
за посудину «Чаша Грааля», чашу «Планета»

Володимир Миколайович Онищенко
(Київ)
за «Вазу»

Мирослава Росул
(Ужгород)
за скульптуру «Амазонка»

ПОЧЕСНА ГРАМОТА ПОЛТАВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОСЕРЕДКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ МАЙСТРІВ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Лілія Зеленчук
(Косів, Івано-Франківщина)
за вірність традиціям гуцульського мистецтва

Олена Зеленчук
(Косів, Івано-Франківщина)
за вірність традиціям гуцульського мистецтва

Петро Зеленчук
(Косів, Івано-Франківщина)
за вірність традиціям гуцульського мистецтва

Олександр Ковальов
(Валки, Харківщина)
за композиції «Козак Мамай»,
«Сивий коник – то ж мій брат»

НАГОРОДА ЖУРНАЛУ «КЕРАМІКА: СТИЛЬ І МОДА»
(РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА)

Олександра Лебедкіна
(Київ)
за чайники «Чайник», «У дорозі»,
«Риба-блазень»

Ірина Марко
(Львів)
за скульптуру «Гарбузова пара»

НАГОРОДА ЖУРНАЛУ «БЕРЕГИНЯ»
(РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА)

Микола Вакуленко
(Ялта, АР Крим)
за скульптуру «Гончар»

НАГОРОДА ЖУРНАЛУ «ГАЛЕРЕЯ»
(РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА)

Сергій Радько
(Межиріч, Черкащина)
за композицію «Тайна вечеря»

ДИПЛОМ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ-ЗАПОВІДНИКА УКРАЇНСЬКОГО ГОНЧАРСТВА В ОПІШНОМУ

Василь Боднарчук
(Львів)
за імпровізацію в кераміці

В'ячеслав Віньковський
(Ужгород)
за зороастрійський слід в українській кераміці

Мирослава Росул
(Ужгород)
за самобутнє творення зооморфної кераміки

ДИПЛОМ ІНСТИТУТУ КЕРАМОЛОГІЇ – ВІДДІЛЕННЯ ІНСТИТУТУ НАРОДОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ

Олександр Мірошниченко
(Харків)
за висвітлення теми гончарства в панно

ДИПЛОМ УКРАЇНСЬКОГО КЕРАМІЧНОГО ТОВАРИСТВА

Марко Галенко
(Київ)
за монументалізм станкової глиняної скульптури

Ельдар Гусенов
(Бахчисарай, АР Крим)
за знання й мистецьке використання в кераміці національної орнаментики

Рустем Скибін
(Сімферополь, АР Крим)
за оптимізм національної орнаментики, втілений у кераміці

ПОЧЕСНИЙ ДИПЛОМ ОПІШНЯНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)
за набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

ДИПЛОМ ДЕРЖАВНОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ШКОЛИ-ІНТЕРНАТУ «КОЛЕГІУМ МИСТЕЦТВ У ОПІШНОМУ»

Ігор Ковалевич
(Львів)
за композицію «Вершники»

Людмила Ковалевич
(Львів)
за композицію «Купила мама мені коня»

Олександра Лебедкіна
(Київ)
за чайники «Чайник», «У дорозі», «Риба-блазень»

Анатолій Шкурпела
(Опішне, Полтавщина)
за скульптуру «Баран»

ДИПЛОМ КУРАТОРА І ІНТЕРСИМПОЗІУМУ КЕРАМІКИ В ОПІШНОМУ «2010: 10х10»

Гія Міміношвілі
(Київ)
за втілення ідеї конструктивізму в кераміці

ДИПЛОМ ЗАВІДУВАЧА ВІДДІЛУ ФОНДОВОЇ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ-ЗАПОВІДНИКА УКРАЇНСЬКОГО ГОНЧАРСТВА В ОПІШНОМУ

Олег Малишко
(Львів)
за вишуканість форми

ДИПЛОМ НАРОДНОГО ВИЗНАННЯ

Олена Мороховець
(Опішне, Полтавщина)

Оксана Бейсюк
(Косів, Івано-Франківщина)

Микола Вакуленко
(Ялта, АР Крим)

Лариса Нагурна
(Пологи, Запорізька область)

Ірина Норець
(Київ)

Марко Галенко
(Київ)

КАТАЛОГ

© Тарас Поцивайло, 2010

ГРАН-ПРІ

Тамара Береза

Львів

Композиція «Туман»

Тамара Береза

Народилася 26 квітня 1964 року в місті Рівне. Закінчила відділ художньої кераміки Ужгородського училища прикладного мистецтва (1983) та відділ художньої кераміки Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва (1992, нині – Львівська національна академія мистецтв).

Працювала в творчій майстерні Львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики (з 1992), нині – старший викладач кафедри ландшафтної архітектури Львівського національного лісотехнічного університету. Член Національної спілки художників України (з 2000). Стипендіат проекту Gaude Polonia Міністерства культури Польщі (Вроцлав, Польща, 2006).

Ще зі студентських років почала експонувати глиняні твори на художніх виставках (з 1993). З-поміж них етапними для творчості мисткині стали виставки: «Львівська кераміка» (Львів, 1987, 1990, 1993, 1995, 1998), Республіканська виставка «Мініатюра у декоративному мистецтві» (Львів, 1989), персональна виставка в Науково-мистецькій фундації митрополита Андрея Шептицького (Львів, 1996), Львівський осінній салон «Високий замок» (Львів, 2003, ІІІ премія), «Весняний салон – 2008» (Львів, 2008). На міжнародних і національних виставках кераміки твори відзначено нагородами: Всеукраїнська художня виставка «Осінь – 96» (Київ, 1996), Міжнародний симпозіум кераміки (Седнів, Польща, 1986), ІІІ Всеукаїнський симпозіум монументальної кераміки «Поезія гончарства на майданах і в парках України» (Опішне, 1999, Премія «За оригінальність технології»), Міжнародний симпозіум з кераміки та скульптури (Болеславець, Польща, 2001), виставка кераміки (Болеславець – Вроцлав, Польща, 2001), спільна виставка «Кераміка А. Лисик, Т. Березі» (Вроцлав, Польща, 2006), ІІ національна виставка-конкурс художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!» (Опішне, 2010, ГРАН-ПРІ).

Твори кераміки зберігаються у провідних музеях України, у тому числі в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному (Опішне), Національній галереї (Вроцлав, Польща), а також у інших державних і приватних колекціях України та за кордоном.

Ігор Ковалевич

Львів

Композиція «Вершники»

Леся Рось

Львів

Скульптура
«Світанкова мелодія»

Галина Ошуркевич

Львів

Композиція «Прогулянка»

Ганна Друль

Львів

Ваза «Сама невинність»

Леся Падун

Львів

Скульптура «Система»

Ірина Марко

Львів

Посудина
«Візерунки»

Юрій Мусатов

Львів

Композиція «Орбіти»

Олександр Мірошниченко

Харків

Панно «Гончар»

Київ **Олена Бланк**

Подушка «Сон»

Василь Боднарчук

Львів

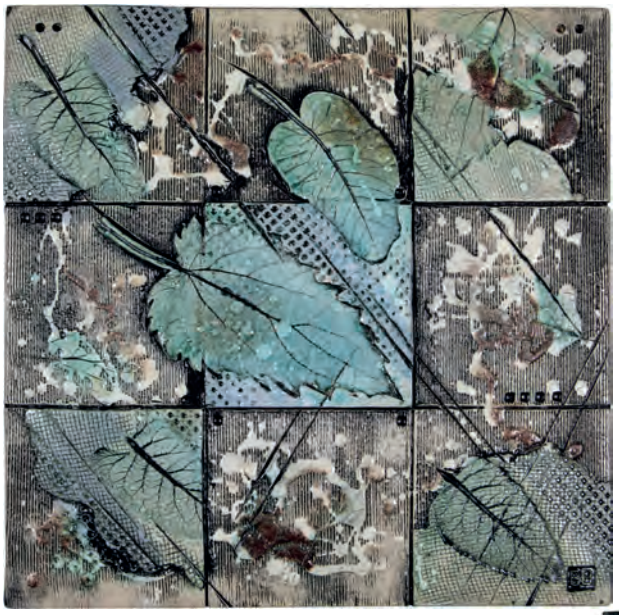

Панно
«Літо в квадратах – I»

Панно
«Літо в квадратах – II»

Донецьк

Геннадій Васильєв, Ірина Васильєва

Панно «Оранта»

Максим Васильєв

Одеса

Скульптура «Сізіф»

Скульптура «Боянів гімн»

Ужгород В'ячеслав Віньковський

Скульптура «Грек»

Скульптура «Грифон»

«Рукомийник»

Лембик «Козел»

Лембик «Пес»

Марко Галенко *Київ*

Скульптура «Петрогліф»

Панно «Час»

Скульптура «Різдво»

Скульптура «Слов'янка»

Панно «Блазні»

Інна Гуржій

Полтава

Композиція «Полтавська вишивка»

Чайник «Козлик»

Ельдар Гусенов

Бахчисарай, АР Крим

Композиція «Стародавні символи»

Ельдар Гусенов

Бахчисарай, АР Крим

Таріль «Древо життя»

Таріль «Егрі дал» («Вигнута гілка»)

Таріль «Герб сім'ї»

Таріль «Родинне вогнище»

Сергій Денисенко

Васильків, Київщина

Таріль «Різдво»

Таріль «Рух»

Таріль «Сріблясta павутина»

Тетяна Зайцева

Київ

Скульптура «Різдво на Говерлі»

Скульптура «Ікар»

Скульптура «Пісня Мушлі»

Неллі Ісупова *Київ*

номінація «Академічна кераміка»

Панно «Сонце»

Скульптура «Стілець-півень»

Скульптура «Риба на стільці»

Станіслав Кадочніков

Київ

Посудина «Чаша Грааля»

Ваза «Планета»

Олександр Карунський *Київ*

Скульптура
«Український тахіон»

Скульптура «Ніч і день»

Скульптура «Весняний джаз»

Ігор Ковалевич

Львів

Композиція «Колодязі»

Композиція «Купила мама мені коня»

Сергій Козак

Київ

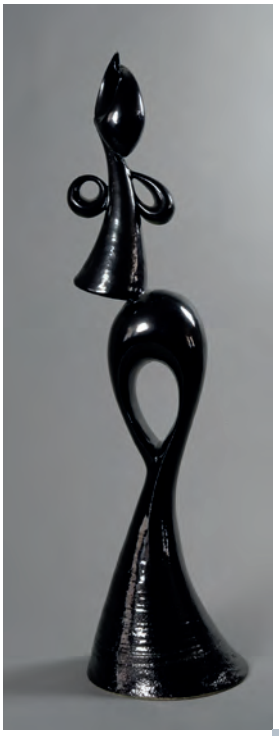

Скульптура «Модниця»

Композиція «Споконвічне»

Олександра Лебедкіна

Київ

Чайник

Чайник
«У дорозі»

Чайник
«Риба-блазень»

Олег Малишко

Київ

Скульптура «Музика сфер»

Скульптура «Гарбузова пара»

Юрій Мирко

Опішне, Полтавщина

Ваза «Материнство»

Куманець

Плесканець

Конструктивна скульптура

Олександр Мірошниченко

Харків

Панно
«Портрет невідомого №1»

Скульптура «Сон»

Панно
«Портрет невідомого №2»

Ярослав Мотика

Львів

Скульптура «Полтавка»

Скульптура «Закохані»

Скульптура «Трійця»

Свічник, присвячений геноциду

Лариса Нагурна

Пологи, Запорізька область

Таріль
«Ангел над містом»

Таріль «Веснянка»

Таріль «Осінь»

Таріль
«Часи змінюються
та й проходять,
але є Велике
та Незмінне...»

Панно «
Танок дощу»

Ірина Норець

Київ

Скульптура «Кохана»

Скульптура «Антракт»

Скульптура «Початок»

Андрій Оврах

Львів

Скульптура «Пробудження»

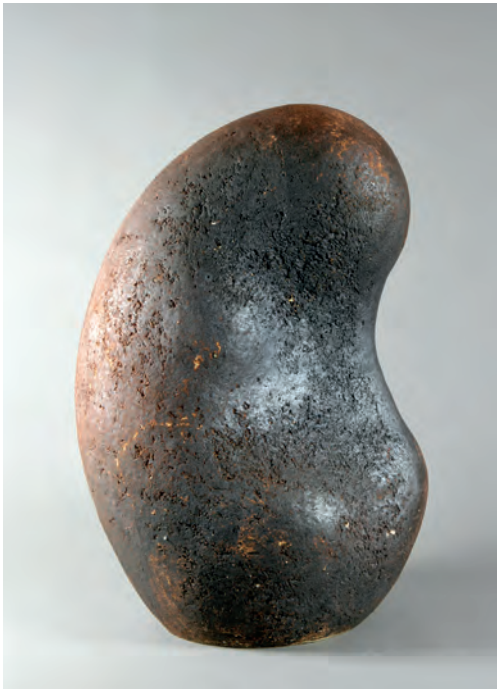

Скульптура «Початок»

Ваза

«Ваза
з червоним»

Ваза «Барвиста»

Тиква

Львів

Тетяна Павлишин-Святун

Набір свищиків «Троє»

Сергій Радько

Межиріч, Черкащина

Композиція «Жінки Сходу»

Композиція «Тайна вечеря»

Композиція «Пляж»

Набір «Монетка»

Набір «Писаний» («монетка»)

Мирослава Росул

Ужгород

Скульптура «Амазонка»

Скульптура «Кентавр»

Скульптура «З ангелом на плечі»

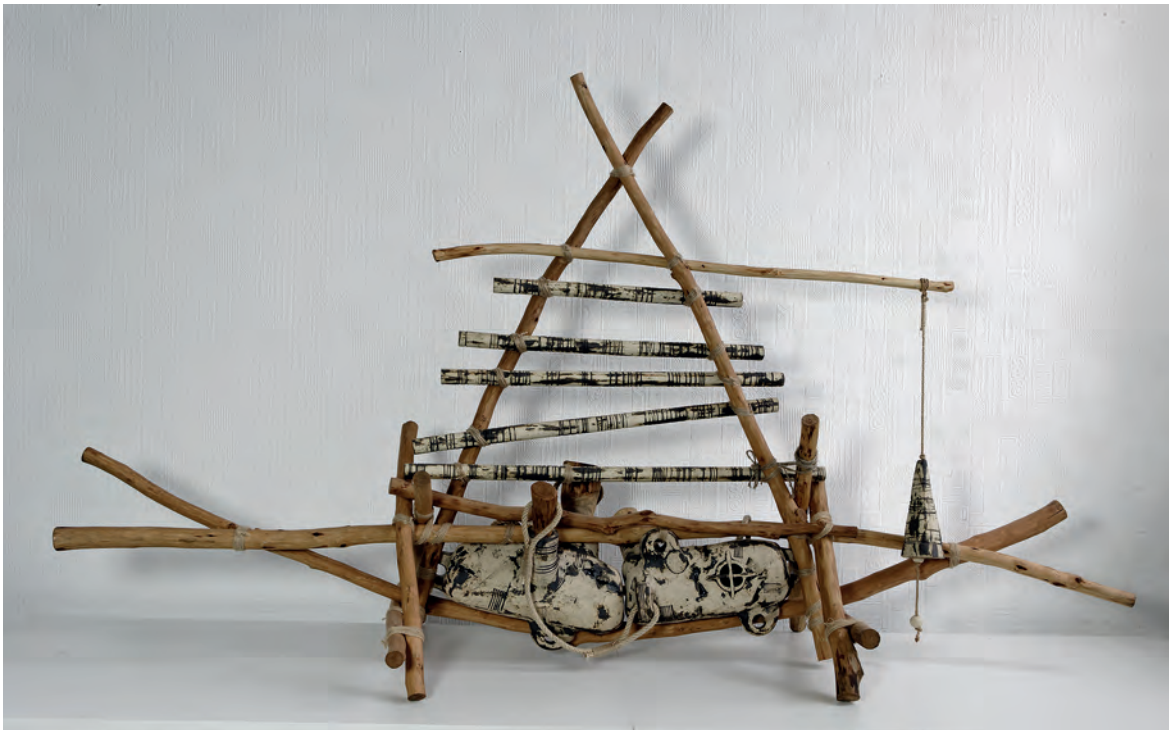

Скульптура «Човен»

Ганна Семенко

Київ

Скульптура
«Ой, пущу я кониченька в садку,
а сам піду к отцю на пораду»

Рустем Скибін

Сімферополь, АР Крим

Панно
«Родинне древо»

Панно
«Гранат – символ родючості»

Сергій Соболь

Львів

Скульптура «Подорож у чарівний край»

Андрій Тарасенко

Полтава

Скульптура «Маки»

Скульптура «Мальви»

Скульптура «Чорнобривці»

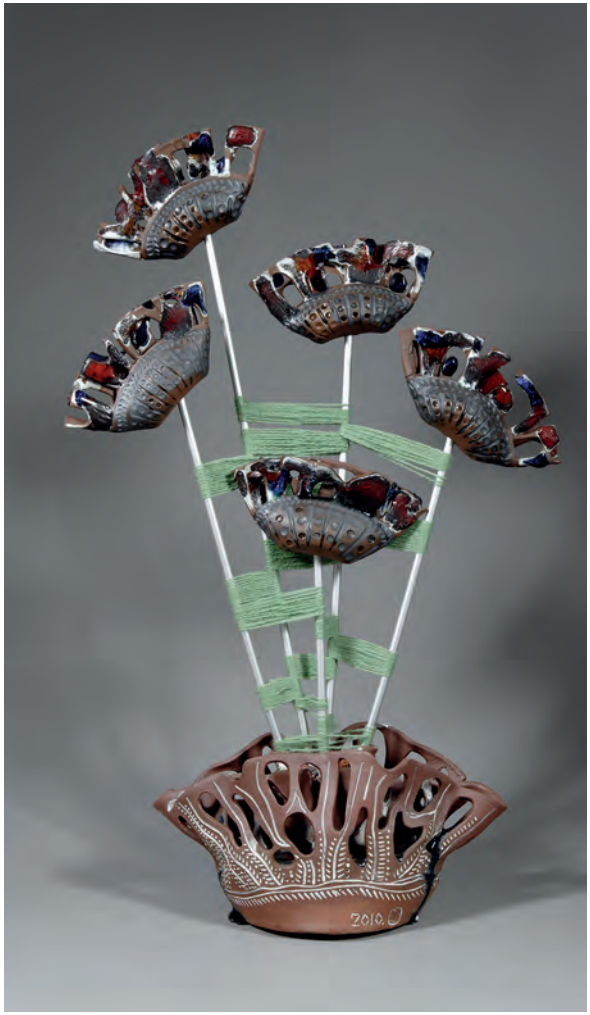

Світильник «Риба»

Харків

Володимир Шаповалов

Композиція «Ось пливе корабель»

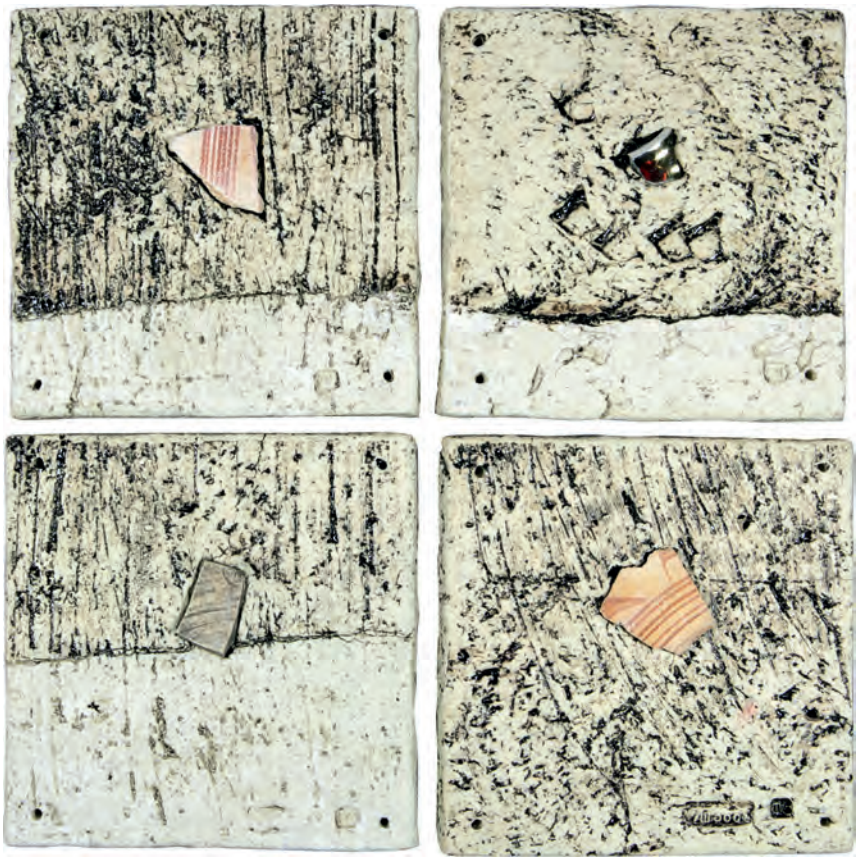

Композиція-панно «Слов'янське золото»

Олександр Шолуха

Миргород, Полтавщина

Скульптура «Лествиця»

Диптих «Війна і мир»

Панно
«Дорогою гряди прямою»

Скульптура «Щит»

Панно «Хлібодар»

Композиція «Біля джерела»

Композиція «Чаша Грааля»

Дзвоники

Фрагменти експозиції в номінації «Академічна кераміка» II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 30.09.2010.
Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікуються вперше

Олена Мороховець

Опішне, Полтавщина

Набір куманців
«У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Валентина Джуранюк

Косів, Івано-Франківщина

Композиція-панно «Моя Гуцульщина»

Іванна Козак-Ділета

Косів, Івано-Франківщина

Набір для борщу «Карпатський»

Валентина Лобойченко

Опішне, Полтавщина

Набір куришок «Великодній»

Ніна Дубинка

Опішне, Полтавщина

Набір дитячої іграшки

Олена Мороховець

Опішне, Полтавщина

Набір куманців «У нашого Омелечка невеличка сімеєчка»

Микола Пошивайло

Опішне, Полтавщина

Композиція «Ярмарок»

спеціальний диплом

ЗА КРАЩУ ЗООМОРФНУ СКУЛЬПТУРУ номінація «Народна кераміка»

Олександр Шкурпела

Опішне, Полтавщина

Скульптура «Лев»

Богдан Бурмич (форма)
Оксана Бейсюк (мальовка)

Косів, Івано-Франківщина

Композиція «Світанок у Карпатах»

Микола Варвинський

Опішне, Полтавщина

Свічник коричневий

Юрко Пошивайло

Опішне, Полтавщина

Набір посуду «Простий» («монетка»)

Віталій Кушнір (форма)
Олександра Кушнір (мальовка)

Вербовець, Івано-Франківщина

Вазон «Бичок»

Оксана Кабин

Косів, Івано-Франківщина

Кухоль

Оксана Бейсюк

Косів, Івано-Франківщина

Композиція-панно «Карпати»

Валентина Лобойченко

Опішне, Полтавщина

Набір «Моя іграшка»

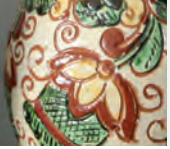

Оксана Бейсюк, Уляна Шкром'юк

Косів, Івано-Франківщина

Композиція «На полонині»

Богдан Бурмич *(форма)*, **Христина Балагурак** *(мальовка)*

Косів, Івано-Франківщина

Композиція «Гуцульська парочка»

Таріль «Полонина»

Таріль «Букет»

Скульптура «Гончар»

Микола Варвинський *(форма)*, **Євгенія Панасюк** *(мальовка)*

Опішне, Полтавщина

Банка

Горщик

Куманець

Свічник зелений

Таріль

Дмитро Громовий *(форма)*, **Любов Громова** *(мальовка)*

Опішне, Полтавщина

Ваза «Казка»

Квітник

Громова Любов. Набір «Монетки»

Ніна Дубинка

Опішне, Полтавщина

Набір «Монетки»

Набір «Свічники»

Валентина Живко

Бубнівка, Вінниччина

Миска

Тиква

Тарілка

Посудина «Баран»

Свистунець

Лілія Зеленчук

Косів, Івано-Франківщина

Глечик

Глечик

Таріль «Півень»

Глечик

Кухоль «Соняхи»

Олена Зеленчук

Косів, Івано-Франківщина

Таріль «Півники»

Таріль

Глек для молока

Плитка
«Панянка у візку»

Таріль
з дзвониками

Петро Зеленчук

Косів, Івано-Франківщина

номінація «Народна кераміка»

Таріль «Зірка»

Глечик

Ваза

Скульптура «Олениця»

Двійнята

Оксана Кабин

Косів, Івано-Франківщина

Миска

Глечик

Свічник

Композиція «Козак Мамай»

Композиція «Сивий коник – то ж мій брат»

Віталій Кушнір *(форма)*, **Олександра Кушнір** *(декор)*

Вербовець, Івано-Франківщина

Набір посуду для узвару

Миска «Птах»

Кухоль

Миска «Прогулянка»

Композиція «Сватання»

Композиція «Вакула у Пацюка»

Василь Мельник

Косів, Івано-Франківщина

Посудина «Козлик»

Набір для молока «Світанок»

Набір «Польова берізка»

Сергій Никорович

Коломия, Івано-Франківщина

Миска

Набір посуду «Мальований» («Монетка»)

Ірина Серьогіна

Косів, Івано-Франківщина

Таріль
«Народження Господнє»

Набір для голубців

Композиція «Трійця»

Олександр Шкурпела *(форма)*, **Світлана Шкурпела** *(мальовка)*

Опішне, Полтавщина

Плесканець «Північ»

Куманець «Літо»

Таріль «Весна»

Анатолій Шкурпела

Опішне, Полтавщина

Скульптура «Баран №1»

Скульптура «Баран №2»

Скульптура «Баран №3»

Скульптура «Баран №4»

Скульптура «Баран №5»

АНОТАЦІЇ ТВОРІВ

© Тарас Пошивайло, 2010

НОМІНАЦІЯ «АКАДЕМІЧНА КЕРАМІКА»

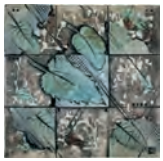

1. **Береза Тамара.**
   Композиція «Туман».
   Львів. 2010.
   Фаянсова маса, пігменти, емалі, формування, ліплення, вдавлювання, 91,5x24 см.
   Твір після виставки авторка передала на довічне зберігання Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18761/К-17088 (1-2)
2. **Бланк Олена.**
   Подушка «Сон».
   Київ. 2009.
   Глина, шамот, пігменти, ліплення, 11,5x41,5x30 см.
   Власність автора
3. **Боднарчук Василь.**
   Панно «Літо в квадратах – I».
   Львів. 2010.
   Глина, шамот, пігменти, емаль, ліплення, формування, проколювання, ритування, вдавлювання, 38x37,5 см.
   Власність автора
4. **Боднарчук Василь.**
   Панно «Літо в квадратах – II».
   Львів. 2010.
   Глина, шамот, пігменти, емаль, ліплення, формування, проколювання, ритування, вдавлювання, 37,5x37,5 см.
   Власність автора
5. **Васильєв Геннадій, Васильєва Ірина.**
   Панно «Оранта».
   Донецьк. 2010.
   Глина, шамот, пігменти, емалі, дерево, формування, 79x68,5 см.
   Власність автора
6. **Васильєв Максим.**
   Скульптура «Сізіф».
   Одеса. 2009.
   Глина, шамот, дерево, ліплення, тиснення, проколювання, 25x29x18 см.
   Власність автора

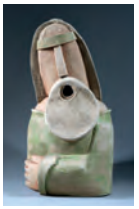

7. **Васильєв Максим.**
   Скульптура «Боянів гімн».
   Одеса. 2010.
   Глина, шамот, пігмент, емаль, ліплення, тиснення, 39,7x19x19,6 см.
   Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18772/К-17097
8. **Віньковський В'ячеслав.**
   Скульптура «Грек» із серії «Люди-кораблі».
   Ужгород. 2010.
   Глина, шамот, ангоби, ліплення, ритування, 32x41,8x13 см.
   Власність автора
9. **Віньковський В'ячеслав.**
   Скульптура «Грифон».
   Ужгород. 2010.
   Глина, шамот, ангоби, емалі, ліплення, вирізування, вдавлювання, 21,8x40,5x21,3 см.
   Власність автора
10. **Віньковський В'ячеслав.**
    Лембик «Пес».
    Ужгород. 2010.
    Глина, шамот, ангоби, ліплення, лискування, 31x39x14 см.
    Власність автора
11. **Віньковський В'ячеслав.**
    Лембик «Козел».
    Ужгород. 2010.
    Глина, шамот, ангоби, полива, ліплення, лискування, 8,6x28,8x10,2 см.
    Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18790/К-17118 (1-2)
12. **Віньковський В'ячеслав.**
    Рукомийник.
    Ужгород. 2010.
    Глина, шамот, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, 13,6x30,8x16,8 см.
    Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18791/К-17119 (1-2)

*Тут і далі атрибутивні дані взято з конкурсних заявок авторів, тому відповідальність за їх достовірність несуть самі автори творів. Автор усіх фото з цього розділу – Тарас Пошивайло

13. **Галенко Марко.**
Скульптура «Петрогліф».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, метал, ліплення, ритування, 34,5x71,3x17 см.
Власність автора

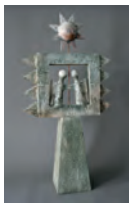

14. **Галенко Марко.**
Скульптура «Різдво».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, метал, ліплення, ритування, 97,5x49,5x18 см.
Власність автора

15. **Галенко Марко.**
Скульптура «Слов'янка».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, ліплення, ритування, 135,5x70x10 см.
Власність автора

16. **Галенко Марко.**
Панно «Час».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емаль, пігменти, дерево, формування, ритування, 58,8x38x3,7 см.
Власність автора

17. **Галенко Марко.**
Панно «Блазні».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емаль, пігменти, дерево, формування, ритування, 51x38x3,7 см.
Власність автора

18. **Гуржій Інна.**
Композиція «Полтавська вишивка» (з 3-х тарелів).
Полтава. 2009.
Глина, шамот, кольорові маси, пігмент, полива, ліплення, 3,3x45,8; 3,5x45,5; 4x45,5 см.
Власність автора

19. **Гуржій Інна.**
Чайник «Козлик».
Полтава. 2009.
Фаянсова маса, пігмент, гончарний круг, ліплення, вдавлювання, ритування, 29,7x26x17,3 см.
Власність автора

20. **Гусенов Ельдар.**
Композиція «Стародавні символи» (з 3-х тарелів).
Бахчисарай, АР Крим. 2010.
Глина, пігмент, гончарний круг, лискування, ритування, вдавлювання, 3,5x28,5; 4,3x27,7; 3,8x25,2 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-187892/К-17115, 17116, 17117

21. **Гусенов Ельдар.**
Таріль «Древо життя».
Бахчисарай, АР Крим. 2010.
Глина, пігмент, гончарний круг, лискування, ритування, вдавлювання, 3x27,3 см.
Власність автора

22. **Гусенов Ельдар.**
Таріль «Герб сім'ї».
Бахчисарай, АР Крим. 2010.
Глина, пігмент, гончарний круг, лискування, ритування, вдавлювання, 2,5x28,5 см.
Власність автора

23. **Гусенов Ельдар.**
Таріль «Егрі дал» («Вигнута гілка»).
Бахчисарай, АР Крим. 2010.
Глина, пігмент, гончарний круг, лискування, ритування, вдавлювання, 3x24,2 см. Власність автора

24. **Гусенов Ельдар.**
Таріль «Родинне вогнище».
Бахчисарай, АР Крим. 2010.
Глина, пігмент, гончарний круг, лискування, ритування, вдавлювання, 3,8x25 см.
Власність автора

25. **Денисенко Сергій.**
Таріль «Різдво».
Васильків, Київщина. 2010.
Фаянсова маса, ангоби, полива, формування, мальовка, 4,5x39,5 см.
Власність автора

26. **Денисенко Сергій.**
Таріль «Рух».
Васильків, Київщина. 2010.
Фаянсова маса, ангоби, полива, формування, мальовка, 4,5x40 см.
Власність автора

27. **Денисенко Сергій.**
Таріль «Сріблясте павутина».
Васильків, Київщина. 2010.
Фаянсова маса, ангоби, полива, формування, мальовка, 4,5x40 см.
Власність автора

28. **Друль Ганна.**
Ваза «Сама невинність».
Львів. 2009.
Глина, шамот, ліплення, 59 x37,2 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18771/К-17095

29. **Зайцева Тетяна.**
Скульптура «Різдво на Говерлі».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, метал, ліплення, 33x46,5x30 см.
Власність автора

30. **Зайцева Тетяна.**
Скульптура «Пісня Мушлі».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, ліплення, 45x42,4x27,5 см.
Власність автора

31. **Зайцева Тетяна.**
Скульптура «Ікар».
Київ. 2009.
Глина, шамот, пігмент, дерево, ліплення, 59,5x20,6x14 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18764/К-17092

32. **Ісупова Неллі.**
Скульптура «Риба на стільці».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, ліплення, 38,8x29,2x20,8 см.
Власність автора

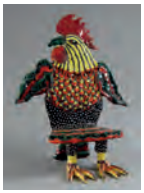

33. **Ісупова Неллі.**
Скульптура «Стілець-півень».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, ліплення, 42,6x21x35 см.
Власність автора

34. **Ісупова Неллі.**
Панно «Сонце».
Київ. 2009.
Глина, шамот, ангоб, емалі, ліплення, вдавлювання, ритування, 37,5x37x3 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18757/К-17084

35. **Кадочніков Станіслав.**
Посудина «Чаша Грааля».
Київ. 2009.
Глина, шамот, пігмент, емаль, ліплення, тиснення, 14x29x31 см.
Власність автора

36. **Кадочніков Станіслав.**
Ваза «Планета».
Київ. 2010.
Глина, шамот, пігмент, емаль, ліплення, 24,3x24,2 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18779/К-17105

37. **Карунський Олександр.**
Скульптура «Український тахіон».
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, метал, ліплення, вдавлювання, 61x27,8x10 см.
Власність автора

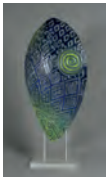

38. **Карунський Олександр.**
Скульптура «Ніч і день».
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, метал, ліплення, вдавлювання, 61,2x26,5x10 см.
Власність автора

39. **Карунський Олександр.**
Скульптура «Весняний джаз».
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, метал, ліплення, вдавлювання, 61,2x25,5x10 см.
Власність автора

40. Ковалевич Ігор.
Композиція «Колодязі»
(з 3-х предметів).
Львів. 2009–2010.
Фаянсова маса, емалі, формування, ліплення, тиснення, 33x23,5x27,7; 36x27,2x30,5; 23,6x25,2x27,5 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18767/К-Ф-119, 200, 201

41. Ковалевич Ігор.
Композиція «Вершники»
(з 11-ти предметів).
Львів. 2010.
Фаянсова маса, емалі, формування, ліплення, тиснення, проколювання, 5,5x28,5x28,5; 8,5x29x29; 8,5x28,2x28,5; 8x28,5x28,5; 6,5x28,9x29; 6x28,2x28,4; 6,5x28,5x29; 9x29,3x29; 7x29x29; 17x22x28; 12,5x40x38 см.
Твір після виставки автор передав на довічне зберігання Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18757/К-Ф-188,189,190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198

42. Ковалевич Людмила.
Композиція «Купила мама мені коня» (з 3-х предметів).
Львів. 2009.
Фаянсова маса, ангоби, метал, мотузка, формування, 24,5x20,4x10; 29x18x11; 26,4x24,8x9,5 см.
Власність автора

43. Козак Сергій.
Скульптура «Модниця».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емаль, гончарний круг, ліплення, 54x13,8x14 см.
Власність автора

44. Козак Сергій.
Композиція «Споконвічне»
(з 2-х тарелів). Київ. 2009.
Глина, шамот, кольорові маси, емаль, гончарний круг, ліплення, 5x50,2; 5,5x51,8 см.
Один таріль після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, другий – придбано музеєм-заповідником, № КН-18763/К-17090, 17091

45. Лебедкіна Олександра.
Чайник «У дорозі».
Київ. 2010.
Глина, шамот, пігмент, полива, дріт, ліплення, ритування, проколювання, 19,3x18,7x7 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18785/К-17111 (1-2)

46. Лебедкіна Олександра.
Чайник.
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, пігмент, дріт, дерево, ліплення, 24,6x31x11 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18786/К-17112 (1-2)

47. Лебедкіна Олександра.
Чайник «Риба-блазень».
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, пігменти, дерево, ліплення, ритування, 15,7x24,6x11,4 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18787/К-17113 (1-2)

48. Малишко Олег.
Скульптура «Музика сфер».
Львів. 2010.
Глина, шамот, ліплення, ритування, проколювання, 34x39,5x26,5 см.
Власність автора

49. Марко Ірина.
Скульптура «Гарбузова пара».
Львів. 2010.
Глина, шамот, емалі, ліплення, вдавлювання, 41x37x22 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18749/К-17074

50. Марко Ірина.
Посудина «Візерунки».
Львів. 2010.
Фаянсова маса, емалі, формування, ліплення, ритування, 43,3x25 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18759/К-17086

51. Мирко Юрій.
Ваза «Материнство».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, мотузка, гончарний круг, лискування, проколювання, 47,5x22 см.
Власність автора

52. Мирко Юрій.
Плесканець.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, мотузка, гончарний круг, ліплення, лискування, 58,5x24,5x13,8 см.
Власність автора

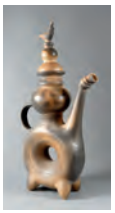

53. Мирко Юрій.
Куманець.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, лискування, проколювання, 60x31,5x17,5 см.
Власність автора

54. Міміношвілі Гія.
Конструктивна скульптура.
Київ. 2010.
Глина, шамот, пігменти, емалі, ліплення, тиснення, вирізування, 52,8x31,5 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18758/К-17085 (1-5)

55. Мірошниченко Олександр.
Панно «Гончар».
Харків. 2010.
Глина, шамот, пігменти, емалі, дерево, ліплення, тиснення, 36,8x60x1,7 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18862/К-17291

56. Мірошниченко Олександр.
Панно «Портрет невідомого №1».
Харків. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емалі, дерево, ліплення, тиснення, 34x29,7x2 см.
Власність автора

57. Мірошниченко Олександр.
Панно «Портрет невідомого №2».
Харків. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емалі, дерево, ліплення, тиснення, 33,8x29,7x1,8 см.
Власність автора

58. Мірошниченко Олександр.
Скульптура «Сон».
Харків. 2009.
Глина, шамот, пігменти, ліплення, ритування, 35,5x22,8x12,2 см.
Власність автора

59. Мотика Ярослав.
Скульптура «Закохані».
Львів. 2010.
Глина, пігмент, формування, ритування, тонування, 25x7x9 см.
Власність автора

60. Мотика Ярослав.
Скульптура «Полтавка».
Львів. 2009.
Глина, пігмент, формування, ритування, тонування, 39x12x9 см.
Власність автора

61. **Мотика Ярослав.**
Скульптура «Трійця».
Львів. 2010.
Глина, пігмент, формування, ритування, тонування, 46x29x14 см.
Власність автора

62. **Мотика Ярослав.**
Свічник, присвячений геноциду.
Львів. 2010.
Глина, пігмент, формування, ритування, тонування, 25x18,5x10 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18798/К-Ф-205

63. **Мусатов Юрій.**
Композиція «Орбіти»
(з 2-х предметів).
Суми. 2010.
Порцелянова маса, пігменти, полива, формування, ліплення, проколювання, 20x25,3x20,5; 16x26,8x20,7 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18768/К-Ф-202, 203.

64. **Нагурна Лариса.**
Панно «Танок дощу».
Пологи, Запоріжжя. 2010.
Глина, шамот, пігмент, емалі, скло, ліплення, ритування, вдавлювання, 36x46,5 см.
Власність автора

65. **Нагурна Лариса.**
Таріль «Ангел над містом».
Пологи, Запоріжжя. 2010.
Фаянсова маса, пігменти, емалі, формування, 3,3x35 см.
Власність автора

66. **Нагурна Лариса.**
Таріль «Осінь».
Пологи, Запоріжжя. 2010.
Фаянсова маса, пігменти, емалі, формування, ритування, 3,3x35 см.
Власність автора

67. **Нагурна Лариса.**
Таріль «Часи змінюються та й проходять, але є Велике та Незмінне...».
Пологи, Запоріжжя. 2010.
Фаянсова маса, пігменти, емалі, скло, ліплення, ритування, вдавлювання, 3,2x35,3 см.
Власність автора

68. **Нагурна Лариса.**
Таріль «Веснянка».
Пологи, Запоріжжя. 2010.
Фаянсова маса, пігменти, емалі, скло, формування, 3,3x34,7 см.
Власність автора

69. **Норець Ірина.**
Скульптура «Антракт».
Київ. 2009.
Глина, шамот, емалі, ліплення, вирізування, 48,3x32,2x35,5 см.
Власність автора

70. **Норець Ірина.**
Скульптура «Кохана».
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, ліплення, ритування, проколювання, 47,2x27x27,4 см.
Власність автора

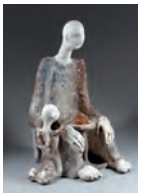

71. **Норець Ірина.**
Скульптура «Початок».
Київ. 2010.
Глина, шамот, емалі, ліплення, 50,7x33,3x35,5 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18778/К-17104

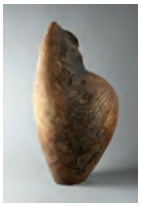

72. **Оврах Андрій.**
Скульптура «Пробудження».
Львів. 2009.
Глина, шамот, пігменти, ліплення, ритування, вдавлювання, 55x29,8x25 см.
Власність автора

73. **Оврах Андрій.**
Скульптура «Початок».
Львів. 2009.
Глина, шамот, пігменти, ліплення, 44x28x22 см.
Власність автора

74. **Онищенко Володимир Миколайович.**
Ваза. Київ. 2009.
Глина, шамот, пігменти, формування, ритування, 27x10,8 см.
Власність автора

75. **Онищенко Володимир Миколайович.**
«Ваза з червоним».
Київ. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емаль, полива, формування, ритування, 17,8x11,6 см.
Власність автора

76. **Онищенко Володимир Миколайович.**
Ваза «Барвиста».
Київ. 2009.
Глина, шамот, ангоби, емаль, формування, 22,8x15,6 см.
Власність автора

77. **Онищенко Володимир Миколайович.**
Тиква. Київ. 2009.
Глина, шамот, полива, формування, ритування, 45x24,5 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18783/К-17109

78. **Ошуркевич Галина.**
Композиція «Прогулянка» (із 7-ми предметів).
Львів. 2009.
Фаянсова маса, ангоби, емалі, формування, ліплення, 28,8x20,4x9,3; 28,5x11,3x10,3; 28x17x8; 25,5x8,5x6,5; 30,3x18,2x9; 35,5x22x13,5; 37x22x12,4 см.
Твір після виставки авторка передала на довічне зберігання Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18799/К-Ф-206, 207, 208, 209, 210, 211, 212

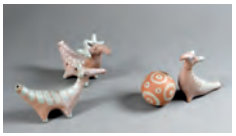

79. **Павлишин-Святун Тетяна.**
Набір свищиків «Троє».
Львів. 2010.
Глина, ангоби, ліплення, проколювання, мальовка 8,7x9,2x3,2; 8x11,2x5,2; 7,2x12,8x3,4; 5,3x5,3 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18825/К-17216, 17217, 17218, 17219

80. **Падун Леся.**
Скульптура «Система».
Львів. 2009.
Глина, шамот, ангоб, емалі, ліплення, димлення, 41,5x30,3x16,6 см.
Власність автора

81. **Радько Сергій.**
Композиція «Жінки Сходу».
Межиріч, Черкащина. 2010.
Глина, ангоб, мотузка, дерево, гончарний круг, лискування, ритування, проколювання, 68x58 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18800/К-17126

82. **Радько Сергій.**
Композиція «Пляж».
Межиріч, Черкащина. 2010.
Глина, ангоб, гончарний круг, лискування, ритування, проколювання,50x70 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18801/К-17127.

83. **Радько Сергій.**
Композиція «Тайна вечеря».
Межиріч, Черкащина. 2010.
Глина, ангоб, дерево, цвяхи, гончарний круг, лискування, ритування, проколювання, 180x182x17 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18863/К-17292

84. Радько Сергій.
Набір «Монетка».
Межиріч, Черкащина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, лискування, ритування, тиснення, проколювання, 9,5x6,8; 9,4x7,3; 9,3x7; 9,1x6,7; 7x8,8; 6,8x5,2; 7,3x7,3; 5,5x5,5; 5,6x6,2; 4,4x4,5 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18823/К-17196, 17197, 17198, 17199, 17200, 17201, 17202,17203, 17204, 17205

85. Радько Сергій.
Набір «Писаний» («монетка»).
Межиріч, Черкащина. 2010.
Глина, ангоб, гончарний круг, лискування, мальовка, ліплення, 9,6x7,2; 8,2x7,4; 7,6x8; 7x7; 5,4x6,3; 7,2x7,3; 6,2x6,8; 5,5x5,2; 5,5x7,3; 6,5x5,6; 5,7x6,2; 5,6x4,4 см.
Твір (за винятком 2-х «монеток») після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18824/К-17206, 17207, 17208, 17209, 17210, 17211, 17212, 17203, 17214, 17215

86. Росул Мирослава.
скульптура «Амазонка».
Ужгород. 2010.
Глина, шамот, ліплення, ритування, димлення, 39,6x36,5x12,3 см.
Власність автора

87. Росул Мирослава.
Скульптура «Кентавр».
Ужгород. 2010.
Глина, шамот, ліплення, ритування, димлення, 39x35x20,4 см.
Власність автора

88. Росул Мирослава.
Скульптура «З ангелом на плечі».
Ужгород. 2010.
Глина, шамот, ліплення, ритування, димлення, 34,8x34,8x17,8 см.
Власність автора

89. Рось Леся.
Скульптура «Світанкова мелодія».
Львів. 2009.
Глина, шамот, пігмент, кольорові маси, ліплення, ритування, вдавлювання, тиснення, проколювання, 78,5x20x19,8 см.
Твір після виставки авторка передала на довічне зберігання Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18762/К-17089

90. Рось Олександр.
Скульптура «Човен».
Львів. 2010.
Глина, шамот, пігмент, дерево, мотузка, ліплення, ритування, столярство, 93x164x48 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18747/К-17072

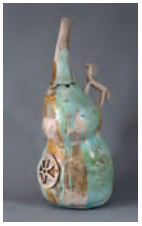

91. Семенко Ганна.
Скульптура «Ой, пущу я кониченька в садку, а сам піду к отцю на пораду».
Київ. 2010.
Глина, шамот, пігменти, емалі, ліплення, тиснення, ритування, 57,3x23,5x23 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18832/К-17244

92. Скибін Рустем.
Панно
«Гранат – символ родючості».
Сімферополь, АР Крим. 2010.
Глина, емалі, дерево, формування, ритування, мальовка, 84x49 см.
Власність автора

93. Скибін Рустем.
Панно «Родинне древо».
Сімферополь, АР Крим. 2010.
Глина, емалі, дерево, формування, ритування, мальовка, 84,5x48,7 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18788/К-17114

94. Соболь Сергій.
Скульптура «Подорож у чарівний край».
Львів. 2010.
Глина, шамот, пігменти, емалі, дерево, ліплення, проколювання, вирізування, мальовка, 53,2x43x23,2 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18784/К-17110

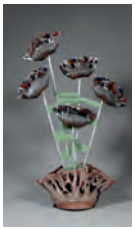

95. Тарасенко Андрій.
Скульптура «Чорнобривці».
Полтава. 2009.
Глина, пігмент, емалі, метал, нитка, гончарний круг, ліплення, вирізування, ритування, вдавлювання, 56x35x14 см.
Власність автора

96. Тарасенко Андрій.
Світильник «Риба».
Полтава. 2009.
Глина, емаль, ліплення, вирізування, ритування, 18,7x44,5x18,8 см.
Власність автора

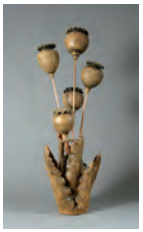

97. Тарасенко Андрій.
Скульптура «Маки».
Полтава. 2010.
Глина, пігмент, полива, метал, гончарний круг, ритування, проколювання, 70,5x22,5x22,5 см.
Власність автора

98. Тарасенко Андрій.
Скульптура «Мальви».
Полтава. 2010.
Глина, пігмент, метал, гончарний круг, ліплення, вирізування, ритування, вдавлювання, проколювання, 83x19,8x17,8 см.
Власність автора

99. Шаповалов Володимир.
Композиція «Ось пливе корабель» (з 3-х предметів).
Харків. 2010.
Глина, шамот, пігменти, емалі, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 30,8x18,8x12; 28,4x24,5x13,8; 17x15,8x4,5 см.
Власність автора

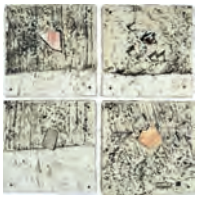

100. Шилімова-Ганзенко Людмила.
Композиція-панно «Слов'янське золото».
Слов'янськ, Донеччина. 2010.
Глина, шамот, емаль, формування, ритування, проколювання, 18,2x18x1,5; 18,2x18x1,4; 18,2x18x1,5; 18,4x18,2x1,2 см.
Власність автора

101. Шолуха Олександр.
Скульптура «Лествиця».
Миргород, Полтавщина. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емалі, ліплення, ритування, 62,8x48x13,8 см.
Власність автора

102. Шолуха Олександр.
Скульптура «Щит».
Миргород, Полтавщина. 2009.
Глина, шамот, пігмент, дріт, формування, ритування, 56,4x27x29 см.
Власність автора

103. Шолуха Олександр.
Диптих «Війна і мир».
Миргород, Полтавщина. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емаль, метал, ліплення, 58,7x48x52; 62,3x49x5,2 см.
Власність автора

104. Шолуха Олександр.
Панно «Дорогою гряди прямою» із серії «Благословенні».
Миргород, Полтавщина. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емаль, метал, ліплення, 33,5x36,4x3,2 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18850/К-17279

105. Шолуха Олександр.
Панно «Хлібодар»
із серії «Благословенні».
Миргород, Полтавщина. 2009.
Глина, шамот, пігменти, емалі, ліплення, 32x36,2x3 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18849/К-17278

106. Яковенко Галина.
Композиція «Біля джерела».
Київ. 2010.
Глина, шамот, ангоби, емалі, ліплення, ритування, 36,8x30,5x21,5; 12x14,5x9,4; 12,6x13,7x10 см.
Власність автора

107. Яковенко Галина.
Композиція «Чаша Грааля».
Київ. 2010.
Глина, шамот, ангоби, емалі, ліплення, ритування, 37,6x32,5x32,5 см.
Власність автора

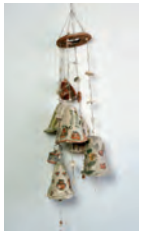

108. Яковенко Галина.
Дзвоники.
Київ. 2010.
Глина, шамот, ангоби, емалі, ліплення, ритування, вдавлювання, мальовка, 60x17 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18803/К-17129

НОМІНАЦІЯ «НАРОДНА КЕРАМІКА»

1. **Бейсюк Оксана.**
Композиція-панно «Карпати»
(з 12-ти плиток).
Косів, Івано-Франківщина. 2009.
Глина, ангоби, поливи, дерево, ліплення, ритування, мальовка, 89x114x31 см.
Власність автора

2. **Бейсюк Оксана, Шкром'юк Уляна.**
Композиція «На полонині»
(з 5-ти предметів).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, вдавлювання, 25x31x11,8; 23x12,2x14; 21,8x11x13,3; 17x10x12,2, 18x10x12,6 см.
Власність авторів

3. **Бурмич Богдан** (форма),
Балагурак Христина (мальовка).
Композиція «Гуцульська парочка»
(з 2-х предметів).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 40,8x18,5; 37,5x17 см.
Власність авторів

4. **Бурмич Богдан** (форма),
Балагурак Христина (мальовка).
Таріль «Полонина».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 5,8x34,5 см. Власність авторів

5. **Бурмич Богдан** (форма),
Балагурак Христина (мальовка).
Таріль «Букет».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 6x34,2 см.
Власність авторів

6. **Бурмич Богдан** (форма),
Бейсюк Оксана (мальовка).
Композиція «Світанок у Карпатах»
(з 3-х тарелів).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 7,8x41; 5,6x34,3; 5,4x34 см.
Власність авторів

7. **Вакуленко Микола.**
Скульптура «Гончар».
Ялта, АР Крим. 2010.
Глина, пігмент, гончарний круг, ліплення, ритування, вдавлювання, 22x19,2x15,4 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18831/К-17243

8. **Варвинський Микола** (форма),
Панасюк Євгенія (мальовка).
Банка.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, 37x25,5 см.
Власність авторів

9. **Варвинський Микола** (форма),
Панасюк Євгенія (мальовка).
Куманець.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, вдавлювання, мальовка, 41x29x14,2 см.
Власність авторів

10. **Варвинський Микола** (форма),
Панасюк Євгенія (мальовка).
Горщик.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, 38x34 см.
Власність авторів

11. **Варвинський Микола.**
Свічник зелений.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоб, полива, гончарний круг, ліплення, ритування, 51,3x29x25 см.
Власність автора

12. **Варвинський Микола.**
Свічник коричневий.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, полива, гончарний круг, ліплення, ритування, 60x41x25,8 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18807/К-17126

13. **Гринюк Марія.**
Таріль.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 7,2x40,5 см.
Власність автора

14. **Громовий Дмитро** (форма), **Громова Любов** (мальовка).
Ваза «Казка».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 34x22 см.
Власність авторів

15. **Громовий Дмитро** (форма), **Громова Любов** (мальовка).
Квітник.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, метал, мотузка, гончарний круг, ритування, мальовка, 25x42 см.
Власність авторів

16. **Громова Любов.**
Набір «Монетки».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 2,4x10; 6,5x8,4x6,3; 5,6x7,4; 5,8x9x7,5; 7,3x8,3x6,7; 7,4x7,5x6,6; 7,4x9x7,2 см.
Власність автора

17. **Джуранюк Валентина.**
Композиція-панно «Моя Гуцульщина» (з 17-ти плиток).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, ритування, мальовка, 16x15,8; 16x15,8; 16x15,7; 16x15,8; 16x16; 16x15,8; 21x21; 21x20,6; 21x21; 21x20,5; 21x20,7; 16x16; 16x15,8; 16x15,7; 16x15,6; 15,8x15,8; 15,9x19 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18830/К-17226, 17227, 17228, 17229, 17230, 17231, 17232, 17233, 17234, 17235, 17236, 17237, 17238, 17239, 17240, 17241, 17242

18. **Дубинка Ніна.**
Набір «Монетки».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 4,5x3,5; 4,1x3; 3,4x3,1; 3,4x2,8; 4,3x3,7; 3,4x3 см.
Власність автора

19. **Дубинка Ніна.**
Набір дитячої іграшки.
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, вдавлювання, проколювання, 9,5x9,8x5,4; 9x10,3x5,2; 10,6x8,3x4,4 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18826/К-17220, 17221, 17222

20. **Дубинка Ніна.**
Набір «Свічники».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоб, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 5,4x4,1; 5x4,2 см.
Власність автора

21. **Живко Валентина.**
Посудина «Баран».
Бубнівка, Вінниччина. 2009.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, проколювання, мальовка, 25,3x19,7x15 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18808/К-17163 (1-2)

22. **Живко Валентина.**
Миска.
Бубнівка, Вінниччина. 2009.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, 6,8x23 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18809/К-17164

23. **Живко Валентина.**
Тарілка.
Бубнівка, Вінниччина. 2009.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, 3x15,3 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18810/К-17165

24. **Живко Валентина.**
Тиква.
Бубнівка, Вінниччина. 2009.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, 11,8x9 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18812/К-17167

25. **Живко Валентина.**
Свистунець.
Бубнівка, Вінниччина. 2009.
Глина, ангоби, полива, ліплення, проколювання, мальовка, 5x7,2x2,5 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18815/К-17172

26. **Зеленчук Лілія.**
Глечик.
Косів, Івано-Франківщина. 2009.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 9,6x7,8x6,3 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18851/К-17280

27. **Зеленчук Лілія.**
Глечик.
Косів, Івано-Франківщина. 2009.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 8,4x6,5x5,9 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18853/К-17282

28. **Зеленчук Лілія.**
Глечик.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 8,4x7,5x6,6 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18852/К-17281

29. **Зеленчук Лілія.**
Кухоль «Соняхи».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 6x6,8x4,8 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18858/К-17287

30. **Зеленчук Лілія.**
Таріль «Півень».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 3,4x22 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-188131/К-17168

31. **Зеленчук Олена.**
Таріль.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 3x23,6 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18819/К-17180

32. **Зеленчук Олена.**
Таріль «Півники».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 4x21,5 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18820/К-17181

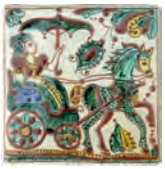

33. Зеленчук Олена.
Плитка «Панянка у візку».
Косів, Івано-Франківщина. 2009.
Глина, ангоби, поливи, ритування, мальовка, 13,2х13,2 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18833/К-17245

34. Зеленчук Олена.
Таріль з дзвониками.
Косів, Івано-Франківщина. 2009.
Глина, ангоби, поливи, мотузка, гончарний круг, ритування, мальовка, 6,3х27х13,8 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18834/К-17246

35. Зеленчук Олена.
Глек для молока.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 20,9х16х15 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18835/К-17247

36. Зеленчук Петро.
Глечик.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 11,4х11,3х8 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18854/К-17283

37. Зеленчук Петро.
Скульптура «Олениця».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, ліплення, ритування, мальовка, проколювання, 19х17,4х7,4 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18859/К-17288

38. Зеленчук Петро.
Таріль «Зірка».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 4х21,5 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18817/К-17174

39. Зеленчук Петро.
Ваза.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 8,9х6,7 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18855/К-17284

40. Зеленчук Петро.
Двійнята.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 10х13,6х7,3 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18856/К-17285

41. Кабин Оксана.
Глечик.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 21,4х17х14,4 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18836/К-17248

42. Кабин Оксана.
Кухоль.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 12,5х12,5х9 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18837/К-17249

43. Кабин Оксана.
Свічник.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 16,2x8,4 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18838/К-17250

44. Кабин Оксана.
Миска.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 5,4x14,7 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18857/К-17286

45. Ковальов Олександр.
Композиція «Козак Мамай».
Валки, Харківщина. 2009.
Глина, шамот, поливи, ліплення, проколювання, ритування, вдавлювання, 23x26,4x27 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18816/К-17173 (1-2)

46. Ковальов Олександр.
Композиція «Сивий коник – то ж мій брат» (з 2-х частин).
Валки, Харківщина. 2010.
Глина, шамот, ангоб, поливи, ліплення, проколювання, ритування, вдавлювання, 17,8x27x10,5; 23x13,4x11,5 см.
Власність автора

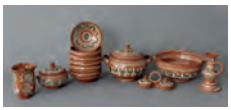

47. Козак-Ділета Іванна.
Набір для борщу «Карпатський» (з 12-ти предметів).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, вдавлювання, мальовка, 12x26; 17x24,5x20; 15,6x10,4; 12,8x10,2; 11x15,5x13,3; 6,3x5,2; 6,4x5,2; 5,9x5,2; 6x5,3; 5,8x5,2; 6,1x5,3; 7,4x17x8 см.
Власність автора

48. Кушнір Віталій (форма), **Кушнір Олександра** (мальовка).
Кухоль.
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 13,2x15x11 см.
Твір після виставки автори подарували Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18829/К-17225

49. Кушнір Віталій (форма), **Кушнір Олександра** (мальовка).
Миска «Прогулянка».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 8x30,7 см. Твір після виставки автори подарували Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18827/К-17223

50. Кушнір Віталій (форма), **Кушнір Олександра** (мальовка).
Миска «Птах».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 7,4x24,8 см. Твір після виставки автори подарували Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18828/К-17224

51. Кушнір Віталій (форма), **Кушнір Олександра** (мальовка).
Вазон «Бичок».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 29x27,3x13,9 см.
Твір після виставки автори подарували Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18861/К-17290

52. **Кушнір Віталій** (форма), **Кушнір Олександра** (декор). **Набір посуду для узвару. Косів, Івано-Франківщина. 2010.**
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, лискування, димлення, 25,3x20,3; 10x13; 9,4x13 см.
Твір після виставки автори подарували Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18814/К-17169, 17170, 17171

53. **Лобойченко Валентина. Набір куришок «Великодній». Опішне, Полтавщина. 2010.**
Глина, полива, гончарний круг, ліплення, вирізування, ритування, проколювання, вдавлювання, 15x14x12; 16,3x12,8x8,7; 18,3x12x8,8; 15,5x13,5x10; 17,3x12x9 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18818/К-17175, 17176, 17177, 17178, 17179

54. **Лобойченко Валентина. Набір «Моя іграшка». Опішне, Полтавщина. 2010.**
Глина, ангоби, ліплення, проколювання, мальовка, 12,7x9,4x9,4; 12x9,7x9; 11x11x5,2; 11,2x8,2x8,5; 10,6x9,2x5,7; 10x10x6,2 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18864/К-17293,17294, 17295, 17296, 17297, 17298

55. **Лобойченко Іван. Композиція «Вакула у Пацюка» (з 3-х предметів). Опішне, Полтавщина. 2010.**
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, проколювання, вдавлювання, 9,3x13,5; 23x27x21,3; 32,7x20,5x22,2 см.
Власність автора

56. **Лобойченко Іван. Композиція «Сватання». Опішне, Полтавщина. 2010.**
Глина, ангоби, гончарний круг, ліплення, проколювання, мальовка, 31x23x13,4 см.
Власність автора

57. **Мельник Василь. Посудина «Козлик». Косів, Івано-Франківщина. 2010.**
Глина, ангоби, полива, ліплення, проколювання, мальовка, 26,4x20,5x10,8 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18811/К-17166

58. **Мороховець Олена. Набір куманців «У нашого Омелечка невеличка сімеєчка». Опішне, Полтавщина. 2010.**
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, мальовка, 60,3x37x25,2; 59,1x38x22,5; 55,6x34,5x22,8; 40,2x26,5x16,3; 36,4x23x16,9; 35x23,5x15,5; 32,4x23,5x11,7; 32,8x22,5x9,8 см.
Твір після виставки авторка передала на довічне зберігання Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18804/К-17130, 17131 (1-2), 17132 (1-2), 17133, 17134 (1-2), 17135 (1-2), 17136, 17137 (1-2)

59. **Мороховець Олена. Набір для молока «Світанок». Опішне, Полтавщина. 2010.**
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, мальовка, 19,7x17,2x15,6; 14,2x10,6; 18,4x19,6; 12,6x13,6; 8,5x11,6; 8,5x11,6; 8,5x11,7 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18805/К-17138, 17139, 17140 (1-2), 17141, 17142, 17143, 17144

Анотації творів

60. Мороховець Олена.
Набір «Польова берізка».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, мальовка, 20x16x11,2; 13,3x9; 13,8x10,5; 8,7x11,7x8; 5x13,2; 2,3x11,1; 2,5x11; 2,5x11; 2,3x11; 2,5x11,3; 2,3x11,2; 6,5x8x5,6; 6,8x8,4x6,2; 6,6x7,7x5,7; 6,8x7,7x5,8; 6,6x7,7x6,2; 6,5x7,7x5,9 см.
Твір після виставки авторка подарувала Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18806/К-17145, 17146 (1-2), 17147, 17148, 17149 (1-2), 17150, 17151, 17152, 17153, 17154, 17155, 17156, 17157, 17158, 17159, 17160, 17161

61. Никорович Сергій.
Миска.
Коломия, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, проколювання, 8,2x27,9 см.
Твір після виставки придбано Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному, № КН-18865/К-17299

62. Пошивайло Микола.
Композиція «Ярмарок».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, мальовка, 19,6x14x11; 19x11x12; 18,5x10,6x10; 19,7x11,5x10; 19,2x13x8,5; 18,5x11x11; 19,1x10x13; 18,5x10x11; 18,5x10,6x10,5; 20x20,5x10; 20,5x11,5x11,5; 20,5x30x14; 20,3x36x11; 21x37x30; 18,5x22x17; 20,2x29,8x37 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18846/К-17260, 17261, 17262, 17263, 17264, 17265, 17266, 17267,17268,17269, 17270, 17271, 17272, 17273, 17274, 17275

63. Пошивайло Юрко.
Набір посуду «Мальований» («монетка»).
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, гончарний круг, ліплення, мальовка, 6,9x5,5; 6x6,5; 5,5x6,3; 5,4x6; 4,1x5,3; 3,3x7,3; 3,1x6,7 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18821/К-17182, 17183, 17184, 17185, 17186, 17187, 17188

64. Пошивайло Юрко.
Набір посуду «Простий» («монетка»).
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, 6,7x5,9; 6,4x6; 7,2x6; 6x5,3; 5,1x5,7; 4x6; 4,2x6,4 см.
Твір після виставки автор подарував Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному, № КН-18822/К-17189, 17190, 17191, 17192, 17193, 17194, 17195

65. Серьогіна Ірина.
Таріль «Народження Господнє».
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 7,4x40 см.
Власність автора

66. Серьогіна Ірина.
Набір для голубців (з 9-ти предметів).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ліплення, ритування, мальовка, 21,8x24,5; 14x19,6x15,5; 15,5x11,5x9,2; 2,8x14,5; 3x14,8; 2,6x16,5; 3x15,8; 2,9x15,2; 2,8x14,8 см.
Власність автора

67. Шкром'юк Уляна.
Композиція «Трійця» (з 4-х предметів).
Косів, Івано-Франківщина. 2010.
Глина, ангоби, поливи, гончарний круг, ритування, мальовка, 28,3x21,4x11,5; 14x8,2; 13x7; 13,4x7,5 см.
Власність автора

68. **Шкурпела Олександр.**
Скульптура «Лев».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 65,5x54x23,5 см.
Власність автора

69. **Шкурпела Олександр** (форма), **Шкурпела Світлана** (мальовка).
Плесканець «Півник».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, мальовка, 38x28,5x11 см.
Власність авторів

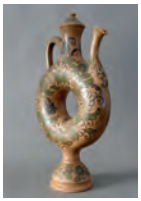

70. **Шкурпела Олександр** (форма), **Шкурпела Світлана** (мальовка).
Куманець «Літо».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, ліплення, мальовка, 57,5x30x13,5 см.
Власність авторів

71. **Шкурпела Олександр** (форма), **Шкурпела Світлана** (мальовка).
Таріль «Весна».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, ангоби, полива, гончарний круг, мальовка, 8,4x47,5 см.
Власність авторів

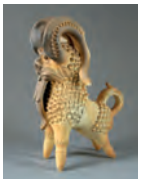

72. **Шкурпела Анатолій.**
Скульптура «Баран №1».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 31,5x26x12,5 см.
Власність автора

73. **Шкурпела Анатолій.**
Скульптура «Баран №2».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 32x29x12 см. Власність автора

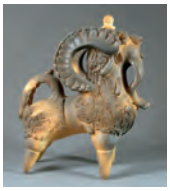

74. **Шкурпела Анатолій.**
Скульптура «Баран №3».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 32,5x29x16 см.
Власність автора

75. **Шкурпела Анатолій.**
Скульптура «Баран №4».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 30x25x10,5 см.
Власність автора

76. **Шкурпела Анатолій.**
Скульптура «Баран №5».
Опішне, Полтавщина. 2010.
Глина, гончарний круг, ліплення, ритування, проколювання, 31,5x22x11,5 см.
Власність автора

Фрагменти експозиції в номінації «Народна кераміка» II Національної виставки-конкурсу художньої кераміки «КерамПІК у Опішному!». Опішне. 30.09.2010.
Фото Тараса Пошивайла. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства. Публікуються вперше

КОНЦЕПЦІЇ ОКРЕМИХ ТВОРІВ

© Тарас Пошивайло, 2010

НОМІНАЦІЯ «АКАДЕМІЧНА КЕРАМІКА»

БЕРЕЗА ТАМАРА

«Туман»

«Форма перегукується з традиційною, але не вжитковою річчю й піднесена на підставку. В основі – куля. Куля – наша планета. Кожна місцевість на Землі – окрема планета, яка має своє життя, свої поняття й ідеали. Це співзвучно туману, коли все щезає і де-не-де з'являються окремі об'єкти, що одночасно є також і окремими планетами»

ВАСИЛЬЄВ ГЕННАДІЙ, ВАСИЛЬЄВА ІРИНА

«Оранта»

«Сложно придумывать концепцию, если о ней не думали. Возникает чувство, ощущение, что нужно сделать работу на какую-либо тему. И затем идет материализация этого чувства на физическом плане – через мысли, эскизы, картоны, лепку, обжиги, цветовое решение. Работа с цветом может потянуть много обжигов + приготовление красителей. Поэтому думать о концепции некогда, да и не интересно, работа увлекает и захватывает своей интригой. Пишем ее первый раз. Долго думали, пришлось невероятно сконцентрироваться.

Образ Богородицы во все времена был синтезом представления людей о безусловной любви, всепрощении, надежде на помощь, заступничество при искреннем, сердечном обращении. «О чем молить Тебя, чего просить у Тебя? Ты ведь все видишь, знаешь Сама, посмотри мне в душу и дай ей то, что ей нужно...» (из молитвы «Вопль к Богородице»).

Что может быть точнее?! Хотелось и стремились передать суть созидающей и животворящей женской энергии, дающей надежду всему живому, создать гармонию в себе и вокруг себя – на Земле»

ВАСИЛЬЄВ МАКСИМ

«Сізіф»

«Тяжкий камень снизу обеими влек он руками вгору; напрягши мышцы, ногами в землю упершись, камень двигал он вверх; но едва достигал до вершины с тяжкою ношей, назад устремленный невидимой силой, вниз по горе на равнину катился обманчивый камень» (Гомер, «Одиссея»)»

«Боянів гімн»

«Бояновгимн», прозвучавший на тризне в честь победы над Германарехом в IV веке н. э. Боян – древний певец, не был забыт потомками. Его гений вдохновил живших после него певцов, в их числе певца также носившего имя Боян, певшего в начале XI века, которому следовал автор «Слова о полку Игореве».

*Автор усіх фото з цього розділу – Тарас Пошивайло

Концепції окремих творів

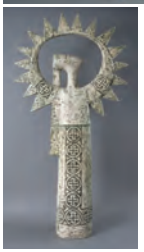

ГАЛЕНКО МАРКО

«Різдво»

«Над Віфлеємом зійшла зірка. Царі несуть свої дари. Ісус нарождається. Ангели схилилися над яслами, благословляючи немовля. Нам жити з вірою – творити добро!»

«Петрогліф»

«Глибоко в печері, у світлі багаття, сидить мій далекий пращур, малює йому одному зрозумілі знаки й думає про мене, свого нащадка, який житиме через тисячі років»

«Слов'янка»

«Мало у світі чарівних слів, щоб оспівати всі чесноти жінки, що осіяла шляхи, якими нам судилося пройти»

«Час»

«Не має людина такого права – залишатися самотньою. Ще мить – і ви назавжди разом!»

ГУРЖІЙ ІННА

«Для формування гармонійного духовного світу людини необхідні особливі умови. Тут вирішальну роль відіграє мистецтво. Бо середовище, в якому існує сучасна людина, далеке від ідеалу, воно повне інформації. Традиції українського народу – це неоціненний багаж, який треба оберігати й примножувати. Спираючись на досягнення в мистецтві наших предків, ми не повинні сліпо наслідувати їхні зразки, а дослідивши, створити свої неповторні сучасні твори, які б увібрали в себе національний характер і народні традиції»

ДЕНИСЕНКО СЕРГІЙ

«Представлені на виставці три твори – це візуальні проекції моїх роздумів про світло, як явище, що пронизує наше життя.

У тарелі ***«Різдво»*** *ламаний ритм ліній поєднується з пульсуючим ритмом маленьких білих крапель, щоб підкреслити велич події, що відбувається. Відкривається завіса і з неба лине потік світла,*

благословляючи народження Того, Хто сказав: «Нову заповідь Я даю вам: любіть один одного, як Я полюбив вас, так і ви любіть один одного».
А що символізує чіткий ритм ліній і рух білих маленьких крапель, що з'єднують ці лінії, утворюючи дивну павутину, на тарелі ***«Сріблясте павутина»****? Моє пояснення таке: вбирає й зберігає в собі світло, що випромінюють інші душі. Чим більше світла вона вбере, а потім віддасть, тим яскравішим, наповненішим і довшим буде шлях гілки її роду на дереві життя людського.*
Таріль ***«Рух»*** *– це твір, який і за композиційною, і за ритмічною побудовою має переносити нашу уяву в той час, коли почалося співіснування Ладу й Хаосу, яке в тій чи іншій формі триває й нині»*

ДРУЛЬ ГАННА

«Сама невинність»

«Коли втомлює багатослів'я, складні композиції, замудрі концепції – хочеться простоти форми, ясності ліній, цього первинного й досконалого – як досконала зернина, з якої виростає екзотична рослина»

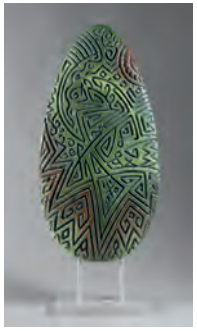

КАРУНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР

«Цього року я представив на конкурс три перші твори ще не завершеного циклу ***«Прості кольорові форми»****. Я думаю, що усі художники, іноді свідомо, іноді навмання, кожною своєю роботою додають штрихів до створення пластичного образу часу. Той образ завжди непевний, бо досить об'ємний і, як і сам час, постійно змінюючись, вислизає крізь пальці. Але ми, художники, вперто намагаємося розгледіти його й закарбувати у своїх творах. Як правило, вдається відобразити лише деякі аспекти плинного часу, – людина не досконала у своїх проявах, хоч які б величні завдання вона перед собою не ставила. От і мій цикл «Прості кольорові форми» – спроба зобразити й показати світові своє розуміння місця й часу, в якому я живу: на грані кітчу, у певному порядку повного безладу, з любов'ю до рушників і повагою до відшліфованого стихіями каміння. У цих творах немає нічого зарозумілого, з чим асоціюється слово «концепція». Я хотів, щоб вони були легкими в сприйнятті й радували своєю яскравістю. Мені завжди подобалася галька (маю на увазі відполіровані водою камінці): своєю лаконічністю й досконалістю форми, а також багатством асоціацій, які викликають найменші деформації. Гальку, як і хмари, я можу роздивлятися безкінечно довго.* ***«Весняний джаз»*** *– перша робота циклу, навіяна саме формою гальки. Тому, коли під час праці мені казали, що я впав у етнографізм і роблю писанку в стилі поп-арт, я знав, що глядачі помиляються, бо я в той момент думав про гальку. А паралелі щодо писанок, які можуть виникати у глядачів, – то непогано, про це я також думав».*

Концепції окремих творів

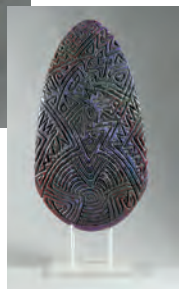

*Серії робіт виникають, на мою думку, коли в одну роботу не можеш вмістити всього, що хотів висловити на задану тему в попередній роботі. «Весняному джазу» не вистачало ребра жорсткості, тому виник твір **«Ніч і день»**. Іще дуже хотілося, щоб дві сторони відрізнялися одна від одної. На виставках або в музеях завжди кортить заглянути, як зроблена тильна сторона скульптури. І дуже розчаровує, коли художник про це не піклується.*

*Якось побачив у дружини скляні обереги правильної симетричної форми й почув незнайому назву – тахіони. Потім дізнався про фізичне походження цього терміну – тахіонами називають частки, що рухаються скоріше за швидкість світла й мають гармонійну чисту енергію дуже високого рівня. Досі тахіонів експериментально не виявлено. Цього стало достатньо для виникнення твору **«Український тахіон»**. Цією роботою я хотів додати, що тахіони несуть у собі ще й сконцентровану інформацію, адже художник має право як на створення нових образів, так і на створення нових понять. Це є однією з його функцій у суспільстві»*

КОЗАК СЕРГІЙ

«На мою думку, твори мистецтва повинні нести в оточуючий простір любов, добро й гармонію. Кераміка символізує зв'язок часів. Вона виникла ще на початку людської цивілізації й піде у вічність. Я створюю речі на гончарному крузі, намагаючись зберегти природність матеріалу, його колір, фактуру, відчуття теплоти рук. Прагну, щоб кожний твір був унікальним»

Тарелі «Споконвічне»

«Беручи в руки глину, відчуваєш подих прадавніх гончарів, які чарували біля горна, виготовляли сакральний посуд. Працюючи над тарелями, я й сам став провідником тих енергій, стихій, які є поза часом, посланим з вічності минулого у вічність майбутнього»

«Модниця»

«Прадавня тема жіночого образу в моєму баченні й гончарному виконанні»

МАЛИШКО ОЛЕГ

«Колись прочитав, що у давніх греків будова Всесвіту виглядала сферами, які обертаються і вставлені одна в одну. Унаслідок обертання утворюється диво-музика. Ця ідея мене надихнула на даний твір. Робота показує у вигляді музики-флейтистки нашу сферу Буття, яку ми творимо своїми думками-мріями, вчинками, музикою»

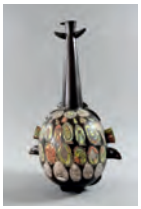

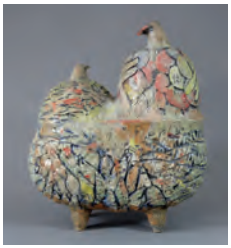

МАРКО ІРИНА

«Візерунки»

«Лінії на долоні руки це – візерунки долі. Тиха розмова, магія слів, сміх і шепіт, погляд, що запам'ятався на тисячу літ, – це візерунки душ. День осяяний сонячним промінням. День, ніби закреслений смугами дощу. День утаємничений маревом туману. День, в якому з'являється щось дуже особливе й найочікуваніше – це візерунки життя»

«Гарбузова пара»

«Обпалена південним сонцем, спрагла земля степу виколисала гарбузову планету – жовто-помаранчеве диво. Два гарбузи, вкладені в кошик, – це, як підсумок, як крапка наприкінці твору, яким довго жив. Це, як риска, після якої лишається білий степ твого життя»

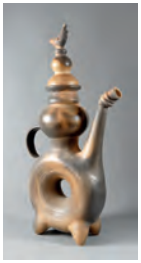

МИРКО ЮРІЙ

«Куманець», «Плесканець» та «Материнство»

«У своїй творчості я дуже часто покладаюся на ефект випадковості й часто не знаю кінцевого результату, адже не дарма кажуть: «випадковості не випадкові». Через мою пристрасть до випадкових ефектів, майже, кожна моя робота – як експеримент. У кераміці мені найбільше подобається експериментувати з гармонізацією форм і різноманіттям тонових відтінків випаленого в горні черепка. Твори, подані мною на виставку, теж, до певної міри, експериментальні. ***«Куманець»****,* ***«Плесканець»*** *– це роботи з однієї серії, а саме: опрацювання народних, традиційних форм і подача їх в моєму баченні. Щодо твору* ***«Материнство»****, то там більш глибока ідея. Від самого початку роботу задумано як вазу, що нагадувала б глядачеві образ жінки. Коли я побачив її в готовому вигляді, вона нагадала мені молоду матір зі своїм малям, у вигляді маленького світлого дзвіночка. Тоді й прийшла назва «Материнство»*

МУСАТОВ ЮРІЙ

«Орбіти»

«Так звана концепція «Орбіт» полягає в причинно-наслідкових зв'язках. Макс Борн сформулював три припущення, на основі яких визначається причинність. Але я не ставлю собі за мету цитувати ці 3 припущення. «Орбіти» – це продукт моєї уяви й мого специфічного бачення даної проблеми й світу загалом»

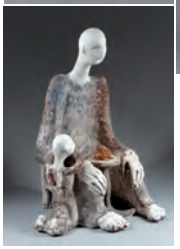

НАГУРНА ЛАРИСА

Таріль «Ангел над містом»

«Тут зображено ангела-охоронця над великим і чудовим містом. У такому місті живуть добрі люди з чистим серцем, наповнені безмежною любов'ю. Нехай ангел дарує добробут і щастя у кожну оселю!!!»

Таріль «Весняночка»

«Прийшла весна, радіє все!!! Дівчата плетуть віночки з весняних квітів й кружляють у хороводах, співаючи веснянки – «Весно, красна, принеси нам сонця рясно! Принеси нам рясні дощі, радощі!!!»

Таріль «Часи змінюються та й проходять, але є Велике та Незмінне..!»

«Що таке наше життя? Це постійна зміна часу й подій. Дуже добре, якщо людина зможе залишити на цій землі гарні плоди свого життя: у своїх дітях, праці, кольорах чи звуках, мистецтві та піснях... Усе проходить, але є Великий і Незмінний Бог, той, хто, давши нам Біблійні закони жити в любові, допомагає нам і керує нашим життям...»

Панно «Танок дощу»

«Ви ніколи не пробували танцювати під літнім теплим дощем? Може, це було давно, ще у дитинстві? Це особливе відчуття радості й щастя! Коли все наповнюється благодійною вологою, квіти стають яскравіші, дерева – зеленіші, а небо – блакитніше, і на небі з'являється веселка!!! Це час очищення землі й наших душ...»

НОРЕЦЬ ІРИНА

«В своих работах, представленных на выставке, я хотела показать вдохновение, труд художника, неважно кто это – гончар, кукольник, мим. Кукольник сделал инструмент, партнера: это любовь к творчеству и своей работе. Гончар еще не прикоснулся к глине. Это великий момент – рождение под рукой мастера произведения. Но это пока начало, вдохновение. Актер во время антракта может быть самим собой. Он все уже отдал зрителям: талант, энергию, мысли. Я хотела сделать работы светлыми. А там, уже, как вышло!»

ОШУРКЕВИЧ ГАЛИНА

«Передача засобами кераміки вражень від оточуючого світу»

ПАДУН ЛЕСЯ

«Система»

«Перевтілення стосується всього нашого життя, кожного окремо й суспільства загалом. Така ситуація виливається в способі нашого мислення, в побудові схеми нашого існування, у виробництві і т.п. Все у щось виливається, перевтілюється, трансформується, перетікає. І в результаті уподібнюється структурі, схемі, системі. Відбувається діалог двох речей: тої, що створила, і тієї, що відбулася»

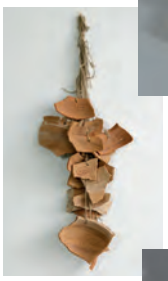

РАДЬКО СЕРГІЙ

«Тайна вечеря», «Пляж», «Жінки Сходу»

«Об'єднані одним – оспівування краси й виразності битого черепка гончарного посуду. Захоплення битим черепком, його красою, філософськими підтекстами, асоціативними перегуками й посилами і є основним. Словом, я люблю гончарство як величний світ – від заготівлі глини до битого черепка, що переходить у археологію. Для всіх цих 3-х робіт могла би бути одна назва: «Ода череп'ю». Захоплення магією битого посуду є мотивом для створення цих робіт. Складові цих творів: трохи епатажу, трохи провокації, трохи тестування і вже аж потім молитовне відкриття брами до таємниць краси кераміки, а ще – трохи сценографії.

А тепер про концепцію творчості: якщо пафосно – «робити під диктовку сфер», або, по-простому, у творчості переноситися в стани медіумічні. Тож знову виходить пафос: «Бути медіатором!». І тоді вже питання про концепцію – не до мене!»

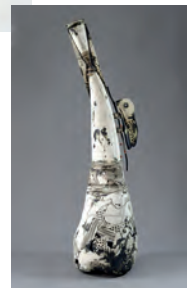

РОСЬ ЛЕСЯ

«Світанкова мелодія»

«Народження першого звуку, ранковий політ птаха, лише натяк на це... – такі асоціації хотілося викликати в глядача»

РОСЬ ОЛЕКСАНДР

«Мої твори є відображенням багатої й різноманітної навколишньої дійсності, переосмисленої через мій світогляд, моє розуміння мистецтва, і втілених у матеріалі»

ТАРАСЕНКО АНДРІЙ

«Маки», «Мальви», «Чорнобривці», «Риба»

*«Головна концепція – бути щирим і в роботі, і в житті. Створюючи серію робіт «Квіти України», а саме **«Маки»**, **«Мальви»**, **«Чорнобривці»**, мене надихала творчість нашої талановитої землячки Катерини Білокур. Її роботи викликають захоплення своєю самобутністю, майстерністю, неповторним відтворенням квіткового царства.*

*Глиняна **«Диво риба»**, обличчям подібна до людини: такі ж великі очі, безтурботність погляду. Тулуб оздоблено авторським декором (органічне поєднання різьблення з ліпленням утворює дивовижне «керамічне» мереживо). Глибоке означення понять фантастичних істот (напівлюдей, напівриб) ґрунтується на утвердженні єдності людського Буття й Природи з її стихіями. Доречно згадується вислів Олександра Архипенка: «Мистецтво – не те, що бачимо (або знаємо), а те, що маємо в собі». Користуючись різними матеріалами та єдиною темою, кожен майстер шукає власний шлях самовираження. Праця з глиною – це моя доля»*

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР

«Вот плывет корабль»

«Композиция, представленная на выставке, навеяна содержанием 12 сюжета Одиссеи Гомера (Сирены)»

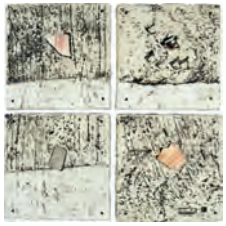

ШИЛІМОВА-ГАНЗЕНКО ЛЮДМИЛА

«Алхімія мистецтва кераміки виникає на сутичці реальностей, реальностей форм і технологій. Так з'являється можливість співпраці двох унікальних середовищ. Перше середовище – це традиції (уламки довершених гончарних форм минулих століть), друге середовище – це сучасність (уламок слов'янської кераміки, виконаний технікою лиття й декорований «золотом-булатом» – символом багатства). Це унікальне явище «народної» слов'янської кераміки потребує дослідження мистецтвознавцями»

ЯКОВЕНКО ГАЛИНА

«Біля джерела»

«Якщо є джерело – духовність, творчість, повітря, вода – йде розвиток, квітує життя»

«Чаша Грааля»

«Постійний пошук істинних цінностей. Дві чаші – чоловіче й жіноче начало, дотик, наповнення чаші. Прагнення вверх – пізнання себе, розвиток»

ВАКУЛЕНКО МИКОЛА

«Гончар»

«Це узагальнений образ простого гончаря, майстра своєї справи, чарівника горна й гончарного круга. Таких в Україні завжди було, є і, сподіваюся, буде надалі»

ДЖУРАНЮК ВАЛЕНТИНА

Композиція-панно «Моя Гуцульщина»

«У мене був намір відобразити традиційність і багатство орнаментики косівської кераміки, а також показати оригінальність колориту, що, на мій погляд, своєю кольоровою гамою символізує навколишній світ нашого краю – вічнозелені Карпати, землю, сонце, небо»

ЖИВКО ВАЛЕНТИНА

«Зробила форму баранця, якого до мене ще ніхто не робив, якого закупило Міністерство культури (Київ, 1989). Дали найвищу ціну з усіх робіт, які були представлені майстрами з усієї України»

ЗЕЛЕНЧУК ЛІЛІЯ

Таріль «Півень»

«Оскільки я тільки вчуся (починала малювати маленькі глечики, кухлі, вазочки), то дуже захотілося помалювати на більшій площині»

Кухоль «Соняхи»

«З соняхами пов'язуються тепло, сонце. Соняхи – це Україна. Тому я багато малюю соняшників»

ЗЕЛЕНЧУК ОЛЕНА

Таріль «Півники»

«На створення цих робіт мене передовсім надихнула творчість наших пращурів, які почали творити ще багато років назад і, завдячуючи зусиллям багатьох поколінь людей, це мистецтво збереглося до наших днів. Тому основною метою для мене є передати наступному поколінню всі знання й уміння, які я свого часу старалася запам'ятати й навчитися»

Таріль з дзвониками

«Зараз дуже багато людей стараються придбати дзвоник і мати його у себе в обійсті як захист від темних сил. Я вирішила, що глиняні дзвоники будуть виконувати подвійний захист оселі. До того ж, це й збереження нашого гуцульського мистецтва»

Глек для молока

«Сама перша посуда у гуцулів була глиняна (та й не тільки у гуцулів!), тому я виконала класичний глечик до молока»

Плитка «Панянка у візку»

«На створення цієї композиції мене надихнула творчість Олекси Бахматюка. Переглядаючи його історичні роботи, мені захотілося намалювати щось схоже на його роботи. Так виникла ця композиція»

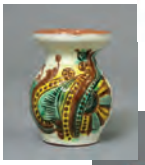

ЗЕЛЕНЧУК ПЕТРО

Таріль «Зірка»

«Намалювати цю тарілку мене надихнуло поєднання гуцульських елементів»

Ваза

«Це одна із перших моїх робіт, тому я вирішив намалювати в центрі велику квітку»

Двійнята

«Двійнята дуже були поширені в творчості давніх гуцульських майстрів-гончарів. Вони носили вжитковий характер. Тому відтворив їх у малому вигляді як сувенір»

Скульптура «Олениця»

«На створення цієї скульптури мене надихнула любов до благородних оленів. Це самі гарні тварини в природі»

Глечик

«Він носить сувенірний характер. Це також одна з перших робіт. Малюючи посудину, я відштовхувався від традиційних елементів гуцульського розпису, але хотів придумати щось нове, щось своє. Тому вийшла така робота»

КОВАЛЬОВ ОЛЕКСАНДР

«Козак Мамай»

«Козак Мамай – один із найпопулярніших в Україні образів козака-лицаря, що є уособленням українського народу загалом, який позиціонував в українській хаті на рівні з образами святих. Оповіді про нього можна зустріти серед народних легенд, переказів, примовок. Його малювали на полотні, на стінах будівель, віконицях, кахлях, скринях, посуді, вуликах і навіть на дверях, часто з написом: «Я козак Мамай, мене не займай». Це свідчило про доброту, незалежність та веселу вдачу хазяїв господи. Вивчення традицій народної української кераміки й спонукало автора на створення свого «Казака Мамая»

«Сивий коник – то ж мій брат»

«У народнопоетичній творчості українського народу кінь – символ швидкості, витривалості, степової волі, символ вірності й відданості. З цим нерозлучним побратимом долав колишній лицар чи козак безмежні степові простори. У піснях коня наділено лицарською вдачею. Він рятував свого вершника у боях, радів його успіхам і сумував невдачами, навіть карав свого пана у випадку неморальності, а коли той загинув, копитами копав могилу й біг до батьків сповістити про смерть сина. Кінь – невід'ємний від козака, отож і від ідеї волелюбства, свободи. Саме знайомство із народнопоетичними образами українського народу надихнуло автора на створення даної композиції»

КУШНІР ВІТАЛІЙ, КУШНІР ОЛЕКСАНДРА

Набір посуду для узвару

«Створено на основі народних форм, ритованого й лискованого орнаменту. Головною метою при створенні цього твору стало відродження екологічно чистого методу випалювання глиняних виробів, який було забуто впродовж другої половини XX століття»

Вазон «Бичок»

«Уособлює інтерпретацію вазонів, які створювали косівські гончарі кінця XIX–XX століття»

Кухоль

«Немає давньої історії в косівській кераміці, але автори намагалися якомога лаконічніше внести цей «новий» тип посуду до косівської кераміки, використавши народні силуети форм і смуги геометричного й рослинного орнаментів»

Миска «Птах»

«Створено під впливом археологічної знахідки фляндрованих мисок «невідомого гончаря». Автори не тільки намагалися опанувати цю техніку оздоблення, але й ввести орнітоморфні мотиви й відтворити власну стилістику»

Миска «Прогулянка»

«Має ліричний характер й уособлює гармонію людини з природою»

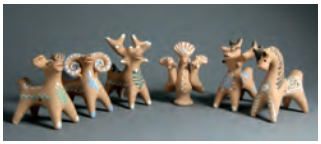

ЛОБОЙЧЕНКО ВАЛЕНТИНА

Куришки

«На створення куришок мене надихнули роботи відомого гончаря Остапа Ночовника. Розпочавши роботу, я зрозуміла, що не зможу зупинитися на кількох видах. Хотілось би в майбутньому ще попрацювати над темою куришки»

Дитяча іграшка

«Дитяча іграшка несе у світ добро й світло. Я ліплю для дітей коників, оленів, баранців чи пташок і відчуваю свою причетність до примноження добра й краси на землі»

ЛОБОЙЧЕНКО ІВАН

«Микола Гоголь – один із найулюбленіших моїх письменників. Його твори – це невичерпна скарбниця народного гумору, звичок і побуту українців того часу. «Вечори на хуторі поблизу Диканьки», і зокрема «Ніч перед Різдвом», що входить у цей збірник оповідань, були й будуть надалі надихати керамістів на творчість. Тому я вирішив зліпити сцену, коли коваль Вакула прийшов до Пацюка питати, де можна знайти чорта, не знаючи, що чорт у нього в мішку за спиною»

МЕЛЬНИК ВАСИЛЬ

«Ідея створення зооморфної посудини виникла поступово. За основу взято тварину-козлика, яку було застилізовано під посудину, виготовлену на основі гончарних форм. За взірець було взято орнаментальний мотив опішнянського гончаря Івана Білика. Твір являє собою гармонійне поєднання тваринної форми й рослинного орнаменту»

МОРОХОВЕЦЬ ОЛЕНА

Набір для молока «Світанок»

«Це, насамперед, посуд, з якого буде приємно попити тепле молоко з медом і свіжими булочками, виконаний з дотриманням традицій у формі й мальовці»

Набір для кави «Польова берізка»

«Намагалася передати тепло й світло літнього дня через поєднання традиційного для Опішного матеріалу з дещо осучасненими формою й мальовкою»

Набір опішнянських куманців «У нашого Омелечка невеличка сімеєчка...»

«Хотілося показати актуальність і сучасність традиційного давнього посуду, розмаїття форм і кольорів, передати святковість і гарний настрій»

ШКУРПЕЛА ОЛЕКСАНДР

«Фігурний зооморфний посуд відомий здавна. Це підштовхнуло до виготовлення своєї роботи, в якій я застосував техніку гончарювання й ліплення. Хотілося передати традиції Опішного, відродження прадавніх форм і уявлень про образ тварини»

ШКУРПЕЛА СВІТЛАНА

«Мальовка завжди була актуальною на всіх гончарних виробах Опішного. Саме таким посудом славиться Опішне, й завдячуючи йому залишається символом української народної кераміки. Тому вирішила оформити твори рослинним орнаментом»

ШКУРПЕЛА АНАТОЛІЙ

«Баранці»

«Додержуючись Опішнянських традицій, я хотів показати різноманітність і багатогранність цих робіт. Такі фігури повинні мати свою нішу в українській кераміці»

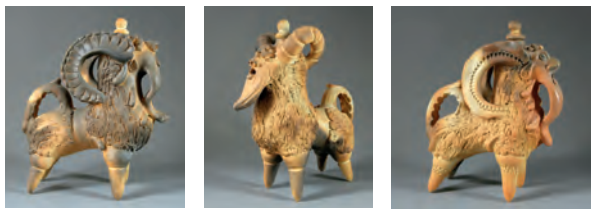

Прес-бібліографія

1. **Гордійчук Аліса, Бондарєва Христина. Глина, що має душу** // День. – 2010. – №117. – 7 липня. – С.8.
2. **Данилець Олександр. Гончарі зібралися в Опішному** // Урядовий кур'єр. – 2010. – №123. – 8 липня. – С.1, 11.
3. **Онищенко Володимир. Є таке село на Полтавщині** // Українське слово. – 2010. – №45. – 10-16 листопада. – С.12.
4. **Онищенко Володимир. І Інтер-симпозіум кераміки «2010: 10х10»** // Образотворче мистецтво. – 2010–2011. – №4-1. – С.117.
5. **Онищенко Володимир. Осередок гончарства** // Шлях перемоги. – 2010. – №45. – 10 листопада. – С.8.
6. **Пругло Світлана. В Опішному підбили підсумки «Здвигу-2010»** // Полтавський вісник. – 2010. – №44. – 29 жовтня. – С.26.
7. **Пругло Світлана. ІНТЕРСимпозіум кераміки пройшов на славу!** // Полтавський вісник. – 2010. – №28. – 9 липня. – С.11.
8. **Пругло Світлана. У столиці українського гончарства знову свято!** // Вечірня Полтава. – 2010. – №26. – 30 червня. – С.19.

Іменний покажчик

Альона 138
Альфред 136
Амбросова Анна 69
Андрушенко Оксана 5
Андрущенко Тетяна 78, 80
Антонович Євген 140
Архипенко Олександр 63, 291
Атлант 26, 129

Бакусевич Євген 19
Балагурак Христина 104, 241, 274
Бар Єжи 306
Бахматюк Олекса 294
Бахмінський Олександр 23
Бейсюк Оксана 30, 104, 159, 161, 164, 233, 238, 240, 274
Береза Ігор 26, 52, 75, 123, 129, 157
Береза Тамара 30, 40, 47, 66, 70, 94, 117, 121, 125, 154, 157, 158, 160, 161, 166, 168, 169, 264, 284
Биків Г.М. 137
Білик Іван 19, 28, 108, 297
Білокур Катерина 104, 109, 291
Білоскурський Осип 306
Білоус Ірина 149, 150, 151
Білоус-Петренко Анна 129
Бланк Олена 6, 9,41, 42, 67, 94, 181, 264
Бобков Іван 19
Бог 67, 113, 127, 139, 289
Богородица 284
Боднарчук Василь 25, 28, 31, 37, 38, 46, 68, 78, 90, 94, 116, 125, 140, 148, 150, 151, 157, 163, 182, 264
Бойчук Михайло 19, 108
Бокотей Андрій 134
Бондарєва Христина 299
Борн Макс 44, 288
Боян 284
Браун Лі Патрисія 41
Бурмич Богдан 104, 159, 160, 233, 241, 274

Вакула 79, 254, 279, 296
Вакуленко Микола 29, 30, 104, 111, 163, 164, 242, 274, 293
Варвинський Микола 74, 105, 154, 159, 160, 234, 243, 274
Василенко Віктор 306
Васильєв Геннадій 47, 95, 157, 183, 264, 284
Васильєв Максим 95, 140, 184, 264, 284
Васильєва Ірина 47, 94, 183, 264, 284
Васильєви 137
Васильківський Сергій 306
Ваулін Петро 306
Веселице 138
Вика 138
Віньковський В'ячеслав 95, 139, 155, 157, 163, 185, 264
Вовк Федір 306
Ворона Петро 30, 31, 130, 154
Вражливий-Штанько Василь 306

Гавриш Лариса 37
Гайдай Валерій 38
Галак Наталя 157
Галенко Марко 29, 30, 48, 68, 78, 95, 111, 164, 186, 265, 285
Галян Галина 155
Ганжа Олександр 61
Ганжа Петро 19
Гаряєва Я. 136
Герасименко Юрій 5, 32, 33, 37, 57
Герус Людмила 16, 34, 46, 90, 116, 149-151, 154, 157
Гладиревський Іван 306
Глінка Віра 157
Гоголь Микола 23, 95, 99, 103, 105, 108, 110, 296
Голуб Андрій 126
Голубець Орест 7, 33, 46, 58, 59, 60, 134, 157
Гомер 284, 291
Гончар Іван 46, 62, 63
Гордійчук Аліса 299
Горобець В.В. 139
Господь 137
Греков Митрофан 94, 95, 96
Гринюк Марія 22, 105, 126, 244, 275
Гринь Григорій 153
Грицай Андрій 35, 152
Громова Любов 105, 245, 275
Громовий Дмитро 105, 157, 245, 275
Гронський Олександр 80
Грушевський Михайло 126
Гуржій Інна 68, 71, 95, 187, 265, 285
Гурин Катерина 37
Гусар Людмила 5, 37
Гусенов Ельдар 40, 68, 73, 96, 126, 155, 157, 162, 164, 188, 189, 265

Давидова Юлія 5, 37
Данилець Олександр 299
Даунора Томас 69, 73
Девіс Дарлін 6, 9, 41, 42, 43
Демченко Трохим 108
Денисенко Григорій 19
Денисенко Михайло 19
Денисенко Сергій 39, 48, 71, 96, 126, 155, 157, 162, 190, 265, 266, 285

Джулія 137
Джуранюк Валентина 31, 48, 105, 158, 160, 162, 224, 275, 293
Дмитро 137
Драгоманов Михайло 109
Друль Ганна 29, 48, 67, 96, 111, 159-161, 176, 266, 286
Дубинка Ніна 106, 126, 157, 159, 160, 229, 246, 275
Дяченко Ганна 38
Дяченко Людмила 31, 90, 117, 149, 151, 154, 157

Елена 138

Ерделі Адальберт 95

Єзерський Святослав 35, 152

Живко Валентина 17, 106, 126, 153, 155, 157, 247, 275, 276, 293
Журавльов Сергій 144, 157

Зайцева Тетяна 79, 96, 157, 162, 191, 266
Заливчий Андрій 306
Зарецький Іван 306
Зеленчук Лілія 106, 163, 248, 276, 293
Зеленчук Олена 48, 106, 163, 249, 276, 277, 293
Зеленчук Петро 106, 163, 250, 277, 294
Зелінський Віктор 144
Зіненко Тетяна 7, 46, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 155, 157
Зубань Олена 37

Ирина 138

Іващенко Ірина 37
Ільїнський Андрій 97, 100
Іпсен Стін 6, 9, 43, 44, 45
Ісупова Неллі 29, 46, 90, 96, 112, 117, 122, 148, 150, 192, 266
Ісус Христос 79, 285

Кабин Оксана 107, 159, 160, 161, 237, 251, 277, 278
Каваргі Дмитро 80
Кадочніков Станіслав 79, 97, 162, 193, 266
Кандінський 80
Канівець Оксана 37
Кармазін Володимир 35, 152
Карпенко 139
Карпова Ольга 46, 131
Карунна Ольга 5
Карунський Олександр 48, 97, 162, 194, 266, 286
Касіян Василь 104, 105, 106, 107
Качан Свідлана 19
Китриш Михайло 306
Клименко Олена 91, 118, 148-150
Кобінська Олена 30, 31, 55, 131, 154
Ковалевич Ігор 31, 51, 53, 66, 72, 79, 97, 127, 153, 154, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 170, 195, 267
Ковалевич Людмила 72, 97, 164, 196, 267
Коваленко Оксана 7, 46, 81, 82, 83, 84
Ковальов Олександр 107, 155, 157, 163, 252, 278, 295
Ковтун Ліна 131, 157
Козак Надія 155
Козак Сергій 47, 48, 68, 97, 98, 162, 197, 267, 287
Козак-Ділета Іванна 31, 107, 158, 160, 162, 226, 278
Козовльова Валентина 38
Колупаєва Агнія 29, 46, 91, 112, 119, 149, 150
Кондратюк Юрій 95, 98, 102, 103, 110, 135
Конюшенко Світлана 4, 5, 12, 29, 34, 37, 38, 55, 65, 79, 84, 123, 124, 146, 150, 312
Корнієнко Валентина 55
Короленко Володимир 46, 69, 84
Косенко Олександр 306
Красницькі 137
Кривой Людмила 38
Крылова И.В. 80
Кричевський Василь Григорович 119, 306
Крянге Іон 134
Кужим Наталя 38
Кужим Олег 132
Кулик Тетяна 157
Кульбака Валентина 5, 37, 38, 146
Кучеренко Євгеній 152
Кушнір Віталій 16, 48, 49, 107, 159, 160, 236, 253, 278, 279, 295
Кушнір Олександра 16, 22, 48, 49, 107, 159, 160, 236, 253, 278, 279, 295
Кушніри 117

Лариса 138
Лащук Юрій 28, 306
Лебедкіна Олександра 31, 98, 163, 164, 198, 267
Лебіщак Юрко 306
Ленартович Валерій 14
Ликова Оксана 7, 46, 75, 76, 77, 78, 79, 80
Лимар Юрій 35, 152
Липа Ганна-Оксана 29, 46, 80, 113
Лисик Анна 15, 30, 50, 121, 132, 157, 169,
Литвиненко Тетяна 68
Лінде-Кричевський Василь 29, 61, 91, 113, 119, 148, 151
Лобойченко Валентина 108, 117, 127, 155, 159, 160, 228, 239, 279, 296
Лобойченко Іван 79, 108, 254, 279, 296
Лоза 136

Майстренко Іван 306
Майстренко Яків 306
Малишко Олег 98, 127, 164, 199, 267, 287
Мамай 163, 252, 278, 295
Марі Рольф 62

Марко Ірина 14, 29, 47, 68, 70, 98, 113, 159, 161, 163, 178, 200, 267, 268, 288
Марченко Марія 62
Марченко Тетяна 38
Матвєєва Валентина 38
Матвієнко Анна 153, 155
Мельник Василь 17, 108, 255, 279, 297
Мельченки 139
Метка Людмила 91, 148, 150, 151, 153, 154
Мирко Юрій 68, 98, 144, 201, 268, 288
Міміношвілі Гія 98, 164, 202, 268
Мініахметова Надія 78
Мірошниченко Олександр 68, 99, 127, 155, 157, 159, 161, 163, 180, 203, 268
Міщенко Фросина 106
Мойшевич Світлана 38
Мороховець Олена 11, 30, 48, 49, 79, 108, 128, 132, 154, 158-162, 164, 222, 230, 256, 279, 280, 297
Мотика Ярослав 26, 29, 37, 40, 67, 91, 99, 113, 120, 148, 150, 151, 162, 163, 204, 268, 269
Мощенко Костянтин 306
Мусатов Юрій 6, 9, 43, 44, 45, 68, 71, 99, 159, 161, 179, 269, 288
Нагурна Лариса 23, 30, 47, 71, 99, 164, 205, 269, 289
Назар 137
Настаева Л. 136
Наташа 138
Нечуй-Левицький Іван 28, 92, 109, 121, 306
Никорович Сергій 17, 108, 257, 280
Новобранець Іван 35, 152
Ной 72
Норець Ірина 30, 47, 67, 99, 152, 162, 164, 206, 269, 289
Норріс Лінда 92, 120, 149-151
Ночовник Остап 296, 306
Оврах Андрій 100, 152, 207, 269, 270
Овчаренко Людмила 26, 73, 132, 157
Олег 138
Олександр 138
Олена 138
Оля 137
Омелечко 11, 79, 132, 158, 159, 160-162, 164, 222, 230, 279, 297
Омеляненко Василь 28, 33, 134, 157, 306
Онищенко Володимир Анатолійович 153, 157, 299
Онищенко Володимир Миколайович 100, 163, 208, 270
Онуцу Ганна 35, 152
Острянин Михайло 145
Ошуркевич Галина 47, 71, 100, 158, 160, 161, 162, 174, 270, 290
Павлишин-Святун Тетяна 100, 209, 270
Падун Леся 48, 68, 100, 159, 161, 177, 270, 290
Панасюк Галина 5
Панасюк Євгенія 109, 243, 274
Пасічна Світлана 14, 28, 46, 62, 133, 153, 157
Пацюк 79, 254, 279, 296
Перець Олег 157
Петренко Микола 129
Позен Леонід 306
Полтавець Василь 55
Поросний Василь 306
Пошивайли 134, 307, 311
Пошивайло Богдан 155
Пошивайло Гаврило 28
Пошивайло Ігор 5, 7, 46, 61, 62, 63, 153, 157
Пошивайло Людмила 5, 32, 33, 57, 153, 157
Пошивайло Мар'яна 147, 155
Пошивайло Микола 28, 74, 109, 128, 155, 157, 159, 160, 231, 280, 306
Пошивайло Олесь 4, 5, 6, 9-57, 60, 62, 80, 84, 92, 111, 120, 121, 124, 136, 147, 148, 150, 151, 153, 154, 157, 312
Пошивайло Світлана 155
Пошивайло Тарас 5, 9, 16, 17, 29, 31-33, 35, 37, 38, 42, 44, 58-64, 66-78, 81, 116-135, 140, 142, 143, 155, 221, 264, 282, 284
Пошивайло Юрко 5, 37, 109, 134, 142, 144, 155, 157, 159, 160, 235, 258, 280
Пошивайло Явдоха 28
Присекару Лілі 134
Протор'єв Валерій 19
Протор'єва Надія 19
Пругло Світлана 38, 299
Прядка Володимир 21
Пушніцький Віталій 80
Радько Сергій 22, 47, 66, 67, 77, 79, 101, 144, 155, 157, 163, 210, 270, 271, 290
Рахно Костянтин 5
Ребри 139
Риженко Яків 306
Рильський Максим 91, 118, 119
Рисцов В'ячеслав 13
Росул Мирослава 16, 101, 139, 157, 163, 211, 271
Рось Леся 101, 128, 154, 157, 158, 160, 161, 162, 172, 271, 290
Рось Олександр 77, 101, 162, 212, 271, 291
Руслан 138

Русов Михайло 306
Сакун Валентина 155
Самокиш Микола 306
Святий Миколай 26, 129
Селюченко Олександра 307, 310
Семенко Ганна 53, 101, 157, 213, 271
Серьогіна Ірина 79, 109, 259, 280
Сидоренковы 137
Скиба Микола 80
Скибін Рустем 40, 68, 73, 102, 155, 157, 162, 164, 214, 271
Сковорода Григорій 107
Скринник Тамара 38
Сластьон Опанас 306
Сморж Леонід 131, 309
Соболь Сергій 68, 102, 162, 215, 272
Солов'ян Тетяна 37
Спесивцев Юрій 152, 155, 157
Строганов Сергій 39, 92, 122
Стус Василь 91, 99, 113, 120
Таня 137
Тарасенко Андрій 47, 68, 102, 136, 138, 216, 272, 291
Татаринцев Олег 39, 46, 92, 122, 140
Татаринцева Ольга 122
Тетяна 137
Трикоз Олена 38
Трипільська Єлизавета 306
Труш Іван 96, 100, 101, 102
Туполєв 65
Устименко Олена 37, 124
Ушинський Костянтин 95
Федорук Олександр 28, 114
Федорченки 139
Фіялковський Назар 306
Фулбрайт 63, 92, 120
Фурман Віктор 134
Хижинський Володимир 29, 38, 69, 114, 135
Хлівна Ольга 37
Хрипун Тетяна 5, 152
Цыбульниковы 139
Черкесова І.Г. 140
Чирва Микола 136
Чирвенко Федір 306
Чопенко Ніна 68, 135, 157
Чуприна Тетяна 38
Чуясов Андрій 136
Шамрай Сергій 126
Шаповалов Володимир 23, 33, 34, 102, 128, 155, 217, 272, 291
Шевченко Євген 55, 56
Шевченко Тарас 26, 28, 91, 95, 99, 100, 101, 113, 120, 134, 306
Шептицький Андрей 169
Шилімова-Ганзенко Людмила 48, 102, 152, 155, 157, 218, 272, 291
Шинкаренко Дмитро 17
Школьна Ольга 7, 33, 34, 46, 70, 71, 72, 73, 74, 153, 157
Шкром'юк Уляна 109, 240, 260, 274, 280
Шкурпела Анатолій 49, 110, 164, 262, 281, 298
Шкурпела Олександр 49, 110, 128, 159, 160, 232, 261, 281, 297
Шкурпела Світлана 110, 261, 281, 298
Шміт Федір 78, 80
Шолуха Олександр 68, 103, 219, 272, 273
Штойко Богдан 134
Щербань Анатолій 152
Эмир 137
Юля 137, 138
Юрась 137
Яворницький Дмитро 77
Яковенко Галина 23, 47, 103, 152, 157, 220, 273, 292
Яковлева Ярослава 33, 152
Яровата Вікторія 37
Ярошко Микола 157

Blank Olena 6
Davis Darlene 6, 41
Holubets Orest 7
Ipsen Steen 6, 43
Konyushenko Svitlana 4
Kovalenko Oksana 7
Lykova Oksana 7
Musatov Yuriy 6
Nilsen Soren 44
Poshyvailo Ihor 7
Poshyvailo Oles 4, 6
Shkolna Olha 7
Zinenko Tetyana 7

Географічний покажчик

Австралія 90
Азія 34, 61, 128
Акрополіс 102
Актау 138
Америка 39, 40, 121
Англія 90
АР Крим 12, 21, 28-30, 73, 76, 96, 102, 104, 111, 123, 126, 138, 162-164, 188, 189, 214, 242, 265, 271, 274
Африка 39
Бахчисарай 73, 76, 126, 162, 164, 188, 189, 265
Білорусь 18, 32, 69, 131, 136
Більське 306
Близький Схід 18
Болгария 138
Болеславець 169
Бразилія 43
Бубнівка 13, 18, 21, 27, 76, 106, 117, 126, 247, 275, 276
Будапешт 90
Бунвіль 29, 91, 113, 119
Валки 12, 13, 27, 76, 107, 163, 252, 278
Валорис 24, 127
Васильків 19, 28, 48, 76, 96, 126, 162, 190, 265, 266
Вербовець 105, 107, 236, 253
Виблі 138
Винники 98
Вифлеєм 51, 285
Вінницька область 21, 76
Вінниччина 12, 13, 18, 21, 27, 106, 117, 123, 126, 247, 275, 276
Волинська область 13
Волинь 21, 22
Воронеж 138
Вроцлав 169
Гаваречина 19, 22
Гайсинський район 21, 106
Глобине 139
Говерла, *гора* 79, 162, 191, 266
Грузія 98
Гуцульщина 25, 28, 55, 126, 158, 160, 162, 224, 275, 293
Данія 43, 44
Диканька 137, 296
Дібург 62
Дніпропетровська область 13
Дніпропетровщина 136, 137
Донецьк 28, 47, 76, 94, 95, 183, 264
Донецька область 76
Донеччина 12, 272
Європа 34, 61, 62, 128, 130, 306
Єкатеринбург 137
Житомирська область 13
Жовті Води 137
Закарпатська область 76
Закарпаття 12
Запорізька область 12, 21-23, 71, 76, 99, 123, 164, 205, 269
Захід 19, 42, 59
Західна Європа 43
Зеленоград 122
Зіньків 136
Зіньківський район 306
Івано-Франківськ 137
Івано-Франківська область 76
Івано-Франківщина 12, 21, 22, 104-109, 123, 126, 158-164, 224, 226, 233, 236-238, 240, 241, 244, 248-251, 253, 255, 257, 259, 260, 274-280
Іспанія 59
Італія 24, 27, 43, 59, 90
Казахстан 138
Карпати 159, 160, 161, 233, 238, 274, 293
Київ 12, 28-30, 37, 40, 42, 47, 48, 55, 56, 59, 60, 62, 63, 74, 76, 79, 90, 91, 94-101, 103, 111, 112, 114, 117, 118, 131, 137-140, 162-164, 169, 181, 186, 191-194, 197-199, 202, 206, 208, 213, 220, 264-271, 273, 293, 312
Київська область 76
Київська Русь 18
Київщина 12, 21, 22, 28, 96, 162, 190, 265, 266
Китай 27, 40, 43
Кишинеу 134
Кіровоградська область 13
Кіровоградщина 139
Князівська Україна 18
Коломия 17, 23, 76, 108, 116, 257, 280
Кольдинг 43
Копенгаген 43, 44
Корея 27, 59, 61
Косів 12, 13, 15, 17, 22, 23, 28, 30, 48, 49, 75, 76, 79, 104-109, 116-118, 126, 158-164, 224, 226, 233, 237, 238, 240, 241, 244, 248-251, 255, 259, 260, 274, 275-280
Косівський район 105
Краків 90
Красноград 138
Кременчук 137
Кривий Ріг 12
Латинская Америка 20
Ленинград 80
Литва 32
Лівобережна Україна 23, 306
Лондон 90

Луганськ 12
Луганська область 13
Луцьк 29, 114, 135
Львів 12, 16, 19, 25, 28, 29, 37, 47, 48, 60, 75, 76, 79, 90, 91, 94, 96-102, 111-113, 116, 119, 120, 125-129, 132, 134, 137, 158-164, 166, 169, 170, 172, 174, 176, 177, 178, 179, 182, 195, 196, 200, 204, 207, 209, 212, 215 , 264, 266-272
Львівська область 76
Львівщина 12, 19, 21, 22, 98

Магнітогорськ 136
Малоросія 21
Межиріч 12, 28, 47, 76, 101, 163, 210, 270, 271
Миколаїв 140
Миколаївська область 13
Миргород 12, 76, 95, 103, 219, 272, 273
Мінськ 136
Міські Млини 131
Молдова 131, 133, 134
Москва 39, 80, 92, 122

Наддніпрянщина 19
Наск 20
Нікополь 12
Німеччина 27, 28, 43, 62
Норвегія 39
Нью-Йорк 41

Одеса 12, 76, 95, 138, 139, 184, 264
Одеська область 76
Одещина 12
Опішне 1, 3-92, 94-114, 116-140, 142, 143, 156-164, 169, 176-222, 228-262, 264-279, 280, 281, 282, 284-299, 306-312

Південна Європа 306
Південне 102
Південь 59
Підгородне 136
Піщане 137
Покуття 25, 28, 55
Пологи 23, 30, 47, 71, 76, 99, 164, 205, 269
Полтава 47, 76, 84, 102, 130, 131, 133, 134, 135, 136, 138, 187, 216, 265, 272, 299
Полтавська область 76, 306
Полтавщина 12, 15, 19-22, 30, 85, 87, 95, 98, 103, 105, 106, 108-110, 129, 130, 134, 136, 139, 158-162, 164, 201, 219, 222, 228-232, 234, 235, 239, 243, 245, 246, 254, 256, 258, 261, 262, 268, 272-275, 279, 280, 281, 299, 308-312
Польща 90, 169, 306
Португалія 59
Прибалтика 118
Пуэбло 20

Рівне 12, 168
Рівненська область 13
Рівненщина 22
Російська імперія 21, 306
Російська Федерація 32, 39, 62, 92, 122, 131, 136, 137, 138
Росія 18, 21, 28, 39, 40, 117, 122, 137, 138

Санкт-Петербург 62, 80, 131
Світловодськ 139
Северная Америка 20
Седнів 169
Середній Схід 18
Сідней 90
Сімферополь 12, 73, 76, 102, 162, 164, 214, 271
Сімферопольський район 96
Скандинавія 59
Скопин 20
Слов'янськ 68, 76, 272
София 138
СРСР 21, 23
СССР 117
Суми 44, 76, 138, 269
Сумська область 13, 76
США 29, 42, 43, 61, 91, 92, 113, 119, 120, 133

Теплівка 96
Тернопільська область 13
Тредвілл 92, 120

Угорщина 90
Ужгород 28, 76, 95, 101, 139, 163, 185, 211, 264, 271
Україна 1, 3-92, 94-114, 116-140, 142, 143, 156-164, 168, 169, 176-221, 228-262, 264-282, 284-298, 306-312
Українська Держава 36, 40, 306, 307
Українська РСР 21
УРСР 13, 14

Фаенца 24, 90, 127
Філадельфія 41
Франція 24, 43

Харків 12, 28, 60, 76, 99, 127, 128, 136, 138, 159, 161, 163, 180, 203, 217, 268, 272
Харківська область 76
Харківщина 12, 13, 21, 27, 102, 107, 138, 163, 252, 278
Херсонська область 13
Хмельницька область 13
Хомутець 19

Центральна Європа 306

Черкаси 28, 48, 102, 218
Черкаська область 76
Черкащина 12, 17, 21, 28, 47, 101, 163, 210, 270, 271
Чернівецька область 13
Чернігів 139
Чернігівська область 13
Чернігівщина 22, 138
Черноголовка 122
Чигирин 17-19, 22, 55, 56, 62

Ялта 12, 29, 30, 76, 104, 111, 138, 163, 164, 242, 274
Японія 27, 39, 59, 61, 121

Botosami 136

Opishne 3, 4, 6, 7

Romania 136

Ukraine 3, 4, 7, 25

Інформація

Опішне

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Нині селище Зіньківського району Полтавської області; близько 6 тисяч жителів. Постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 №878 селище включено до «Списку історичних населених місць України». **Один із наймогутніших і найславетніших центрів культурної самобутності українців, загальновизнана столиця українського гончарства.**

На території містечка досліджено городище скіфського часу «Кардашів вал» (IV–III ст. до н.е.), городище роменської археологічної культури (VIII ст.). Неподалік знаходиться одне з найбільших городищ скіфського часу – Більське. **1737 року в Опішному утворилася перша в Україні й тривалий час найбільша в Російській імперії Опішненська компанія селітроварних підприємств.** У добу середньовіччя в містечку збудовано **розгалужену систему підземних ходів, які планується музеєфікувати**.

У XIX столітті Опішне стало одним із найбільших і найвизначнішим гончарним осередком України. У місцевому гончарстві на початку XX століття було зайнято більше тисячі осіб. Вироби гончарів продавалися не лише в українських губерніях, а й у багатьох країнах європейського та американського континентів. 1894 року в Опішному було відкрито **першу в Лівобережній Україні земську губернську навчально-показову гончарну майстерню**. (Донині зберігся один із будинків майстерні, зведений 1916 року за проектом всесвітньо відомого українського мистця Василя Кричевського в стилі українського модерну). **Опішне – єдиний в Україні осередок традиційного гончарства, де вже більше століття розвивається гончарне шкільництво.**

В Опішному **функціонували найбільші в Україні гончарний завод «Художній керамік»**, що знаходився в системі «Укрхудожпрому», **та гончарний завод «Керамік»**, підпорядкований «Укоопспілці». **Завод «Художній керамік», заснований 1929 року, був найстарішим і найзнаменитішим гончарним підприємством в Україні.** Нині тут **діють приватні гончарні художні майстерні відомих українських мистців**, заслужених майстрів народної творчості України – Михайла Китриша, Василя Омеляненка, Миколи Пошивайла та багатьох молодих майстрів кераміки. Дванадцять гончарів стали членами Спілки художників України. Творчість 8 гончарів відзначено почесним званням «Заслужений майстер народної творчості України», трьох (єдиних з гончарів України!) – Державною премією України імені Тараса Шевченка, одного – Всеукраїнською літературно-мистецькою премією імені Івана Нечуя-Левицького.

Опішненська кераміка стала своєрідним етнічним символом української культури XX століття. (Найбільш влучно про це сказав, побувавши в Опішному, колишній посол Польщі в Україні Єжи Бар: «Я думав, що глину побачу, а побачив народ»). Саме тому усвідомлення україностверджуючого покликання Опішного і дбайливе плекання головного дійства в цьому священному куточку України – гончарства – мають стати наріжним каменем культурної політики Української Держави.

З гончарством Опішного пов'язана творча доля знаменитих українських мистців: гончарів – **Федора Чирвенка, Остапа Ночовника, Івана Гладиревського, Василя Поросного**; художників-керамістів – **Юрка Лебіщака, Осипа Білоскурського, Петра Вауліна; художників – Василя Кричевського, Сергія Васильківського, Миколи Самокиша, Опанаса Сластьона, Єлизавети Трипільської, Леоніда Позена**; письменників – **Андрія Заливчого, Якова Майстренка, Василя Вражливого-Штанька, Олександра Косенка**, історика літератури **Назара Фіялковського**; археолога **Івана Зарецького**; етнографів – **Віктора Василенка, Михайла Русова, Федора Вовка, Якова Риженка, Костянтина Мощенка**; керамолога й мистецтвознавця **Юрія Лащука**; публіциста й політичного діяча української діаспори **Івана Майстренка**.

Містечко стало місцем проведення Установчого з'їзду Українського керамічного товариства (2000). Тут знаходиться постійнодіючий виконавчий орган УКТ – Правління.

В Опішному нині функціонують три заклади державного значення: Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному **(на пострадянському просторі, у країнах Центральної і Південної Європи аналогів немає)**, Державна спеціалізована художня школа-інтернат I-III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішному» **(на пострадянському просторі, в інших країнах Європи аналогів немає)**, Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України **(на пострадянському просторі аналогів немає)**. Сформувався численний науковий колектив, інтелектуальний потенціал якого в сфері дослідження гончарства не має рівних в Україні.

На буревійних шляхах історії містечко не раз дощенту спалювали чужинці, але воно, немовби Фенікс із попелу, знову й знову воскресало, щоразу постаючи ще потужнішим Осердям Народної Духовності. Занепали скіфські, праслов'янські городища, завмерло середньовічне козацьке містечко, проте не зник на приворсклянських пагорбах Божий Дар Плекання Краси. У найтрагічніші і найзастійніші часи вогнецвітне мистецтво Опішненських Гончарів утверджувало Непоборність Народного Духу. Нерукотворний Духовний Храм протистояв імперським намаганням зруйнувати Генотип Національної Свідомості. Інтенсивність нівелювання Основ Етнобуття – прямо пропорційна стану гончарства: чим більше воно занепадає, тим помітніше деградує суспільство, тим глобальніші катастрофи загрожують планеті. Та обставина, що Опішне й сьогодні лишається одним із найбільших осередків ГОНЧАРСТВА в Україні, виявляє його месіянську роль для Українського Суспільства. Саме тому усвідомлення сакрального покликання Опішного і дбайливе плекання головного дійства в цьому священному куточку України — ГОНЧАРСТВА — поступово стають наріжним каменем культурної Політики Української Держави.Спрагло припадіть до цього Предковічного джерела Духовності Нації, звідки незлічимими струмочками розтікається в широкий світ, у батьківські і чужинецькі краї потужна енергетика Космічної Гармонії! Пізнайте Благодать Спілкування з Предивним Світом Нетлінної Краси! Гончарство – індикатор Духовного Здоров'я Нації. Кожний Гончар – Творець, і чим більше таких Особистостей, тим щільнішу світлоносну Ауру Суспільства вони вибудовують, тим потужніше остання протистоїть деструктивним космічним силам, Антидуху. Гончарство – наймогутніша, хоча і найутаємниченіша Твердиня Самозбереження Нації, джерело її Поступу. Як не пригадати тут особливе обожнення гончарства японцями! Чи не в цьому одна з передумов становлення й розвитку авангардної нації сьогодення?!

У поруйнованому й сплюндрованому Українському Світі утаємничений Духовний Потенціал Опішного постає Великоднім Камертоном, за яким найтонші почування й діяння Українців налаштовуються на гармонійний лад!

**З дня на день, через літа у віки творить Опішне гончарний літопис українського буття.
Таїна його Величі – за сімома замками Історії. Джерела її Сили – лише для Посвячених у Апостоли Народного Духу.
Опішне твориме Україну і хвилюватиме нас доти, доки залишатиметься нерозгаданою таїна його наснаги,
опоки на сторожі його джерел поставатимуть світлоносні гончарі – чарівники-царі неосяжних вершин Людського Животворящого Вогню,
провідники Космічного Ладу. Їхніми заповітними руками Опішне промовляє до Нас Великомудрістю Предків.
ВСЛУХАЙМОСЯ РАЗОМ!**

Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному

11 березня 1986 року в Опішному, за дорученням Ради Міністрів України, засновано Музей гончарства. Через три роки (03.11.1989) прийнято постанову про формування на його базі Державного музею-заповідника українського гончарства – етномистецького науково-дослідного і культурно-освітнього закладу, національної гончарної скарбниці України. Враховуючи виняткове значення музею-заповідника в справі збереження, вивчення й популяризації гончарної спадщини, а також його роль у розвитку національно-культурних традицій українського народу, Указом Президента України від 29.03.2001 року №220/2001, закладу надано статус національного.

Діяльність музею-заповідника спрямовано на збирання польових матеріалів, формування колекцій, наукове дослідження й популяризацію українського гончарства. У його структурі функціонують: Гончарська книгозбірня України, яка має найбільшу в Україні збірку літератури з проблем українського та світового гончарства; Національний архів українського гончарства; видавництво «Українське Народознавство», яке готує до видання літературу з проблем гончарства та українського народознавства, зокрема національний культурологічний щорічник «Українське гончарство», національні наукові щорічники «Українська керамологія», «Бібліографія українського гончарства», національний науковий часопис «Український керамологічний журнал»; Меморіальні музеї-садиби гончарської родини Пошивайлів та гончарки Олександри Селюченко, в яких у недоторканому вигляді збереглися інтер'єри жител, предмети побуту, гончарні твори та декоративні мальовки, вишивки, народні картини, безліч фотографій та багата епістолярна спадщина (листи, щоденники тощо). Найголовніше багатство музею – фондова колекція гончарних виробів, на сьогодні найбільша в Україні, яка щороку поповнюється.

Музей ініціював проведення в Опішному Всеукраїнських симпозіумів монументальної кераміки «Поезія гончарства на майданах і парках України», Національних симпозіумів гончарства, у результаті яких з'явилася унікальна Національна галерея монументальної кераміки, розміщена просто неба; Всеукраїнських гончарських фестивалів, Національних конкурсів художньої кераміки, Всеукраїнських науково-практичних конференцій і семінарів з проблем гончарства, свята утвердження гончарних традицій – «День гончаря»

Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України

На базі Науково-дослідного центру українського гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному 2000 року було засновано нову академічну наукову установу – Інститут керамології як відділення Інституту народознавства НАН України. За короткий проміжок часу, що минув відтоді, Інститут керамології став провідним в Україні у галузі керамології, ствердивши пріоритетні позиції України в розвитку цієї новітньої наукової дисципліни. Головною метою діяльності Інституту керамології є комплексне вивчення гончарства як феномена людської діяльності; проведення фундаментальних наукових досліджень, спрямованих на одержання нових знань про закономірності виникнення й розвитку гончарства, його роль і місце в традиційно-побутовій і сучасній культурі українців та інших народів світу; проведення прикладних наукових досліджень, спрямованих на одержання нових знань про глини та вироби з них, їх використання для примноження національного багатства Української Держави. Вчені Інституту вивчають гончарство на території України від найдавніших часів до наших днів; проводять польові керамологічні, археологічні та лінгвістичні експедиції в різних регіонах країни; формують Національний інформаційний банк даних про гончарство, вивчають і узагальнюють світові досягнення в галузі керамології.

Нині ведеться підготовка фундаментальної багатотомної енциклопедії «Українське гончарство», «Національного словника українських гончарів» та інших наукових праць

Національний
музей-заповідник
українського гончарства
в Опішному
Мандруймо
Гончарською столицею України!
Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
Тел.: (+ 3 05353) 42415, 42416, 42417
Факс: (+ 3 05353) 42416
E-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net
Музей відчинено щодня, окрім понеділка,
з 9-00 до 16-00 год.
www.opishne-museum.gov.ua
www.ceramology.gov.ua
Павло Пічка. Макітра. Глина, гончарний круг, поліпшення, антоби, писання, полива, теракота, 34,5х60 см. Малі Будища, Полтавщина. Кінець XIX–початок XX століття
© Видавництво «Українське Народознавство», 2010. © Юрко Пошивайло, фото, дизайн, 2010. © Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2010

Мандруймо гончарською столицею України!

Міністерство культури і туризму України
Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному

Меморіальний МУЗЕЙ-САДИБА філософа й колекціонера опішнянської кераміки

Леоніда Сторжа

Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
Тел.: + 3 (05353) 42415, 42416; факс: + 3 (05353) 42416
E-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net

www.opishne-museum.gov.ua

www.poshyvailo-potters.gov.ua

www.ceramology.gov.ua

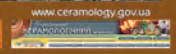

Міністерство культури і туризму України
Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному
Меморіальний
МУЗЕЙ-САДИБА
всесвітньо відомої гончарки
Олександри Селюченко
www.opishne-museum.gov.ua
www.poshyvailo-potters.gov.ua
Пошивайлів
www.ceramology.gov.ua
КЕРАМОЛОГІЧНИЙ
Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
Тел.: (+ 3 05353) 42415, 42416, 42417
Факс: (+ 3 05353) 42416
E-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net
Мандруймо
гончарською столицею
України!

Міністерство культури і туризму України
Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному
Меморіальний
МУЗЕЙ-САДИБА
гончарської родини
Пошивайлів
Мандруймо
гончарською столицею
України!
Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
Тел.: (+ 3 05353) 42415, 42416, 42417
Факс: (+ 3 05353) 42416
E-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net

ББК 85.125 (4Укр) я2
П26

ДРУГА НАЦІОНАЛЬНА ВИСТАВКА-КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ КЕРАМІКИ
«КерамПІК у Опішному!» (2 липня – 31 жовтня 2010): АЛЬБОМ-КАТАЛОГ
/Автор-упорядник Олесь Пошивайло; куратор Виставки-Конкурсу й пошукач інформаційних матеріалів Світлана Конюшенко. – Опішне: Українське Народознавство, 2011. – 312 с.: іл. + DVD
(Академічна керамологічна серія «УКРАЇНА ГОНЧАРНА», випуск 3)

ISBN 966-7322-25-0

Національний музей-заповідник
українського гончарства в Опішному
Вул.Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
тел./факс +3 (05353) 42416, 42415
e-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net
www.opishne-museum.gov.ua

Інститут керамології
– відділення Інституту народознавства НАН України
Вул.Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
тел./факс +3 (05353) 42175
e-mail: ceramology_inst@poltava.ukrtel.net
www.ceramology-inst.gov.ua

«Українське Народознавство»
Видавництво Національного музею-заповідника
українського гончарства в Опішному
Вул.Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна
тел./факс +3 (05353) 42416, 42415
e-mail: opishne_museum@poltava.ukrtel.net
www.ceramology.gov.ua
Свідоцтво: серія ДК, №1458 від 08.08.2003

Друк ТОВ «Майстер Книг»
Вул.Виборзька, 84, Київ
тел.3532514
e-mail: info@masterknyg.com.ua
Свідоцтво: ДК№3861 від 18.08.2010

Формат 20х20
Гарнітура Segoe
Умовн. друк. арк. 23,25
Тираж 300 прим.